

DÜNYA

A WORLD TO WIN МИР БЫИГРАТЬ

1986/7

KAZANILACAK

जीतने के लिए सारा विश्व है

*Mao Zedung'un
Çizdigi Güzergahta
İleri*

Mao Zedung'un Çizdiği Güzergahta İleri

Eşi görülmemiş bir olayın 20nci yıldönümündeyiz -Mao Zedung, sosyalist bir ülkenin önderi olarak, dönüp bir devrim daha başlattı. Yine on yıl önce Mao'yu kaybettik; ve çok geçmeden, Mao'nun önderliğinde Çin'li işçi ve köylülerin amansız bir mücadele yürüttükleri «Parti içindeki burjuvazi» nin tezgahladığı darbe gerçekleşti.

Mao'nun katkılarını ve önderlik ettiği ilerlemeleri savunmak ve daha da popülerize etmek, aynı zamanda revizyonizmi teşhir ve ona karşı mücadeleye devam etmek üzere, Devrimci Enternasyonalist Hareket «Mao Zedung'un Çizdiği Güzergahta İleri» sloganı altında uluslararası bir kampanya başlatmış bulunuyor. Önümüzdeki sayılarda, birçok ülkede farklı şartlarda gerçekleştirilen toplantı ve diğer faaliyetlerin haberlerini yayınlayacağız.

Bu sayı, esas olarak, Devrimci Enternasyonalist Hareket'i oluşturan parti ve örgütlerin gönderdikleri makalelerden oluşmaktadır.

Mao Zedung'un Çizdiği Güzergahta İleri	4
Çözüm: Devrimi Proletarya Diktatörlüğü Altında Devam Ettirmek	18
Kültür Devriminin Bazı Dersleri	22
Emperyalist Ülkelerdeki Devrim İçin Mao Zedung Düşüncesi Gerekir	26
Kızıl Kadınlar Tugayı Adlı Devrimci Bale Üzerine	38
On Yıllık Fırtınalı İlerleyiş	45
«Tüm Canavarları ve Hortlakları Ortalıktan Süpürün»	54
Proletarya Sahneleri Fethediyor	58
Mao'nun Halk Savaşı Teorisi	64
«Zengin Olmak Şanlıdır»- Kapitalist Çin Üzerine Yeni Kitaplar	82

Kazanılacak Dünya, üç ayda bir çıkar. Adresi:
BCM World To Win
London WC1N 3XX, U.K.

Kazanılacak Dünya'nın bu sayısının Türkçe'ye çevirisi dışında sorumluluğu World To Win'e aittir.

Kazanılacak Dünya'ya Abone Ol

Kazanılacak Dünya
dünyanın her yerinde
okunuyor. İngilizce,
Farsça, İtalyanca,
İspanyolca
ve Türkçe dillerinde
yayınlanmaktadır.

Geçmiş sayılar: 2£
K. Amerika'da: 4 ABD\$

KAZANILACAK DÜNYA

Üç Ayda Bir Çıkar

Aboneler, dört sayı için 7£

Uçak postası, kurumlar için özel fiyatlar ve ticari oranlar
istendiğinde bildirilir.

Adınızı, posta adresinizi, çekinizi ve hangi sayıdan itibaren abone
olmak istediğinizi şu adrese yollayınız:

BCM World To Win
London WC1N 3XX, U.K.
Attention: Subscriptions

Kuzey Amerika'daki aboneler, 15 ABD Dolarıdır. Adres:
Revolution Books, 13 East 16th St, New York, NY 10003
U.S.A.

DÜNYA

們獲得的將是全世界 МИР ВЫИГРАТЬ

KAZANILACAK

सारि विषय है

A WORLD TO WIN

Kazanılacak Dünya, 12 Mart 1984'te ilan edilen ve tüm dünyada birçok Marksist-Leninist parti ve örgütü yeniden saflaştıran Devrimci Enternasyonalist Hareket'in kuruluşundan ilham almıştır. DEH'in resmi organı değildir. Sayfaları emperyalizme ve gericiliğe karşı mücadelede barikatların aynı tarafında yer alanların tümüne açıktır.

Kazanılacak Dünya, İngilizce, Farsça, İtalyanca, İspanyolca, ve Türkçe olarak mevcuttur.

İleriye Atıl

Kazanılacak Dünya, okuyucularının aktif desteği olmaksızın görevlerini gerçekleştiremez. Mektup, makale ve eleştirilere gereksinim vardır ve memnuniyetle karşılanacaktır. El yazmaları çift aralıkla daktilo edilmelidir. Ayrıca, çevirmenlere, dergiyi mümkün olduğu kadar fazla ülkede çıkartabilmek için dağıtım ile ilgili yardıma (ticari dağıtım kanalları dahil), sanat çalışmalarına (ve gazete küpürleri ile orijinal fotoğraflara), ve elbette bu derginin sürekli yayınlanmasının önemini kavrayanların maddi katkılarına ihtiyacımız vardır. Buna hem kişisel katkıları hem de dergi için maddi kaynak yaratma sorumluluğunu üstlenenlerin çabaları dahildir. Teminat ve bağış çeklerini «A World to Win» adına gönderebilirsiniz.

Tüm yazışma ve diğer malzemeler için adres:
BCM World to Win
London
WC1N 3XX U.K.

جهانی برای فتح UN MONDO DA GIADAGNARE

MAO ZEDUNG GÜZERGAHTA İLERİ!

DEH Komitesinden

Aşağıdaki konuşma, «Mao Zedung'un Çizdiği Güzergahta İleri!» adlı uluslararası kampanyada üye parti ve örgütlerin toplantı ve diğer uygun faaliyetlerde kullanmaları için Devrimci Enternasyonalist Hareketin Komitesi tarafından hazırlanmıştır.

Yoldaşlar,

Mao Zedung'un ölümünden bu yana on yıl, Büyük Proleter Kültür Devrimi'nin ilk pare atışlarından bu yana ise yirmi yıl geçmiş bulunuyor. Bu gün devrim için savaşanların birçoğu açısından, Mao ve Kültür Devrimi uzak bir çocukluk hatırasıyken, biraz daha büyükler için, Çin'deki proleter iktidarın, Mao Zedung tarafından zincirlerinden boşaltılan devrimci enerjinin parlak kızı görüntüleri, sonsuza dek hafızalara kazılmıştır. Bugün, işçi sınıfı ve ezilen halkların kendilerine ait tek bir devleti yoktur, komünist geleceği inşa etmeye başlayabilecekleri tek bir ülkeye sahip değillerdir. Hayır, bugünün dünyası, emperyalist soyguncuların ve onlarla bir safta olan gerici kuklalar ve zalimler çetelerinin elindedir. Tekrar tekrar görmüş bulunuyoruz ki sözüm ona «sosyalist kamp»taki durum da esas olarak aynıdır — orada da işçilerin ve köylülerin görevi, üretmek, yönetilmek, ezilmek ve kendilerini sömürenler adına savaşa gitmeye

hazırlanmaktır. Sınıfımızın iktidarda olduğu sadece on yıl öncesi-nin Çin'inden ne kadar uzak.

Açıktır ki, emperyalistlerin ve gericilerin, bizim muazzam başarılarımızı hafızalardan silmelerine izin veremeyiz. Tüm ülkelerin işçi sınıfı ve ezilenlerinin hareketimizin mirasından gelen güvene, güçlülüğe ve ileri görüşlülüğe sahip olma zorunluluğu şimdi her zamankinden de çok gereklidir. Bugün önemli görevlerimizden birisi de, sınıfımızın en yüksek zaferlerini savunma ve yükseklere tutma savaşını başarıyla sürdürmektir. Ancak bu yeterli değildir. Devrimci Çin ve Mao'nun hatırasını ne kadar derin bir şekilde anarsak analım, amacımız dünya çapında komünizm için mücadeleyi ilerletmektir; Tam da gerçek devrimci komünistlerin tüm kıtalarda yürütmekte olduğu kampanyanın sloganında belirtildiği gibi —Mao Zedung'un Çizdiği Güzergahta İleri!

Daha Devrimci Enternasyonalist Hareket oluşturulmadan önce, Marksist-Leninistlerin 1980'deki Birinci Enternasyonal Konferansında, Mao Zedung'un Marksizm-Leninizm'e yaptığı katkıları savunup bunların üzerine inşa etmeksizin emperyalizmi ve genel olarak gericiliği alt etmenin mümkün olmadığı belirtilmişti.

Bu tespit tamamıyla doğrudur.

Mao Zedung Düşüncesi olmaksızın doğru yoldan sapar ve yönümüzü şaşırırız. Elbette sınıf mücadelesi var olmaya devam etmektedir ve devrimci halk kitleleri ayağa kalkmaya ve hatta silahlı mücadeleye sarılmaya devam edecektir —ancak bu çabalar, ne kadar yığıtçe olursa olsunlar, halk kitlelerini, kaderlerini sağlam bir şekilde kendi ellerine almaya ve geleceği şekillendirmeye muktedir kılamayacaktır. Çünkü gerçek, bilinçli, devrimci mücadele fırtınasını zincirlerinden boşaltacak olan sadece Marksizm-Leninizm-Mao Zedung Düşüncesidir, yalnızca bu ideoloji dostu düşmandan ayırdetmemizi ve bununla birlikte devrimin niteliğini ve görevlerini tespit etmemizi mümkün kılacaktır.

Mao Zedung, Marx'ın, Engels'in, Lenin'in ve Stalin'in başlattığı çalışmayı devam ettirmiştir. Mao, merkezini Sovyetler Birliğinde iktidarı ele geçiren gaspçı kliğin oluşturduğu modern revizyonizmin saldırıları karşısında Marksizm-Leninizm'in savunulmasını temsil etmiştir. Mao Zedung, bizlere, Çin'de ve tüm dünyada komünist hareketin karşı karşıya bulunduğu bir dizi sorun konusunda zengin bir kavrayış bırakmıştır. Mao'nun katkıları arasında en önemlisi, sosyalist toplumun kendi içerisindeki çelişkiler hakkındaki tahlili, ve bundan çıkarak, proletarya diktatörlüğü altında

'UN ÇİZDİĞİ

devrimi sürdürme teorisini — ve pratiğini! — geliştirmiş olmasıdır. Bu soruna biraz sonra değineceğiz. Kendisinin ve komünist hareketin karşı karşıya bulunduğu sorunları, diyalektik ve tarihsel materyalizm temelinde çözümlerken, Mao, *devrim bilimini nitel olarak yeni bir aşamaya yükseltti*; bu bilimin adı, yani **Marxizm-Leninizm-Mao Zedung Düşüncesi**, bu gerçeği yansıtmaktadır. İşte bu yüzden ki bugün Mao Zedung'dan söz etmek sizin Marxizm-Leninizm'den söz etmek mümkün değildir.

Bugünün dünyasında, Mao Zedung'u savunmadan Marxizm-Leninizm'i savunduklarını iddia edenler, ya sahtekar ya da ahmaklardır. Böylesi bir görüş, hem devrimci bilimimizi en ileri öğelerinden koparır, hem de Mao'nun mücadele etmek zorunda kaldığı bir dizi revizyonist çarpıtmaların niteliği hakkındaki doğru yargıyı ters yüz eder.

«Mao Zedung Düşüncesi olmaksızın emperyalizmi, revizyonizmi ve genel olarak gericiliği yenmenin mümkün olmadığını» onaylamanın niçin doğru olduğunu kavramak için, Mao Zedung Düşüncesi'nin bugünün dünyasında temsil ettiği temel prensiplerin bazılarını gözden geçirmek gerekiyor.

Mao Zedung, kitlelerin silahlı mücadelesini temsil edegelmiştir. Mao, devletin niteliği hakkındaki Marksist Leninist kavrayış ile uyum içerisinde, şu derin tespiti yapmıştır: «İktidar namlunun ucundadır.» Proletaryanın düşmanları ve sahte dostları Mao Zedung'u bu doğruyu belirttiği için hiç affetmediler ve onu «kana susamış» diye karaladılar. Aslında Mao'nun yaptığı, polis, cezaevleri ve idam mangaları yoluyla iktidarı ellerinde tutan sömürücü sınıfların her zaman uyguladıkları pratiği açık açık dile getirmekten başka birşey değildi. Marx ve Engels'in çok önceleri dile getirmiş oldukları gibi, «komünistler amaçlarını saklamayı reddederler», ve işte bu ruhla Mao Zedung tüm dünyanın halklarına hayalleri terketmeleri ve iktidarı silahlı mücadele yoluyla almaya hazırlanmaları yönünde çağrıda bulundu.

Mao Zedung, Marxizm-Leninizm

bilimini Çin'de uzun yıllar süren devrimci silahlı mücadeleye uygulama temelinde muhteşem Halk Savaşı teorisini yarattı. Halk Savaşı, bir dizi taktik ya da askeri politikalara indirgenemez, Halk Savaşı, ezilen ülkelerdeki proletaryanın çizgisinin askeri ifadesidir; o, sömürülen ve ezilen en geniş kitlelerin, özellikle de köylülüğün, işçi sınıfı ve partisi önderliğinde ayağa kalkmasında anahtardır.

Mao, «devrimci savaşın kitlelerin savaşı olduğunu» vurguladı. Bugünün dünyasında, emperyalizm ve gericiliğe karşı silahlı mücadele vermenin gerekliliğini vaaz eden, hatta bazen silahlı eylemler yürüten birçokları mevcuttur. Ancak sadece Mao Zedung'un güzergahı halk kitlelerini harekete geçirmeye, onları zincirlerinden boşandırmaya ve onlara güvenmeye yolaçar. Silahlı mücadelenin oportünist bir şekilde çarpıtılıp bir avuç bireyin kitleden soyutlanmış eylemleri ya da bazen kitlelerin fedakarlıklarını gericilerle anlaşmaya varabilmede koz olarak kullanmak için oportünist kliklerin sermaye edinmek üzere kitleleri silahlı direnişlere itmeleri —tüm bunlar Mao'yla taban tabana zıttı.

Mao Zedung açısından, halk «demirden bir kale»yi temsil ediyordu ve halka güvenmek suretiyle, en güçlü düşmanlar dahi devrimci savaş sürdürerek altedilebilirdi. Utanmazca, halkların gericilerden yardım almadan kurtuluşu gerçekleştiremeyeceklerini iddia edenlerinkinden ne kadar farklı. Mao, devrimci savaşın tarih boyunca her zaman, silahları zayıf olanların daha güçlü silahlara sahip olanlara karşı savaşı olduğuna işaret etmişti. Sosyalist Çin'in güçlü ve üstün silahlı emperyalist düşmanlara karşı savunulması gündeme geldiğinde bile Mao, kitlelerin anahtar rolü oynadıklarını vurgulamaya devam etmişti. Komünist Partisinin bazı üst düzeydeki önderleri modern silahların tayin edici rolünden dem vururken, ya da emperyalistlerle uzlaşmaya hazır durumdalarken, Mao halka «derin tüneller kazıp her yere tahl depolamaları» ve bu şekilde, herhangi bir emperyalist saldırıya Halk Savaşı ile karşılık vermeye hazırlanmaları yönünde çağrıda bulunuyordu.

Son zamanlarda, silahları ve

tekniki kumandaya geçirip devrimci savaşında kitlelerin tayin edici rolünü reddedenlerin nereye vardıklarını gördük. 1966'da Mao, Filistin Kurtuluş Ordusuna «siz kendi bildiğiniz gibi savaşın, ben de kendi bildiğim gibi savaşırım» şeklindeki politikayı uygulamaları yönünde tavsiyede bulunmuştu. Ancak bu tavsiye izlenmedi ve FKÖ tekrar tekrar yenilgilere uğradı ve bu yenilgilerde muazzam miktarlardaki modern askeri teçhizatın gereksizliği ispat edildi, hatta bunlar 1982'de Lübnan'ın işgal edilmesi sırasında Zionist düşmanın eline geçti; öte yandan halk kitlelerinin direnişi bastırıldı ve zincire vuruldu. Bu durumu, Peru Komünist Partisi'ndeki yoldaşlarımızın kaydettikleri muazzam gelişme ile karşılaştıran: PKP'li yoldaşlar kitleleri harekete geçirme ve onlara güvenme yoluyla, devrimin düşmanlarından tek bir mermi bile kabul etmeksizin, halk savaşı yürütmede büyük ilerlemeler kaydedebilmenin mümkün olduğunu sergilemiş bulunuyorlar.

Ölümünden on yıl sonra bugün de, Mao Zedung, Sovyetler Birliği önderliğindeki modern revizyonizme karşı başkaldırmanın sembolüdür. 1956'da Kruşçev ve yeni bir sömürücü çetesinin iktidara gelmesiyle rengini değiştiren Sovyetler Birliği'ni mahkum eden ve onlardan kopan, Mao olmuştur.

Mao, Kruşçev ve şürekasının şantajlarına boyun eğmeyi reddettiğinde, küstah Moskova revizyonistleri Mao'nun, ekonomik ve askeri baskı yoluyla, aynı zamanda Çin Komünist Partisi içerisinde Sovyetler Birliği ile aynı kafada olan güçler aracılığıyla, zorlanabileceğini zannettiler. 1960'da Sovyet yardımının ve uzmanlarının aniden geri çekilmeleri, gerçekten de genç sosyalist devlet için hain bir darbe oldu. Ancak Mao, kendi çabalarına güvenme politikasının uygulanabileceğini gösterdi ve Çin, Sovyetlerin şantajına başarıyla karşı koyabildi. Bu yüzden onu hiç affetmediler.

Mao Zedung, gericilikle ortaklık arama politikasına, hükümette birkaç sandalye ya da birkaç reform karşılığında devrimi durdurma politikasına tamamiyle karşı çıktı. Mao, komünist partiler açısından

kabullenilmiş bir alışkanlık haline gelen, devrim ve sosyalizmden ararsa söz edip, uygulamada, iktidara hazırlanma ve onu ele geçirme amacını engellemekten başka birşey yapmama şeklindeki faaliyete karşı muhteşem bir istisnayı teşkil ediyordu. İdeolojik planda, Mao, Marksizm-Leninizm'in revize edilmesi (kastettikleri tersyüz edilmesi) gerektiğini ilan edenlerin acımasız muhalifiydi. Onun önderliğinde yazılan bir dizi güçlü polemikle, Çin Komünist Partisi, modern revizyonizmin teorik temellerini teşhir etti ve günümüzün Marksist-Leninist hareketinin temellerini attı.

Başından beri, tüm dünyanın revizyonistleri, bütün ülkelerin Maoistlerine kara çalıp çamur atmaya çalışmışlardır. Çoğu kez, Naksalbari döneminde Hindistan'da bugün de Peru'da yaptıkları gibi, gerçek devrimcilere saldırmak için, gericilerle bile işbirliği yapmışlardır. Bunun nedeni, Mao Zedung Düşüncesi'nin tepeden tırnağa devrim anlamına gelmesidir, ve devrimci mücadeleye işçilerin ve köylülerin sömürülmesinde kendilerine düşen payı almanın yolu olarak bakanlar, Mao Zedung Düşüncesi'ni daima ölümcül düşmanları olarak göreceklidir.

1956'da, Mao Zedung «Doğu Rüzgarı Batı Rüzgarını Yenecek» diyerek tüm dünyayı şaşkına çevirmişti. Onu çarpıtanlar açısından bu söz kendisinin yabancı düşmanlığı ve milliyetçiliğinin örneklerinden biriydi. Oysa, tam tersi doğrudur.

Mao Zedung, devrimci Çin'in önderi olarak, içinde yaşadığı zamanı ileri görüşlü ve doğru bir şekilde kavradı. Revizyonistler, Leninizm'in modasının geçtiğini ve sosyalizme barışçıl bir geçişi ve sosyalizmle kapitalizm arasında barışçıl bir birlikte yaşamayı içeren yeni bir dönemin geldiğini ilan ediyorlardı. Bundan da öte, geliştirilen yeni ve korkunç silahların devrimci savaş vermeyi imkansız kıldığını iddia etmeye çalışıyorlardı. Oysa Mao Zedung, İkinci Dünya Savaşı'nı takibeden döneme damgasını vuran öğelerden birisinin, devrimin fırtına merkezlerinin «Doğu»ya (yani Asya, Afrika ve Latin Amerika'ya) kaymış olması olduğunu ve dünya devriminin ilerlemesinin,

buralarda devrimin gelişmesine bağlı olduğunu gördü.

Onun Doğu rüzgarının Batı rüzgarını altedeceği sonucunu çıkartmasına yolaçan bu tahlildi. İşte bu yüzden, Mao, ezilen halkların — Çin devriminin zaferinden Vietnam halkının kurtuluş savaşına kadar — Asya, Afrika ve Latin Amerikayı alt üst eden devrimci kabarıklarıyla doğru olarak yakından özdeşleştirilmiştir. Mao Zedung'a göre, ezilen halkların kurtuluş mücadelesi, dünya proleter sosyalist devriminin ayrılmaz bir parçasıydı — ki bu tez, Mao tarafından Çin Devrimi sırasında savunulmuş ve kendisinin Çin'de 1949'dan itibaren benimsediği politikalar ve güzergah temelinde ortaya çıkmıştı.

Herkesten çok, zamanımızda *proletarya diktatörlüğü*nün temsilcisi konumunda olan, Mao Zedung'dur. Onu takip edenlerden birisi olan Çang Çun-ciao'nun ifade ettiği gibi, proletarya diktatörlüğü sorunu, daima Marksizm ile revizyonizm arasındaki çelişkinin merkezinde olmuştur. Mao, «tüm halkın devleti»nin, yani bir sınıfın bir diğeri üzerindeki diktatörlüğü şeklinde tanımlanamayacak bir devletin mümkün olduğunu iddia eden Kruşçev'in ve onun Çin'deki benzerlerinin görüşlerine karşı amansızca mücadele etti.

Mao şunu kavıyordu ki, ya işçi sınıfı, emekçi halkın diğer katmanlarıyla ittifak içerisinde, iktidarını icra eder, ya da burjuvazi yeniden başa gelir ve emekçi halk üzerinde iktidarını icra eder. Bundan da öte, Mao, proletaryanın her alanda diktatörlüğüne uygulaması gerektiğini, yani, toplumun tüm kumanda merkezlerini — elbette siyasi iktidarı, ancak ekonomi, edebiyat, sanat, bilimler ve tıp, yani sosyal hayatın tüm yönleri üzerinde denetimi de — ele geçirmeye çalışması gerektiğini öğretti. Mao, proletarya iktidarının yetişmediği her alanda burjuvazinin iktidarının korunup gelişeceğini biliyordu. Mao, emeğin (ya da proletaryanın) temel hakkının yönetimde olmak olduğunu öğretti. Bu anlayış olmaksızın sosyalist toplumda emeğin haklarından söz etmenin anlamsız olacağına işaret etti.

Büyük Proleter Kültür Devrimi

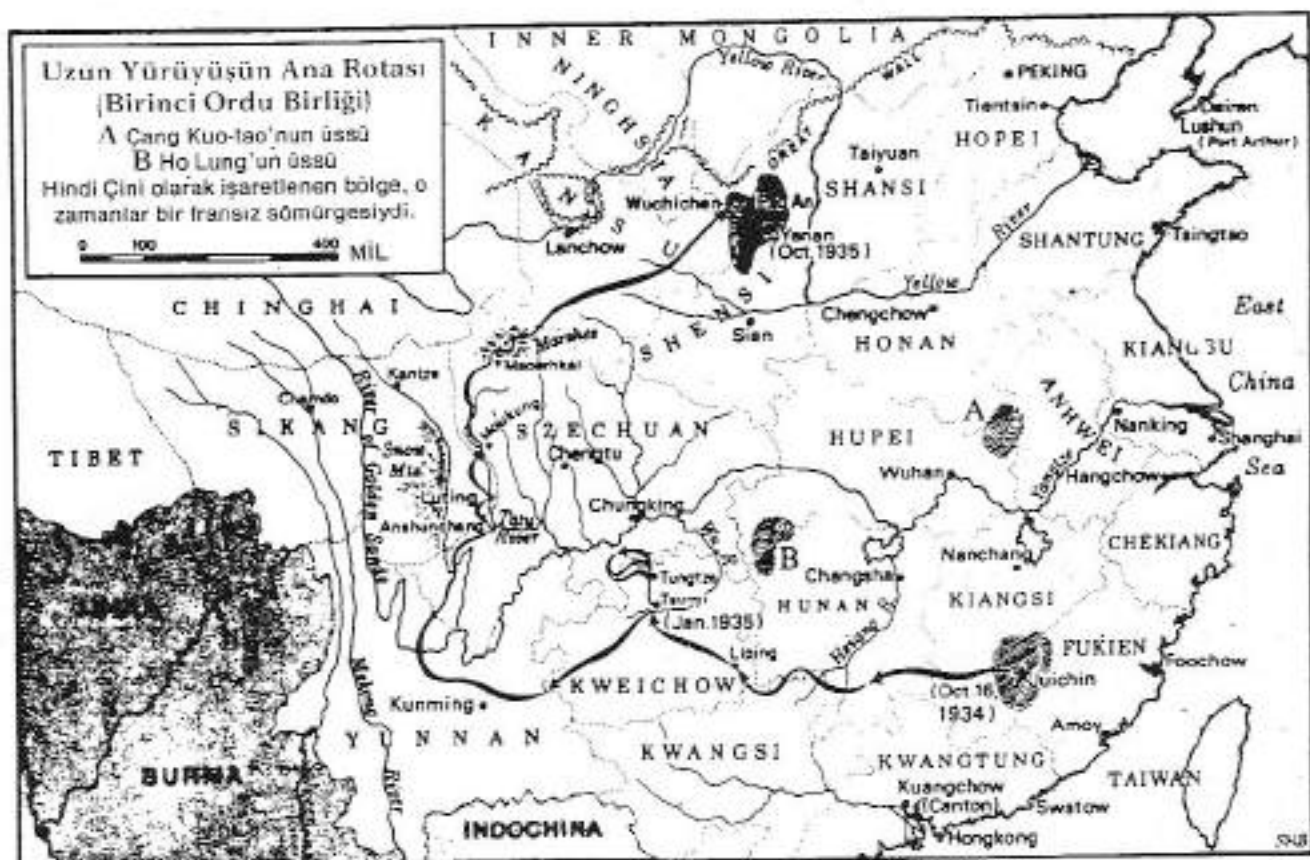
sırasında, Mao Zedung, eskiden burjuva otoritelerin kışkırtıcıla korudukları ve proletarya için sınır dışı telakki ettikleri birçok alanı işgal etmelerinde proletaryaya önderlik etti. Örneğin yüksek öğrenimin, sosyalist toplumda dahi, «uzmanlar»a has olduğu görüşü vardı ve kurtuluştan sonra pek az değişikliğe uğramıştı. Teori, pratikten kopuktu, öğrenci bünyesi esas olarak eski imtiyazlı sınıfların (ya da kadroların) oğulları ve kızlarından oluşuyordu ve burjuva ideolojisi kol geziyordu. Gerçekten de, üniversiteler sosyalist sistemin inşasına yardımcı olmuyor, bilakis, yeni bir burjuva kesimi pekiştiriyor ve yetiştiriyordu.

Kültür Devrimi sırasında sınıf bilinçli işçiler üniversitelere giderek buraları devraldılar. Öğrenciler ve öğretmenler içerisindeki devrimci öğelerle birleşerek, bu proleterler söz konusu kurumları köklü bir şekilde dönüştürmek için Marksizm-Leninizm-Mao Zedung Düşüncesi bilimini kullanma kabiliyetini edindiler. Bu kurumların ürettiği eski uzmanlar yerine yeni «kızıl uzmanlar» yetiştirildi; bunların içinde hem doğru dünya görüşüne ve yüksek düzeyde siyasi kavrayışa sahip olan hem de en modern bilim ve teknoloji öğrenmede son derece yetenekli olduklarını ispat eden işçi ve köylülerden oluşan öğrenciler yer alıyordu. Bu kızıl uzmanlar, işçi ve köylülerle yakın bağlar kurarak ve Marksizm-Leninizm-Mao Zedung Düşüncesini kumandaya geçirerek, «bilgiç otoriteler»in imkansız telakki ettikleri işleri yürütmeye yeteneğini tekrar tekrar gösterdiler.

Aynı şey diğer alanlarda da geçerliydi. Proletarya «sahneye çıkınca» ve «kimin için?» sorusu cevabını bulunca, birçok kültür alanı da köklü bir şekilde dönüştürüldü. Artık edebiyat ve sanat, insan tabiatı, kötümserlik ve benzeri gibi burjuva kavramların hakim olduğu ve herşey bir yana işçi ve köylülerle alaşağı etmek için kamuoyu yaratılmasına hizmet eden bir alan olmayacak, birkaç kişinin özel uğraşı olarak kalmıyacaktı. Sosyal hayatın bu alanında da temizlik yapması için proletaryanın süpürgesini açtıkten davet ederek, Mao, bu mevzide, sadece burjuvazinin hakimiyetini

İlk halk milislerinden biri

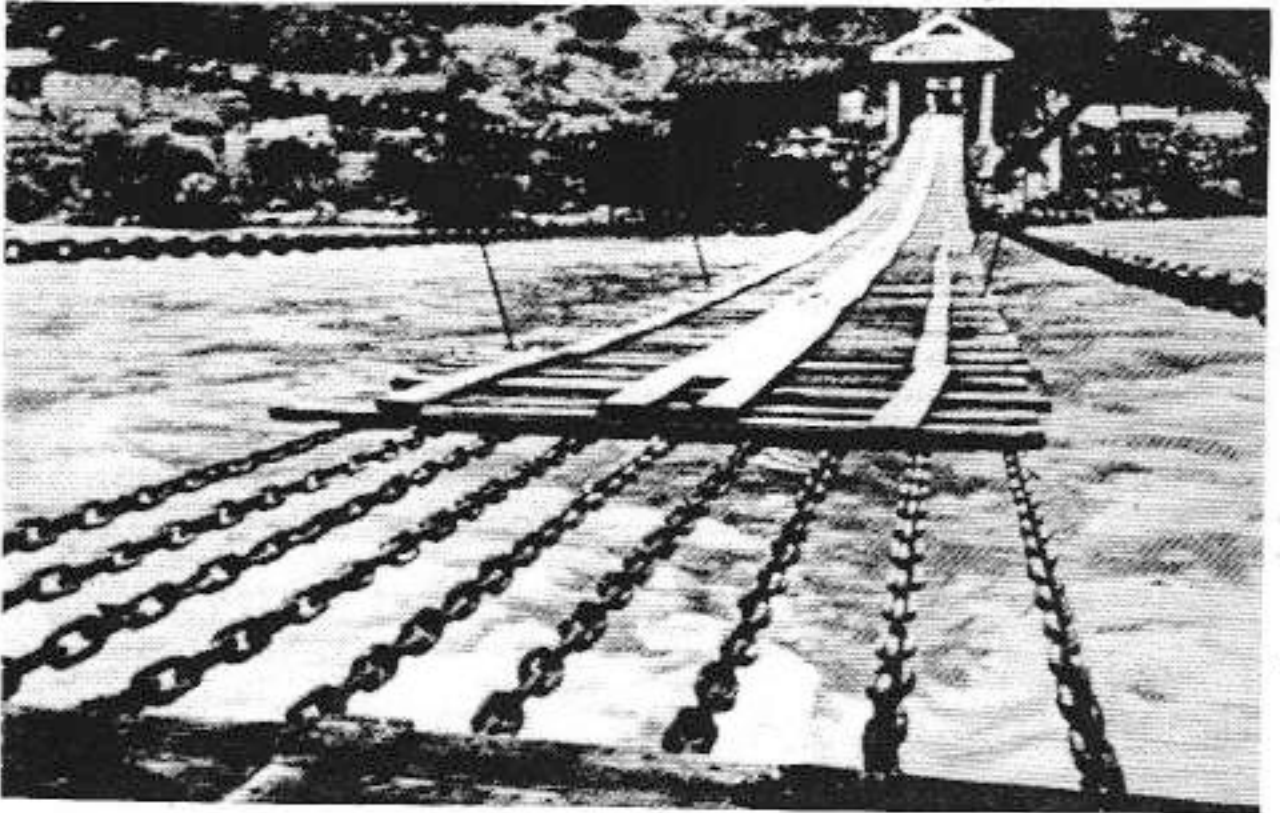

«Uzun Yürüyüşe gelince, nedir onun önemi? Bizim cevabımız, Uzun Yürüyüşün tarih sayfalarında ilk olduğu, bir manifesto, bir propaganda gücü, bir tohum makinası olduğudur ... O, dünyaya Kızıl Ordunun bir kahramanlar ordusu olduğunu ilan etmiştir. Onbir eyalette 200 milyon halka, Kızıl Ordunun yolunun kurtuluşa giden tek yol olduğunu beyan etmiştir ... Uzun Yürüyüş, ... filizlenecek, yapraklanacak, çiçek açıp meyva verecek, ve gelecekte hasat edilecek olan birçok tohum ekmiştir.»

«Japon Emperyalizmine Karşı Taktikler Üzerine» Mao Zedung'un Seçme Eserleri, Cilt 1

Tatu ırmağı üzerindeki Lutting köprüsü. Kızıl Ordu, Uzun Yürüyüş sırasında ateş altındayken, bu köprüden geçmek ve onu Kuomintang güçlerinden almak için zincirlerden asılmıştı.

alaşağı etmekle kalmıyan aynı zamanda tarihte eşine rastlanmamış muazzam başarılar yol açan bir devrim başlattı. İşçiler ve köylüler sahnenin ortasında yer aldılar ve Marksizm-Leninizm-Mao Zedung Düşüncesi, operada, balede, senfonik müzikte, sinemada vb. alanlarda bir dizi örnek eser yarattı.

Çin'deki proleter iktidarın bu ve diğer başarıları tüm dünyanın işçi ve köylülerine ilham kaynağı olmaya devam etmektedir ve bunlar hakkında öğrenme fırsatına sahiptirler. İşçi ve köylülerin — ve onların dünya görüşünün — toplumun doruklarını ele geçirmiş olması, proleterya açısından bir sevinç kaynağıydı, kesinlikle korkacak bir şey değil. Ancak Çin'deki ve Çin'in dışındaki gericiiler açısından, bundan daha korkunç bir şey olamazdı! Kendileri, işledikleri sayısız katliamların kamyı kaplıyken Mao'dan «zalim» ve «diktatör» olarak söz ettiklerinde, Mao'nun *burjuvazi* ve *gericiler* üzerinde diktatörlük uyguladığını kastediyor olmaları. Mao'nun bilim ve sanatı «boğduğunu» söylediklerinde ise, bu, *burjuva* bilimi ve *burjuva* sanatı engelleyip işçi ve köylülerden gelen muazzam bir yaratıcılık ve bilgi ustalığı selinin kapılarını ardına kadar açtığı anlamına geliyor. Hem Çin'de hem tüm dünyada, bu çeşit bir «zorbalık» ve «diktatörlük»ün daha fazlasına ihtiyacımız var!

Mao Zedung, dünyayı değiştirmede insanların bilinçli ve dinamik rolünü simgeliyordu. Bu, hem savaş vermede, hem bilimsel deneyim yürütmekte, üretimi yükseltmede, edebiyat ve sanatı dönüştürmede, hem de devrimci sürecin diğer tüm yönlerinde geçerliydi.

Çin devriminin ilk günlerinden itibaren, Mao Zedung, Partinin kitleleri ayaklandırması ve onlara her şeyde güvenmesi gerektiği ilkesini benimseyerek *kitle çizgisi* uygulamanın önemini vurgulamıştı. Bu ilke, Mao'nun hiçbir zaman terketmediği ve sosyalist dönem sırasında sınıf mücadelesinin keskinliği ve karmaşıklığı ile birlikte önemli büyüyen bir ilkeydi.

Mao, teknik, makina, ve silahların insanların ürünü olduğunu ve eninde sonunda insanlara bağlı olduğunu gördü. Bu görüş, sosya-

list toplumun inşasında, sosyalist dönüşümün, teknolojik gelişme paralelinde pasif bir şekilde yürüdüğünü ve dolayısıyla görevin artık devrim yapmak değil üretimi yükseltmek olduğunu iddia eden revizyonist «üretici güçler teorisi»ne tamamen zıt düşüyordu.

«Kitlelere dayanma» politikasını tepeden tırnağa uygulamaya muktedir olan güç, sadece devrimci proleteriyadır. Çünkü mülkiyet sahibi sınıfların içindeki devrimci unsurları da etkileyen sınıf tahlilinden yoksun güçler (yani proleteryanın ideolojisi benimsenmemiş olanlar) onların ezilen ve sömürülen kitlelerde varolan dinamik ve yaratıcı enerjiyi görmelerini imkansız kılmaktadırlar. Bundan da öte, burjuvazinin kitlelerdeki (örneğin ulusal bir savaş vermeleri yönündeki) güçlü potansiyeli kısmen tanıdığı durumlarda bile, bu sınıf güçleri kitleleri harekete geçirmekten kaçınırlar çünkü kendi imtiyazlı konumlarının kitlelerin pasif kalmasını gerektirdiğini bilirler. Mao, sömürücü sosyal ilişkilerin boğup zincire vurduğu bu gücün kilidini sadece *devrimin* açabileceğini biliyordu. Sosyalizmin inşasında, örneğin, Mao «devrimi kavra»manın ve «üretimi ilerlet»menin gerekli olduğunu vurguluyor, böylece kitleleri daha da zincirlerinden boşandırmak ve yollarına çıkan engelleri devirmek üzere devrimi devam ettirmek ile *bu temelde ve sadece bu temelde* hızla sosyalist ekonomiyi inşa etmek arasındaki ilişkiyi güçlü bir şekilde ifade ediyordu.

Hepsinden öte, Mao komünizmi temsil ediyordu. Emperyalizmin, revizyonizmin ve tüm gericiiliğin asla affetmeyecekleri bir «suçtu» bu. Mao, çok büyük bir başarı olmasına rağmen iktidarı ele geçirmenin «bin li uzunluğundaki yolculuğu» sadece ilk adımı olduğunu biliyordu. Başkalarının — ve kendisinin — nihai zaferine varılmış olduğu hayalleriyle yönünü şaşırtmayı reddediyordu. Devrimin devam etmesi gerektiğini, eski topluma kahıntılarını karp çıkartmak için devrimin daha da derinlere gitmesi gerektiğini, ve devrimin, kaçınılmaz olarak, sadece eski sömürücülerin değil aynı zamanda sosyalist toplumun kendi içerisinde,

devrimci mücadelenin meyvalarını kendileri için toplamak isteyen ve böylelikle sosyalizmin ilerlemesini engelleyen hatta kapitalizme geri döndürmeye çalışan unsurların şiddetli direnişleriyle karşılaşacağını biliyordu. Evet, Mao Zedung'un halka vaadettiği tek şey mücadele idi. Ama kör bir mücadele değil. Geleceğinin bilincinde olmayan bir sınıfın vahim ve kaçınılmaz olarak ümitsiz mücadelesini değil. Mao'nun öğretmenliği ile, Çin ve dünya proleteryanının en devrimci unsurları, düşmanın niteliği ve kendi görevleri konusunda çok daha berrak bir kavrayışa sahip oldular.

Mao, devrimde yenilmenin mümkün olduğu yönünde uyarı getiriyordu. Devrimin, zaferleri ve yenilgileri ile birlikte, karmaşık ve uzun bir süreç olduğuna işaret ediyordu — kendi sözleriyle «gelecek parlak, yol meşakkatli» idi. Yaşamının sonunda, ölümüyle birlikte gerçekleşen kapitalist restorasyon tehlikesini berrakça görebildiğinde de değerlendirmesi buydu. Kısa dönemde yenilgi ihtimalinin tamamen farkında olmasına karşın, Mao, dünya çapında komünizmin nihai zaferine — materyalist diyalektiğin ustası olmasından temellenen — güvenini hiçbir zaman kaybetmedi.

Mao'ya bu yüzden de «ütopyacı» veya «hayalci» olarak saldırılır: devrimci sürecin nihai hedefini gözden kaçırmayı reddettiği için. Tüm ülkelerin revizyonistleri, komünizmi, bugünün görevleriyle ilgisi olmayan varılması imkansız bir hedef olarak çoktan unutmuşlardı ya da (sonunda aynı anlama gelir ama) komünizmi — tüm sınıf ayrımsızlarının ve bunlara temel olan tüm ekonomik şartların yok edilmesi şeklindeki — gerçek anlamından kopartmışlardı. Örneğin Sovyetler, komünizmi maddi bolluk (Kruşçev'in ünlü «gulaş») şeklinde yenisinden tanımlamaya çalışmış ve sınıfların kendisini yoketme mücadelesini dışlamışlardı.

Mao Zedung, komünizmi, işçilerin yaşam şartlarının düzelmesine indirgeyerek aşağılamayı reddetti. Proleterya, yüksek görevini hiçbir zaman gözden kaybetmemesi yönünde çağrı yaptı. Şuna işaret etti: «Sosyalist bir ülkenin nihai zaferi, sadece ülke içindeki proleter-

lerin ve geniş kitlelerin çabalarını gerektirmekle kalmaz, aynı zamanda, dünya devriminin zaferini ve insanın insan tarafından sömürülmesi sisteminin yeryüzünden silinmesini de içerir ve ancak bununla birlikte tüm insanlık kurulacaktır. Bu görüş sınıf bilinçli işçilerin düşüncesine ve eylemine rehberlik etmediği müddetçe, gerçek sosyalizm inşa edilemez, onun yerine eski toplumun değerleri ve sömürü ilişkileri esasta el sürülmemiş olarak kalırken kitlelerin bir kesimini avutma ümidiyle bazı küçük reformlar uygulanır.

Mao'nun doğru görüşü, gerçek bir sosyalist dönüşümü sonuna kadar götürmek için şarttır, ancak, bu siyasi çizginin önemini sadece iktidar ele geçirildikten sonra geçerli olduğunu düşünmek yanlış olur. Ne tip bir devrimci hareket inşa etmeye çalışıyoruz, sınıf sömürsünün tamamen yok edilmesini hedef alan bir hareket mi, yoksa ezilenlere (ya da onların bir kesimine) «hizmet götürme»ye çalışan bir hareket mi? Sınıf bilinçli proletaryanın ve diğer devrimci ögelerin komünist ideali benimseyip benimsememiş olmaları «emperyalizm, revizyonizm ve her türden gerici» altdip altdemiyecekleri ile doğrudan ilişkilidir. Proletarya ve ezilenlerin devrimci mücadelesinin bir kez daha yükselişte olduğu bir dönemde, öncünün hedef konusunda berrak olması daha da canıdır, yoksa devrimi terketme ya da en baştan saptanan hedefinden saptırma tehlikesi varolmaya devam edecektir.

Mao Zedung'un en önemli katkısının «proletarya diktatörlüğü altında devrimi devam ettirmek» olduğunu sık sık söyleriz. Mao, komünizme giden yolda sebat etmenin yolunu ve metodunu, Sovyetler Birliği'nde ve Çin'deki proletarya diktatörlüğünün tecrübesini tepeden turnağa özümlemesi ve bu temelde sosyalist toplumdaki çelişkileri bütünsel bir şekilde kavraması sayesinde bulunmuştur. Mao'nun ulaştığı kavrayışın sınıf mücadelesi açısından ifadesi, Büyük Proleter Kültür Devrimi'dir.

Mao devrim bilimine her alanda büyük katkılar yapmış olmasına rağmen, özellikle devrimi devam ettirmenin sorunlarını hallet-

mesiyle birlikte Marksizm-Leninizm'i «nitel olarak yeni bir aşamaya» yükseltmiştir.

Proletarya diktatörlüğü altında devrimi devam ettirme sorunu, ilk olarak 1956'da Kruşçev'in Sovyetler Birliği'nde iktidara gelmesi ile birlikte gündeme geldi. O noktaya kadar, proletarya diktatörlüğünün sosyalist toplumun kendi içinden geriye döndürülme ihtimali ciddi olarak gözünde bulundurulmuş değildi.

Bunun en büyük sebebi, sosyalist toplumun niteliğinin berrak bir şekilde kavranmamış olmasıydı. Örneğin 1930'larda, Stalin, burjuvazinin sınıf olarak yok edilmiş olduğunu ve sosyalist toplumun hiçbir antagonist çelişki taşımadığını iddia ediyordu. Stalin bu görüşlerinde sonradan bazı değişiklikler yapıysa da, sosyalist toplumun dinamiğini hiçbir zaman tam olarak kavrayamadı.

Mao, sosyalist toplumun kendisinin yeni burjuva ögeleri ürettiğini gördü. Çünkü sosyalist toplum, sınıf sömürsü ve baskısı temelindeki toplandan komünizme geçişi temsil eder. Tarih bu geçiş döneminin uzun, karmaşık ve zorlu olduğunu göstermiştir. Marx'ın ifade ettiği gibi, sosyalist toplum, hem kültürel hem de ekonomik açıdan, eski toplumun «doğum izlerini» taşıyarak dünyaya gelir. Bu geçişin başarıyla tamamlanabilmesi için, geçiş döneminin bütünü boyunca, proletaryanın devrimci diktatörlüğünü kurmak ve sürdürmek şarttır.

Ancak, proletarya diktatörlüğünün kendisi de karmaşık bir olgudur. Proletarya diktatörlüğü maskesi altında kapitalizmi restore etmenin de mümkün olduğunu gördük. Bugün Çin'de, Mao Zedung'un çizgisini alacağı etmiş olan yöneticiler bile, işçi sınıfı iktidarı kavramına sığınıyorlar.

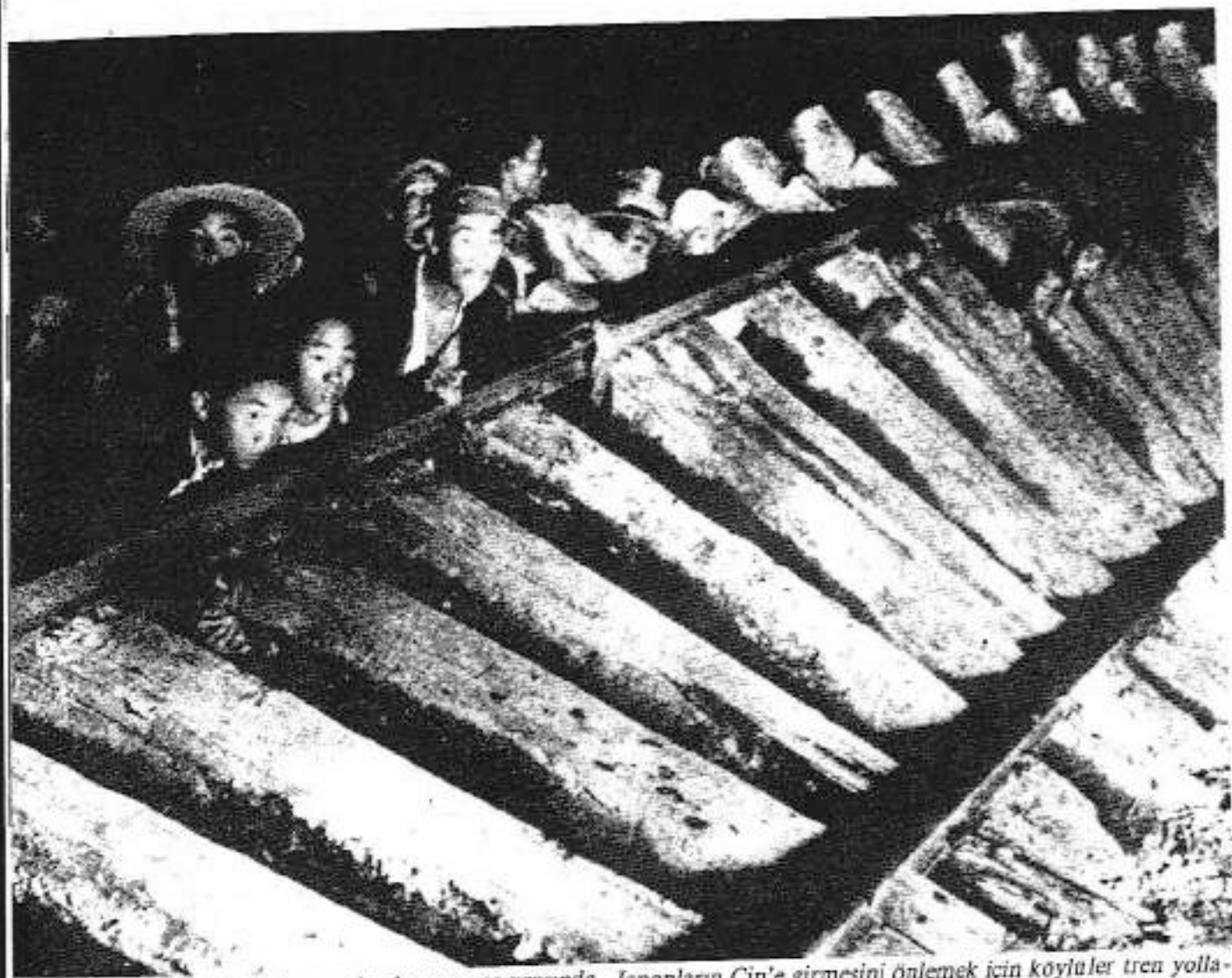
Elbette, artık Çin'deki kapitalist yolcular tüm iktidar gemilerini ellerinde tuttukları için, bugün restore edilmiş kapitalizmin çirkin yüzünü görmek kolay oluyor. Oysa iktidara oynadıkları dönemde, Teng Siao-ping ve de özellikle Hua Kuo-feng, niteliklerini gizleyerek kitlelerin siyasi olarak daha az ileri kesimlerinin kafalarını mümkün olduğu kadar karıştırmak zorunda kalmış-

lardı.

Dolayısıyla restorasyonu önlemek, iyi niyet sorunu değil, siyasi çizgi sorunudur. Ve Mao Zedung, yaşamının son yıllarında bıkmı usanmadan haleflerini, komünizme doğru daha ileri gitmeyi sağlayan çizgiyle, mevcut eşitsizlikleri pekiştirip kapitalizme geri dönüşü sağlayan çizgiyi —yani Marksizm ile revizyonizmi— birbirinden ayırde-bilmeleri yönünde yetiştirmek için çalışmıştır.

Mao Zedung, daha 1956'da «sosyalist toplumun çelişkilerle dolu olduğunu» tahlil etmişti. Sosyalist sistemle üretici güçler arasında hem çelişki hem de ahenk olduğuna işaret etmişti. Başka bir deyişle, sosyalist devrim ve onun sonucu olarak mülkiyet biçimindeki değişiklikler, üretici güçlerin —özellikle de en önemli üretici güç olan proletaryanın— önünden muazzam engeller kaldırmıştı. Yine de, Mao, tek başına mülkiyet sistemindeki değişikliklerin, tarım ve endüstride gerçek bir toplumsallaşmayı sonuna kadar sürdürme sorununu çözmediğine işaret ediyordu. Şayet bir fabrikadaki önderlik tek kişinin yönetimi temelinde yürütülüyorsa, işçiler mantıksız kural ve yönetmeliklerle engelleniyorlarsa, maddi teşvik savunuluyorsa, işçilere makinaların birer uzantılarıymışlar gibi muamele yapılıyorsa —kıscası, revizyonist bir çizgi iktidardaysa — o zaman o kuruluşun sadece lafta sosyalist olduğu söylenemez mi? Dahası, Mao, böylesi revizyonist kalelerin, kapitalizmin temellerini ve yeni burjuvaziyi üreteceğine ve bunun da kaçınılmaz olarak proletarya ile güç denemelerine gireceğine işaret etti.

Mao, kamu mülkiyeti şahsi mülkiyete göre büyük bir ilerlemeyi temsil ettiği halde, devrimi sosyal ilişkilerin tüm alanlarında yürütmek gerektiğini de kanıtladı. Örneğin, Teng Siao-ping önderliğindeki revizyonistlerin üstesinden gelmek amacıyla yürüttüğü son büyük kavgasında, Mao, «burjuva haklar»ın kısıtlanmasının —ki burada kastettiği, herkesin «yaptığı işe göre» ücret alması şeklindeki, ve insanların eşitsiz çalışma becerileri ve eşitsiz ihtiyaçları olduğuna göre, son derece eşitsiz olan ilkedir — önemini vurguladı. («Herkesten

1940 yılındaki Japonya'ya karşı savaş sırasında, Japonların Çin'e girmesini önlemek için köylüler tren yollarını sabote ediyorlardı.

Mao, Yenan'da sanat ve edebiyat üzerine ünlü konuşmasını veriyor.

8. Kolordunun subayları ve savaşçıları. Karatahtadaki yazı - «Kavrayışımızı, Marksist-Leninist teoriyle silahlandırıyoruz.»

Devrimci kitleler Japonya'ya karşı cepheyi destekliyorlar.

yeteneğine göre, herkese ihtiyacı kadar» şeklindeki komünist ilke, toplum hem üretim kapasitesi hem de sosyal ilişkiler açısından 1970'deki Çin'den çok daha yüksek bir düzeye eriştiğinde uygulanabilir.) «Burjuva hakları» kısıtlamanın mı yoksa — sonunda Teng ve şürekasının yaptığı gibi — genişletmenin mi doğru olacağı konusunda büyük bir tartışma gündeme geldi.

Mao, sosyalist sistemin çeşitli çelişkilerinin Komünist Partisinin kendi içerisinde yoğunlaştığını gösterdi. İktidarda olan bir Komünist Partisi ile iktidarı ele geçirmeye çalışan Komünist Partisi arasında nitel bir fark olduğuna işaret etti. Bunun sebebi, sosyalist bir toplumda Parti üyelerinin devlet ve ekonomide kilit noktaları işgal etmeleri, ve toplumun temel yönünü tayin edenin Partinin politikası olduğudur. Bu yüzden, burjuvazinin merkezi de *komünist partisinin kendi içerisinde* yer almaktadır. İşte bu sebepten dolayı, Mao'nun ölümünden önceki son beyanatlarından birisi şu olmuştur: «Sosyalist devrimi yapıyorsunuz, ancak burjuvazinin nerde olduğunu bilmiyorsunuz. Burjuvazi tam da Komünist Partisinin içerisinde — kapitalist yolu tutan iktidar sahipleridir. Kapitalist yollar hala kapitalist yoldadırlar.»

Mao Zedung bu söyledikleri yüzünden geniş çapta lanetlenmiştir, özellikle de Mao'nun sosyalist toplumun doğurduğu ve komünist partinin içerisinde yoğunlaşan yeni burjuvaziyi teşhir etmesiyle suçüstü yakalanan Çin'deki yeni revizyonist yöneticiler tarafından. Ancak bu tezlere başkaları da saldırı üstüne saldırı başlattılar. Bazıları, Arnavutluk'ta Enver Hoca gibi, gerici olan herşeyin amansız düşmanı olan Mao Zedung'un, Partide burjuvaziye *izin verdiğini* bile iddia ettiler!

Oysa Mao'nun tezinin izin vermekle alakası yoktu. Mao'nun öğretileri, burjuvaziye varolması için «izin vermek» bir yana, burjuvazinin niteliğini anlamak, sosyalizmde niçin varolduğunu, onu tekrar tekrar devirmek ve yeniden ortaya çıkmasına yolaçan şartları ortadan kaldırmak için ne yapmak gerektiğini kavrayabilmek için şarttır. Teng Siao-ping ve şürekasına bir sormak lazım, Mao kendi yaşantısı boyunca acaba onlara revizyonist

çizgilerini yürütmeleri için «izin vermiş» mi!

Mao'nun öğretilerine karşı getirilen en yaygın meydan okumalardan birisi de aynı zamanda en basit olanıdır — Mao, kapitalizmin restorasyonunu engelleyememiştir, o halde mutlaka hata yapmıştır. Önce şunu söylemek gerekir ki, Mao aslında kapitalizmin restorasyonunu Kültür Devrimi sırasında tam on yıl *öncemiştir*. Komünist parti içerisindeki revizyonist karargahın o zamana kadar oldukça güç toplamış olduğu göz önünde bulundurulacak olursa, Mao'nun yaptığı hiç de küçük bir şey değildir. İkinci olarak, başarısızlığın sadece hatalardan kaynaklanabileceğini söyleyenler, görüşlerin çelişmesi temelinden yola çıkmaktadırlar, gerçek toplumdaki sınıfların çatışmasından değil. Sınıf mücadelesinin sosyalizmde hala devam ettiğini söylemek, kaybetme *ihtimalinin* de hala devam ettiği anlamına gelir. Mao'nun bu ihtimalin bilincinde olması ve ve sürekli buna karşı uyarıda bulunması, Çin'deki geri dönüş karşısında proletaryayı zayıf düşürmemiştir — tam tersine. Proletarya Sovyetler Birliğinde iktidarı kaybettiği zaman, pek az bir direniş olmuştu ve tüm dünyanın gerçek komünistlerinin saflarında büyük bir kafa karışıklığı söz konusu olmuştu. Çin'deki yenilgi de komünist hareket için çok büyük bir şoktu — ancak Çin'de, diğer yerlerde de olduğu gibi, gerçek devrimci komünistler ayağa kalkarak revizyonist gaspcılarla çatışmışlardır. Mao'nun doğru olarak ön görmüş olduğu gibi, «şayet Sağcılar Çin'de anti-komünist bir darbe tezgahlayacak olurlarsa, emnim rahat yüzü görmeyeceklerdir.» Özellikle acı yenilgi karşısında dahi Mao Zedung Düşüncesi bayrağını yükselterek tüm dünyanın duyduğu gibi, cezaevi hücrelerinden çıkıp mahkemelerini revizyonizmin lanetlenmesine çeviren iki yoldaşımız Çiang Çing ve Çang Çun-ciao'yu selamlıyoruz!

Gericiliğin Karşı-saldırısı

Mao'nun ölümünden ve Çin'de proletarya hakimiyetinin geri dönüşünden bu yana, emperyalizm, revizyonizm ve her türden gericilik, Mao Zedung Düşüncesi'ne karşı uzun süreli bir saldırıya geçmiştir.

Elbette, gericiler Mao Zedung'dan ve onun temsil ettiği herşeyden her zaman nefret etmişlerdir, ancak Çin'deki proletaryanın Çin'de ve tüm dünyadaki sömürütçülere darbe ardından darbe indirdiği Kültür Devrimi'nin doruğundayken, — ve buna bağlı olarak, yeni toplumun inşasında göz kamayıcı kazanımlar elde ederken — bu gericiler dillerini ısırmak zorunda kalıyorlardı!

Bugün, ÇKP'nin kendisi Kültür Devrimi'ni «büyük bir trajedi» olarak lanetlemekte olduğu için, ve Mao Zedung da adından başka herşeyiyle terkedildiği için, Mao'nun düşmanları da Mao ve Kültür Devrimi'ne karşı bir zamanlar değeri olmayan her türlü iftirayı tekrar etme yönünde kendilerine yeşil ışık yandığını görüyorlar.

Çin'deki yeni iktidar sahiplerinin Mao'nun en amansız düşmanları olması şaşırtıcı değildir — her ne kadar biçimsel olarak bazen Mao'nun devrimci başarılarını, özellikle de 1949'da Çin'in bağımsızlığına kavuşmasına kadar olanlarını, ağızlarına alıyor olsalar da. İçlerinden bazıları Yenan mağaralarında Mao ile birlikte savaşmış olan bu insanlar, Çin devriminin emperyalizmi ve feodalizmi altetmesini, yani ilk ya da burjuva demokratik aşamasını gerçekleştirmesini istiyorlardı. Ancak her ne kadar bu insanlar ve Mao, bir müddet için, demokratik devrimi yürütmekte birlikte olmuşlardıysa da, bu, birbirine tamamen zıt sebeplerden dolayı idi. Mao açısından, demokratik devrim, Çin'de ve tüm dünya devriminin bir parçası olarak, *sosyalist devrime doğru ilerlemenin* bir aracıydı. Diğerleri, örneğin Teng Siao-ping, ise devrim yapmayı sadece kendileri yeni bir sömürütçi hakim sınıf olabilmek için istiyorlardı.

Mao bu olguyu «kapitalist yolu tutan burjuva demokratlar» olarak ifade ediyordu. Onun belirttiği olduğu gibi, «Demokratik devrimden sonra, işçilerle yoksul ve aşağı-orta köylüler, durmadılar, onlar devrim istiyorlar. Öte yandan, bir dizi Parti üyesi daha fazla ilerlemek istemiyor; bazıları gerilemiş ve devrime karşı çıkmaya başlamışlardır. Neden? Çünkü yüksek rütbelere sahip olmuşlardır ve yüksek rütbelilerin çıkarlarını korumak istemek-

tedirler.»

Burjuvazinin her tarafta tekrar ettiği, Kültür Devrimi üzerine «dehşet hikayeleri»nin kaynağı, işte sözü geçen bu «yüksek rütbeliler»dir. Gerçekten de Kültür Devrimine karşı bu saldırılar, burjuvazinin kendi imtiyazlı konumunu tehlikede görmesinden kaynaklanan dehşete, işçi ve köylülerin kapitalist yolculara ait kutsal konumları istila etmelerini görmekten kaynaklanan dehşete delalettir.

Sovyetler Birliği de, Çin'de Mao Zedung'un yenilmesi karşısında keyiflenmektedir. Sovyet revizyonistlerinin gerçek yüzünü tüm dünyanın ezilenlerine göstermekte tereddüt etmeyen Mao, onların azılı düşmanıydı.

Bugün, Sovyetler yeniden kendilerini «ulusal kurtuluş hareketlerinin güvenilir müttefikleri» olarak gösterme çabasındalar, ve bu düzenbazlıklarını iyi yapabilmek için Mao Zedung'un mirasını kesinlikle toprağa gömmeye çalışmaları gerekmektedir.

Bugün ölümünden on yıl sonra bile, gerçek devrimci mücadelenin yolunu, mücadeleyi sonuna kadar, yarı yolda bırakmadan yürütme kararlılığının yolunu temsil eden yine Mao'dur. Tüm bunlar, Sovyetler Birliği için aforoz edilmiş şeylerdir, ve kendileri, Mao sahnede olmadığına ve Mao'nun çizgisi Çin'de geçici olarak yenilgiye uğradığına göre, artık ezilenler için tek alternatif olarak bayat revizyonizmi sunmalarına izin verecek oranda kargaşalık ve moral bozukluğunun mevcut olduğunu ümitlenmektedirler.

Sovyetlerin eleştirileriyle yakından bağı olan bir takım eleştiriler Arnavutluk'ta ortaya çıkmıştır; Enver Hoca, Çin'deki darbenin yarattığı kargaşalıktan yararlanarak Arnavutluk Emek Partisi'nin (gariptir ki önemli oranda AEP'in Mao ile özdeşleşmesine borçlu olduğu) prestijini kullanarak Mao Zedung'a ve onun mirasına saldırdı. *Deklarasyon'un* da ifade ettiği gibi, Hoca'nın saldırıları «revizyonizmin dogmatik biçimini temsil eder.»

Mao Zedung Düşüncesi'ne saldırılarında Enver Hoca, darbeyi kullandı ve bu olaylar konusunda basit-düşüncelilere (ya da diyalektik

kavrayamayanlara) yönelik izahatlar getirmeye çalıştı. Mao, Parti içinde burjuvazinin varolmasına «izin verdi», (burada kastettikleri, Mao'nun burjuva çizgiye gelişip güçlenme hakkını «tanıdığıdır») vs. vs. Kısacası, Hoca'nın Mao'ya saldırısı, Mao'nun «proletarya diktatörlüğü altında devrimi devam ettirme» şeklindeki merkezi tezinin reddedilmesi üzerinde temellenir.

Bugün, Hoca'cı çizgi dünyada giderek etkinliğini yitirmektedir, ve geleneksel modern revizyonist tezler ve akımlarla olan yakın bağları gözönünde bulundurulursa, artık «bağımsız» bir revizyonist akım olmaktan çıkmış sayılır. Her halükarda, Hoca markalı revizyonizmin, Çin'deki darbeden sonra uluslararası komünist hareketi yeniden kurma çabalarına büyük çapta zararı dokunmuştur ve bu tip düşüncenin kalıntıları hala mevcuttur. Mao Zedung'un çizdiği güzergahta ilerlemek için, Hoca'cı çizgiyi tepeden tırnağa mağlup etmek zorunludur.

Hoca Mao'ya saldırabilmek için «Marksist ortodoksluğa» başvurmanın ardına gizleniyor, uluslararası komünist hareketin içerisinde eskiden mevcut olan bazı hatalı anlayışlara sarılıyordu. Örneğin, Stalin'in sosyalizmde sınıfların mevcut olmadığına ilişkin bir dizi hatalı formülasyonları vs. Mao Zedung Düşüncesi'ni «çürütmek» için öne çıkarılıyordu. Böylesi iddiaları öne sürmekle Hoca ve benzerleri aslında sadece devrimci proletaryayı Mao Zedung Düşüncesinden yoksun bırakmaya çalışmakla kalmıyor, aynı zamanda, ciddi hatalarına rağmen, Hoca ve şürekasının temsil ettiği devrimin reddedilmesinin değil devrimin mirasının bir parçası olan Stalin yoldaşı kara çahıyorlardı.

Mao Zedung'a karşı saldırılar Batı'dan da geliyordu. Elbette Batı ülkelerinin emperyalist hakim sınıfları Mao'dan ve onun temsil ettiği herşeyden har zaman nefret etmişlerdi, ancak onlar da Kültür Devrimi'nin büyük başarıları karşısında şaşkına uğramış ve bunun sonucu olarak geçici de olsa en histerek anti-Mao feryatlarını hafifletmek hatta askıya almak, ve Mao'nun çizgisine saldırmak için başka taktikler bulmak zorunda kalmışlardı.

Batı ülkelerinin birçoğunda, Mao Zedung ve Kültür Devrimi'ne destek yaygındı. Aydınların ve aynı zamanda proletaryanın içinden gençliğin geniş bir kesiminin kapitalist topluma ilişkin köklü eleştiriler geliştirdiği ve dünya çapında ezilen halkların davasına ortak oldukları bir dönemde, Kültür Devrimin neden bu kadar güçlü bir çekiciliği olduğunu anlamak zor değildir. Bilhassa, kitlelerin insiyatifinin muazzam akışı, eleştirel ruh, otoriteye ve geleneksele karşı çıkma istekliliği, hem Batı'da hem de Doğu'da isyankar ruhlu gençliğin gelişen duyarlılığına hitap ediyordu.

Ancak berrak olan bir şey daha var ki, Kültür Devrimi'nin kavranışı, onu savunmak isteyenlerin çoğu içerisinde bile eksik ve çoğu kez hatalıydı. Aydınların sınıf konumu, Marxizm-Leninizm-Mao Zedung Düşüncesini kavramalarını zorlaştırıyor, dolayısıyla, Kültür Devrimini farklı ideolojik görüş açılarından tahlil ediyorlardı. Özellikle de, bu gibi güçler Mao Zedung'u Marksizm-Leninizm'den ayırıştırma ve Kültür Devrimini de proletarya diktatörlüğü teorisi ve pratiğinden ayırıştırma eğilimini taşıyorlardı.

Çin'de kapitalist yolcuların iktidara gelmesi ve Kültür Devrimini lanetlemeleri ile birlikte, Kültür Devriminin ateşli destekleyicileri olanların birçoğu onun düşmanlarının saflarına geçtiler. Diğer bir kesim Çin önderliğinin saldırılarına katılmayı reddetti ancak Mao Zedung ve çizgisinin önderliği olmayınca, işler tıkırında gitmedi ve onlar da Çin'deki yenilgi üzerine bir dizi hatalı küçük burjuva izahatlarla giriştiler ve tüm bunlar eninde sonunda Marksizm-Leninizm-Mao Zedung Düşüncesinin tasfiye edilmesiyle sonuçlandı.

Şuna da işaret edilmesi gerekir ki, Çin'deki kayıp, uluslararası komünist hareketin kendisini de büyük çapta etkiledi. Komünist hareket, toplumdaki siyasi ve ideolojik gelişmeye kayıtsız kalamaz. Devrimin canalcı öneme sahip böylesi bir kalesinin kaybedilmesi —dünya nüfusunun dörtte birinde—, Çin'deki yenilgi ile birlikte zincirlerinden boşalan gerici dalgası; tüm bunların, uluslararası planda gündemde olan yeni ve karmaşık sorunlarla birlikte, uluslararası komünist

harekete ağır bir darbe indirmesi kaçınılmazdı ve nitekim indirdi de.

Deklarasyon'da da işaret edildiği gibi şu da gayet berraktır ki, Marksist-Leninistlerin içinde bulundukları krizin derinliği, ve buna son verme çabalarında devrimci komünistlerin karşılaşmış oldukları zorluklar, bazı revizyonist sapmaların Mao Zedung'un ölümünden önce de oldukça güçlü olduğunu göstermektedir. Yine de, uluslararası komünist hareket, Mao'nun öğretilerini kendisine temel almakla ve onun çizdiği güzergahta ilerleme kararlılığıyla, bugünkü krizin üstesinden gelmeye ve proleter dünya devrimini ilerletme yönündeki sorumluluklarını yerine getirmeye muktedir olduğunu göstermiş bulunuyor.

Mao Zedung'un Çizdiği Güzergahta İleri

Mao Zedung, sonraları Kültür Devriminin fırtınası sırasında, milyonlarca işçi, köylü ve devrimci aydından oluşan maddi bir güç haline gelecek olan şu derin gözlemi dile getirmişti: «Marksizm-Leninizm'de binlerce doğru vardır, ama hepsi de şu tek cümlede toplanabilir: İsyan etmek haklıdır!» Kültür Devrimi sırasında «isyan etmek haklıdır» şiarı, gerici burjuva otoritelere karşı mücadele etmek üzere ayağa kalkmanın doğru ve haklı olduğu anlamına geliyordu. Bu şiar aynı zamanda, her ülkenin proleteryası ve ezilen halklarının ayağa kalkıp devrimci silahlı mücadele yürütmeye hakları olduğu anlamına da gelir. Ve, Mao Zedung'da vücut bulan Marksist eleştirel ruha, eski fikirlere meydan okuyarak yeni ve canlı olanı yaratmak üzere savaşıma ruhuna sıkıca bağlı kalmanın şart olduğu anlamına da.

Devrimci Enternasyonalist Hareket'e ve diğer Maoist güçlere, Çin'deki kaybın teşkil ettiği darbeden sonra yeniden saflaşıp devrim yapmaya devam etmek üzere ilham veren de işte bu şiar ve bu ruhtur.

Bugün hareketimiz henüz zayıftır. Yine de, dünyayı zincirler içerisinde tutan eski, gerici düzene karşı başkaldırdık ve komünizm kuruluncaya kadar da başkaldırmaya devam edeceğiz. Mao Zedung'dan bize yadigar kalan güzergaha sahibiz —o bize komünizme giden bu

güzergah üzerinde uzun bir yol katettirdi ve bu yolda devam etmeye: tarihin bize giderek daha fazla sunmakta olduğu bu elverişli şartlarda dünyanın birçok parçasında iktidarı ele geçirme ve dünya çapında komünizmi inşa etmek üzere ilerlemeye kararlıyız.

Mao, silahlı mücadelenin uzun ve zorlu günlerinde şöyle demişti: «Gelecek aydınlık, yol meşakkatlidir.» Mao bu aynı değerlendirmeyi, ölümünden kısa bir zaman önce, ayık kafalı bir iyimserlikle Çin'deki sınıf mücadelesi için de tekrarlamıştı. Onun bu tahminini değiştirmek için hiçbir sebebimiz yoktur.

Mao öldüğünde ve Çin renk değiştirdiğinde tüm dünyadaki komünist hareketin yaşadığı kaybın büyüklüğünden söz edildiğinde mübalağa edilmiş olmaz. Çin, dünya devriminin ilerlemesi için parlak kıvılcık bir üs alanıydı, ve Mao tüm dünyadaki proleterya ve ezilen halklara desteğini hiçbir zaman aksatmadı. İster Hindistan'daki Naksalbari mücadelesi olsun, ister ABD'deki siyah halkın mücadelesi, ister Vietnam halkının direniş savaşı olsun — Mao Zedung her zaman devrimin «gayet doğru ve haklı» olduğunu söyleyenlerin en önünde yer aldı ve devrimin yolunu engellemeye çalışan veya devrimin ardında kalan, alay edip eleştirerek ezilenlerin ve sömürülenlerin «fazla ileri gittiklerini» söyleyen herkesin ise azılı düşmanıydı. Bu üs alanından yoksun on yıl, dünyanın dörtte birini kapsayan sosyalist Çin'den yoksun ve devrime gebe on yıldan sonra, bunun yükü hepimizin sırtındadır ve yol bu yüzden daha da meşakkatlidir. Ancak bu zorlu dönemde dahi, ve gericiğin tüm saldırıları karşısında, Mao Zedung Düşüncesi söndürülemezdir. Tarihsel açıdan bakacak olursak, dünya proleter sosyalist devriminin ilerleyişini incelediğimizde, on yılın aşında o kadar da uzun olmadığını görebiliyoruz. Çin'i kaybettik ama kıvılcık bayrak bugün dünyanın başka köşelerinde, en çarpıcı olarak Peru Komünist Partisinden yoldaşlarımızın Mao'nun güzergahında ilerlediği ve bu güzergahı tüm dünyanın da görmesi için aydınlatmakta olduğu And dağlarında dalgalanmaktadır.

Bugün, emperyalist bir savaş teh-

didiyle dolaşan tehlike yüklü bulutlar vardır. Ancak dünya emperyalist sisteminin savaş tehlikesini gündeme getiren çelişkileri, tüm kıtalarda devrimci mücadele için elverişli fırsatlar da yaratmaktadır. Mao'nun «Ya devrim savaşları önler, ya da savaş devrimlere yol açar» tespiti hala geçerlidir ve bizler Mao'nun sözettiği ilk ihtimali gerçekleştirmek için, mevcut dünya düzenini devrimle yerinden oynatmak üzere dünya savaşını önlemek için elimizden geleni yapacağız!

Büyük Proleter Kültür Devriminin yirminci yıldönümünü kutlarken, Mao'nun bu muhteşem olayın fırtınaları ortasında yeniden yayınlanmış olan şu şiirini tekrarlayarak bitirelim:

«Bunca görev haykırıyor yerine getirilmek için
Ve hepsi birbirinden acil;
Devam ediyor dünya yuvarlanmaya,
Zaman zorlamaya.
Beklemeye gelmez on bin sene,
Hükümünü geçir güne, hükümünü geçir her ana!»

Devrimci Enternasyonalist Hareket'in Deklerasyonu

Ağıl/Prop Komünist Kollektif (İtalya) * Devrimci Komünist Parti USA *
Devrimci Komünist Birlik (Dominik Cumhuriyeti) * Halk Devrimci
Enternasyonalist Grubu * Hindistan Devrimci Komünist Partisi, Gündelik
Komitesi * Hindistan Komünist Partisi (Marksist-Leninist), Merkezi
Yeniden Örgütlenme Komitesi * İran Komünistleri Birliği, Sochodanin *
Kolombiya Komünist Partisi (Marksist-Leninist), Mao Zedong Balgı
Komitesi * Kolombiya Devrimci Komünist Grubu * Nepal Komünist
Partisi (Marshall) * Devrimci Enternasyonalist Tugay, Bolivya * Peru
Komünist Partisi * Purba Bangla Proleter Partisi, PBSP, (Bangladeş)
* Proleter Komünist Örgüt, Marksist-Leninist (İtalya) * Romanya
Komünist Partisi (Marksist-Leninist) [BSD, (ME)] * Seylan Komünist
Partisi * Trento Komünist Komitesi * Türkiye Komünist Partisi
(Marksist-Leninist) * Yeni Zelanda Kızıl Bayrak Grubu

Devrimci Enternasyonalist Hareket'in Deklarasyonu, Mart 1976'da Marksist-Leninist
Parti ve örgütlerin Devrimci enternasyonalist Hareketi'ni, Shiyar Dancı Enternasyona-
list Konferansındaki delegeler ve gözlemciler tarafından kabul edilmiştir. DEH, katılan par-
ti örgütler şunlardır:

Su dillerde mevcuttur (kısmi liste):

Arapça, Bengali, Çince, Krolce, Danimarkaca, İngilizce, Farsça, Fransızca, Almanca, Gürcüce, Har-
du, İtalyanca, Kanada, Kürtçe, Malayalam, Nepali, Pencapca, Sırpça, Slovenca, Tatarca, Türkçe.
Daha fazla bilgi için: Aşağıdaki adresteki Devrimci Enternasyonalist Birlik'e iletişime geçebilirsiniz
na başvurun:

BCM RIM
LONDON, WC1N 3XX
UK

Çözüm:

Devrimi Proletarya Diktatörlüğü Altında Devam Ettirmek

Ajoy Dutta*

Dünya proletaryasının büyük önderi ve öğretmeni Yoldaş Mao Zedung'un ölümünden kısa bir süre sonra, Teng Siao ping ve Hu Yao-bang kligi, merkezci revizyonist Hua Kau feng'i kullanarak bir darbe gerçekleştirip Çin'de partinin ve devletin önderliğini ele geçirdi. Böylece dünya komünist hareketi üçüncü kez büyük bir krizin içine girdi. Herşeye rağmen bugün, yani on yıllık bir süreden sonra, Büyük Proleter Kültür Devrimi sayesinde güçlenen dünya proletaryası, revizyonizme karşı koymak için ayağa kalkmış ve diğer ileri hamlelerin yanı sıra, Devrimci Enternasyonalist Hareket'i oluşturmuştur.

Belirtilmesi gerekir ki Mao'nun ölümünden sonra Çin'de gelişen olaylar pek de beklenmedik değildi. Mao, ölümünden önce sık sık böyle bir ihtimal olabileceğini belirtmişti. 1965'te Mao keskin bir şekilde uyarıyordu: «Eğer Çin'de önderlik gelecekte revizyonistler tarafından gaspedilirse, tüm ülkelerin Marksist-Leninistleri kararlı bir şekilde bunu teşhir edip buna karşı savaşmalı, işçi sınıfına ve Çin'in kit-

*Ajoy Dutta, Bengladeş Komünist Partisi (Marksist-Leninist) (BSD(ML) üyesidir.

lelerine, bu revizyonizme karşı savaşta yardım etmelidirler.»

Mao'nun ölümünden kısa bir süre sonra, Teng-Hu kligi, Çin halkının derin yasından da yararlanarak, işbirliği içinde tertip ettikleri darbeyi gerçekleştirdi. Oldukça kurnaz davrandılar: Başta çirkin yüzlerini Kültür Devrimine ve Mao'ya karşı açığa çıkaracaklarına, saldırılarını esas olarak Mao'nun en yakın müttetiklerine karşı iftiralarda yoğunlaştırdılar. Ancak kısa bir süre sonra saldırılarını Kültür Devrimi'ne de yönelttiler. Biz Marksist-Leninistler, içeriği proletarya diktatörlüğü altında devrimin devam ettirilmesi olan Kültür Devrimi'nin dünya çapındaki derin önemini sağlam bir şekilde kavramalıyız.

Sosyalizmin sağlamlaştırılması ve sosyalizmden komünizme başarıyla geçilmesi sorununun çözümü, üç noktanın ele alınmasını gerektirir. Birincisi, üretim araçları üzerindeki özel mülkiyeti toplumsallaştırma sorunu, daha doğrusu kolektif mülkiyet. Bu gerekli bir önkoşuldur ancak kolektif *denetim* gerçekleşmeden yetersizdir. Bu, burjuvazinin çıkarlarını sağlama alma anlamına gelen, bir avuç kişinin veya bürokratin denetimi demek değildir. Kolektif denetim gerçekleştirilmediği sürece, proletarya diktatörlüğü uzun dönemde burjuvazinin diktatörlüğüne dönüşecektir. Gerçek kolektif denetimi gerçekleştirebilmek için, kitleleri ayaklandırmak, bilinçlendirmek, Parti de dahil, toplumun tüm alanlarında kendi inisiyatiflerini yükseltmek gerekir. Sovyetler Birliği'nde iktidar ele geçirildikten sonra, henüz çok kısa bir tecrübesi olmasına rağmen, Lenin şöyle söylemişti: «İşçi sınıfının çoğunluğu, devlet yönetiminde, devlet memurlarına dayanmadan, sorumluluğu kendi ellerine alabildiği ölçüde, devletin gerekliliği giderek azalacak ve komünizm için objektif şartlar yaratılacaktır.» (Toplu Eserler, Cilt 28, sayfa 183, Bengali baskısı)

İkincisi, kişinin çıkarı ile toplumun çıkarı kavramı arasında bir çelişki vardır. Bu çelişki her bireyin kafasında mevcuttur. Kapitalizm de dahil olmak üzere tüm sınıflı toplumlarda bireyin çıkarları hakim durumda olmuştur. Eğer kolektif çıkarlar sosyalist toplumda hakim hale gelmezlerse, eğer kişinin çıkar-

ları devrimi ilerletmek şeklindeki kolektif çıkarlara tabi tutulmazsa o zaman sosyalizm yenilir ve komünizme doğru hiç bir zaman ilerlenemez. Bununla ilgili olarak Lenin şunu söylüyordu: «İnsanlar, en yakınları için çalışmayı bırakıp, bilinçli olarak, toplumun gelişmesi için ve uzun vadede dünya komünizmini yaratmak üzere çalıştıklarında, işte o zaman ve sadece o zaman komünizm başlamış olur.» (Subotnikleri değerlendirme konuşması)

Üçüncüsü, üretim araçlarının mülkiyeti sorunu. Üretim araçlarının toplumsallaştırılması Çin'de 1956'da aşağı yukarı tamamlanmıştı. Ama kolektif mülkiyete gelince, bunun iki biçimi vardı: devlet sektörü ve kooperatif sektör. Bunun dışında, kır ve kent arasındaki işçi ve köylü arasındaki kafa ve kol emeği arasındaki fark mevcuttu. 8-aşamalı ücret sistemi uygulanıyordu. Kapitalizmin esas üretim biçimi olan meta üretimi sınırlı da olsa devam etmekteydi. Lenin bunun sosyalist toplumda uzun bir süre devam edeceğini, zamanla güçsüzleşmesi için dikkatli bir şekilde sınırlandırılması gerektiğini söylemiştir. Komünist toplumda tamamen ortadan kaldırılacaktır. Tüm bunlar sosyalizm süreci boyunca sınıf olarak yeni bir burjuvazinin çıkmasının temelini oluşturmaktadır.

Lenin bu soruna eğilmesine rağmen, 1924'te öldüğü için, çözmeye zamanı olmamıştı. Yoldaş Stalin, bu sorunun bilincinde olmasına rağmen, bu problemi ele alıştı büyük ölçüde Marksist-Leninist görüşten saptı, dolayısıyla sosyalizmde sınıflar ve sınıf mücadelesinin devam ettirilmesinin özünü kavrayamadı. Böylece, Rusya'da kapitalist yolcuları emperyalistlerin ajanları olarak değerlendirerek, bunları partiden ve devletten ihraç etme metodunu uyguladı. Gerçekte ise bu metod kapitalist yolcuları açınsından elverişli bir ortam yarattı. Bu sorunun doğru bir metodla çözülmemiş olmasından dolayı, bürokrasi daha da güçlendi ve yeni bir burjuvazi yeniden ortaya çıktı. Yoldaş Stalin yaşamı sırasında bürokrasi ve yeni burjuvazi tarafından öylesine çembere alınmış ki ölümünden üç yıl sonra, Kruşçev'in

önderliği altındaki bu unsurlar parti ve devlet önderliğini kolaylıkla gaspedebildiler. Bunlar, ABD emperyalizmi ile işbirliği içinde kudurmuşçasına proletaryanın önderi Stalin'e saldırdılar, ki bu saldırı Marksizm-Leninizm'e ve sosyalizme de bir saldırıydı.

Bu durumda Çin'deki revizyonistler güçlenip cesaretlendiler. ÇKP'nin 1956'da yapılan 8. Kongresinde, revizyonistler, Li-Sao Şi önderliğinde gerici üretici güçler teorisini başarıyla geçirdiler. Bu durum Mao'yu yukarıda değinilen üç noktaya eğilmeye zorladı ve Mao devlet başkanlığı sorumluluğunu bırakarak, tamamen parti işlerinde yoğunlaştı.

Mao, Rusya'da 1956'da proletaryanın iktidarı kaybetmesinin olumsuz tecrübesini, ve Çin'de eğitim ve kültür alanlarında kapitalist yolcular ile kitleler arasındaki mücadelenin tecrübesini derinlemesine inceledi. Çözüm, Büyük Proleter Kültür Devrimi idi. Kültür Devrimi bir taraftan uzun süreli mücadele yoluyla sosyalizmi sağlamlaştırmanın, burjuvaziye ve onun gerici ideolojisine karşı devrimin işçi sınıfı ve onun müttetikleri tarafından komünizme kadar devam ettirilmesinin çizgisidir. Diğer taraftan ise, dünya çapında revizyonizme karşı verilen ve Kültür Devrimi ile daha üst bir aşamaya erişen, mücadelenin çizgisidir. Kültür Devrimi, 1917 Ekim Devrimi ve 1949 Çin Devrimi gibi, muazzam bir tarihsel olaydır, ancak bunlardan çok daha karmaşıktır ve tarihte eşine rastlanmamıştır. Bugün gerçek devrimci olmanın mihenk taşı, Kültür Devrimini savunup savunmaktır.

Kültür Devriminin içeriği

Önce bu sorunla ilgili olarak Marks ve Lenin'in değerlendirmeleri incelenmelidir. Marks, J. Weydemeyer'e yazdığı bir mektubunda şunları gözlemliyordu: «Bana gelince, modern toplumdaki sınıfların, ya da bunlar arasındaki savaşımın varlığını keşfetme onuru bana ait değildir. Burjuva tarihçileri, bu sınıf savaşımının tarihsel gelişimini, burjuva iktisatçılar da sınıfların ekonomik anatomisini benden çok önce açıklamışlardır. Benim yeni olarak yaptığım: 1- sını-

fların varlığının ancak üretimin gelişmesindeki belirli tarihsel evrelere bağlı olduğunu, 2- sınıf mücadelesinin zorunlu olarak proletarya diktatörlüğüne yol açtığını, 3- bu diktatörlüğün kendisinin ise, tüm sınıfların ortadan kaldırılması ve sınıfsız bir topluma geçişten başka birşey olmadığını tanıtlamak olmuştur.»

Marks Gotha Programının Eleştirisi'nde şunları da belirtir: «Kapitalist üretim ile komünist toplum arasında, birinden ötekine devrimci dönüşüm dönemi yer alır. Buna da bir siyasal geçiş dönemi tekabül eder ki, burada, devlet proletaryanın devrimci diktatörlüğünden başka birşey olamaz.»

Lenin, Ekim devriminden birkaç yıl sonra, kapitalizmin restore edilmesi ihtimali hakkında şunları söylüyordu: «Kapitalizmin komünizme dönüşmesi, bütün bir tarihsel dönemi gerektirir. Bu dönem, tamamen ortadan kaldırılmadan, sömürücü sınıf, eski konumuna yeniden kurulmayı ümid eder, ve ümit, çabaya dönüşür.» (Toplu Eserler, cilt 28, s. 254, Bengali baskısı).

Sistemin içerisinden yeni bir burjuvazinin çıkması sorunu hakkında, yoldaş Lenin şunları söylemişti: «Burjuva sınıf, sadece hükümet memurları içinden çıkmamaktadır onların safından olsa olsa birkaç kişi çıkabilir. Onlar, köylülerin ve el zanaatçıların saflarından dahi çıkmaktadırlar. Bu, şunu kanıtlamaktadır ki, Rusya'da meta üretimi yaşayan bir olgudur, işlemektedir, gelişmektedir, ve her kapitalist ülkede yaptığı gibi, yeni bir burjuvaziyi yaratmaktadır.» (Toplu Eserler, cilt 29, s. 189, Bengali baskısı) Sosyalist inşada uzun seneler içeren bir tecrübeye sahip olan Stalin ise şunları söylemişti: «Kapitalizmi köklerinden söküp, bir proletarya diktatörlüğü kurmuş bulunuyoruz. Sosyalist endüstriyi hızla geliştirmekte, bununla köylü ekonomisini bütünleştirmekteyiz. Ama kapitalizmi kökünden kurutamadık. Bu kökler nerde? Kökleri şehirde meta üretiminde, köylerde ise küçük üretimde yatmaktadır.» (Toplu Eserler, cilt 2, s. 235, Bengali baskısı). Devamla şunları belirtmişti: «Bürokrasinin en olumlu çaresi işçi sınıfının ve köylülüğün kültürel gelişimidir.» ...«Ama bürokrasi, ta ki

işçi sınıfının büyük çoğunluğu, düşünmeye başlayıp devleti denetlemeye muktedir olana dek varolacaktır. Bürokrasiyi nasıl yok edeceğiz? Bunun tek bir yolu vardır, o da denetimi alttan yukarıya doğru örgütlenmektir. Bürokrasinin yanlışlarının ve hatalarının eleştirilmesi için işçi sınıfını kitlesel düzeyde örgütlemektir.» (Toplu Eserler, cilt 2, s. 40, s. 77, Bengali baskısı)

Herşeye rağmen Lenin yoldaşın ölümünden sonra kitlesel bir kültür devrimi örgütlenmedi ve bunun sonucu olarak bürokrasi son derece güçlendi. Yoldaş Stalin, Lenin'i 1935'e kadar bu konuda izlemesine rağmen, bürokrasi ve yeni burjuvazi tarafından çembere alınmıştı ve Leninist çizgiden uzaklaştı. Bu, 18. Kongrede benimsenen, Sovyet toplumunun sınıfsız bir toplum olduğunu ve proletarya diktatörlüğünün gevşetilmesi gerektiğini ilan eden yeni Anayasa'da yansımaktadır. Ancak Stalin bu hatasını son eseri olan *Sosyalizmin Ekonomik Sorunları*'nda kısmen düzeltmiştir.

1956: Tayin Edici Yıl

İki önemli olay: Çin'de üretim araçlarının mülkiyetinin toplumsallaştırılmasının tamamlanması; SSCB'de ise 20. Kongre, devlet ve parti önderliğinin Kruşçev önderliğindeki revizyonistler tarafından ele geçirilmesi — ki bu, hem Çin'li revizyonistleri güçlendirdi, hem de Mao ve devrimciler tarafından, uluslararası planda ve Çin'de tavizsiz bir karşı-saldırının başlatılmasına yol açtı.

Mao gerçekten önemli değerlendirmeler yapıyordu. 1957'de yoldaş Mao, Ulusal Propaganda Konferansında şunları söyledi: «Sosyalizmin tam anlamıyla sağlanması için, ekonomik alanda sosyalist sanayileşme ve sosyalist devrim yeterli değildir. Aynı zamanda, sosyalizmin sağlanması için devamlı sosyalist devrimci mücadele yürütülmesi zorunludur. Sosyalizmin mi kapitalizmin mi kazanacağına karar vermek için süren mücadele, uzun bir tarihsel dönemi kapsayacaktır.»

Devamla, «Çin'de mülkiyet sistemi bakımından sosyalist dönüşüm esas olarak tamamlandı ve daha önceki devrimci dönemlere özgü, geniş

çaplı ve fırtınalı kitlesel sınıf mücadeleleri esas olarak sona erdiği halde, devrilmiş toprak ağası sınıfının ve komprador sınıfının kalıntıları hala vardır, küçük burjuvazinin yeniden kalıba dökülmesi ise henüz başlamıştır. Sınıf mücadelesi asla sona ermiş değildir. Proletarya ile burjuvazi arasındaki sınıf mücadelesi, çeşitli siyasi güçler arasındaki sınıf mücadelesi, proletarya ile burjuvazi arasında ideolojik alandaki sınıf mücadelesi, uzun ve zorlu olmaya devam edecektir. Proletarya dünyayı kendi dünya görüşüne göre değiştirmeye çalışmaktadır, burjuvazi de öyle yapmaktadır. Bu açıdan sosyalizmin mi, kapitalizmin mi kazanacağı sorunu henüz gerçekten çözülmemiştir.» (Halk İçindeki Çelişmelerin Doğru Ele Alınması Üzerine, Seçme Eserler, cilt 5, s. 469)

Birkaç yıl sonra, 1967'de, kapitalist yolcularla karşılıklı mücadeleyle geçen birkaç yılın ardından Mao, Kültür Devriminin gerekliliğini izah etti: «Geçmişte, kırsal alanlarda, fabrikalarda, kültürel alanda mücadele yürüttük ve sosyalist eğitim hareketini uyguladık. Ancak tüm bunlar sorunu çözmedi başaramadı çünkü, geniş kitlelerin, karanlık yönlerini açıkça, tepeden turnağa ve alttan teşhir etmeleri için onları ayaklandırmamızın biçimini, metodunu bulamamıştık. Şimdi bu biçimi bulmuş bulunuyoruz. Bu biçim, Büyük Proleter Kültür Devrimidir.» (9. Parti Kongresine Rapor)

Amacını ise şöyle derinleştirmişti Mao: «Kapitalist yolu seçen otorite sahiplerine karşı mücadele etmek esas görevdir, ama hiçbir şekilde amaç değildir. Amaç, dünya görüşü sorununu çözümlemektir; revizyonizmin köklerini yoketme sorunudur.» (Arnavutluk Askeri Delegasyonuna Konuşma, *Kazanılabacak Dünya*, sayı 1)

Kültür devrimi eğitim ve kültür alanında başlatıldı. Ancak, mülkiyetin dönüştürülmesine ve kolektifleşmeye rağmen, gerçek bütünsel halk mülkiyeti henüz tam anlamıyla gerçekleştirilmediğinden dolayı, kapitalist yolcular bundan yararlanarak kontrolü bu ve diğer bütün alanlarda kendi ellerinde tutmaya çalıştılar. Bundan dolayı Kültür Devrimi, kaçınılmaz olarak yeni ve

eski burjuvaziye karşı bir ölüm kalım mücadelesi olarak gelişti. Mücadele, işçi sınıfını ve halkı bilinçlendirerek kendi mülkiyetlerini kendi ellerinde tutabilecek duruma getirme, üst yapıyı, alt yapı ile uyumluluk içerisinde sağlamlaştırma, ve kararlı bir şekilde toplumu komünizme doğru ilerletme mücadelesiydi. Yoldaş Mao doğru olarak şu değerlendirmeyi yaptı: Siyaseti her alanda kumandaya getirin, sınıf mücadelesini esas halka olarak alın.

Teng-Hua klığı önderliğindeki kapitalist yolcular, her yolla, Kültür Devriminin itibarını zedelemeye çalıştılar. Ancak saldırılarının merkezi noktası Kültür Devriminin ekonomik bir felakete neden olduğu şeklindeydi. Çu En Lay, kapitalist yola eğilimi olmasına rağmen, 4. Ulusal Halk Kongresinde bunu teşhir eden bir rapor sundu:

«Üçüncü Beş Yıllık Plan hedeflerini aştık ve 1975 yılında da Dördüncü Beş Yıllık Planı başarıyla tamamlayacağız. Ülkemiz peşpeşe 13 yıl iyi mahsüller elde etmiştir. 1974'ün tarımsal üretim değeri toplamı, 1964'ünküne oranla % 51 artış göstermiştir... Ülkenin kurtuluşundan bu yana Çin'in nüfusunun % 60 artmasına karşılık, tahıl üretimi % 140, pamuk üretimi ise % 470 artmıştır... 1964'ünküne oranla, sanai üretim % 190, çelik % 140, kömür % 91, petrol % 650, elektrik % 200, kimyevi gübre % 330, traktör % 520, pamuk elyafı % 333... artmıştır. Atom bombasını başarıyla patlattık ve suni peykler fırlattık. Ne iç ne de dış borcumuz vardır. Fiatlar sabit kaldı, sosyalist inşa ve halkın yaşam standartları sağlam temeller üzerinde gelişip ilerlemektedir. İçte ve dıştaki gericiler, Büyük Proleter Kültür Devriminin milli ekonomimizin gelişmesini mutlaka sekteye uğratacağını iddia ettiler ama gerçekler şimdi onların bu iddialarını güçlü bir şekilde çürütmüş bulunuyor.»

Çin'de proleter devrimciler, 1976'ya kadar, mevzilerini sağlamlaştırarak, ilerlemeye devam etmeyi başardılar. Ancak gerçekleşen birkaç olay, özellikle de Lin Biao'nun karşı tarafa geçmesi, ansızın üst kademelerden önderlerin ölmesi ve nihayet yoldaş Mao'nun ölümü, karşı-devrimcilerle devrim-

ciler arasındaki güçler dengesinde bir değişikliğe yol açtı. Bu, devrimcilerin bazı hatalarıyla, örneğin, muhtemel bir darbeye ilişkin uzakgörülülüğün olmamasıyla da birleşti. Devrimci komünistlerin güçlendirilmesi gibi, örgütsel önlemler başlatılmış olmasına rağmen, bunlar aslında henüz güçlendirilmemişti. Devrimcileri zayıflatan başka faktörler de vardı. Rus devrimi çok sayıda proleter bulunan kapitalist bir ülkede, Çin devrimi ise yarı-sömürge, yarı-feodal ve işçi sınıfının sayısal gücünün az olduğu bir ülkede gerçekleşmişti. Bundan dolayı üst yapı alanındaki mücadele özellikle karmaşıktı. Yoldaş Mao bunun tamamen farkındaydı ve bu konularda tekrar tekrar uyarılarda bulunmuştu.

Gericiler darbeye rağmen, Kültür Devriminin katkıları gerçekten büyüktür. Birincisi, kapitalist yolcuların ortaya çıkışını, tam on yıl boyunca denetim altında tuttu. İkincisi, restorasyonculuğa ve revizyonizme karşı Çin'deki mücadele öylesine derinlemesine yürüdü ki, revizyonistler halkın ve devrimcilerin kafalarını Rus revizyonistleri kadar karıştıramadılar. Üçüncüsü, isteklerinin güçlü olmasına rağmen, Rus revizyonistlerinin yapmış oldukları gibi, Mao'yu yoketmeye cesaret edemediler. Dördüncüsü, Çiang Çing ve Çang Çing Ciao gibi devrimciler, karşı-devrimci saldırılara göğüs gerebildiler. Ve nihayet, Çin'li karşı-devrimciler, halkın ve gençliğin güçlü bir direnişiyle karşı karşıyadılar ve gençliği feodal ve emperyalist kültürle uyuşturmaya çalışma yönünde zorlanmaktadırlar.

Aynı maddenin gelişimi gibi, devrimin gelişmesi de düz değil aksine spiraller biçimindedir. Geçici yenilgiler ve geçici geri çekilmeler olacaktır. Ancak devrimci hareket geçmişte göstermiştir ki, her geriye dönüşü büyük bir atılım izlemiştir. Büyük Proleter Kültür Devriminden güçlenen Çin ve dünya işçi sınıfı, UKH'nun bugünkü krizinden çıkmaya muktedirdir. Gerçekte bu süreç başlatılmıştır bile. Marksizm-Leninizm-Mao Zedung Düşüncesi ideolojisi ve Kültür Devriminin tarihi tecrübesini temel alan çok sayıda Marksist-Leninist parti ve örgüt, yeni tip bir enternasyonal

kurma yaklaşımıyla Devrimci Enternasyonalist Hareket'i oluşturmuş bulunuyor. Kendi deyimleriyle Marksizm-Leninizm-Maoizm'i temel alan Peru Komünist Partisi önderliğindeki Peru halkı, Peru'lu gericilerin ve gerek ABD gerekse Sovyet emperyalistleri dahil emperyalist güçlerin ağır baskılarına rağmen silahlı mücadeleyi ilerletmeye devam etmektedirler. Silahlı mücadele diğer ülkelerde de patlak vermektedir.

Büyük Proleter Kültür Devrimi, Mao'nun Düşüncesi'nin esas kapsamıdır; O, Çin ve dünya işçi sınıfı için ölümsüz ve yeni bir katkıdır; gerçek devrimcilerin mihenk taşıdır. Nasıl ki Marks'ı kabul edip Lenin'i kabul etmeyenler gerçek Marksistler değillerse, Mao'yu kabullenip Kültür Devrimini kabullenmeyenler de gerçek Marksist-Leninistler olarak görülemezler. Leninizm, Marksizm'in nitel bir gelişmesi olduğu gibi Mao Zedung Düşüncesi de, Marksizm-Leninizm'in nitel bir gelişmesidir. Marksizm-Leninizm-Mao Zedung Düşüncesi işçi sınıfının ideolojisidir; devrimin bilimidir; yenilmezdir.

Yaşasın Marksizm-Leninizm-Mao Zedung Düşüncesi !

Yaşasın Büyük Proleter Kültür Devrimi!

Kültür Devriminin Bazı Dersleri

David Joseph*

Mao'nun ölümünü takibeden 10 yılda, Çin'deki önderlik, Mao Zedung önderliğinde ÇKP içerisindeki sosyalist yolcular tarafından yürütülen Büyük Proleter Kültür Devrimi'nin olumlu kazanımlarını hemen hemen bütünüyle tasfiye etti. Hakikaten de, bu dönem boyunca Çin'de kapitalizmin restorasyonu süreci önemli oranda Sovyetler Birliği'ndeki aynı süreçten daha da hızlı gerçekleşmiştir. Özellikle emperyalizme ve gericiğe karşı uzun süreli bir mücadele içinde olduğu bir dönemde, uluslararası komünist hareket için bu gelişme şüphesiz ciddi bir darbe olmuştur.

Genelde Çin Devriminin, özel olarak da Büyük Proleter Kültür Devrimi'nin dersleri, hataların ve geçici yenilgilerin üzerinde, doruklarda durmakta, dünya devriminin yolunu aydınlatmaya devam etmektedir. Bu tecrübeler, zamanımızda

ortaya çıkan birçok soruya cevap vermekte; aynı zamanda birçok yeni soruyu da gündeme getirmektedir, çünkü tarihin akışının kendisi önceden görülmesi mümkün olmayan birçok yeni karmaşıklık ve durumları ortaya çıkartmaktadır.

1917 Ekim Devrimi'yle açılan emperyalizm ve proleter devrimleri çağında, dünya devriminin iki en önemli yönü ön plana çıktı. Birincisi, proleter dünya devriminin parçası olarak değişik tiplerdeki sömürgelerde ilerletilen dünya çapındaki anti-emperyalist mücadele; ikincisi ise, sosyalist devrimin kendisinin doğru yolda ilerletilmesi. Mao Zedung, bu iki sorun hakkındaki Leninist öğretilerden başlayarak Marksist-Leninist teoriyi ve pratiği bu her iki cephede daha yüksek bir düzeye doğru geliştirdi. Çin devriminin anti-emperyalist, anti-feodal aşamasını tamamlayarak, demokratik halk devletini kurarak ve Yeni Demokratik Devrim teorisini geliştirerek, Mao, tüm dünya için, devrimin bu aşamasının tamamlanmasının modelini yarattı. Daha sonraları, SSCB'de de olduğu

gibi, sosyalist devrim sürecinde kapitalist restorasyon ihtimaliyle karşılaşınca, Mao, proletarya diktatörlüğü altında sınıf mücadelesi teorisini ve pratiğini geliştirdi. Mao Çin'de, tarihi önemi bütün dünyada ileri unsurlar tarafından takdir edildiği halde, dersleri uluslararası komünist hareket içinde bile doğru algılanamayan, devrimin daha önce eşi görülmemiş bir biçimini başlattı.

Bu makalede yapılmaya çalışılan, sadece, Kültür Devriminin hazırlığı döneminde ortaya çıkan önemli teorik sorunların bazılarının ve bunlarla bağ içinde ortaya çıkan bazı diğer yeni soruların kısa bir değerlendirmesidir.

Büyük Proleter Kültür devriminin teorik zeminin inşasının hazırlıkları, ancak üretici güçler teorisiyle tayin edici bir kopuşun gerekliliğinin görülmesinden sonra başlayabildi. Böyle bir kopuşun geniş kapsamlı felsefi temelini, Mao'nun felsefe çalışmaları zaten sağlamıştı. İlk önemli eserlerinden biri olan «Çelişki Üzerine» de Mao şöyle yazıyordu: «Evet, üretici güç-

*David Joseph, Hindistan Komünist Partisi (Marksist-Leninist) Merkezi Yeniden Örgütlenme Komitesi üyesidir.

ler, pratik ve ekonomik temel genellikle birincil ve belirleyici rol oynarlar; bunu inkar eden materyalist değildir. Ama aynı zamanda kabul edilmelidir ki, üretici güçler, teori ve üstyapı gibi yönler de belirli koşullarda birincil ve belirleyici rol oynarlar. Üretici güçler üretim ilişkilerinde bir değişme meydana gelmeden gelişemez duruma geldiklerinde, üretim ilişkilerindeki değişme birincil ve belirleyici rol oynar.» ... «Üstyapı (siyaset, kültür vb.) ekonomik temelin gelişmesini engellediğinde siyasi kültürel değişiklikler birincil ve belirleyici olur.» (Mao Zedung, Seçme Eserler, cilt 1, s. 423)

Fakat bu sadece bir genellemedir; canabıcı olan sorun, karşıtlardaki bu yer değiştirme gerçekleştiği zaman varolan şartları tespit etmekte yatmaktadır. Ve uluslararası komünist hareket içinde belirleyici mücadeleler özellikle bu sorunla bağlantılı olarak ortaya çıkmıştır.

Geçmişte olduğu gibi bugün de uluslararası komünist hareket içinde tekrar tekrar, klasik Marksizm'in tavrılarını, üretici güçler teorisiyle

karşıtların girişimleri mevcuttur. Bu, sistemli olarak 2. Enternasyonal'in teorisyenleri ile başladı. Lenin, emperyalizm ve proleter devrim teorisini geliştirerek, bu anlayışa tayin edici darbeler vurdu. Proleter devrimin, ancak üretici güçlerin, emperyalizm altında dahi, en fazla geliştikleri yerlerde gelişeceği şeklindeki efsane, Ekim Devriminin başarısıyla paramparça edildi. Ne var ki, toplumun gelişmesinde üretici güçlerin her zaman tayin edici rolü oynayacağı şeklindeki anlayışın felsefi temeli yıkılmadı, aynı şekilde, Lenin'in *Felsefe Defterleri*'nde sergilediği, felsefeye bu konuda yaptığı katkılar da yaygın bir şekilde öğrenilmedi. Bunun ötesinde üretici güçler teorisi, Stalin döneminde, sosyalist insanın resmi politikasının temeli haline geldiği için güçlendi. Stalin önderliğinde Sovyet Partisi, Sovyet toplumunda antagonist sınıflar arasındaki sınıf mücadelesinin varlığının ortadan kalktığı sonucuna bile vardı. Bu Stalin'in 1936'daki tavrında yansımaları buldu: «...Böylelikle bütün sömü-

rücü sınıflar artık yok edilmiş bulunuyor.» Bu, üretim ilişkilerinde sosyalist inşaa için gerekli olan değişikliklerin artık gerçekleştirildiği, ve artık sadece üretici güçlerin gelişmesine ihtiyaç duyulduğu anlamına geliyordu. Bürokrat kapitalist sınıfların, Sovyet toplumunda kendilerini güçlendirmelerine müsaade edilerek, proletarya diktatörlüğü altında sınıf mücadelesinin bilinçli olarak geliştirilmesi görevi terk edildi. Yaşamın son döneminde Stalin, kısmen de olsa bu hatayı düzeltmeye çalıştıysa da, bunun hiçbir etkisi olmadı, çünkü yeni burjuva sınıf, Sovyet toplumundaki işlerin gerçek kontrolünü artık ele geçirmiş bulunuyordu.

Stalin tarafından savunulan görüş açısına karşı Mao felsefi bir tavır takınmış olmasına rağmen, bu Sovyet Partisi'ne karşı bir meydan okuma olarak görülmedi ve böylelikle uluslararası komünist hareket içinde bu soruna ilişkin ideolojik mücadele gelişmedi. Sovyet partisinin tavrındaki bu temel sapmayı Mao'nun farketmiş olduğunu gösterecek bir kanıt henüz mevcut

değildir. İlk olarak 1956'da, Çin Komünist Partisi 8. Parti Kongresi, SBKP'nin 1936'daki esas tavırların aynısını -sorgusuz sualsiz- benimseyince, Mao, bu gerici tavra karşı mücadele etmeye başladı. Elbette bu gelişme, 1956'da SBKP 20. Parti Kongresinde açıkça gün ışığına çıkan Kruşçev revizyonizmine karşı yürütülen mücadele ile bağlantı içindeydi. 1957'nin başından itibaren Mao, üretici güçler teorisine karşı istikrarlı bir mücadeleye başladı ve bu mücadele boyunca proletarya diktatörlüğü altında sınıf mücadelesi teorisini ve pratiğini geliştirdi. Büyük Proleter Kültür Devriminde zirveye ulaşan ideolojik ve siyasi mücadele, ÇKP'nin içinde ve dışında, esas olarak Mao'nun attığı sağlam temel üzerinde gelişti.

Üretici güçler teorisinin teorik problemleriyle bağ olan yönlerin bütünü, Kültür Devrimi döneminde bile tepeden tırnağa tartışılmadığı doğrudur. Fakat 50'li yılların sonlarında dahi Mao'nun bu doğrultudaki çabaları, *Sovyet İktisadının Eleştirisi* gibi eserlerde büyük ölçüde aşikardır. Üretici güçler teorisine karşı ele alınan en önemli teorik tavır, Marks'ın, sosyalist devrim aşamasında sosyal ilişkilerin bütün yönlerinde devrimci dönüşümlerin gerekliliğini bariz bir şekilde vurgulamasıdır. Marks şöyle yazıyordu: «Bu sosyalizm, *genelde tüm sınıf ayrılıklarının kaldırılmasına*, bu sınıf ayrılıklarının dayandığı tüm üretim ilişkilerinin kaldırılmasına, bu üretim ilişkilerinin karşılığı olan tüm sosyal ilişkilerin kaldırılmasına, bu sosyal ilişkilerin sonucu olan tüm fikirlerin devrimleştirilmesine zorunlu geçiş noktası olarak *devrimin sürekliliğinin*, proletaryanın *sınıf diktatörlüğünün* ilanınıdır.» Böylece, kapitalizmden komünizme geçiş aşaması olan sosyalizm aşaması boyunca kapitalist ilişkilerin her yönünün komünist ilişkilere dönüşürülmesi merkezi görevdir.

Mao'nun *Sovyet İktisadının Eleştirisi*'nde işaret etmiş olduğu gibi, üretim araçlarının mülkiyet biçimindeki değişiklik, üretim ilişkilerindeki değişikliğin sadece bir yönüdür. Gerek üreticilerin kendi aralarındaki ilişki, özellikle de yönetici kadrolarla üreticiler arasındaki ilişkiler, gerekse de dağıtım sistemi-

nin tümü, üretim ilişkilerinin temel değişimlere tabi tutulması zorunlu olan yönleridir. Üretim ilişkilerinin bu yönleri altyapıya ait olmalarına rağmen, bu alandaki değişimler esas olarak sürekli ideolojik mücadele yoluyla mümkündür, özellikle üreticiler arasındaki ilişkilerin değiştirilmesinde. Dolayısıyla üstyapıdaki ideolojik mücadele, altyapıdaki değişikliklerle sıkıca bağlantılıdır, ki bu altyapı ile üstyapı arasında suni ayrımlar yapılmasını zorlaştırır.

Üstyapıda devrimin teori ve pratiği daha büyük önem taşır, çünkü bu, varolan ideolojik sistemin bütün alanlarında değişimler yapma görevini kapsar. Üstyapıdaki mücadele bu yüzden daha ziyade mücadele eden sınıflar arasında, burjuva ideolojisi ve proletarya ideolojisi arasında, siyasi alanda ideolojik hegemonya mücadelesi demektir. Üstyapıda devrim, şüphesiz tayin edici yönü siyaset olsa da, yalnızca siyasetle sınırlı değildir, aynı zamanda o toplumun tüm kültürel yaşamının en değişik alanlarını da kapsar. Önceki dönemin yoz kültürünün varolan etkisinin, sosyal ilişkilerin değiştirilmesinde kendisini kolayca bir engel olarak dayatacağı tekrar tekrar ispatlanmıştır. Proletarya diktatörlüğü altındaki devrim esnasında üstyapıdaki devrimin belirleyici bir rol oynayacağını teslim edilmesi daha önceki, üstyapıda değişikliklerin yalnızca altyapıdaki değişikliklerin tamamlayıcıları olduğu anlayışından oldukça farklıdır. Bu yüzden, proletarya diktatörlüğü altında devrimin teori ve pratiği Marksizm-Leninizm'i daha yüksek bir aşamaya çıkarılmaktadır.

BPKD esnasında ideolojik mücadele alanında öne çıkan diğer bir sorun da, siyasi iktidarın niteliğine ilişkin temel anlayışla ilgilidir. Sovyetler Birliği'nde kapitalizmin restorasyonu, kapitalist sınıfın şiddete dayalı karşı-devrim olmadan da, yani barışçıl bir süreç yoluyla da siyasi iktidarı proletaryanın elinden alabileceğini açık bir şekilde göstermiştir. Bu olgu, basitçe bir sınıfın siyasi iktidarının diğer bir sınıf tarafından ele geçirilmesi şeklindeki kabul edilegelmiş anlayışla açıklanamaz. Bu süreci açıklayabilmek için, proletaryanın elinde bulunan

siyasi iktidarın niteliğine ve proletarya diktatörlüğü altında iktidarın sağlamaştırılması sürecine derinlemesine girmek zorundayız.

Kapitalist toplumun proleter devrimle çözölen temel çelişkisi, toplumsallaştırılmış üretim ile kapitalist temellük arasındadır. Bu çelişki yalnızca tamamıyla sosyal bir üretimin yerleştirilmesiyle ve böylece toplumdaki üretim ilişkilerinin tamamen toplumsallaştırılmasıyla etki altına alınabilir. Bu tez komünist hareketin tüm siyasi stratejisinin köşe taşı olarak kalırken, edinilebildiği kadarıyla şimdiye kadar kazanılan tecrübeler, üretim ilişkilerinin sürecinin gerçekten ne kadar karmaşık olduğunu kanıtlamıştır. Ekim devrimi döneminde, Sovyetlerin Tüm Rusya Konferansının üretim araçlarının başlıca sektörlerini bir talimatname ile kamu mülkiyetine dönüştürdüğünü pratikte gördük. Fakat bu yalnızca hukuki bir beyanattı. Üretim araçlarının ve üretim ilişkilerinin gerçek toplumsallaştırılması, ancak halk kendi iktidarını somut bir biçimde tüm üretim süreci üzerinde uyguladığı zaman yürürlüğe girecektir. Bu hakiki toplumsallaştırmanın gerçek hayata nasıl tercüme edileceği sorunu hala tamamen çözölenmemiş olan bir sorundur.

Üretim araçlarının kamu mülkiyetine dönüştürülmesi, kendi başına üretim ilişkilerinin toplumsallaştırılması problemini çözmez. Tersine bu, yeni tipte bir üretim ilişkileri yaratır. Üretim araçlarının tüm kütlesi tek bir bütün olur ve üretim araçları üzerindeki genel denetim, siyasi iktidar hiyerarşisinin en üstünde bulunan karar organlarının elinde yoğunlaşır. Siyasi iktidarın bu merkezileşmesi, üretim araçlarının pekiştirilmesiyle, objektif olarak tek bir bütüne doğru daha da yoğunlaşır. Siyasi alandaki demokratik merkeziyetçilik, zaten objektif gerçeklik olmuş olan bu üretim araçlarının aşırı merkezileşmesi problemini kendi başına çözmez. Çizgisi üretim araçlarının bu aşırı merkezileşmesine somut bir cevap veremediği zaman, önderliğin yalnızca subjektif istekleri ve niyetleri bu problemi çözümleyemez. Bu durum, Stalin önderliğinde Sovyetler Birliği'nde sosyalist inşaa döneminde çok iyi sergilenmiştir.

Kanunlarla toplumsallaştırma, üretim ilişkilerini yalnızca soyut bir temelde toplumsallaştırır. Bu, üretim araçları üzerinde tipik, kapitalist toplumda mevcut olan tipte bir özel mülkiyeti kesinlikle yasaklar. Ama otomatik olarak üretim araçlarının toplumsallaşmasını sağlamaz. Gerçekte vuku bulan aşırı merkezileşme, hakiki toplumsallaştırma ihtimalini yadsır. Gerçek toplumsallaştırma, yalnızca somut bir düzeyde oluşabilir: Bu da, yalnızca halkın kendi siyasi iktidarını objektif olarak uygulayabileceği toplumsal düzeydir. Böyle bir gerçekttoplumsallaşma bu uygun sosyal düzeyde sağlandığında, genel toplumsallaşma daha geniş bir düzeyde gerçekleştirilebilir.

Kanunen toplumsallaştırılmış bir toplumdaki gelişmeler, üretim araçlarının objektif yoğunlaştırılmasının bir sonucu olarak yalnızca siyasi iktidarın objektif olarak merkezileşmesidir. Kanunen toplumsallaştırılmış toplumlar içerisinde, sosyal-faşist bir iktidarın gelişmesine imkan veren de, işte siyasi alandaki bu objektif iktidardır. Böyle bir gelişmeyi önlemek için, üretimin gerçek toplumsallaştırılması sürecine yardım edecek olan ortak bir çizgi ve strateji gereklidir. Burada merkeziyetçiliğin anlamı, bütünlüklü bir siyasi çizginin sağlanması ve uygulanışının denetlenmesidir; demokrasi ise, uygun somut toplumsal düzeyde gerçek bir toplumsallaşmanın temelini yaratır.

Kültür Devrimi sırasında da yansıdığı gibi, Mao'nun bu soruyu çözümüleme çabası bize, şimdiye kadar edinemediğimiz tecrübeleri bahsetmiştir. Mao, üretim ilişkilerindeki değişikliklere ilişkin, idaredeki kadrolar ile fabrika işçileri, komünler arasındaki ilişki vb. gibi en küçük soruları bile ele almaya çalıştı ve bu alanlarda kapitalist restorasyonun temellerinin nasıl oluşturulduğunu gösterdi. Kapitalist restorasyonu önlemede Mao'nun stratejisinin en önemli yönü, halkı, sınıf mücadelesini zincirin esas halkası olarak ele alıp siyaseti kumandaya geçirerek tüm alanlarda kendi elleriyle siyasi iktidarı icra etmeye muktedir kılmasıdır. Ve bu mücadele, proletarya diktatörlüğü altındaki sınıf mücadelesi, yeni burjuvazinin bu alanlarda ortaya

çıkmasını önlemek için, tüm alanlarda, özellikle fabrikalar, komünler gibi temel alanlarda halk tarafından yürütülmek zorundaydı.

Mao'nun tekrar tekrar ikaz ettiği gibi, tüm bu çabalar Çin'de kapitalizmin restorasyonunu engelleyemedi. Gerçekten de, yeni burjuvazi ile proletarya arasında, geçici de olsa burjuvazinin kazandığı bir ölüm-kalım mücadelesi verilmişti. Bizler, sosyalist yolda gidenlerin böylesi erken bir yenilgiye uğramış olmasının sebeplerini bulmak için, Çin'de yürütülmüş olan bu mücadelenin tüm tarihini elbette daha da incelemek ve derinlemesine tahlil etmek zorundayız -ki bu görev, bu makalenin kapsamı içinde ele alınmaz. Yine de kavramamız gerekir ki Kültür Devriminin dersleri proletarya diktatörlüğü altında sınıf mücadelesini ele alma konusunda en ileri derslerdir ve bu yönde daha da ilerlemenin yegane temelini oluştururlar.

Mao'nun üretici güçler teorisine karşı mücadelesi bir başka düzeyde de oldukça ileri boyutlara varan sonuçlar içerir. Üretici güçlerin körce geliştirilmesi, aslında insanlığın ve yer küremizin varlığını tehdit etmektedir. Böyle bir durumda, üretim araçları ve teknolojinin gelişmesine ilişkin bütünsel denetimi, insan toplumunun geleceğinin çıkarları açısından devralmamız canalıdır. Kültür Devriminin sağladığı teorik zemin bu probleme de ışık tutmaktadır. İnsanlığın geleceğini tayin edecek olan toplumsallaşmış üretim ilişkileridir. Bilimin ve teknolojinin gelişimi, bu şekilde toplumsallaşmış olan üretim ilişkilerinin alanı içine alınmak zorundadır. Bu insan toplumunun gelişmesinde bir başka yol anlamına gelir. Mao'nun bu yöndeki arayışı çok anlamlıdır. O'nun şehir ile kır arasındaki, kafa ile kol emeği arasındaki çelişkiyi çözme çabası, iki ayak üzerinde yürüme metodu vs., bütün bunlar bu soruna böyle yeni bir yaklaşım yönünde düşünüldüğünün göstergeleridir. Gelecek komünist toplumun kendine dayanan ve kendi kendisine yeten sosyo-ekonomik birimleri olarak Mao'nun komünleri, bu temel yaklaşımın tüm öğelerini içerir. Biz, eğer dünya devriminin görevlerini

yerine getirerek ilerleteceksek, o zaman Mao'nun başlatmış olduğu bu konuları geliştirmekle yükümlüyüz.

Emperyalist Ülkelerdeki Devrim İçin Mao Zedung Düşüncesi Gerekir

Devrimci Komünist Partisi, USA

«Şunu söylemek katiben bir abartma değildir ki Mao'nun geliştirdiği teori ve çizgi ile Çin'li kitlelerin özellikle Kültür Devrimi esnasında bunları hayata geçirmedeki pratiği olmasaydı, partimiz o zaman ve öylesi devrimci bir temelde kurulamazdı.» — Bob Avakian, *Mermiler*.

1960'lı yılların şafağı, emperyalizmin tüm müstahkem mevzilerini sarsıp yerinden oynatacak dünya çapında bir gücün oluşmasına yol açan devrimci çalkantılarla birlikte söküyordu. Ancak tam da o dönemde taviz vermeyen ve tepeden turnağa devrimin merkezi olması gereken uluslararası komünist hareket, daha çok kendini beğenmiş göbekli rahipler kışlasına benziyordu. Ve bu rahiplerin kitlelere okuduğu tek bir ayin vardı: devrimci mücadele vermek için ayaklanmaya yeltenmiyeceksin.

Elbette bu tarikatın mürai rahiplerine karşı koyan bulunmayacak değildi. Çin Komünist Partisi, Mao Zedung önderliğinde, komünist ilkelere yapılan bu ihanete karşı mücadele bayrağını ta 1957'de açmıştı ve mücadelenin muhtevası berraklık kazandıkça, uluslararası

hareket kutuplaşmaya başlamıştı. Ancak Marx'ın da dikkat çekmiş olduğu gibi, eleştiri silahı kesinlikle gerekli olduğu halde, silahların eleştirisinin etkinliği ile boy ölçüşemez, ve revizyonizme karşı mücadele esas olarak silahlı çarpışmalar biçimini almamış olsa da, yeni ve gerçekten komünist bir akımın uluslararası planda başgöstermesi için, yine de teorinin geniş çapta devrimci pratiğe dönüştürülmesi gerekiyordu.

O esnada devrimin fırtına merkezi ezilen ülkeleri (özellikle Vietnam') kasıp kavuran ulusal kurtuluş hareketleri üzerinde yoğunlaşıyordu. Bu mücadeleleri Sovyetler Birliği ağıktan geri tutmaya çalışıyor, Çin Komünist Partisi ise birçok çeşitli düzeylerde savunup destekliyordu. Kendi başına bu bile somut pratikte devrimle revizyonizm arasındaki ayrışım çizgisini simgeliyordu. Ancak bu gerekli fon bir yana, Mao Zedung'un devrimci, anti-revizyonist muhalif görüşünü nihayet kristalleştiren ve komünizm davası ile uluslararası harekete yeniden hayat veren şey, Büyük Proleter Kültür Devrimi idi. *Devrimci Enternasyonalist Hareketin Dekla-*

rasyonu'nun sözleriyle, Kültür Devrimi, «yepyeni bir Marksist-Leninist nesil yetiştirdi» ve «1960'lar ve 1970'lerin başında dünyayı kaplayan devrimci kabarmış bir parçası olarak ayaklanmakta olan milyonlarca insan arasında, enerjik ve hazır bir zemin buldu.»

Revizyonistler, «sosyalizm» olarak, — adeta kanun gibi işleyecek bir verimlilik mantığı, ekonomik makuliyet, ve sosyal istikrar adına— kitlelerin burunlarını bileği taşından kaldırmadan çalışmalarını, şahsi kazanımlarla tatmin olmalarını, denenmiş yollardan çıkmamalarını, ve hiçbir soru sormamalarını vaazeden bir ideoloji ve program öneriyorlardı. Buna karşı Mao, tüm Marksizm'in tek bir doğrudan yoğunlaşabileceğini söylüyordu: gericiğe karşı isyan etmek haklıdır. Revizyonizmin burun bükücülüğünden ve nasır tutmuşluğundan, ve revizyonizmin yönettiği toplumların durgunluğundan tiksinen ve nefret edenlere, Kültür Devrimi, geçmişin tüm zincirlerini koparıp ilerleme konusundaki kararlılığında öylesine canlı ve devrimci bir toplum sergiliyordu ki, derisiyle kemiğiyle bir

ilham tablosuydu.

O kafa tutan ve fırtınalı günlerin geniş mikyaslı bir mirası vardır — kendisine doğrudan doğruya Mao'nun katkılarını temel alan uluslararası akımın giderek büyüyen gücü de bunun bir parçasıdır. Kendi partimiz açısından, RCP/USA'nın kuruluşunun 10. yıldönümünde kaleme alınan makalede işaret etmiş olduğumuz gibi, «Burada ve uluslararası planda, 60'lı yılların, geleneklerden köklü bir şekilde kopma 'gelenegi' ile büyüdük ve onun bir parçasıyız.»; iligimiz, devrime Maoist bir tutkunlukla yoğunlaşmıştır.

Fakat Mao'nun önemi ve etkisi bundan öteye de gidiyor mu — özellikle emperyalist bir ülkede devrim yapmaya hazırlanan bir parti için? Mao'nun askeri fikirlerini tanıyan, ya da bazı durumlarda bunlardan sözedenler, veya onu önemli bir devrimci yurtsever (daha fazlası değil) olarak görenler mevcuttur. Bir de, Marksist teorinin şu veya bu alanında Mao'nun etkinliğini, hatta önemini teslim edenler, ancak onu hala esas olarak «sadece üçüncü dünya ülkeleri için» bir teorisyen şeklinde görenler vardır.

Bizim görüşümüz bunların hepsinden farklıdır. Biz, Mao Zedung Düşüncesi'nin «Marksizm-Leninizm'in gelişmesinde yeni bir aşama» olduğunu onaylayan ve «Marksizm-Leninizm-Mao Zedung Düşüncesi olmaksızın, revizyonizmi, emperyalizmi ve genel olarak tüm gericiği altetmenin mümkün olmadığını» ifade eden *Deklarasyon*'la aynı görüşteyiz. Bu tespitler, hem ezilen ülkeler hem de emperyalist ülkeler için aynı derecede geçerlidir.

Mao'nun Marksizm'in bütününe tek başına alınırsa en önemli katkısı, devrimi proletarya diktatörlüğü altında devam ettirme teorisidir. 1956'da Sovyetler Birliği Komünist Partisinin 20. Parti Kongresi (Kruşçev'in Stalin'i ve dolayısıyla sosyalizm ve devrimin tüm tecrübesini reddettiği kongre) ve Macaristan'daki ayaklanma sırasında, Mao, kuru bir şekilde, sosyalist toplumun çelişkileri sadece «barındırmadığını», onlarla *kaynadığını* söylemişti.

Daha sonra, 1962'de — Çin'de

Büyük İleri Atılım tecrübesinden ve Sovyetlerin ihanetinden sonra, uluslararası hareketi kasıp kavuran polemik savaşının ortasında—, Mao, sonraları Çin Komünist Partisinin temel çizgisi olarak ifade edilen, ve giriş paragrafının o zamana dek uluslararası hareketin ulaşmış olduğu herşeyin üzerinde nitel bir ilerleme sunduğu tespitleri yapıyordu: «Sosyalist toplum nispeten uzun bir tarihsel dönemi kapsar. Sosyalizm tarihsel dönemi sırasında, hala sınıflar, sınıf çelişkileri ve sınıf mücadelesi mevcuttur, sosyalist yolla kapitalist yol arasındaki mücadele mevcuttur, ve kapitalizmin restorasyonu tehlikesi mevcuttur.» Buradaki teorik çekirdek — sosyalist bir toplumda yarım asıra yakın tecrübenin yoğun bir özümlemesi—, Lenin'in döneminden sonraki en önemli devrimci kilometre taşı olan Kültür Devrimi'ne önderlik eden çizgiyi yaratacaktı.

Kültür Devrimi, insanlığın sınıfsız bir topluma doğru nasıl ilerleneceği konusundaki kavrayışında nitel bir sıçramadır. RCP/USA'nın başkanı Bob Avakian demiştir ki « 'Eşit görülme', 'tarihsel', 'dünyayı titreten' vs.gibi sıfatlar, bu kitlesel devrimci hareketi tanımlamak için sık sık kullanılmıştır, ve eğer bir şey yapıyorlarsa bu sıfatlar, hepsi de Kültür Devriminin önemini olduğundan eksik ifade ediyorlar. 1976'da devrimin Çin'de geriye dönmesi ve o zamandan bu yana geçen yıllar boyunca orada devrimci olan herşeyin bastırılmasıyla birlikte, ve dünyanın bugünkü durumunda, bir zamanlar, muazzam engelleri ve güçlü gericiği yenerek, sosyalizme doğru yolu açan başarılı bir devrimin gerçekleştirilmiş olduğu, bundan da öte, "sosyalizm" adına kapitalizmi restore ederek, ve devrimci itibarlarını sermaye olarak kullanıp yeni bir düzen partisi olmak isteyen otorite sahiplerine karşı, yeni sosyalist devletin önderi Mao Zedung'un başlattığı ve ilham verdiği bir devrimci kitle kabarcığının daha gerçekleştiği, dünya nüfusunun dörtte birini kapsayan bir ülkenin varolduğunu unutmaya yönünde güçlü bir eğilim vardır. Kültür Devrimi, yüz milyonlarca insanın, toplumun ve devlet işleri-

nin yürütülmesi, dünya devrimci mücadelelerinin sorunları, ve uluslararası komünist hareket üzerine, çeşitli biçim ve düzeylerde siyasi mücadele ve ideolojik tartışma yürütmesini içerir. Kültür Devriminde, eskiden halk kitlelerine yasak olan alanların-bilim, felsefe, eğitim, edebiyat ve sanat alanlarının- sınırları yerle bir edilmiştir. Şahsi çıkarları devrimin çıkarlarının önüne geçirmek, Çin'de ve dünyada, saldırı altında olan ve savunma durumuna geçmek zorunda kalan bir bakış açısı olmuştur, ve 'benim kariyerim' gibi ifadeleri açıktan söyleme cesaretini gösterenlerin sayısı son derece azalmıştır. Tüm bunlar yaşanırken, toplumdaki başlıca kurumlarda ve halk kitlelerinin düşünce tarzında, onları daha da devrimcileştirmek yönünde dönüşümler yürütülmüştür. Aynı şekilde, proletaryanın kendi diktatörlüğünü uygulaması yoluyla, — sınıf ayrışmalarını barındıran temele doğrudan vurarak ve aynı zamanda toplumun yönetilmesine kitleleri daha geniş çapta ve daha bilinçli bir şekilde çekerek— devletin ortadan kaldırılması yönünde ilerlemede yeni atılımlar ve dersler kazanılmıştır.» (Ejderhalar Hasadı İçin, s.110-111)

Şuna işaret etmek önemlidir ki, Çin'deki özgüllükler ne olursa olsun, —devrimde yeni demokratik bir aşama olmasının etkisi ve yarı-sömürgeci baskının mirası dahil — Mao'nun proletarya diktatörlüğü altında devrimi devam ettirme teorisi ve pratiği üzerine merkezi katkıları, devrim bilimini genel olarak geliştirmesi ile birlikte ve onun merkezi parçası olarak, emperyalist ülkeler için de doğrudan geçerlidir.

Emperyalist bir ülkede iktidarı ele geçirdikten sonra proletaryanın sosyalist yolla kapitalist yol arasında çok şiddetli çelişkilerle karşı karşıya kalacağını kimse reddedebilir mi? Elbette iktidardaki partinin içerisinde yeni burjuva karargahların ortaya çıkmasının zemini, (eski-den) emperyalist olan bir ülkede en azından eski sömürgeler ve yarı sömürgelerdeki kadar büyük olacaktır. Son tahlilde, uluslararası ilişkilerini tamamen yeni bir ekonomik temelde ve komünist enternasyonalist ilkeler doğrultusunda yeniden yapılandırma sorunu sürekli gün-

demde olacaktır. Özellikle iktidardaki parti içerisinde (tabiatıyla, emperyalist yönetim sayesinde varolan imtiyazlardan kaynaklanan ideolojik baskılara bağlı olarak), emperyalist mirasın nasıl tamamen ortadan kaldırılacağı (ya da hatta kaldırılıp kaldırılmayacağı) ve proleter enternasyonal devrime her desteğin nasıl verileceği konularında mücadelelerin çıkacağı kaçınılmazdır.

Her ne kadar gelişmiş bir ülkede iktidardaki proletaryaya önemli devrimci avantajlar hasıl olacağı da, bunlar kapitalizmin restorasyonunu önleme ve devrimi ilerletmede sınıf mücadelesinin merkeziliğini yadsıyamaz. Gerçekten de, Mao sürekli olarak, sosyalist toplumun çelişkilerini çözmede kilit noktasının daha yüksek üretim kapasitesi olduğunu iddia eden «üretici güçler teorisi»nin şu veya bu çeşidine karşı mücadele vermek zorunda kalmıştır. Bu teori hiç şüphesiz, daha gelişmiş bir toplumda da, farklı biçimlerde de olsa, en az aynı inatla tekrerrür edecektir.

Aynı şekilde, üst yapıdaki yerleşmiş kurumların ve fikirlerin kökünden sökülüp atılması, mutlaka, emperyalist bir ülkede de, yani feodalizmden çıkan bir ülkedeki kadar gerekli olacaktır. Gelişmiş ülkelerin burjuvazileri, burjuva sosyal ilişkilerin üretimi ve yeniden üretilmesini sağlayıp besleyebilmek için, üstyapılarını yüzyıllardır bileyip mükemmelleştirmiş bulunuyorlar. Bu kurumlar bazı açılardan emperyalist ülkelerde tüm kültürün sık sık vahim kriz ve çözülme sancuları içinde bulunduğu ezilen ülkelerdekinden daha sağlam yerleşmiş ve daha ömürlü oldukları için, bunları kökünden söküp atma gerekliliği çok daha fazla olabilir.

Başka bir deyişle, Mao'nun Kültür Devrimi teorisi ve pratiği evrensel geçerliliğe sahiptir. Ancak bazıları, Kültür Devrimini, proletarya diktatörlüğünün ileriye doğru yükselişi olarak değil nerdeyse proletarya diktatörlüğüne doğrudan karşı olan birşeymiş gibi yansıtıyorlar. Bu hatalı görüş — hatta bazı durumlarda açıktan sapırmalar — özellikle emperyalist ülkelerde hakimdir. Bu görüşe sahip olanlar, Kültür Devriminin bazı yönlerini, özellikle partide burjuvazinin hakim

olduğu kesimlere karşı doğrudan kitle başkaldırılarına ele alarak, bunu partinin sosyalist toplumdaki önder rolünün tamamen ortadan kaldırılmasının gerekliliği yönünde delil olarak kullanmaya çalışmaktadırlar. Bazen de, Şanghay Komünü gibi proletaryanın doğrudan ve dolaysız hakimiyetini hedefleyen gerçekten önemli girişimleri, Kültür Devriminin bütünü olarak ele alınarak, Şanghay Komünü'nün 1967 başlarında terkedilmesinden sonra her şeyin yokuş aşağı gitmeye başladığı söyleniyor.

Böyleleri şunu gözardı ediyorlar ki, Mao'nun kendisi Komün biçiminin devam ettirilmemesindeki sebepleri, Komünün, proletaryanın düşmanları ve onların çeşitli saldırı biçimleri karşısında yara almaya müsait olduğu ve buna bağlı olarak, sosyalist toplumun çeşitli çelişkilerinin (kır kent, işçi köylü, kafa kol emeği arasındaki çelişkilerin) çözüm düzeyinin böylece birşeyi denemek için henüz yeterli olmadığı şeklinde izah ediyordu. Bu görüştekiler, ilk kabarişi takibeden yıllarda gerçekleştirilen paşa biçilmez başarıları da yadsımaktadırlar, «mücadele-eleştiri-dönüşüm» şeklindeki ünlü Maoist formülasyonun son bölümünü tamamiyle gözden kaçırmaktadırlar. Aynı zamanda, Kültür Devriminin son derece geniş kitle mücadelelerinin gerçek amacını da yadsımaktadırlar. Mao, bu kitle mücadelelerinin nihai amacını, partiyi parçalamak veya proletarya diktatörlüğünü zayıflatmak olarak görmüyordu. Gerçek hedef, kapitalist yolcuları devirmek ve sosyalist toplumdaki kurumlara -parti dahil- yeniden hayat kazandırmak ve bunları nitel olarak daha yüksek bir düzeye yükseltmek (aynı zamanda insanların dünya görüşünü yeniden kalıba sokmak) şeklindeki ikili görevdi. En aşırı noktasında, «Kültür Devrimini savunma»nın bu sahte biçimi, devirme, kökünden söküp atma, ve dönüştürme görevlerini tasfiye etmekte; onun yerine, «parti bürokratlarının kısıtlanması olmadan işçilerin fabrikaları yönetmesi» şeklindeki bir çeşit anarko-sendikalist görüşü vurgulamaktadırlar ki bu görüş, proletaryanın -öncü partinin kendi içerisindeki mücadele de dahil!- toplumun tüm alanlarının efendisi olma becerisini

(ve gerekliliğini) açıktan inkar eden (ya da bundan kaçınan) gayet ekonomist bir görüştür.

Mao, komünist geleceği, müthiş bir ahenk içindeki bir kraliyet ya da Jefferson tipi küçük küçük ve neşeli komünler topluluğu olarak yansıtmıyordu. Mao, sadece sosyalist toplumda değil komünizmde de, sosyal gelişmenin tayin edici gücünün devrimler olacağını (her ne kadar komünizmdeki devrimler bir sınıfın diğer bir sınıfı şiddet yoluyla baskı altında tutması olmayacaksa da) kavramıştı. Doğru her zaman önceleri azınlığın elindedir, diyordu Mao, ve ısrar ediyordu ki tüm sosyal oluşumlar boyunca «akıma karşı gitmek Marksist-Leninist bir ilkedir.»

Akıma karşı gitme yönelimi olmadan, 1976'daki karşı devrimci darbe karşısında ilkelere sahip çıkan partilerin bu tavı almaları mümkün olamazdı. Doğru, Mao aynı zamanda, akıma karşı gitmeye her zaman hazır olmak gerektiğini vurgularken, hangi akımın karşı devrimci bir akım olduğunu, hangisinin de olmadığını farketmeye muktedir olmak gerektiğini de vurguluyordu. Bu iki yönde de Mao'nun öğretmenliği mükemmeldi. RCP/USA saflarında darbenin ithali konusundaki keskin mücadele (ve sonunda ayrılış) sırasında Yoldaş Avakian'ın işaret etmiş olduğu gibi, «Sovyetler Birliği ile Çin tecrübelerini aynı görmek yanlış olur. Aralarında bir dizi fark vardır, pek de önemsiz olmayan farklardan biri şudur ki, Kruşçev'in darbesi, Stalin ve Marksizm-Leninizm'in mahkum edilmesi sırasında, Sovyetler Birliğindeki kitleler ve diğer ülkelerdeki (hepsinin değil ama) milyonlarca devrimci görüşlü insanın kafaları karışmıştı, ne olup bittiğini anıyamamışlardı ve bu da geniş çapta moral bozukluğuna yol açmaktan başka birşey yaratmamıştı. Öte yandan, Çin'deki Kültür Devrimi sayesinde, Mao'nun muazzam önderliği ve Dörtlü (Çete)'nin yiğit mücadelesi sayesinde, Çin'de milyonlarca halk, ne olup bittiği hakkında doğru anlayışla silahlanmış durumdadırlar, ve milyonlarcası da durumun içerdiği sorunlar üzerine tartışmakta ve mücadele etmektedirler, diğer ülkelerde olan bizler de sadece ne

olup bittiğini değil aynı zamanda bunun maddi temelini de anlayabilmenin temeline sahibiz.» (*Devrim ve Karşı-Devrim*, s. 130-131.)

Mao'nun bu dönemdeki (ve daha önceki) önderliği, aynı zamanda bütün bir nesli proleter enternasyonalizmi ile eğitmişti. İlk olarak Lenin, dünyanın geniş kesimlerinin emperyalist ülkeler tarafından sömürülmesinin sınıf mücadelesinin şartlarını ve karakterini derin bir şekilde değiştirmiş olduğuna, aynı anda hem ezilen ülkelerde devrimci mücadelelere yol açtığına hem de ezen ülkelerde oportünizmin temelini yarattığına (ya da muazzam oranda genişlettiğine) işaret etmişti.

Hatırlanması gerekir ki, Mao, proleter devrimin fırtına merkezinin üçüncü dünyaya sıçradığını ve «Doğu rüzgarının Batı rüzgarını yeneceğini» söylediği için, Sovyetler tarafından ırkçılıkla suçlanmıştı. Burada Sovyetlerin asıl karşı çıktıkları, Mao'nun bu dönemde ulusal kurtuluş savaşlarının merkeziliği, bu mücadelelerin emperyalizmin yokedilmesindeki önemli rolü, ve dolayısıyla, tüm devrimcilerin bu mücadeleleri destekleme görevi konusundaki sağlam anlayıştı. Tabii ki Mao desteğini sadece bu mücadelelere ayırmamıştı -1968'de tüm Çin'deki büyük gösteriler ve Mao'nun ABD'deki siyahları destekleyen beyanatı, ve diğer önemli örnekler buna ispattır. Ve yine Mao, Kültür Devrimi'nin doruğunda, 1968'de, şu değerlendirmeyi yapmıştı ki, kazanılmış olan muazzam zaferlere rağmen, «sosyalist bir ülkenin nihai zaferi, sadece ülkedeki proletaryanın ve geniş halk kitlelerinin çabalarını değil, aynı zamanda, dünya devriminin zaferini ve insanın insan tarafından sömürülmesi sisteminin yeryüzünden kaldırılmasını gerektirir, ve işte ancak böylelikle tüm insanlık kurtuluşa varacaktır. Dolayısıyla, ülkemizdeki devrimin nihai zaferinden öyle basitçe söz etmek yanlıştır; Leninizm'e aykırıdır ve gerçeklere uymaz.»

Tüm bunlar, hareket için çok iyi bir enternasyonalist yönelim sağlıyordu; özellikle, ezilen ülkelerin emperyalist güçlere karşı mücadelesinin desteklenmesi, emperyalist ülkelerdeki hareket için bir çeşit devrimci yenilgicilik eğitimi

sağlıyordu. Bu aynı zamanda bir *maddi temeldi* -ve partilerin dünyadaki durumunda 1970'li yılların ortalarında gündeme gelen değişikliklerin sunduğu çağrıya bu temelde derinleşip inşa ederek mi karşılık verecekleri yoksa bunu terk edip sonunda ihanet mi edecekleri sorunu da pratikte çözümlenecekti. Emperyalist ülkelerde ileriye gitmeyi gerçekleştirebilen parti ve örgütler açısından, Mao'nun 1960'lardaki çizgisi, bir *sine qua non* (onsuz olunmazlık -çn), enternasyonalist yönelim ve pratiği derinleştirmek için bir çıkış noktası teşkil ediyordu.

Mao'nun birçok katkısının esas kökü, diyalektik metodun ustası olmasıydı. Mao, tabiatla ve toplumda herşeyin tahlilinde ve dönüştürülmesinde merkezde olanın zıtların birliği ve mücadelesi olduğunu vurguladı.

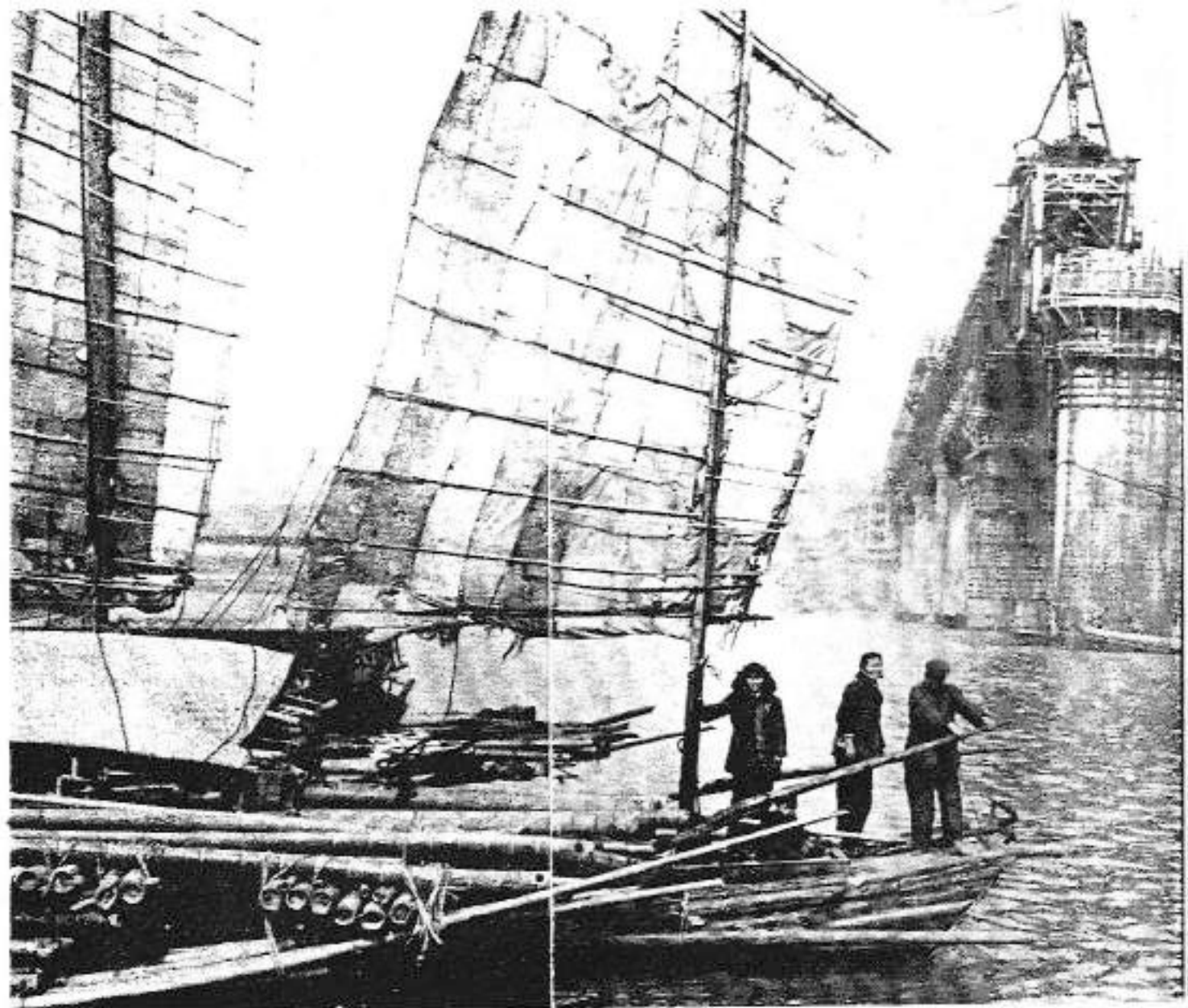
«Niçin» diye soruyordu Mao «Çelişkiler Üzerine» adlı makalesinde, «insan beyni bu zıtları ölü, hareketsiz olarak değil de canlı, şartlı, hareket halinde, ve birbirlerine dönüşen şeyler olarak ele almak zorundadır?» Çünkü objektif gerçekte nesneler aynı böyledir de ondan. Gerçek şudur ki, objektif nesnelerdeki birlik ve özdeşlik ölü veya hareketsiz değil, canlı, şartlı, hareket halinde, geçici ve görecelidir; şartları uygun olduğunda, her çelişmeli yön, zıddına dönüşür...zıtları canlı, şartlı, hareket halinde ve birbirlerine dönüşen olarak değil de ölü ve hareketsiz olarak gören, yalnızca geçmişin ve bugünün gerici hakim sınıflarıdır, ve bu safsatayı, halk kitlelerini yanlış yola sevk etmek ve böylelikle hakimiyetlerini devam ettirmek için her yerde yayarlar.»

Elbette burada Mao'nun bu canalcı noktadaki düşüncesini sadece genel anlamda nitelendirebiliriz. Gelişmiş ülkelerdeki devrime özgül uygulamasına gelince, bu, temel bir noktayı teşkil eder. Bunun sadece bir yönünü ele alacak olursak, burjuvazi bu ülkelerde bir müddettir göreceli bir istikrarı sürdürebilmiştir ve devrimciler Lenin'in keskin bir şekilde ikaz etmiş olduğu şu tehlike ile karşı karşıyadırlar: ani ve dramatik değişikliklerin gündeme geleceği ihtimalini kavrayamamak ya da

açıktan buna inanmamak, ve dolayısıyla aniden gelen muazzam sosyal kabarışlar içerisindeki devrimci fırsatları ele geçirme konusunda hazırlıksız olmak ve bunu gerçekleştirmeye muktedir olamamak. *Geriden Yetişip Devrim Yapmak'ta*, Yoldaş Avakian emperyalistlerin karşı karşıya oldukları krizin ciddiyetini ve dünya savaşı tehlikesini gören, ancak yine de bu aynı durum içerisindeki devrimci fırsatlara kör kalan aktivistlerden söz ediyor ve şuna işaret ediyordu «...devrimin henüz gerçekleşmemiş olduğu gerçeğinin kendisi insanların düşünce tarzlarını şartlandırmaktadır; ve bilimsel bir tahlille bunun üstesinden gelmeye bilinçli olarak çalışmadığın takdirde, o zaman kendiliğinden sadece gözlerinin önünde olanı görebilirsin, gelecekte birbirinden son derece farklı şartlarda ortaya çıkacak olan potansiyeli değil. Hatta, yüzeyin altında gelişmekte olan, şu sırada olan küçük krizler ve patlamalar dahil, içinde bulunduğumuz dönemde zaten varolan ve gelişen geleceğin tohumlarını dahi görmezsin...»

«Elbette, şeylere metafizik bir şekilde bakarsan -statik bir şekilde, iç çelişkisiz ve herşeyin mutlak bir şekilde diğer şeylerden tecrit edilmiş durumda olduğu şekilde bakarsan- bu devrimci potansiyeli görmezsin, görmeyi mümkün değildir.»

Mao Zedung Düşüncesini emperyalist ülkelere uygulamanın bir parçası da o zaman, genel olarak devrimci olmayan bir durumda kaçınılmaz olarak mevcut olan devrimci öğeleri görmeyi, tahlil etmeyi ve pekiştirmeyi öğrenmek demektir. Komünistler, toplumdaki çelişkilere hükümlerini geçirmeyi öğrenmeli, ümitsizce «deus ex machina» (buhanlı bir anda beklenilmeyen şekilde yetişen yardımcı - çn) beklememelidirler; komünistler, toplumun «özelliği»ne, ya da geçici istikrarına, yüzeyin altında yatan nazik ve geçici karakterini verenin ne olduğunu somut olarak kavramak, ve mümkün olduğu kadar, bu özelliği kaçınılmaz olarak kopuşa götürecektir kaynakları ve boyutları çekip çıkartmaya çalışmak zorundadırlar. Krizleri ve ön sarsıntıları bunların toplumun içerisindeki çelişkilerde yatan kaynaklarına

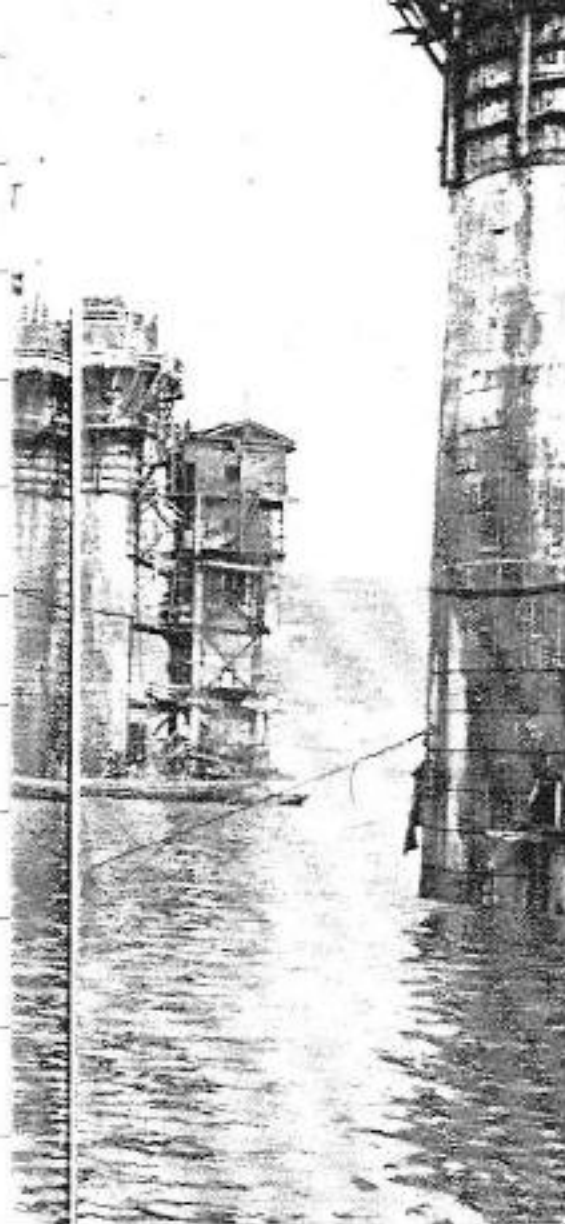

Yangtze (Sarı Irmak) üzerinde köprü yapımı. Mao, Yangtze'den Çin'in belkemiği diye sözediyordu.

Mao, Anhwei eyaletinde çelik işçileriyle konuşuyor.

1 Ekim 1949. Mao'nun konuşmasından, «Çin halkı, ayağa kalkmıştır» ... daha önce olanların hepsi «25,000 li'lik Uzun bir Yürüyüşün ilk adımından başka birşey değildir.»

Muzaffer Kızıl Ordu, coşku içindeki Pekin'liler tarafından karşılanıyor.

kadar izleyip bulup çıkartmalı, ve bu şekilde edinilen bilgiyi ileriye doğru yansıtarak bu çelişkilerin toptan ortaya döküleceği günler için pratik içerisinde hazırlanmalıdır. Kısacası, komünistler, metodların en Maocusu olanın: biri ikiye ayırmanın ustası olmak zorundadırlar!

Bir başka yerde, Yoldaş Avakian şöyle yazar: «...tüm mutlaklık ve durgunluk kavramlarına karşı çelişkilerin durmadan ortaya çıkışı ve çözümlenmesi — Mao, bunu, doğada, toplumda ve düşüncede, tüm şeylerin gelişimindeki itici güç olarak kavıyordu ve bu anlayış, kızıl bir patika gibi, Mao'nun yazılarında ve pratiğinde uzanır.» Bu patika, emperyalist ülkelerdeki partilerin sadece «barış zamanı»nın yontup köreltmesine karşı koyabilmelerini sağlamak üzere değil, bundan da önemlisi, birçok yeni ve beklenmedik özelliklerle ve şüphe-siz birdenbire patlayacak olan, ve göze ille de görünmesi gerekmeyen — ya da belki mutlaka görünmeyecek olan! — tehlike ve meydan okumaları sunacak, paha biçilmez devrimci ayaklanma fırsatlarına hükümlerini geçirebilmeleri için, bu partilerin yönelimi ve temel metodunda da gereklidir.

Esnekliğin, sıçramaların vb. daha derinden kavranması, bir «que sera, sera» (iş olacağına varır —çn) yaklaşımına yol açmamıştır —ve doğru anlaşılıp kavranırsa yol açmaması gerekir. Çünkü, diyalektiğin gerektirdiği gibi, insan, doğa ve toplum işlerindeki istikrarsızlığın, geçiciliğin ve yeniye doğru sıçramaların yaygınlığını ne kadar derin kavırsa, tam da her şey için hazır olmak üzere, aktif ve tepeden tırnağa hazırlık ve planların gerekliliğini o kadar iyi görür. Mao, insanlığın en sonucu belirsiz girişimi olan savaşı tartışırken «savaş boyunca süren mutlak acıçılık ırmağı içerisinde, her özgül parçada göreceli bir istikrarın mevcut olduğu»nu yazıyor ve bu göreceli istikrarın hem plan sahiplerinin insiyatifi ele geçirmelerini ve bu «büyük ırmağın» yatağını değiştirmelerini sağlayan özgül planlar gerektirdiğini hem de bu özgül planları mümkün kıldığını vurguluyordu. Aksi takdirde, relativizme düşülür ve «savaş ve yadsımanın kendisi de dahil, herşeyi

yadsıma» tehlikesi başgösterir.» («Uzun Süreli Savaş Üzerine» Cilt II, İng. baskı, s. 169-170.) Dolayısıyla, «herşeye hazır olma»nın gerçek anlamı, aktif, devrimci hazırlık, pratik, ve planlamadır.

Bu nokta, Mao'nun bir diğer önemli felsefi katkısına: «madde bilince, bilinç maddeye dönüşebilir» ilkesine işaret etmektedir. Bu ilke, Mao'nun komünist toplumun amacı hakkındaki görüşünü biçimlendirmiştir —Mao Sovyetlerin vaat ettiği «gulaş komünizmi»ni mahkum etmiş, onun yerine, «tüm insanlığın gönüllü olarak kendisini ve dünyayı değiştirmesi»ni öne sürmüştü. Mao'nun — odak noktasını, proletaryanın siyasi çizginin canahcı sorunları etrafında sınıf mücadelesi yürütmesi ve tüm alanlarda toplumun efendisi olması gereğinin oluşturduğu — komünist topluma geçiş konusundaki düşüncesi, insan bilincinin dinamik ve dönüştürücü rolü hakkındaki kavrayışından kaynaklanır.

1976 darbesi özellikle bu sorunu keskinleştirmiştir. Moskova'dan, Tirana'dan, Pekin'den ve batıdan, bir düzine farklı renkte ekonomist yorumlar akıp gelmiştir, ve bunlar gerçek devrimcileri, Mao'nun düşüncelerinin ve katkılarının özüne daha derinden vakıf olmaları yönünde zorlamıştır. Özellikle emperyalistler arası savaş akımı giderek daha keskin ve acil olmaya başlayınca, 1970 yıllarının başlarında yaygın olan Mao'nun sosyalizmde sınıf mücadelesi üzerine büyük (ve tepeden tırnağa anti-ekonomist) katkılarını, emperyalist ülkelerdeki sınıf mücadelesine ilişkin oldukça ekonomist yaklaşımla birleştirme eğilimi savunulamaz hale gelmiştir. Gündemde olan, artık ekonomizmin sebep olduğu hatalar ya da sapmalar (her ne kadar bunlar çok ciddi olsalar da) değil, — hızla değişen objektif şartlar ve uluslararası hareket içinde buna bağlı olan kriz ortamında — teslim olunup olunmayacağı sorunu-ydu. Lenin I. Dünya Savaşı sırasında, «İkinci Enternasyonalin Çöküşü»nde (ekonomizm dahil) oportünizmin tohumlarının, tamamen gelişmiş sosyal şöven teslimiyetçilikle sona erdiğine işaret etmişti. Şimdi emperyalist ülkelerdeki hareket de, hala yüz yüze

olduğumuz bir sorun olan benzeri bir durumla karşı karşıyaydı.

Gereksinim, su soruyu sorduruyordu: Mao'dan geriye doğru dönüp Komintern'in en iyi deyimle hatalı yönelimine mi varılacak, yoksa ileri doğru gidip emperyalist ülkelerdeki harekete ilişkin olarak «eski fikirlerden kopuşu» tamamen gerçekleştirmek üzere Mao Zedung Düşüncesi'nin ruhu ve itici gücü mü uygulanacak.

İkinci yolu tutmak zorunlu olarak Lenin'in yeniden takdir edilmesine yol açar. *Ne Yapmalı* — komünist ideolojinin proletaryaya kendiliğinden hareketin dışarısından verilmesi gerektiğini vurgulaması, siyasi mücadelenin ekonomik mücadelenin önünde olmasını kavraması, komünistlerin siyasi ve sosyal hayatı her yönlü teşhir etmelerinin kitlelerde komünist bilinci yerleştirmede kilit rolü oynadığını odaklaştırması, ve emperyalist ülkelerde iktidarın silahla ele geçirilmesinin esas aracı olarak devrimci siyasi bir gazetenin gerekliliğini vurgulaması ile — bugün de yazıldığı gün olduğu kadar önemlidir. Darbeden sonraki soru, inceleme, ve mücadele döneminde Mao Zedung'un bilince ilişkin çizgisini daha da derinden kavrama sürecini yaşayanlar açısından ve şimdi 1980'lerin sundukları karşısında, bu doğrular özel bir tazelik ve canlılık arz etmektedir. Lenin, Mao'nun da yaptığı gibi, öncü partiyi esas halka olarak ele alıyordu (bu noktaya daha sonra döneceğiz.) Bu konuda, ekonomizmin her biçimine karşı çıkmalarında, ve insan bilincinin dinamik rolünü vurgulamalarında, Lenin Mao'ya ...Mao da Lenin'e göttürür.

Ancak bu parti sorununun bir tarihi vardır. 1968'in yaz aylarına gelindiğinde, emperyalist ülkelerdeki binlerce aktivistin önlerinde duran sorun artık kitlelerin ayaklanıp ayaklamayacağı değil —ABD'deki Siyah halk aynı yılın Nisan ayında bunu kesin bir şekilde ispat etmişlerdi, ve onları bir ay kadar sonra Fransız öğrenciler ve işçiler takip etmişti—, ayaklanan kitlelere devrim yapmaları için nasıl önderlik edileceği sorunu-ydu. Sorunun pratikte böyle acil bir şekilde gündeme gelmesi, Kültür Devrimi'nin etkileriyle birleşerek, biz dahil birçoğumu,

Marksizm-Leninizm-Mao Zedung Düşüncesi temelinde bir öncü parti cevabına götürüyordu.

Kuruluşumuzun Onuncu Yıldönümünde, «Öncü bir partinin acil gerekliliğini, Mao ve diğer önder devrimcilerin Çin'li kitleleri zincirlerinden boşandırdıkları ve Çin Komünist Partisi yapısının önemli parçalarını ateşe tuttıkları hatta birçok durumda parçaladıkları bir dönem olan Kültür Devrimi sayesinde kavramış olmamız, tuhaf gelebilir.» diye yazdık. «Ancak, bunun aynı zamanda ve çok önemli bir şekilde, partiye yeniden can vermenin bir yöntemi olduğu, ve bu yolla devrimleştirilen partinin kitlelerin gücünü çok daha geniş çapta zincirlerinden boşandırmada kilit rolü oynadığı kavranırsa, aslında o kadar da tuhaf olmadığı ortaya çıkar.»

Mao'nun yöntemi, elbette *iktidarda olan* bir proletarya partisinin içinde bulunduğu şartlar ve çelişkilerin özgürlüğüne dayanıyordu, ancak partinin devrimciliğini gerçekten sürekli muhafaza etme gerekliliği evrenseldir. Durgunluğa karşı mücadele edilmelidir; parti, kitlelerden gelen gerçekten ileri ve devrimci inisiyatifle ahenk içerisinde olmayı, bunu zincirlerinden boşandırmayı, pekiştirmeyi, ve buna önderlik etmeyi hedeflemek zorundadır (ve «kitle» deyince bu uluslararası boyutta ele alınmalıdır). Doğru bir çizginin kumandada olduğunu varsayarsak, parti, kitlelerin bilinçli bir şekilde tarihi yaratma özgürlüğünü sağlamada kilit rolü oynar.

Buradaki canalcı nokta, doğru çizginin kaçınılmaz olarak partiye kumanda edeceğinin sadece «varsayılmalıyacağıdır». Mao «Çelişkiler Üzerine» adlı makalesinde şöyle yazar: «Çeşitli fikirler arasında karşıtlık ve mücadele, Parti içinde sürekli vukuu bulur; bu, sınıflar arasındaki, ve toplumda eski ile yeni arasındaki çelişkilerin Parti içerisindeki yansımasıdır.» Mao, bu mücadeleyi, partinin can damarı olarak görüyordu. Daha sonra, proletarya diktatörlüğü döneminde, Mao, sosyalist toplumda parti içerisindeki iki çizgi arasındaki mücadelenin tüm toplumda mücadelenin odak noktası olduğu görüşünü geliştirdi, ve kitleleri bu mücadelelerin tarihi ve

şartları hakkında doğru anlayışla silahlandırmak, böylelikle onların sahneye bilinçli olarak gerçek proleter çizginin safında girmelerini sağlamak için mücadele etti.

Mao'nun da işaret ettiği gibi, öncü partinin içerisinde birbiriyle rekabet içerisinde olan çizgilerin varlığı, objektif sosyal çelişkileri yansıtır, ve sevsen de sevmesen de varolmaya devam eder. Daha ortodoks revizyonistler, «Sovyetler'den Arnavutluk'takilere dek- bu gerçeğin parti önderliğinin birliği şeklindeki Leninist ilkeye aykırı düşüşünün çıktırkanlığını yaptılar. Öte yandan, Mao Zedung Düşüncesi'ni şu veya bu marka anarşizm ya da sosyal demokrasiye uyarlamaya çalışan güçler -daha önce sözü edildiği gibi, Kültür Devrimi'nden «hoşlanıp» proletarya diktatörlüğünden pek hoşnut olmayanlar- da Kültür Devrimi'nin Leninist ilkelere uymadığını iddia ediyorlardı, ancak bunlar kendileri açısından, iddia konusu bu sapmayı alkışlıyor, parti içerisinde birbirine rakip platformları açıktan propaganda eden hiziplerin tamamen meşrulaştırılmasının çağrısını yapıyorlardı.

Partimiz, bu gibi anarşist ya da sosyal demokrat görüşlerin problemlerini başka yerlerde geniş boylu ele almıştır (Özellikle Bob Avakian'ın «Eğer Devrim Olacaksa...» adlı broşürüne bakın.) Ancak, burada yeniden vurgulanmalıyız ki, Mao, canlı bir parti içi mücadeleyi kendi içinde bir hedef olarak görmedi, aksine, bu mücadeleyi revizyonizme karşı savaşmanın gerekli bir aracı, daha derin daha doğru bir siyasi çizginin, dolayısıyla daha zengin ve daha güçlü bir devrimci pratiğin aracı olarak ele aldı; zaten kendisinin ünlü formülü «birlik-mücadele-birlik»ti. Parti içerisindeki iki çizgi mücadelesinin sosyal mücadelelerin yoğun bir ifadesi olduğu ve zaman zaman antagonist sınıf mücadelesi niteliğine büründüğü proletarya diktatörlüğü şartlarında dahi, Mao, muhalif burjuva çizgiyi (ve hizipçi karargahları) mümkün olduğu kadar bütünsel bir şekilde teşhir edebilmek ve altedebilmek için mücadeleyi sadece teşvik eder ve nihayet açığa çıkarırdı.

Esasında, Kültür Devrimi'ni öncünün birliği ilkesinden bir

sapma olarak yorumlayıp bu yönde ilham alanlar, Mao'nun, Liu Şao şi ve takipçileri konusunda, hiç de çizgilerini duyurmaları ve bu doğrultuda örgütlenmeleri için yollarını gevsetme politikasını gütmemiş olduğu gerçeğini gözden kaçırmış olmaları! (Yine de Mao, kitleleri ideolojik olarak silahlandırmak -ve zincirlerinden boşandırmak- için, uygun ve gerekli zamanda, mücadelenin şartlarını açığa çıkartmıştır.) Gerçekte, Mao, fırtınalı 1966-76 dönemi sırasında farklı ortamlarda hangi örgütsel biçime bürünmüş olusa olsun, öncünün irade birliğine son derece değer vermiş ve bu doğrultuda azılı bir mücadele vermiştir.

Mao'nun, «ideolojik ve siyasi çizginin doğruluğu veya yanlışlığı herşeyi tayin eder» şeklindeki ısrarını, ya da Kültür Devrimi sırasında geniş çapta dağıtılan «eğer kitleler eylemlerini doğru temelde örgütleyen güçlü bir önderlik grubundan yoksun bir şekilde sadece aktifseler, böylesi bir faaliyet uzun süre muhafaza edilemez, doğru yönde ilerletilemez, daha yüksek bir düzeye yükseltilemez» şeklindeki beyanatını ele alın -bunlar herhangi bir şekilde Lenin'in temel yönelimine aykırıymış gibi gösterilebilir mi? Bir geliştirme söz konusudur, evet, ama kesinlikle bir sapma değil. Bu beyanatlar, aynı zamanda, canlı bir iç mücadelenin, birlik içinde merkezi bir örgütün, ve genel olarak güçlü bir partinin gerekliliğini daha derinden kavramada, Mao Zedung Düşüncesi'nin partimize ve diğer partilere niçin ve nasıl önderlik ettiğini izah etmede de yardımcı olmaktadır.

Bu öncü önderlik sorununun kitle çizgisi ilkesiyle doğrudan bağı vardır. Mao'nun birçok katkısı içerisinde, emperyalist ülkelerdeki devrimcilerin en fazla başvuru noktası olarak aldıkları belki de bu nokta olmuştur. Ancak, 1960'lı yılların sonu ile 70'li yılların başında devrimci siyaseti kitlelere götürmenin heyecanı, bu onyıllık dönemin ortalarına gelindiğinde kitlelerin çoğunluğunun ne konuda mücadele yürütmeye razı olduklarını bulma metoduna dönüştürülmüştü.

Mao kitlelerin duygularını derinden anlamanın gerekliliğini her zaman vurgulamış olmasına

rağmen, en az aynı oranda vurgulanmış olduğu birşey de, bu «...dağınık ve sistemsiz fikirleri tahlil yoluyla, yoğunlaştırılmış ve sistimli fikirlere dönüştürmenin», bundan sonra da kitleler bu fikirlere sahip çıkıp kucaklayıncaya kadar bu fikirlerde sebat etmenin gerekliliğidir. Aynı şekilde, Mao, «göreceli olarak aktif, orta, ve göreceli olarak geri» olanlar arasında ayırım yapmaları -yani, kitlelere yekpare bir bütün olarak bakmaktan sakınmaları yönünde kadrolara çağrıda bulunmuştur. Son olarak, Mao, kitle çizgisini, kitlelerin kendilerinin öne çıkarttığı yeni devrimci filizlerin pekiştirilip güçlendirilmesiyle birleştirmiştir. Zaten, Hunan Köylü Hareketinden, tarımın sosyalist kolektifleştirilmesine oradan Büyük İleri Atılım'a ve Kültür Devrimi'ne kadar, Çin Komünist Partisi'nin içerisindeki mücadelenin odak noktalarının bazıları, tam da kitlelerin öne sürdüğü yeni mücadele biçimlerinin savunulması üzerine yoğunlaşmıştır.

Öte yandan, kitle çizgisi ilkesinin formüle edilmesi, gerçekten de, Bob Avakian'ın da işaret ettiği gibi, «mücadelenin önemli bir parçası boyunca...devrimci hareketin, kendiliğinden bir milliyetçilik coşkusu ile -örneğin Japonya'ya karşı yürüttüğü» belirli bir zaman ve yerde gerçekleşmiştir. Mao'nun karşı karşıya bulunduğu durum, devrimci hareketin, emperyalist savaşın başında ya da savaşa doğru ilerlenildiği süre boyunca ulusal şövenizm patlamalarına karşı çıkmak zorunda olduğu emperyalist ülkelere has durum değildi. Meseleyi açıkça ifade etmek gerekirse, partimizin tecrübesi şu şekildedir ki, ezen ülke işçilerinin emperyalist imtiyaz temelinde dikkatle beslenmiş olan yurtseverliği karşı devrim için bir zemin teşkil eder; bu ideolojide, «daha yüksek bir düzeye yükseltme»ye çalışılacak hiçbir şey yoktur.

Mao, bu tip sorunlar konusunda anlayış sahibi olmamızı sağlamıştır. Bir kere, ezen ve ezilen ülkeler arasındaki farkı iyi biliyor ve bunu temel bir strateji sorunu olarak ele alıyordu. Bir kez daha işaret edelim ki Mao'nun istikrarlı enternasyonalizmi, aynı zamanda ulusal kurtuluş hareketlerinin içinden Maoist akı-

mın doğuşu, emperyalist ülkelerdeki parti ve örgütlerin içerisinde enternasyonalist ve devrimci yenilgici bir yönelimin kök salmasını sağlamıştır. Bundan da öte, «akıma karşı gitme» şeklindeki Maoist ilke, elbette burada da geçerlidir -

bir savaş ya da savaş öncesi döneminde, böylesi şövenliğe karşı çıkmak için gereken yönde ideolojik ve siyasi sağlamlığın temelini teşkil eder, dolayısıyla böylesi bir durumda devrimci fırsatların kapısını açar.

Öte yandan, bu, kitleler dışında dayanacak başka birşey ya da birisini bulmak anlamına gelmez. Emperyalist ülkelerde, emperyalistlerin ulusal bayrağı etrafında saf tutanları, özellikle bunların içerisindeki proleterleri temel sınıf çıkarlarına -

proletarya enternasyonalizmine - kazanma görevi, partinin daha en baştan kendisini, hem proletaryanın hem de diğer sınıf güçlerinin eğilim ve faaliyetlerinde ortaya çıkan (ki kaçınılmaz olarak şu veya bu biçimde ortaya çıkacaktır) enternasyonalizm filizlerini ve devrimci yenilgicilik potansiyelini pekiştirmeye adanmasını gerektirir. Parti, proletaryayı, birçok somut olay içerisinde, burjuvazinin milliyetçi muhabbet tellallığına karşı, kendi gerçek sınıf çıkarlarını görmek üzere eğitmeli, böylece, emperyalistlere karşı filiz veren başkaldırıları farketme, bununla birleşme, ve önünde yürüme becerisini proletaryaya maletmelidir. Karşılık bekleyen davet, ileri sınıfın ileri kesimini sadece kaçınılmaz olarak gündeme gelen milli şöven akım(lar)a göğüs germek üzere değil, aynı zamanda (ve bunun bir parçası olarak), emperyalist savaşların ve saldırganlığın, burjuvazi açısından teşkil ettiği gerçek krizlerden yararlanmak...böylelikle milyonlarca kitleye devrim yapmada önderlik etmek üzere hazırlamaktır. Ve bu davet, kitle çizgisini reddederek değil, sadece kullanarak - doğru olarak kavrayıp uygulayarak - karşılanabilir.

Mao'nun geliştirdiği birleşik cephe stratejisinin, emperyalist ülkelerde de önemli geçerliliği vardır. 1969'da, Devrimci Birlik (RCP/USA'nın içinden çıktığı

örgüt), proletarya diktatörlüğü altında emperyalizme karşı birleşik cepheyi, ABD'deki proleter devrim için tek strateji olarak ortaya koymuştu. Halen bu görüşteyiz. Ve yıllar boyunca sınıf tahlilimizi derinleştirmiş, hatta önemli yönleriyle değiştirmiş olmamıza rağmen, Mao'nun stratejik ilkesini kavrayışımız daha da gelişmiştir.

Ne yazık ki, Mao'nun birleşik cephe üzerine stratejik düşüncesinin esas itici gücü çoğu zaman şuna indirgenmektedir: «proletarya, emperyalistlere karşı, burjuvazi dahil birleştirilebilecek herkesi birleştirir.» Her ne kadar bu, Mao'nun Çin'de birleşik cephe stratejisini uygulamasının önemli bir yönüysede, yine de olayın sadece yarısıdır, hem de daha az önemli olan yarısı. Emperyalizmle ezilen ülkeler arasındaki çelişkinin, niyetlerden bağımsız olarak, muazzam sosyal çalkantılara yolaçağını, ve bu çalkantılar içerisinde milli burjuvazi de dahil birçok farklı sınıf güçlerinin kaçınılmaz olarak yer alacaklarını Mao kavramıştı.

Ancak Mao'nun yeni olarak yaptığı şey, burjuvazi ile birleşik cephenin hangi şartlar altında uygun olduğuna ve daha da önemlisi, *proletaryanın böylesi bir cephe üzerinde önderlik yürütmenin, ona gerçek bir devrimci yönelim ve atılım vermenin, ve cepheyi burjuvazi güçlerin gaspetmesini önlemenin yollarını nasıl bulacağına ışık tutmasıydı*. Bu konuda, Mao, Pazar-tesi günü birleşik cepheyi ilan edip Salı sabahı proletaryanın bağımsız ideolojik, siyasi ve askeri rolünü esas olarak tasfiye eden birçok gücün karşısında, keskin bir muhalif olarak dikilmektedir; bu güçlerin aksine, Mao, proletaryanın birleşik bir cephe içerisinde yer almasıyla, kendi sınıf bilincini ve önderlik rolünü pekiştirmesi arasındaki diyalektiği doğru olarak ele almayı savundu. Burada kilit nokta, proletaryanın silahlı güçlerinin bağımsızlığını ve insiyatifini muhafaza etmek, ve bu güçleri olayların her dönüm noktasında mümkün olan en üst boyutta «kızıl bayrağı dalgalandırmaya devam ettirmek» üzere kullanmaktır.

Mao, birleşik cepheyi, nitel olarak farklı bir siyasi iktidara ulaşmak üzere devrimci savaş vermenin bir

stratejisi olarak görüyordu. Bu, yeni-demokratik devrimdir, ve özünde (Çin Komünist Partisinin Kültür Devrimi esnasında özümlemiş olduğu gibi) proletarya ve öncüsünün, emperyalizmin ve kapitalizmin öncesi üretim ilişkilerinin köklerini kazıma ve yolu sosyalizme hazırlamada, diğer devrimci sınıf ve kesimlere sağlam ve kesin bir şekilde önderlik ettiği bir proletarya diktatörlüğü biçimini ortaya çıkarır. Mao hiçbir şekilde «iktidarı paylaşma»yı, yani proletaryanın bağımsız güçlerini, kendisini «ilerici», «anti-faşist» veya «anti-emperyalist» ilan etse bile esas olarak burjuva niteliğe sahip bir devlet mekanizması içerisinde bazı mevkilerle değiş tokuş etmeyi önermiyordu.

Emperyalist ülkelerde, birleşik cephelerle ilgili böylesi saçma yorumlar, bu stratejik kavramın sulandırılmış bir «koalisyon siyaseti»ne ve birlik konusunda «işte size bizden şu kadar» tipinde yaklaşımlara indirgenmesine yol açmaktadır. Bizim birleşik cephe stratejisini kavrayışımız hiçbir zaman böyle olmamıştır, ve bunu da Mao'ya borçluyuz. Proletarya, birleşik cepheye, hedeflerinin berraklığı, toparladığı maddi kuvvet, ve programının güçlülüğü temelinde önderlik eder — proletarya ve sadece proletarya, kapitalist toplumun çelişkilerini çözümlemeye muktedirdir.

Emperyalist ülkedeki parti, birleşik cephe stratejisini uygularken kendisiyle ezilen bir ülke arasındaki bazı önemli farkları hesaba almak zorundadır. Birinci olarak, bu ülkelerde burjuvazi hiçbir şekilde birleşik cephenin bir parçası olamaz, çünkü burjuvazi (ve barındırdığı sosyal ilişkiler) birleşik cephenin hedefidir; ikinci olarak, Çin'in aksine, devrim başından itibaren silahlı mücadele biçimini almaz, onun yerine, şartlar ülke çapında bir ayaklanma için olgunlaşınca kadar uzun bir süre esas olarak siyasi bir mücadeleden geçer. Ancak, birleşik cephenin amacının yeni, devrimci bir iktidar: (ezilen ülkelerde özgül bir biçim olsa da) proletarya önderliğinde devrimci bir diktatörlük olduğu konusunda Mao'nun ısrarından başlayarak, birleşik cephe stratejisinin emperya-

list ülkelerdeki geçerliliği gerçekten derindir.

Ayrıca, birleşik cephe ilkesi ve stratejisi, emperyalist ülkelerde şartlara bağlı olarak birçok çeşitli sınıf güçleri ve kesimlerinin burjuvaziye karşı harekete geçeceği gerçeğine cevap verir. Lenin, «sosyalist devrim bütün ezilenlerin ve hoşnutsuz öğelerin yığın savaşımının patlak vermesinden başka birşey olamaz» diye yazarken, bu gerçeğe işaret ediyordu.

«Küçük burjuvaziden ve bilinçsiz işçilerden öğeler, bu devrime kaçınılmaz olarak katılacaklardır -bu katılma olmadan yığın savaşı mümkün değildir- ve, bu öğeler aynı şekilde kaçınılmaz olarak harekete kendi önyargılarını, gerici özlendirmelerini, zaafılarını ve yanlışlarını da getireceklerdir. Ama nesnel olarak bunlar sermayeye saldıracaklardır, ve dağınık, uyumsuz, karmakarışık, ilk bakışta birlikten yoksun bu yığın savaşı nesnel gerçeğini ifade eden devrimin bilinçli öncü birliği, bilinçli proletarya, bu yığınları birleştirip onlara yön verebilecek, -ve iktidarı alabilecek...»tir. (Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı, Sol Yay. S. 199)

Ne yazık ki, komünistler çoğu zaman, ya bu gerçeği (işçilerin ekonomik mücadelesini dosdoğru sosyalist devrime götürme gibi düşüncelerle) reddetmek, ya da bu gerçek karşısında ideolojik olarak dilleri tutularak, içerisinde ideolojik propagandayı sadece taklit edebilecekleri ve liberal burjuvazinin siyasi çıkarlarına hizmet edebilecekleri birleşik cephelere kadar düşmek arasında mekik dokumuşlardır. Özellikle bugün içinde yaşadığımız kritik günlerde, Mao'nun daha da geliştirdiği birleşik cephe ilkesi ve stratejisi -bilhassa birleşik cephe içerisinde proletaryanın kendi ideolojik, siyasi ve örgütsel hegemonyası için mücadele etmesinin gerekliliği ve özgürlüğü konusundaki düşüncesi- vazgeçilmezdir.

Mao Zedung'un birleşik cephe stratejisinden yola çıkarak, ve onu bugünün fırsatlarına uygulayarak, Yoldaş Bob Avakian şuna işaret etmiştir: «Tam da ve sadece, ABD toplumunda berrak bir devrimci tavır ve devrimci kutup oluşturarak ilerileri, özellikle de proletaryanın içerisindeki ilerileri bu kutuba çek-

mek için sürekli ve istikrarlı bir şekilde çalışmak suretiyle, birleşik cephe stratejisinin doğru bir şekilde uygulanması mümkün olacaktır. Ancak böyle yapıldığı takdirde, birlik olmaya çalışmanın doğru ve stratejik olarak gerekli olduğu diğer kesim ve güçler, bizimle bir birleşik cepheye girme eğilimi velveya zorunluluğu duyacaklardır; ve sadece bu şekilde, proletaryanın stratejik çıkarları savunulmuş, ve birleşik cephe içerisinde, berrak bir devrimci güdüm ve muhteva sindirilerek, proletaryanın önderlik imkanı muhafaza edilebilmiş olacaktır.» (Dehşete Bir Son, S. 101)

Birleşik cephe stratejisi tek bir amaç hedefler; Mao'nun yazdığı gibi, «İktidarın silahlı güçlerle ele geçirilmesi, sorunun savaşla çözülmesi, devrimin merkezi görevi ve en yüksek biçimidir. Bu Marxist-Leninist devrim ilkesi, Çin ve tüm ülkeler açısından, evrensel olarak geçerlidir.» Seçme Eserler, Cilt 2)

Çin Devrimini zafere götüren 22 yıllık savaş süresinde, Mao ilk bütünsel Marxist askeri çizgiyi geliştirdi. Özgül bir savaşın (ya da aslında savaşların) ürünü olmasına karşın, bu temel ilkeler tüm devrimler için zengin bir evrensel muhtevaya sahiptir.

Bu ilkeler içerisinde kilit rolü oynayan, partinin silahlara hükmetmesi gerektiği -yani, partinin, silahlı mücadeleye ve devrimci silahlı güçlere önderlik etmesi gerektiği, ve hiçbir zaman ordunun devrimde önder siyasi güç olmasına ya da partinin siyasi önderliğinden bağımsız bir güç olmasına izin vermemesi gerektiğidir. Doğru bir siyasi çizgi ve strateji, ancak, hem uluslararası alanda hem de sözkonusu ülkedeki siyasi durumun ve sınıfların mevzilenmesinin doğru bir değerlendirmesinden çıkabilir, ve böylesi bir tahlil ancak parti tarafından çok yönlü ele alınıp yürütülebilir. Partinin tahlili ve metodolojisi askeri mücadele boyunca askeri konuda hükümünü geçirmeli -bu alanda da her alanda olduğu gibi, bilinç, kendiliğindencilik önüne geçmelidir, çünkü kendiliğindenci yol son tahlilde burjuva bir yoldur. Bundan da öte, devrimci ordu kaçınılmaz olarak çok geniş güçleri kapsıyacaktır, dolayısıyla, partinin

sağlam önderliği ve istikrarlı ideolojik eğitimi (ve mücadelesi) olmazsa, devrimci savaşın amacını, sonuna-kadar-devrim'den daha düşük birşeye indirgeme yönündeki -Mao'nun yorulmak bilmeden mücadele ettiği- şu veya bu eğilim, kaçınılmaz olarak kök bulacak, filizlenecek, ve devrimin ilerlemesini ciddi tehlikelere sürükleyecektir. Tüm bunlar temeldir -ya da en azından temel olmuştur (ve olmalıdır) çünkü Mao tarafından yaklaşık otuz yıllık devrimci savaşın örsünde dövülerek ortaya çıkartılmıştır!

Elbette, emperyalist ülkelerdeki proleter devrime uygun özgül askeri strateji, Çin'inin aynı değildir, ki Mao'nun kendisi de daha önce alıntı verilen pasajın biraz ilerisinde bunu berrakça belirtmektedir: «Ancak (silahlı devrim -RCP/USA) ilkesi aynı kalmakla birlikte, proletarya partisi tarafından uygulanması, değişen şartlara göre değişik yollarda ifadesini bulur.» Mao devamla emperyalist ülkelerdeki devrimin, burjuvazinin kaybetmeye oldukça yakın olduğu bir zamanda, şehirlerde ayaklanma olarak başlaması gerektiğine işaret eder, ve bu açıktır ki Mao'nun Çin'deki uzun süreli halk savaşı stratejisinden farklıdır; orada, parti önce ülkenin bir veya birkaç belirli yerinde ordusunu ve üs alanlarını inşa etmiş, arkasından savaşım ve kampanyalar yoluyla güç kazanmış, şehirleri ise savaşın son aşamalarında ele geçirmiştir. Bu ayrışımın önemi, 70'li yılların sonlarında emperyalist ülkelerde ortaya çıkan (ve ABD'de Devrimci Birlik içerisinde keskin mücadele ve ayrılık şeklinde ifadesini bulan) devrimci maceracı bir çizgiye karşı mücadelede kanıtlanmıştır.

Öte yandan, Mao'nun özgül düşüncesinin ileri ülkelerdeki önemi reddeden ya da azaltanlar fena halde yanılmaktadırlar. Mao, kendi kumandanlığındaki ordudan hem silah hem adam sayısı açısından çok üstün olan bir orduyla karşı karşıyaydı. Emperyalist ordudaki erlerin daha ilk proleter top atışını duyar duymaz hemen ve toptan saf değiştireceği şeklindeki Troçkist hülyalara dalıp gitmeyenler açısından, yukarıdakine benzer bir durumun devrimin başında (gelişmesi içerisinde de bir müddet için)

varolacağı gerçeği teslim edilmek zorundadır. Peki ne yapılmalı?

Önce, Mao'nun 1965'te FKO'ye söylediklerinin boyutları, özgüllükleri ne olursa olsun tüm askeri mantığın, «sen kendi bildiğin gibi savaş, ben de kendi bildiğim gibi savaşım» şeklindeki tek bir ilkedeki toparlanabileceği, gerçekten kavranmak zorundadır. Yoldaş Avakian'ın işaret etmiş olduğu gibi, emperyalistler (özellikle de ABD emperyalistleri) açısından bunun anlamı her zaman, büyük çapta silah gücü, üstün teknoloji ve (en azından başında) yüksek asker sayısına dayanmak ve bunların avantajlarını kullanmaya çalışmak olmuştur. Proletarya ve ezilenler, silaha silah, askere asker şeklinde bir denkleştirme sağlamayı ümedemezler, bunu hedeflememelidirler de; yapmaları gereken, *kendi* özgül avantajlarını öne çıkartmaktır. En önemlisi, kitlelerin, kendi gerçek sınıf çıkarları için savaştıklarında ortaya çıkan, aynı zamanda burjuva ordusunun dizlerinin bağına çözen, demoralize eden ve nihayet kökünden sarsan insiyatifini ve coşkusunu zincirlerinden boşaltmaya (ve pekiştirmeye) muktedir strateji ve taktikler oluşturmalarıdır.

Mao'nun bu temel ilkesi aslında ordu inşası ve devrimci savaş verme konularındaki Bolşevik tecrübenin çoğunun ilerisindedir. Bolşevikler, büyük oranda, eski rejimin subayları ve askeri uzmanları içinde kazanabilecekleri, ya da en azından savaşmaya zorlayabileceklerine dayanmayı ele almış, ve bu subayların siyasi komiserler yoluyla önderlik edip denetlemeye çalışmışlardır, çoğunlukla da bu subayların askeri taktiklerini -gericiliğin orduları tarafından geliştirilmiş olan ve son tahlilde en iyi onlara uyan askeri taktikleri- aşağı yukarı tamamen benimsemişlerdir. Bu, Bolşeviklerin başarısını azaltmak anlamına gelmez: ne de olsa sadece eski devlet iktidarını alaşağı etmekle kalmamış, üç yıllık iç savaş boyunca 14 emperyalist gücün daha ordularını yenmişlerdir. Ancak, bunu yaparlarken, Bolşevikler, proleter askeri bir doktrin açısından Mao'nun yaptıklarına yakın birşeyler dahi geliştirmiş değillerdir.

Emperyalist bir ülkede devrimci savaş vermenin cevaplarını bulmak

için basitçe Mao'nun kopya edilmesinin mümkün olmadığı doğrudur. Burjuvazinin yüzyüze bulunduğu ve bulunacağı durum ne kadar dehşetli olursa olsun, şimdi düzenli olan emperyalist orduları yenebilmek için strateji ve taktikler açısından pek çok yeniliklerin geliştirilmesi zorunludur. Yine de, böylesi muazzam bir görev üstlenilirken bir çıkış noktasına sahip olmak gerekir; bu bütünsel proleter askeri çizgi, Mao tarafından sağlanmış bulunmaktadır.

Bu temelin özünde, -ve «sen kendi bildiğin yolla savaş, ben de kendi bildiğim yolla savaşım»la yakın bağ içinde- Mao'nun, savaşta silahların değil insanların tayin edici olduğu ilkesi yatmaktadır. Bob Avakian şöyle söyler: «emperyalist ve gerici ordular kendi yollarıyla -düşmanı üstün teknoloji ve güçle bunaltıp vurmak suretiyle- savaşmaktan alıkoynulduklarında, stratejik zayıflıkları hemen ortaya çıkar: onlar, dünya çapındaki halk kitlelerinin çıkarlarına karşı savaşan yağma ve sömürü ordularıdır; askerlerinin gerçek siyasi bilinçleri ya da savaştıkları asil çıkarlar ve amaçlar hakkında bir bilinçlilikleri yoktur; teknolojiye ve teknolojik üstünlüğe dayanırlar ve dolayısıyla bu üstünlüğe artık sahip olmadıklarında ya da bu güçleri etkili bir şekilde nötralize edildiğinde büyük çapta ne yapacaklarını bilemez hale gelirler; safları, katı ve ezici bir hiyerarşi ve kumanda yapısı içinde örgütlenmiştir, keskin sınıf, ulus (ve kadın-erkek) çelişkileriyle örülmüştür, ve bu, subaylar ve düşük rütbeliler arasında olduğu kadar 'ensesi kalınlar'ın arasında da mevcuttur.

«Temel anlamda bakılacak olursa, bir ordu, uğruna savaştığı toplumun -bu topluma özelliğini veren ve hakim olan sosyal ve siyasi ilişkilerin, değerlerin, vb., yoğunlaşmış bir yansımasıdır...ve devrimci ordularla karşı-devrimci ordular arasındaki temel fark aralarındaki savaş ilerledikçe daha bütünsel ifadesini bulmaya devam edecektir.»

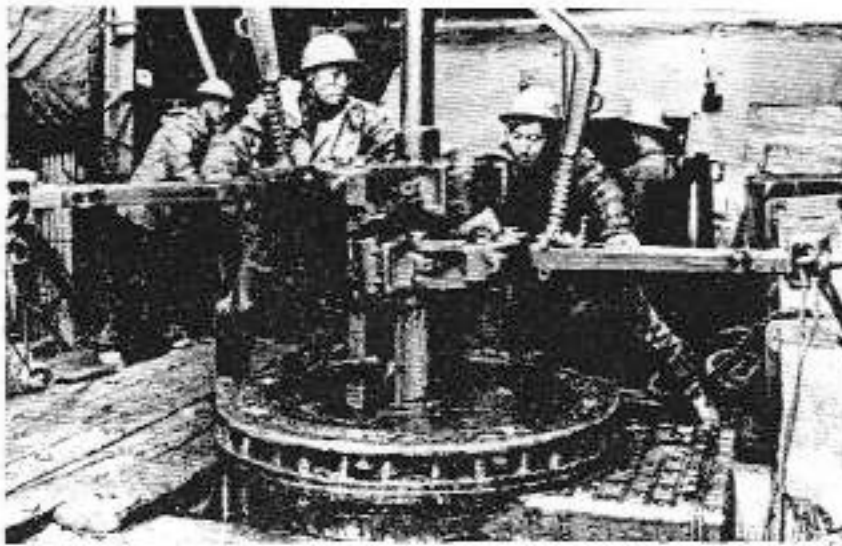
Peki nükleer silahlar sorunu? Mao'nun en ünlü sözü, ya da en azından emperyalistleri en çileden çıkaran sözü, A.B.D.'nin Çin'i nükleer silahlarla tehdit etmeye ve şan-

taj yapmaya çalıştığı bir zamanda, emperyalizmi «kağıttan kaplan» olarak damgalamasıdır. Mao'nun kendini bilmezlik yaptığı yoktu - savaşın içeriğiyle fazlasıyla tanışmış durumdaydı ve bu kağıttan kaplanların kısa vadede bir de demirden tarafları olduğuna dikkat çekmeyi ihmal etmemişti. Mao'nun bu sözünde ve tüm yaşamı boyunca temel aldığı - ezilen halk sırtını doğrultup gözlerini kaldırıp, yumruklarını sıkarak kafalarını kullandığında, emperyalizmin stratejik olarak ne denli zayıf olduğunu bilmekte.

Emperyalizmin stratejik zayıflığını taktik zayıflığa çevirmenin yollarını bulma yeteneği, her canahıcı taktik dönemeçte proletaryanın stratejik gücünün kaynaklarını somut olarak görüp sahneye çıkartmak, ve Mao'nun tüm yaklaşımını bununla kaynaştırmak — Mao Zedung Düşüncesi'nden bunun öğrenilmesi mutlaka gereklidir! Özellikle cehennemin mimarları ve gerici savaşın ustaları yeryüzü ve insanlara eşine rastlanmamış bir yıkım getirmek üzere hazırlanırken, Mao'nun değerli katkıları çarçur edilmemelidir.

Bu yıl, Kültür Devriminin 20. yıldönümü ve Mao Zedung'un ölümünden bu yana geçen onuncu yılı anma yılıdır. O zaman, bu canahıcı dönüm noktalarının ve dünya çapında devrimcilerin bunlara cevabının, hareketimizin doğuşundan

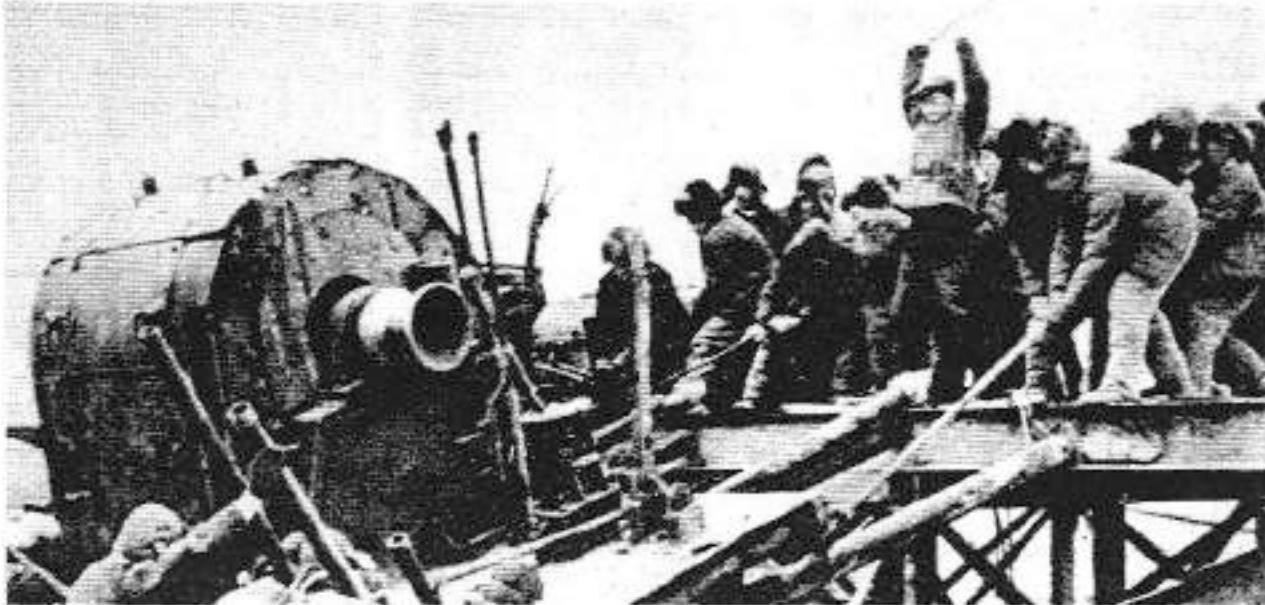
Devamı S 80 de

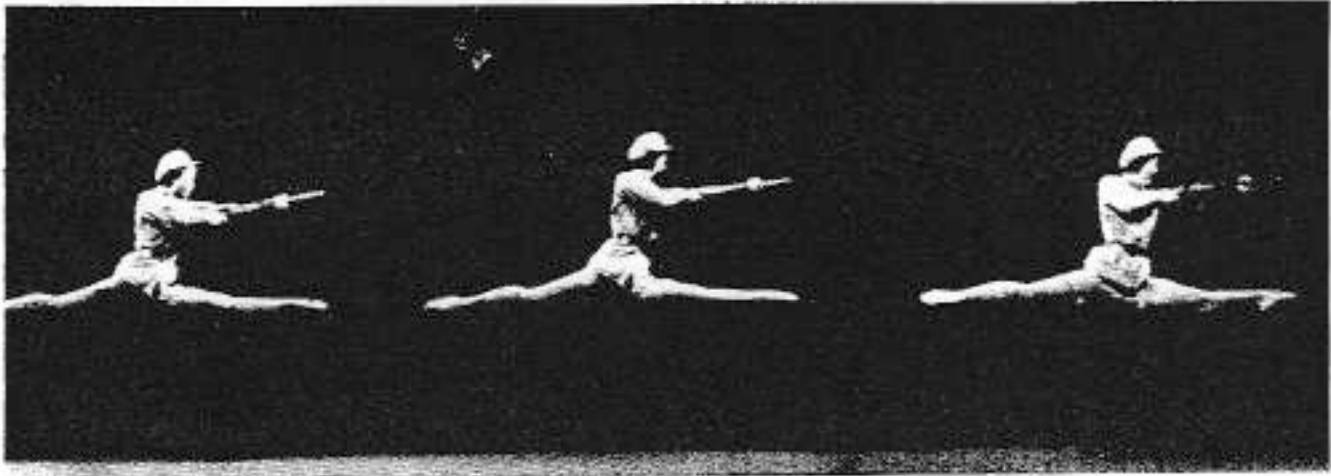

Taching. Emperyalistler, Çin'in Batı teknolojisi olmaksızın petrol bulup çıkartamayacağını söylüyorlardı. Taching'li işçiler, üretim ilişkilerini devrimcileştirerek sadece bu iddianın yanlış olduğunu ispat etmekle kalmadılar, aynı zamanda Çin'in petrolde kendi kendine yeterliliğini de sağladılar.

1960'ta Sovyet teknisyenleri Çin'i terkettikten sonra, işçiler muazzam engelleri aşmak üzere kendi kendilerine dayanmayı benimsediler.

Kızıl Kadınlar Tugayı Adlı

Devrimci Bale Üzerine

Çin Edebiyatı'ndan, Sayı 1, 1971

«Yönelim doğru, devrimcileşme başarılı, sanatsal kalite ise iyi.» Başkan Mao'nun, 1964 yılında *Kızıl Kadınlar Tugayı* adlı modern devrimci bale hakkındaki görüşleri bunlardı.

Edebiyat ve sanatta proleter devrim artık tam bir atılım içindedir. Yoldaş Chiang Çing'in rehberliği altında, baleyi devrimcileştirme yolunda geçirdiğimiz yolculuğu hatırlarken, büyük önderimiz Başkan Mao'nun bu değerli görüşlerinin anlamını daha da derin bir şekilde anlayabiliyoruz. Bu görüşler, sanatta ve edebiyatta gerçekleştirilen proleter devrimin olumlu bir onayı ve yüksek bir takdirdir, proletaryanın devrimci sanatını ve edebiyatını yaratıp geliştirmede yol gösteren bir ışıktır.

Başkan Mao, *Yenan'da Edebiyat ve Sanat Üzerine Konuşmalar*'da, şuna işaret ediyordu: «Dünyada bugün, tüm kültür, tüm edebiyat ve

sanat, kesin sınıflara aittir ve kesin siyasi çizgilere tekabül eder.»

Sınıflı bir toplumda, bale her zaman mutlaka bir sınıfa hizmet eder. Feodal zamanlarda, bale, Avrupa'lı asilzade ve lordlar tarafından, mevki yükselmelerini veya taç giymelerini kutlamada kullanılırdı. Kapitalizm yükselme dönemindeyken, rönesans sırasında, aydınlanma hareketinde ve romantik çağlarda, bale, burjuvazi içerisinde «sanatların tacı» olarak bilinirdi. Bugün, emperyalizm toptan çöküşe doğru giderken, kapitalist ve revizyonist ülkelerde, bale emperyalist ve sosyal-emperyalistlerin saldırganlık ve savaş politikalarına hizmet etmekte, burjuvazinin diktatörlüğünü sağlamlaştırmaya yardım etmekte ve yoz «Amerikan yaşam tarzı»nın çirkin görüntüsünün propagandasını yapmaktadır. Tek kelimayle, bale, başından beri sömürücü sınıfların emrinde bir alet

olmuştur.

Dönek, gizli hain ve alçak Liu Şao-şi ve onun edebiyat ve sanat çevrelerindeki karşı-devrimci revizyonist ajanları Çu Yang, Lin Mo-Han ve şürekası, kapitalizmin restorasyonu yönünde kamuoyu yaratmak için kullandıkları bale hakkında pek çok laf ettiler. Balenin «tepeden tırnağa yabancı» olması gerektiği şeklindeki karşı-devrimci sloganı ortaya attılar ve Başkan Mao'nun, edebiyat ve sanat miraslarını «eleştirisel bir biçimde asimile etmek» şeklindeki doğru politikasına çılgınca karşı çıktılar. Amaçları, sanatta proleter devrimi önlemektir.

1964'te, *Konuşmalar*'dan ilham alan devrimci edebiyat ve sanat savaşçıları, yoldaş Chiang Çing önderliğinde balede bir devrim başlattılar. Liu Şao-şi, Çu Yang ve Lin Mo-Han tarafından tezgahlanan tüm engelleri ve sabotajları yerle bir

ederek, sanatın bu dalını ele geçirmeyi ve onu proletarya diktatörlüğünü sağlamlaştırmaya yardım eden bir silaha çevirmeyi başardılar.

«Çin devriminde mücadelenin esas biçimi, silahlı mücadeledir. Gerçekten de, Partimizin tarihine, bir silahlı mücadele tarihi diyebiliriz.» *Kızıl Kadınlar Tugayı*, İkinci Devrimci İç Savaş (1927-1937) sırasında, Çin Komünist Partisinin doğru önderliği altındaki devrimci silahlı bir güç olan, bir kadınlar bölüğünün doğuşu, gelişmesi ve olgunlaşmasını anlatır. Bale, Mao Zedung Düşüncesi'yle uygunluk içinde, bu dönemdeki esas sınıf çelişkisini ve nasıl çözümleneceğini yansıtır. Büyük bir gerçeği, iktidarı ele geçirebilmek için proletaryanın Marksizm-Leninizm-Mao Zedung Düşüncesi teorisiyle ve devrimci bir çalışma tarzıyla silahlanmış devrimci bir partisi, ve sadece bu Parti'nin önderlik ettiği bir halk ordusu olması gerektiğini; Parti ve ordunun, kırsal devrimci üs alanlarını inşa etme ve güçlendirmede, halk savaşını yürütmede, halkı ayaklandırması ve ona dayanması gerektiğini yansıtır.

Dünya bale tarihinin sayfalarını karıştırdığımızda, hiçbir yerinde tarihin gerçek yaratıcılarını, kitleleri, dopdolu bir siyasi coşku ile anlatan, ve asırların zincirlerini kırmak ve kurtuluşa erişmek için kitlelerin fırtınalı mücadelelerini *Kızıl Kadınlar Tugayı* gibi dile getiren tek bir baleye rastlayamayız. Daha önce hiçbir bale, halk savaşının böyle geniş bir panoramasını, tüm şiddeti ve fırtınalı yoğunluğu ile gözler önüne sermiş midir? Hayır, hiçbir zaman. Burjuvazi utanmazca, her zaman, balenin ebedi konusunun «aşk ve ölüm» olduğunu ilan etmiştir. Ancak bu «aşk», kanlı gerçeği -emekçi halkın barbarca sömürülmesini ve ezilmesini- hiçbir zaman örtbas edemez. Ne de onları kaçınılmaz sonlarından kurtarabilir.

Başkan Mao, *Konuşmalar*'ında bize şunu öğretir: «devrimci edebiyat ve sanat gerçek hayatın içinden çeşitli karakterleri yaratmalı ve kitlelere tarihi ileri doğru götürmede yardım etmelidir.» Bir sanat çalışmasının içeriği ve konusu, esas olarak karakterleri aracılığı ile ifadesini bulur. Farklı tarihsel dönemlerde,

çeşitli sınıflar, ideal karakterlerini, kendi sınıflarının dünya görüşü ve estetiğine göre yaratırlar ve siyasi amaçlarının bu karakterler yoluyla propagandasını yaparlar.

Proletarya, siyasi tavrını hiçbir zaman saklamaz aksine edebiyat ve sanattaki temel görevin ve kutsal işlevin, proleter kahramanların yaratılması olduğunu berrak bir ifadeyle ilan eder. Proletarya, işçiler, köylüler ve askerler, sanatın efendileridir ve bu alanlarda, burjuvazinin üzerinde diktatörlük uygulamalıdır. Bale sanatçılarımızın yaptıkları tam da budur. Onlar, mükemmel işçi, köylü ve asker kahramanlar yaratarak, Mao Zedung Düşüncesi'ni ve Başkan Mao'nun temsil ettiği proleter devrimci çizgiyi yaymakta, feodal, burjuva, ve revizyonist ideolojilere karşı çıkarak bunları eleştirmekte, halkı devrimci gelenek ve devrim ihtimalleri ile eğitmekte, kitlelerin sınıf bilincini uyandırıp yükseltmekte, onlara devrimci iyimserlikle ilham vermekte, ve tarihi ileri doğru götürmek üzere proleter devrimi sürdürüp insanlığın tam kurtuluşu için mücadele etmektedirler.

Kızıl Kadınlar Tugayı, Çin İşçi Köylü Kızıl Ordusu'nun kahraman kumandanlarını ve savaşçılarını, özellikle iki göz kamaştırıcı proleter kahramanı, Hung Çang-çing ve Wu Çing-hua'yı canlı bir şekilde sergiler.

Hung, değerli bir siyasi kadro, Başkan Mao tarafından şahsen kurulan ve önderlik edilen ve Mao Zedung Düşüncesi'yle silahlanmış olan komünistlerin şanlı bir sembolü olan kahraman halk ordusunun temsilcisidir. Hung, Başkan Mao'nun «İktidar namlunun ucundadır» öğretisini yakından takip eder, ve Başkan Mao'nun proleter devrimci çizgisini bilinçli, sadık ve yiğit bir şekilde uygular ve savunur. Yani, Mao Zedung Düşüncesi'ni kullanarak, eski dünyayı yerle bir edip insanlığın kurtuluşunu gerçekleştirmek üzere, köleleştirilmiş halkın toprak ağası sınıfına karşı öfke ve nefretinin devrimci yola sevk edilmesine önderlik eder.

Hung, savaş meydanında, ne zorluktan ne de ölümden korkan yılmaz ve cesur bir komutan ve savaşçıdır. Düşmanın infaz meydanlarında, dağ gibi bir proleter

kahramandır o, ve şöyle söyler: «Ölümün ne önemi var? Komünistler gerçeklere itimat ederler.» Hung Çang-çing'in yüce imajı, büyük proletaryanın, büyük halk ordusunun ve komünistlerin olumlu niteliklerini kristalleştirir.

Kadın kahraman Wu Çing-hua, eski topluma ait olan emperyalizm, feodalizm ve bürokrat kapitalizmin altında vahşice sömürülüp ezilen milyonlara emekçi halkın tipik bir temsilcisidir. Toprak ağaları ve kapitalist sınıflara karşı derin bir nefrete, aynı zamanda güçlü bir isyankar ruha sahiptir. Parti tarafından eğitilen Wu, hızla, proletaryanın öncüsünün sorumluluklarının bilincinde bir komünist olarak gelişir. Wu'nun üzerinde olduğu yol, kurtuluş isteyen tüm sömürülenlerin ve ezilenlerin doğru yoludur.

Artık bale sahnelerini proleter kahramanlarla sağlam bir şekilde işgal eden *Kızıl Kadınlar Tugayı*'nın sahnelenişinin kendisi dahi, proletaryanın, baledeki burjuva kontrolü yerle bir eden bir devrimdir. Balenin işçi, köylü ve askerlere hizmet etmesini, ve proletarya diktatörlüğünü sağlamlaştırmaya yardım etmesini sağlama sürecinde bir başlangıç noktasıdır.

Konuşmalar'ında, Başkan Mao bize şunu öğretir: «Geçmişin edebi ve sanatsal biçimlerini de kullanmayı reddetmeyiz, ancak, bizim ellerimizde bu biçimler, yeni içerikle şekillenip yoğunlaşarak, halkın hizmetinde devrimci birleşimlere dönüşürler.» Devrimci sanatçılar, Başkan Mao'nun halk savaş kahramanlarının konu olarak alındığı, proleter kahramanların ise büyük önderin «Geçmiş bugüne, yabancıyı Çin'e hizmet ettirin» ve «eskinin otlarını temizleyerek yeniyi ortaya çıkarın» şeklindeki direktifleriyle uyumluluk içerisinde yansıtıldığı baleyi yaratmak üzere harekete geçtiler. Yoldaş Çiang Çing önderliğinde, bu devrimci sanatçılar edebiyat ve sanattaki sinsi karşı-devrimci revizyonist çizgiye karşı amansız bir mücadele yürüttüler. Dans, müzik ve dekor dahil, eski balenin biçimlerini köklü bir biçimde yeniden kalıba döktüler.

Dans, baleden karakter çizgilenmesinin en önemli yollarından birisidir. Dansta, doğru ve net bir

ifadeler dağarcığı, çeşitli dans hareketleri ve pozlarının organik bileşiminden oluşur.

18. yüzyıldan bu yana, burjuvazi, balenin «büyük bir zerafet ve asalet»e sahip olduğu, «yüksek bir mükemmellik düzeyine eriştiği» ve «artık arzu edilebilecek en yüksek durumda bulunduğu»nu iddia ederek böbürlenmiştir. Oysa aslında balenin eski biçimi acınacak derecede sefildir. Olsa olsa umutsuzluk, acı, sefahat ve çılgınlık, ve sömürücü sınıfların nörotik psikolojisini ifade edebilir. Batının burjuva, Sovyetler'in de revizyonist balesi, modernist ve soyut ekolleri takibeder ve kaba, saldırgan bir ifade şeklini kullanır. Başkan Mao bize şöyle öğretir: «Yıkmadan inşa etme, barajlamadan akıp gitme, durup dinlenmeden işe hareket olamaz.» Bale sahnesinde proleter kahramanların yansıtılması, proleter düşünceleri ve duyguları iletmeye muktedir, zengin, renkli ve sembolik hareketler dağarcığını gerektirir. Yeni dönem, devrimci siyasi içeriği gereği, bunu mecbur kıldı ve bale sanatçıları, sömürücü sınıfların ideal karakterlerini ifade eden çıkırdım ve suni dans hareketlerini bir kenara attılar. Eski balenin dogmalarını ve geleneklerini çiğneyerek, yeni ve muhteşem bir proleter dans hareketleri dağarcığı yarattılar.

En yüksek tipte proleter kahramanlar yaratmak için, Hung Çang-çing ve Wu Çing-hua'yı oluşturlarken, koreograflar onların kafa yapılarını tahlil etmiş, onların belli başlı özelliklerini tayin etmiş ve bunları danslarında vurgulamışlardır. Kadınlar bölümünün Parti temsilcisi Hung Çang-çing tabandan gelip yükselen Parti önderleri tipini canlandırır. Hung, Mao Zedung Düşüncesi'yle silahlanmıştır, ve ne zorluk ne de ölümden korkmayan devrimci bir ruhla yoğrulmuş olan halk ordusunun göze çarpan bir örneğidir. Dolayısıyla, onun danslarındaki hakim özellikler, sağlamlık, güçlülük, muazzam bir canlılık ve yenilmezliktir. Aynı şekilde, yoksul bir köylünün kızı olan ve çok eziyet çekmiş, son derece haksızlıklara uğramış olan Wu Çing-hua'nın hakim özellikleri, ateşli bir isyankarlık, kabaca yontulmuş bir şevk ve devrimci bir pat-

layıcı güçtür.

Bu özellikleri belirledikten sonra, koreograflar, kadın ve erkek kahramanı diğer olumlu karakterlerden ayırıp berrakça öne çıkarmak için, özgül bir dans hareketleri dağarcığı yarattılar, ve mücadelenin farklı ortamlarındaki gereksinimleri temelinde, karakterlerin iç dünyalarını, gelişmenin farklı özellikleri çerçevesinde ifadelendirdiler. Baş karakterlerin proleter duygu ve düşüncelerini ortaya çıkarmalarına azami zaman ve yer ayrıldı.

Hung, infaz meydanında ölümle yüzyüze olduğu sahnede, ağır yaralı ve tek başına düşmanla savaşmakta, hayatının son anını yaşamaktadır. O sahnede Hung için ne çeşit bir dans hareketi çizileceği, bir ilke sorunudur, hangi sınıfın dünya görüşünün ve hangi estetiğin, sanatsal yaratıya rehberlik edeceğini içeren bir ilke sorunudur. Hung'un ağır yaralı olması ve infaz meydanı sadece dış görüntülerdir. Özünde o bir kahramandır, tüm düşmanları yokedebilecek bir iç kudretten ilham alan çelikten yenilmez bir adamdır o. Onun açısından, infaz meydanı, sınıf düşmanı ile savaşan bir savaş meydanıdır. Ve tüm sahneye hakim olan, onun görüntüsüdür. Dolayısıyla, dans hareketleri militan ve hayat dolu olmalıdır.

Karşı-devrimci ve revizyonist Lin Mo-han, Hung ağır yaralı olduğu için, göğsü dik ve başı yukarıda dansetmesinin gerçekçi olmadığından dem vurdu. Açık ki, Lin'in tercih ettiği, korkak bir dönemin çirkin yaltaklanmalarının sergilenmesiydi. Hayatlarını devrim için veren binlerce şehide karşı ne kadar iğrenç bir hakaret! Revizyonistlerin «gerçekleri dile getirmek» dedikleri budur işte. Bale sanatçıları bu saçmalığı açıkça geri püskürttüler. Proleter Parti disiplinine bağlı kalarak, Hung Çang-çing'in dans hareketlerini proleter dünya görüşü ve estetiğine göre çizdiler. Kahraman, her zaman başı yukarıda ve göğsü dik durur. Çeşitli dans hareketlerinde ise «yen şih tiao», «çien şih pien şen tiao - jete entrelace», «ling kung yueh-grand jete», «kung çuan-tour en l'air» ve «ping çuan-chaine», haydutlar çetesini lanetlerken, sahnede özgür ve rahatça hareket eden, adeta süzülerek uçan bir kartaldır. Bu şekilde, Hung'un

dansı, şartlar ne olursa olsun, «tüm düşmanları yoketmeye ve hiçbir zaman boyun eğmemeye kararlı» olan bir komünistin boyuneğmez ruhunun tam ifadesini sunar.

Hung'un yaptığı danslar dizisi, devrimin gerçek mücadeleleri üzerinde temellenir, ancak sanatsal açıdan öylesine inceltilmiştir ki «daha yüksek bir düzeyde, daha yoğun, ideale daha yakın ve dolayısıyla günlük yaşamın kendisinden daha evrensel»dir. Bu danslarda, Pekin operasının, Çin halk danslarının ve geleneksel beden eğitiminin sağlıklı, ruh dolu ve esnek teknik ve metodları eleştirisel bir şekilde benimsenmiştir, ve bunlar bir yandan dönüşümün gerçekleştirildiği bale özelliklerini muhafaza eden, bir yandan da zengin bir Çin ulus renkliliğiyle kaynaşmış olan bir dizi dans motifleri dağarcığı yaratılmak üzere uyarlanmıştır.

Bir diğer örnek, Wu Çing-hua'nın, sınıf kınıyla yanıp tutuşarak Güney'in Tiran'ını yaptığı vahşi baskı konusunda suçladığı sahnedir. Başında, Wu'nun dans motiflerinin neler olacağına karar verilirken, karşı-devrimci Lin Mo-han, kadın kahramanın kederli ve acılı olması gerektiğini ve yumruğunu sıkıp kaldırmasının onun karakterine hiç uymadığını iddia ederek, ümitsiz bir sabotaj mücadelesi başlattı. Eğer bu gerici görüş pratiğe geçirilmiş olsaydı, kadın kahraman hem melankolik hem boyun eğen, bitkin bir figüre dönecekti.

Bale sanatçıları bu kötü saldırıya kararlı bir şekilde karşı koydular. Yarattıkları koreografi, kadın kahramanın isyankar karakterinin canlı bir ifadesidir. Sanatçılar, sürekli düzeltme ve cilalama sayesinde, kadın kahramanın derin acıyı, müthiş nefreti, neyi seveceğini, neden nefret edeceğini ayırdetmesini sağlayan proleter yeteneğini berrakça ortaya çıkaran, bir dizi, kesin, belirli ve tipik dans hareketleri yarattılar. Örneğin, Wu, Tiran'ı yapmış olduğu vahşi baskılarla suçladığı sırada, Bölük Komutanı kendisine bir çanak hindistan cevizi sütü verirken, kollarında yara izleri görür. Wu birdenbire parmak uçlarının üzerine kalkarak, «tse şen hsi tui» figürünü yapar, giysisinin uzun kollarını sıvayarak yara izlerini

açığa çıkartır. Sonra, «çan cin tun çuan» ve «pei şen kwei pu» figürleriyle, askerlere ve sivillere döner ve yumruğunu sıkıdığı diğer kolunu kaldırarak, o kolundaki kanlı yaraları da gösterir. Göğsü öfkeyle dolar, ve gözleri sınıf kininin ateşiyle yanar. «Pang yueh pu - jete ferme» keskin figürleriyle, «tsu şien ping li - sou-tenu en tournant»a döner, ve kendisine Tiran'ın zindanlarında zincirler altında yapılan işkencelerin izlerini gösterir.

Wu'nun bu sahnede sergilediği ahenk, denge, şevkli bir tutku, keskin tezat, kesin nüanslar ve berrak hareketlerle dolu dansları, kadın kahramanı içindeki sınıf sevgisi ve sınıf kinini derin bir şekilde sergiler, toprak ağaları sınıfına olan alev düşmanlığını ve boyun eğmeyen isyankar kişiliğini belirginleştirir.

Kahramanların iç ve dış güzellikleri arasında birliği sağlamak için, bale sanatçıları, kahramanların iç dünyalarındaki güzelliği ortaya çıkartmak üzere hareketli pozlara özel dikkat gösterirler. Dans pozları, kahramanların sınıf karakterlerini, ideolojik bütünlüğünü ve ruhsal durumunu iletebilmenin etkili bir yoludur. Dans sırasında, sabit bir poz fazla uzun süremez, bazen sadece bir anlıktır. Ancak göz açıp kapayıncaya kadar geçen bir poz, kahramanın en temel niteliklerini kristalleştirebilir, böylelikle seyircileri kahramanın ruhunun derinliklerine götürür ve sanatın etkisini yoğunlaştırır.

Bu balede, Hung Çang-çing ve Wu çing-hua için, onların olumlu özelliklerini ve asil kafa yapılarını ortaya çıkartan bir dizi dans pozları yaratıldı. Örneğin Birinci Perdede, Hung kılık değiştirerek bir keşif görevi için hindistan cevizi bahçesinden geçer. Sahneye çıkar çıkmaz cesaret dolu, heybetli ve asil bir tavır içinde onu, ve eski kan emici dünyaya hançer gibi sapladığı gözlerini görürüz. Pekin Operasındaki «luang hsiang»dan uyarlanan bu pozlar serisi, bir halk ordusu nefesinin özelliklerini yansıtmakta, cesaretini, keskin zekasını, kuvvetli içgüdüsel, mantıklılığını vurgulamaktadır. Düşmana kılıcını çekip saldırırken gösterdiği cesareti temsil eden diğer bazı pozlar, Güney Tiranının malikanesine gizlice girerken nasıl ustalıkla düşmanın üstes-

sinden geldiğini, idam meydanında ölüm karşısındaki yüce kahramanlığını ve boyun eğmez iradesini yansıtmaktadır.

Bale sanatçıları, Wu Çing-hua için de onun sınıf düşmanlarına karşı nefretini ve direnişini vurgulayan «tsu çien kung çien pu liang hsiang» ve «hsien şen tan hai - attitude basse» gibi bir dizi poz yarattılar. «Ying feng çan çih - arabesque»deki çeşitli pozlar, Parti eğitimi altında geliştikten sonra toprak ağasının koruyucularına karşı güvenli ve üstün bir şekilde savaşırken gösterdiği olağanüstü cesareti yansıtmaktadır. Esasında, onun ve aynı zamanda Hung Çang-çing'in tüm sahnelerdeki tüm dansları, çeşitli yönleriyle proleter kahramanların komünist iç dünyasını ortaya çıkartmaktadır.

Baleyi devrimcileştirme sürecinde, derin ideolojik içeriği ifade etmek ve proletaryanın uygulandığı yığıt örneklerini yansıtmak için, kendine has, sağlam, dengeli ve arı pozların gerektiği saptanmıştır. Bu amacın başka türlü gerçekleştirilmesi mümkün değildir.

Proletaryanın estetiğinden hareketle, *Kızıl Kadınlar Tugayı*'ndaki dans dağarcığı ve pozları, işçi, köylü ve askerlerin militan yaşamını, ve - Mao Zedung Düşüncesi'ni kendisine bayrak eden yeni çağın efendilerinin- proleter emekçi kitlelerin iç dünyasının güzelliğini başarılı bir şekilde yansıtarak kristalleştirmektedir. Burjuva bale

de, çoğu yüzeysellik ve biçimselliğe dayanan dans hareketlerine ve pozlarına önem vermesine rağmen, hiçbir zaman böyle yüksek bir gaye edinemez. Zaten burjuvazi koreografi yaratmak için ne kadar ızdırap çekerse çeksin, ideal karakterlerinin bedbinliği, yozluğu ve gericiğinin boş ruhunu gizleyemez. Onların, proletaryanın devrimci coşkunluğuna sahip olmaları mümkün değildir. Onların geliştirdiği tüm teknikler canlılıktan yoksundur.

Sanat alanındaki pratiğimiz, sadece Başkan Mao'nun sanat ve edebiyattaki işçi, köylü ve askerlerin türküsünü söylemedekararlı proleter çizgisine sonsuz bir şekilde bağlı olan devrimci sanatçıların, proletaryanın yığıt karakterlerini yaratmada yoğun devrimci coşkuyla dolu olduklarını, bu yeni dans ve pozları güçlü bir canlılıkla kaynaştırabileceklerini tam anlamıyla kanıtlamıştır.

Balede, müzik dansa nazaran ikincil bir rol oynar. Müzikle dans arasındaki ilişki böyledir. İkincil bir konum, sadece eşat oları ortaya çıkartmaya hizmet eder, tersi ise geçerli değildir. Ancak ikincil olan da kendi açısından olumlu ve yaratıcı bir role sahiptir. Uygun ele alındığı takdirde, içeriğini daha etkili bir şekilde ortaya çıkartmada dansa eşlik edebilir, ve dansla birlikte proleter kahramanları şekillendirme görevini yerine getirir.

«Müzik balenin pınarbaşısıdır»

Çiang Çing, kültür grubunu alkışlıyor.

«Dans müziğin yankısıdır» vesaire vesaire —tüm bunlar, burjuvazinin bale konusunda kendi sınıfının ihtiyaçlarını karşılamak üzere yarattığı gerici safsatalardır. Onlar, müziği mistik ve anlaşılabilir yapar, muğlak düzenlemelerle, gerici, yoz, kaba ve çirkin siyasi içeriğini gizlemeye çalışırlar. Oldukça uzun bir süredir, «müziğin mutlak belirleyici faktör olduğu» safsatası balenin karşı çıkılmaz sanatsal «kriteri» olmuştur.

Kızıl Kadınlar Tugayı için müzik hazırlanırken, Lin Mo-han ve onun bir avuç karşı devrimci revizyonist humpaları çahşmaları sabote etmek

için ellerinden geleni yaptılar. *Giselle* adlı yoz balenin müziği gibi «dirik» olması için ısrar ettiler. Amaçları, proleter kahramanların müziksel görüntülerini burjuva «lirisizm» ile çarpıtıp çirkinleştirmekti.

Mao Zedung Düşüncesi'nin yüce sancağı rehberliğinde, devrimci sanatçılar, müziğin içeriğe, dansa, proleter kahramanların yaratılmasına hizmet etmesi gerektiğinde sebat ettiler. Proleter çizgiye sıkıca sarıldılar. Yabancı gelenekler ve dogmalardan kopup bir avuç revizyonistin tertiplemediği tuzakları boşa çıkartarak, devrimci balenin

müziği için proleter bir ilke ortaya koydular.

Balede müzik, içeriğin ve proleter kahramanların yansıtılmasının ortaya çıkartılmasına yardım eder. Bu görevi yerine getirebilmek için, proleter kahramanların çarpıcı müziksel görüntülerini yaratmak zorundadır. Bunda, temayı teşkil eden melodi önemli bir rol oynar. Bale müziği yazarlarken besteciler iki ilkeye bağlı kalırlar: berraklık ve sadelik. Berraklığın anlamı, melodinin kahramanların en tipik ve en asil özelliklerini ve mizaçlarını yansıtmaya zorunluluğudur. Sadelik ise, melodinin kolayca anlaşılabilmesi, hatırdan kalması ve danslara uygun olması anlamındadır. Bu ilkeler temelinde, Hung Çang-çing ve Wu Çing-hua için iki ana melodi yaratıldı.

Hung Çang-çing için yaratılan melodi sade ancak tutkulu, derin ancak güçlü, proletaryanın yiğit devrimci mizacını ifade eden bir tema müziğidir.

Wu Çing-hua'nın melodisi ise yine sade fakat berrak, hareket ve güç duygusu uyandıran, boyun eğmeyen isyankar özelliğini vurgulayan, ve ezilenlerin ezenlere karşı derin nefretini yansıtan bir melodidir.

Karakterlerin tema müzikleri her zaman kahramanlar sahneye çıkınca başlar, ve farklı çevrelere uygun olarak çeşitlemeler içerir. Altıncı sahnede, Hung Çang-çing'in ölümüne gitmeden önceki yüce devrimci iyimserliğini vurgulamak üzere

müziğin olumlu işlevleri bütünüyle sergilenmektedir. Fondaki geniş ve muhteşem bir müzik eşliğinde, Hung Çang-çing idam meydanına doğru yenilmez bir ruhla yürümek-

tedir. Yüreğinde sabah güneşiyle, başı dimdik ve tebessüm ederek, sahnenin ortasında dağ gibi dururken, müzik yaylı sazlar ve harp'e yumuşak dokunuşlar yoluyla çalınmaktadır. Hung sanki kadınlar bölüğünün marşını işitir gibidir. Kanı hızla akmakta, yüreği taşmaktayken, sağ elinin yumruğuyla marşın güçlü ritmine uygun olarak tempo tutmaktadır. Boru sesleri kulaklarında çınlayarak kadınlar tugayının kaçan düşmana karşı zaferini ilan etmekte, ve gözlerinin önünde muazzam bir görüntüyü canlandırmaktadır: «İşçiler ve köylüler tek bir insan gibi savaşmak üzere milyonlarıyla ayaklandı!» ve «Ormanlar, buzlu gökyüzünün altında kıpkızıl yanıyor!» Komünizmin nihai zaferine olan sağlam inancı ruhunu aydınlatmakta, iradesini güçlendirmektedir. Savaş trampetlerinin ritmi eşliğinde ölüme doğru yürürken, hayatının son anına dek komünizm için savaşmaktadır.

İkinci Sahnede, Wu Çing-hua çektiği acıları anlatırken çalınan müzik de bütünsel bir gelişim içindedir. Hızlı davul temposu eşliğinde, toprakağası Güney Tiranına suçlamalarını getirmeye başlar.

Melodideki çeşitlenmeler, yaylı sazlarla çalınır. Fırtınalı, tez canlı ve güç dolu olan her nota, kadın kahramanın isyan etme ve öç alma yönündeki şiddetli isteğini, ve Güney Tiranını parça parça etme yönündeki sağlam kararlılığını güçlü bir şekilde yansıtır.

Balenin başından sonuna devam eden *Kadınlar Bölüğü Marşı*, halk savaşının ana müziği, devrimci militan bir birlik olan kadınlar tugayının müziksel yansımasıdır.

Kahramanların yüce zihniyetini daha da derinlemesine yansıtmak ve baleye «Çin halkının yüreğini ısıtan taze, canlı Çin stilini ve ruhunu» verebilmek için, müzisyenler Batı orkestralarının gerektirdiği kısıtlamaları çiğnediler ve karşı-devrimci ve revizyonist Lin Mo-han ile çetesinin, sadece «tahta gibi ses» çıkarttığını iddia ederek horladıkları geleneksel Çin çalgılarını bale orkestrasından çıkartma çabalarını yerle bir ettiler.

Müziği devrimcileştirme sürecinde, Pekin operasındaki vurmali sazlar ve diğer geleneksel halk çalgıları, dikkatli deneyler ve tekrarlanan düzeltmelerden sonra başarılı bir şekilde orkestraya dahil edildi. Batı orkestrasının geniş ses ve hacim alanı ile canlı ulusal renklerin dobraca birleştirilmesi, müziğin ifade gücünü zenginleştirir ve işçiler, köylüler ve askerler içerisinde popüler olan kendine has bir stil verir.

Berrak sınıf karakteri, kitleler içindeki popülerliği, ve geniş güncelliği ile bu müzik, Hung Çang-çing, Wu Çing-hua ve diğer kahramanların müziksel imajlarını yaratma görevini başarıyla yerine getirmektedir. Sözüm ona «pınarbaşılığı», «ekoculuğu», ve burjuva yüzeyselliğinin ve formelciliğin diğer gerici «kuralları»nı yıkmakta, ve burjuva müziğin tüm aşırı duygusallığını, kasvetini ve yozluğunu silip süpür-

mektedir.

Sahne sanatı -dekor, ışık, kostüm, makyaj ve sahne donatımı dahil- aynı zamanda karakterlerin de yansıtılmasına hizmet eder. Sahne sanatı, karakterlerin, onların tarihsel kökenlerinin, ve içinde yaşadıkları şartların canlandırılmasına, ortaya çıkmasına yardım eder.

Kızıl Kadınlar Tugayı, burjuva sahne sanatındaki doğalcı, formelist, ve soyut yaklaşımı tamamiyle bir kenara atmış, onun yerine proleter kahramanları ve devrimci siyasi içeriği öne çıkartma ilkesini izlemiştir. Kahraman ve olumlu karakterleri yansıtırken vurgulanan, «saflık»tır. Bu, proleter kahramanların dışı vuran güzelliğini ve komünizmin yüksek ruhsal yapılanmasını etkili bir şekilde ortaya çıkartmaya yardım eder. Örneğin, İkinci Perde'nin ilk yarısı, asker ve sivil-lerin, kadınlar tugayının oluşturulmasını kutlamalarına ayrılmıştır. «Halk ordusu olmayan halkın hiçbir şeyi yoktur» şeklindeki güzel düşüncüyü resmetmek için, bale sanatçıları Parti temsilcisi Hung Çang-çing ve önderliğindeki kızıl kadınlar tugayı için uygun bir dekor hazırlamada oldukça meşakkatten geçtiler, çünkü esas kahramanın yansıtılmasını gölgeleyecek olan gürültülü renklerden bir atmosfer yaratmayı reddediyorlardı.

Doğrudur; devrimci üs alanının dekorundaki başarılı atmosfere çok özen gösterildi. Ancak Hung Çang-çing ve kadınlar bölüğünün savaşçıları sahneye girdiklerinde, sahnenin renkleri, ışıklar ve kostümler, kahramanı ve onun önderliğindeki orduyu öne çıkartmak için hemen yeni bir düzenleme içine giriveriyorlar. Mavi gök ve beyaz bulutlar, bölüğün parlak kızıl savaş bayrağını vurguluyor. Köylülerin cazip şenlik giysileri Hung Çang-çing'in ve savaşçılarının sade kurşuni üniformalarını, keplerindeki kızıl yıldızlarını, kızıl yakalıklarını ve kızıl kolluklarını öne çıkartıyor —«keplerimizde bir kızıl yıldız, yakalarımızda devrimin iki kızıl yıldızı», Başkan Mao'nun devrimci çizgisine bağlılıklarının sembolü. Yine, ordularının ve sivil-lerin birlikte kutlama yaptıkları Dördüncü Perde'de, Hung Çang-çing, Wu Çing-hua ve diğer halk savaşçıları- nın muazzam güzelliklerini ortaya

çıkartmak üzere, köylülerin kostümleri orta renklerde hazırlanmıştır.

Kostümler yaratılırken, günlük giysilerin doğal tekrarı reddedilmiş, sanat için sanat biçimciliği uğruna yaşamdan ve gerçek tarihsel koşullardan sapma yönündeki her çaba saf dışı edilmiştir. Her iki eğilim de, emekçi kitlelerin durumlarını çarpıtmaktadır. Örneğin kadınlar bölüğü, nesillerdir toprakağaları ve kapitalistler tarafından gaddarca sömürülmüş ve ezilmiş olan köylü ve işçilerin kızlarından oluşmaktadır. Bale, düşmanın güç ve sayı açısından daha üstün olduğu zor bir dönemi içermektedir. Dolayısıyla, giydikleri kurşuni üniformalar yama doludur. Ancak bu yamalar temiz ve düzgün bir şekilde tutturulmuştur, başbozuk ve pasaklı bir şekilde değil.

Devrimci gerçekçilikle devrimci romantikliği birleştirmek suretiyle, açık seçik, güçlü bir sınıf sevgisi ve kininden hareket eden sahne sanatı, kahramanları över, olumsuz karakterlerin çirkin taraflarını da açığa çıkarır. Beşinci Perde'de, Hung Çang-çing yoldaşının geri çekilmesi esnasında onu korurken yaralanıp bayıldığında, arka planda bulutlar toplanmaya başlar ve uzaktan gelen gökgürültüsü sesleriyle birleşir. Sonra Güney'in Tiranı ve onun gangster askerleri Hung Çang-çing'e doğru hareket ettiklerinde, Hung onları hiddetli bir kol hareketiyle kenara iter ve Tiran'a buz gibi bir öfkeli bakış fırlatır. Bu noktada, şimşek parıltıları ve gökgürültüleri, kahramanın düşmanlarından nasıl üstün olduğunu vurgularken, aynı zamanda eski dünyayı yerle bir edecek olan gücün, devrimin yaklaşan muazzam fırtınasının sembolünü oluşturur.

Ülkemizdeki ilk devrimci modern balenin başarısı, Başkan Mao'nun edebiyat ve sanattaki proleter devrimci çizgisi için büyük bir zafer, Yoldaş Çang-çing'in titiz dikkatleri altında hazırlanmış üstün bir başarıdır. *Kızıl Kadınlar Tugayı*, daha çok ve daha iyi Çin baleleri için yepyeni bir yol açmaktadır. ■

On Yıllık Fırtınalı İlerleyiş

1. Kültür Devrimi Zincirlerinden Boşalıyor: Kasım 1965 - Ocak 1967

Mao'nun tabiriyle, «sinyal», «*Hai Li Görevinden Alındı Adli Yeni Tarihi Piyese*» makalesinin yayınlanmıştı. Pekin belediye başkan yardımcısının bu piyesi, bir zamanların Savunma Bakanı olan ve 1959'da bu görevinden alınan Peng Teh-huai'nin yeniden göreve alınması doğrultusunda pek de gizli saklı olmayan bir talepti. Peng Teh-huai, bir Halk Milisi yaratma konusunda Mao'ya itaat etmeyi reddetmişti. Peng, köylülerin siyasi olarak hareketi geçirilmesine ve Büyük İleri Atılım'da Halk Komünlerinin kurulmasına karşı çıkan Sağ muhafetini bayraktarıydı. Şimdi yeniden göreve alınmak istiyordu ve sağ onu koçbaşı olarak kullanıyordu.

Bu piyesin bir eleştirisi, Mao'nun karısı Chiang Çing tarafından kaleme alındı. Pekin Belediye Başkanı Peng Chen, bu eleştiri yazısının yayınlanmasını yasakladı. Peng Çen'in arkasında, devlet başkanı Liu Şao-şi ve bir başka güçlü Parti önderi, Genel Sekreter Teng Şiao-ping vardı. «O zamanlar,» diyordu Mao daha sonra, «ülkemizde bazı kademeler ve bölgeler revizyonizmin hakimiyeti altındaydı. Revizyonizm o kadar yoğun ki, su bile sızmaz, iğne bile geçmezdi.» Sonunda makale 10 Kasım'da Şanghay'da yayınlandı.

Sağcılar, Yao Wen-yuan'ın *Hai Jui* eleştirisinin yayınlanmasını engelleyemeyeceklerini anlayınca, Parti'de sahip oldukları yönetici kademeleri kullanarak, tartışmaları salt akademik ve tarihi düzeye çekmeyi denediler. Büyük toplantıların yapılmasını ve büyük duvar afişlerinin asılmasını yasakladılar.

Daha sonra Mao şöyle açıklıyordu: «Yao Wen-yuan'ın makale-

lesi, Büyük Proleter Kültür Devriminin bir sinyaliydi. Bununla birlikte, ben Merkez Komitesinde 16 Mayıs genelgesinin ortaya çıkmasına çalışıyordum. Düşman çok duyarlı olduğu için, sinyal bir verildi mi harekete geçeceğini biliyorduk. Tabii ki bizim de harekete geçmemiz gerekiyordu. Genelge, çizgi sorununu ve iki çizgi sorununu ortaya çıkartmada gayet yerinde olmuştu. O zamanlar, çoğunluk benim görüşlerimi paylaşıyordu, bu yüzden ben bir süre yalnız kaldım. Görüşlerimin modası geçmiş olduğunu söylüyorlardı. Birkaç tartışmadan sonra yoldaşların yarısından biraz fazlasının desteğini kazandım.»

«Herşey Açığa Çıksın» - 16 Mayıs Genelgesi

Genelge, tartışmayı tamamen açmaya ve gerçek hedefleri belirtmeye yönelikti: «Partiye, hükümete, orduya, ve kültürün çeşitli alanlarına sızan burjuvazinin temsilcileri, bir avuç karşı devrimci revizyonistler. Şartlar olgunlaşır olgunlaşmaz, siyasi iktidarı ele geçirecek ve proletarya diktatörlüğünü, burjuva diktatörlüğüne dönüştüreceklerdir. Bunların bazılarını tespit etmiş bulunuyoruz, ama bazılarını henüz etmedik. Kimileri hala güvenimize sahiptirler, ve bizim haleflerimiz olarak yetiştirilmektedirler. Mesela Kruşçev gibileri hala yanbanınızda yuvalanmaktadır. Tüm kademelerdeki parti komiteleri bu soruna dikkat etmelidirler.»

Yönteme gelince, «Herşey açığa çıksın». «“Herşey açığa çıksın”, herkes düşüncelerini özgürce ifade etmeye teşvik edilsin, ki konuşmaya, eleştirmeye ve tartışmaya cüret etsinler demektir.»

Bu 16 Mayıs Genelgesi başlangıçta parti içi bir belgeydi, fakat

Mao savaşı parti safları ve camiası ile sınırlı tutmak niyetinde değildi.

25 Mayıs 1966'da, Pekin Üniversitesi'nden yedi öğrenci ve asistan, üniversite başkanını ve Belediye Başkanı Peng Çen ile bağları olan yüksek kademeden diğer parti memurlarını eleştiren büyük harf bir duvar afiş astılar. Geniş fırça darbeleriyle büyük bir kağıda yazılan afişte şöyle deniyordu: «Sizler ne biçim insanlarsınız gerçekten?... büyük toplantılar düzenlemek ve büyük harflı duvar afişleri asmak, kitlelerin muharebe yürütmesinin en iyi yollarından birisidir. Sizler, kitlelere büyük toplantılar yapmaya, büyük harf duvar afişleri asmaya yönünde 'rehberlik' ederek ve çeşitli 'tabular' yaratarak, kitlelerin devrimini bastırmış oluyorsunuz, devrim yapmalarını yasaklamış oluyorsunuz, devrim karşı çıkmış oluyorsunuz? Bunu yapmanıza asla izin vermiyorduk!»

Bu afiş asan gençler başlarına nelerin gelebileceğini bilmiyorlardı. 1 Haziran'da Mao, afiş metninin radyoda okunmasını ve gazetelerde yayınlanmasını talep etti. Bunu «Çin'in ilk Marksist-Leninist duvar afişleri» olarak tanımladı. Pekin Üniversitesi'nde kutlamalar yapıldı.

Başka yerlerde, orta okul öğrencileri Merkez Komitesine yazdıkları bir mektupta kafa ile kol emeği arasındaki köylülerle işçiler arasındaki, şehir köy arasındaki farkı boyanmış eğitim sisteminin dönüştürülmesini talep ediyorlardı. Bu türden taleplere destek olarak, öğrenci okulları özellikle Pekin'de yaygınlaştı.

Ekim ayında, Peng Çen ve Pekin Üniversitesi'nin başkanı üniversitede öldüler. Snavlar ve sınavlar Komitesinin talimatı doğrultusunda, Okullarda, duvarlara her kademe-yükseklikte duvar

afişleri doldurmaya başladı; bir müddet sonra afişler artık tellerle yemekhanelerin içine asılıyordu. Bir bildiri, broşür, tabedilmiş duvar gazeteleri, ve elle yazılmış duvar afişleri furyası üniversitelerden taşarak tüm Çin'i kaplamaya başladı.

Sağcılar bir kez daha bu hareketin başına geçmeye ve hareketi kendi amaçları için yönlendirmeye göz diktiler. Mao'nun Haziran ve Temmuz aylarında Pekin'den elli günlük ayrılığı süresince, hala ikinci ve üçüncü Parti önderleri olan Liu Şao-şi ve Teng Şiao-ping, üniversitelere, bürolara ve fabrikalara, kültür devrimine «rehberlik» etmeleri için çalışma grupları gönderdiler. Bunlar, üniversiteye ilişkin tartışmaların üniversiteler dışında yürütülmesini yasakladı. Toplantılar da yasaklandı ve tutuklanmalar başladı. Çalışma grupları, eleştirileri Parti sorumlularının yürüttüğü politikaları yönelteceklerine, sıradan öğretmenlerin, öğrencilerin ve işçilerin gerçek ya da düzmece hatalarına yönelterek, «mızrağın sivri ucunu aşağıya çevirmeye» çalıştılar. Kültür Devrimi nerdeyse bu Mao Zedung Düşüncesi taraftarları maskesini takmış sorumlular tarafından sürdürülüyordu. Özellikle öğrenciler arasında, ufak ve bazen yarı-gizli direniş grupları fışkırmaya başladı. Ancak durum ciddiydi ve çoğu şaşkın vaziyetteydi. Fırsat ve tehlikeler yükseliyordu: tam o sıralarda, A.B.D. Vietnam'da Hanoi ve Haiphong'u bombalamış, savaşı Çin sınırlarına yaklaştırmıştı.

25 Temmuz'da, *Halkın Günlüğü* gazetesinin baş sayfasında bir fotoğraf yayınlandı: Mao, Yangtze ırmağında yüzüyordu fotoğrafta. Mao, 73 yaşındaydı ve fırtınalı sularda kilometrelerce yüzmüştü. Mao'nun sağlığıyla söylenenler yanlış, onu safdışı bırakabileceklerini hesap edenler yanlışlardı, Mao kesinlikle siyasi muharebenin dışında değildi.

Ağustos'ta, Merkez Komitesinin bir oturumu yapıldı. Amacı, Kültür Devriminin esas hedeflerini, amaçlarını, ve metodlarını açıkça belirtep onaylayarak, Çin'in genç asilerini dizginde tutan önemli siyasi ve ideolojik engelleri ortadan kaldırmaktır. Oturumun 16 Madde diye anılan ana belgesi Kültür Devriminin temel programını oluşturacaktı.

16 Madde: Ağustos 1967

«Yoldaş Mao Zedung, «Bir siyasi iktidarı yıkabilmek için, her şeyden önce kamuoyu oluşturmak, ideolojik alanda çalışma yapmak gerekir. Bu, hem devrimci sınıf hem de karşı devrimci sınıf için geçerlidir.» demişti. Yoldaş Mao'nun bu tezinin tamamen doğru olduğu pratik içinde kanıtlanmıştır. Burjuvazi yıkılmış olmasına rağmen, kitleleri yozlaştırmak, onların aklını çelmek için hala eski düşüncelerden, eski kültürden, sömürücü sınıfların adet ve alışkanlıklarından yararlanmaya çalışmakta ve bir geriye dönüş sahnelemeyi denemektedir. Proletarya ise tam tersini yapmak zorundadır: bütün toplumun manevi bakış açısını değiştirmek için, burjuvazinin ideolojik alanındaki her meydan okuyuşunu göğüslemeli, ve yeni fikirlerden, yeni kültürden ve proletaryanın adet ve alışkanlıklarından yararlanmalıdır. Bugün objektif hedefimiz, kapitalist yolu tutan yetki sahibi kişilere karşı mücadele etmek, onları devirmek, gerici burjuva akademik yetkilileri, burjuvazinin ve diğer bütün sömürücü sınıfların ideolojisini eleştirmek ve reddetmek, eğitim, sanat ve edebiyatın, yani üst yapının sosyalist ekonomik temelle uyum halinde olmayan diğer yanlarının değişimi için mücadele vermek ve sosyalist sistemin sağlamlaşmasını onun gelişmesini kolaylaştırmaktır.»

«Eskiden bilinmeyen çok sayıda devrimci genç.» diye devam ediyor Onaltı Madde Kararı, «meseleleri ortaya koyan, etraflı teşhir ve eleştirilerde bulunan ve burjuvazinin açık ve gizli temsilcilerine karşı kararlı saldırılara girişen cesur ve cüretkar çığır açıcılar haline gelmişlerdir.» «Kültür Devrimi bir devrim olduğundan kaçınılmaz olarak direnişle karşılaşmaktadır. Bu direniş esas olarak Parti'ye solucan gibi süzülen ve kapitalist yolu tutmuş bulunan otorite sahiplerinden gelmektedir. Aynı zamanda eski toplumun alışkanlıklarından da kaynaklanmaktadır...direniş oldukça güçlü olduğundan, bu mücadelede geri dönüşler hatta ardarda geri dönüşler olacaktır. Bunda kaygılanacak bir şey yoktur. Bu durum proletaryayı ve diğer emekçileri, özellikle de genç

kuşağı pişirmekte, onlara ders vermekte, tecrübe kazandırmakta, devrimin yolunun hep düz olmayıp zikzaklar da çizdiğini anlamalarına yardım etmektedir.»

«Parti Merkez Komitesinin her düzeydeki Parti komitelerinden istediği şey: bu komitelerin, doğru bir önderlik göstermede sebat etmeleri, cesareti her şeyin üstünde tutmaları, kitleleri cesaretle ayaklandırmaları, ortaya çıktığı her yerde zayıflık ve yetersizliği değiştirmeleri, hata yapmış olan fakat zihinsel yüklerinden kurtulmak ve mücadeleye katılmak için bu hatalarından kurtulmak isteyen yoldaşları teşvik etmeleri, kapitalist yolu tutan bütün yetkili kimseleri mevkilerinden kovmaları ve proletar devrimcilerinin önderliği yeniden ele geçirmelerini sağlamalarıdır.»

«Büyük Proleter Kültür Devriminde tek metod kitlelerin kendi kendilerini kurtarmalarıdır, ve onların yerine iş yapma metodları kullanılmamalıdır. Kitlelere güvenin, onlara dayanın, ve inisiyatiflerine saygı gösterin. Korkuyu bir kenara bırakın. Huzursuzluklardan korkmayın. Başkan Mao, devrimcilerin çok seçkin tavırlı, çok kibar, çok ılımlı, çok nazik, çok hürmetkar, çok ölçülü ve alıcınap olamayacaklarını bize sık sık söylemiştir. Bırakalım kitleler bu büyük devrimci hareket içinde kendilerini eğitsinler, doğru ile yanlış ayırtetmesini ve doğru hareket ile yanlış hareket tarzı arasındaki farkı görebilmesini öğretilsinler.»

16 Madde, «anti-sosyalist Sağcılar»la hata yapmış olanları, otorite sahipleriyle «sıradan burjuva akademik fikirlere sahip olanlar»ı ayırtıyordu. Aynı zamanda, halk arasındaki çelişkilerle halkla düşman arasındaki çelişkiler arasında ayrım yapıyor, «kitlelerin farklı düşüncelere sahip olmalarının normal olduğunu» söylüyordu. «Azınlık korunmalıdır çünkü bazen doğru azınlıkla birliktedir.» «Bir tartışma olduğunda bu tartışma zor yoluyla değil mantık yürütülerek yönetilmelidir.» Karar, kadroları (çeşitli full-time sorumluları), iyi; nispeten iyi; hata yapıp «korkuyu her şeyin üzerine çıkartmış olan» ve ya özeleştirme yapma ya da engel teşkil etme ihtimali olanlar; ve kapitalist yolcu otorite sahipleri olarak

bölüyordu. Sonuncularla ilgili olarak, bunlar «kendilerini son derece tecrit edilmiş ve işleri artık eskisi gibi sürdüremez halde bulunca, insanların arkasından konuşarak daha fazla entrikaya başvururlar, dedikodu yayarlar, devrimle karşı-devrim arasındaki ayırımı mümkün olduğu kadar bulandırmaya çalışırlar. Bütün bunların amacı, devrimcilere saldırmaktır.» Bu noktanın önemi daha sonraki aylarda daha da berraklaşıyordu.

5 Ağustos'ta, 16 Madde Kararını çıkartan Parti toplantısının ortasında, Mao «Benim Kendi Büyük Harf Duvar Afişim: Karargahı Bombalayın!» yazdı.

Yaz - Sonbahar 1966: Kızıl Muhafızlar ve Devrimci Asiler

Ağustos'un ortasında, gerici çalışma gruplarına karşı muhalefet temelinde gelişmeye başlayan Kızıl Muhafız birimleri artık kamuoyunun önüne çıkmaya başlıyor, ve baş döndürücü bir hızla yayılıyordu. Bunlar, ortaokul, lise ve üniversite öğrencilerinin ve öğretmenlerinin kitle örgütleriydi. Çoğunluğu 12 ile 17 yaş arasındaki gençlerdi. Askeri tipte tugaylar vb. şeklinde örgütlenmelerine rağmen, silah taşımıyorlardı ve örgütlenme ve disiplin açısından gerçekte askeri değillerdi.

İlk aşamalarında, Ağustos'ta, Pekin, Şanghay ve Kanton sokaklarında, eski, feodal, köle Çin'in hatırasını canlandıran sokak ve dükkan levhalarının üzerlerini boyuyorlardı. (Kötü niyetli Batı basının iddia ettiği gibi, müzelere filan saldırdıkları yoktu.) Eski kapitalistlerin ve toprak ağalarının evlerini basıyor, altın, mücevherat, afyon pipoları ve afyon, silah, ve eski mülkiyetlere ait tapulara el koyuyor ve gün ışığına çıkarıyorlardı.

Sonra, şehirlerden ülkenin diğer taraflarına doğru yayılmaya başladılar ve Kızıl Muhafız örgütleri her yerde fişkırdı. Şimdi Kızıl Muhafızlar tecrübe alış veriş için tüm ülkenin her tarafını dolaşıyorlardı. Gittikleri her yerde, 16 Madde Kararını dağıtıyor, ve halkı bunları uygulamaya teşvik ediyorlardı. Daha sonra, yüz milyonlarca *Kızıl Kitap* (Başkan Mao'dan Alıntılar) ve Mao'nun başka eserlerini dağıtmaya başladılar.

Mao'nun kendisi de Kızıl Muhafız kolluğu takıyor ve Pekin'in Tien An Men meydanındaki ilk büyük Kızıl Muhafızlar mitingini şahsen selamlıyordu. Bu mitinge bir milyon genç katılmış, bunların birçoğu uzak eyaletlerden gelmişti (bu arada birçok Pekin'li Kızıl Muhafız da uzak bölgelere seyahat ediyorlardı). Buna benzer mitingler artık iki üç haftada yapılmaya başlandı. Sık sık dünya halklarının mücadelelerini desteklemek için mitingler düzenleniyordu, ve Mao, A.B.D'deki Siyah halkın ve o sırada A.B.D. emperyalizmi ile savaş halinde olan Hindi Çini halkının mücadeleleri dahil özgül mücadeleleri destekleyen beyanatlar veriyordu. Tahminlere göre, o günlerde belirli bir zaman kesitinde, Pekin, normal 4 milyon nüfusuna ek olarak, kendilerini şehrin belini kırmamak üzere örgütlemeye çalışan bir milyon Kızıl Muhafız'a da ev sahipliği yapıyordu.

İşçiler aktifleşiyor, Kültür Devrimini kendi safları içinde de bölüm bölüm, fabrika fabrika örgütlemeye başlıyorlardı. Toplumun tümünün karşı karşıya olduğu sorunların yanısıra iş yerlerindeki yönetimle ilgili olarak da eleştirmeye, değerlendirmeler yapmaya ve büyük harf duvar afişleri asmaya başladılar.

Genelde, işçilerin Kültür Devrimi örgütlenmeleri «asiler» ya da «proleter devrimciler» olarak adlandırılıyordu. İşçilerin hizmetine kağıt, mürekkep, baskı makineleri, megafonlar, toplantı yerleri ve nakliye araçları sunmak üzere talimatlar çıkıyordu. Kısa bir süre sonra işçi, işçi ve öğrenci örgütleri, şehir ve eyalet düzeylerinde ortak yönetim merkezleri oluşturdular.

Mao daha sonra şöyle açıklıyordu: «Burjuva gerici çizginin eleştirisini başlatan aydınlar ve geniş öğrenci kitleleri olmasına rağmen...devrimi sonuna kadar yürütmede esas güç olarak hizmet etmek, zamanın efendilerine, geniş işçi kölü ve asker kitlelerine düşüyordu. Aydınlar her zaman kavrayışlarını değiştirebilmede hızlı davranmışlardır, fakat içgüdülerinin kısıtlılığı yüzünden, ve tepeden tırnağa devrimci bir karakterden yoksun olduklarından, bazen oportünisttirler.»

Çin'in ulusal bayramı olan 1 Ekim 1966'da, iki milyon Kızıl Muhafız ve isyankar işçi Tien An Men Meydanında resmi geçit yaptı.

«Karşı Akım» Başlıyor: Kış 1966

Ekim ayında, Parti teorik yayın organı *Kızıl Bayrak*, Parti içindeki iki çizgi mücadelesinin «henüz antagonist olmadığı halde, yakında olabileceği» konusundaki uyarıyı içeren bir baş makale yayınladı. Bu makale üzerine okullarda ve fabrikalarda geniş tartışmalar örgütlendi. Henüz resmi basında açığa çıkarılmamış isim verilmemesine karşın, duvar afişlerinde ve Kızıl Muhafız yayınlarında Liu Şao-şi ve Teng Şiao-ping, Kültür Devriminin düşmanları olarak damgalanmışlardı. Mao'nun «Karargahı Bombalayın» dediğinde kim kastettiği anlaşıyordu. Ancak Liu ve Teng'i doğrudan sağcı bir şekilde açık desteklemiş olan bazı önderler taktik değiştirmek zorunda olduklarını farkedince, mücadele son derece karmaşık bir hal almaya başladı. Bunlar, hedefin içine gerçek devrimcileri de katıp «hedefi genişleterek», Sağa gelen saldırının yönünü değiştirmeye çalışıyorlardı.

«Herseyden şüphelen, Herkesi devir» çağrısı, Parti içindeki burjuvaziye devirme mücadelesinin yönünü değiştirmek üzere yaratılmış popüler bir slogandı. Bunun ve Parti içerisindeki keskinleşen farklılıkların yansıması olarak, farklı Kızıl Muhafız örgütlenmeleri arasındaki çelişkiler de keskinleşmeye başladı. Bazı alanlarda, Sağ, hararetli muharebeler kışkırtabiliyordu. Aynı zamanda da, Kültür Devriminin işçiler arasında tutunmasını önleyememiş olduğu için, Sağcılar bir «ekonomist rüzgar» estirerek işçileri ücret artışı ve prim talep etmeye -ve bunun için grevler yapmaya- teşvik ederek işçileri günün siyasi muharebelerinden ve devrimci siyasi amaçlarından saptırmayı, bireyciliği güçlendirmeyi, ve Kültür Devriminin dizginlenmesi için bahane olarak kullanmayı ümit ettikleri ekonomik sorunları yaratmayı amaçlıyorlardı.

Bu «karşı akım» sırasında, ona karşı -ve adeta ona inat- Kültür Devriminin ağırlık merkezi Çin'in sanayi bölgelerine kaymaya başladı.

*Genç öğrenci militan,
Mao'ya Kızıl Muhafız
kolluğunu takıyor.*

Mao, Tien An Mien mitingindeki Kızıl Muhafızları selamlıyor.

Kasım 1966'da, sağcı şehir parti önderliğiyle mücadele etmek üzere Şanghay İşçileri Devrimci Karargahı kuruldu. Buna karşı, yetkililer, Belediye Binasının en üst katında karargahlanan bir «isyankar işçi» örgütü olarak kendi Mao Zedung Düşüncesini Kızıl Savunma Tugayı'nı kurdular. Mao'nun çizgisine sadık kalan eski Şanghay parti önderi Çang Çün-çiao, duruma müdahale etmesi için Pekin'den Şanghay'a gönderildi.

İşçilerin Devrimci Karargahı ve diğer kitle örgütleri, Sağcıların siyasi entrikalarını ve sosyalizmi ekonomik olarak sabote etme çabalarını mahkum eden «Acil Uyarı»yı şehir halkına sundular. Bu açıklama Parti Merkez Komitesinin desteğini aldı ancak Sağcılar geri adım atmaya reddettiler.

İşçi Sınıfı İktidarı Altın Zaptediyor: Ocak 1967 - Eylül 1968

11 Ocak 1967'de, isyancı işçiler, şehrin her yerinde stratejik alanları ve işyerlerini ele geçirdiler, şehir yönetimini devirdiler ve iktidarı sağlam bir şekilde kendi ellerine aldılar. Başlangıçta yeni duruma Şanghay Komünü adını verdiler. Sonra, Mao'nun önderliğinde, isim değiştirerek yeni yönetimi Şanghay Vilayeti Devrimci Komitesi olarak adlandırdılar.

Bu Ocak Fırtınasıydı. Kültür Devrimi yeni bir aşamaya girmişti. Devrimci asiler, çeşitli dönemlerde, iniş çıkışlar boyunca bazı dersler öğrenmiş olarak, siyasi iktidarı zaptediyorlardı.

Birçok yerde devrimci komiteler oluştu ancak bunlar dengesiz ve çoğunlukla satranç tahtası misaliydiler. Devrimci komitelerin kurulmadığı ya da Sağcıların erken davranıp kitleleri ve Solu boşa çıkartmak için kendi sahte devrimci komitelerini kurduğu yerlerde, uzun süreli mücadeleler sürüyordu.

Partinin proleter önderliği, iktidarın daha da sağlam ele geçirilmesini sağlamak üzere, farklı ve rakip kitle örgütleri arasında «büyük ittifaklar» kurmak üzere çaba göstermeye başladı. Bazı yerlerde bu başarılabiliyordu, bazı yerlerde ise çeşitli kitle örgütlerinin aralarında bir anlaşmaya varmaları mümkün olmuyordu. Bazen ise ittifaklar

kuruluyor ve hemen arkasından yıkılıveriyordu.

Şöyle diyordu Mao: «Bu, iki sınıf, iki yol, iki çizgi arasındaki tayin edici muharebenin canalıcı aşamasıydı, ve bu (iktidarın ele geçirilişi -KD) tüm hareketin esas ve öz konusunu teşkil ediyordu. "Ocak Fırtınası"ndan sonra, Merkez Komitesi tekrar tekrar büyük ittifak sorunlarıyla ilgilendi ama bu yürümedi. Sonradan anlaşıldı ki bu subjektif istek, sınıf mücadelesinin gelişmesinin objektif kanunlarına uygunluk arz etmiyordu. Bunun sebebi her sınıf ve iktidarın, inatla kendisini üstün çıkarmak istemesiydi. Burjuva ve küçük burjuva ideolojiler, başı boş sel suları gibi ortaya çıktılar, böylece büyük ittifakı zayıflatılar. Büyük bir ittifak işler hale sokmak mümkün değildi, olsaydı bile eninde sonunda parçalanacaktı. Dolayısıyla Merkez Komitesinin bugünkü yaklaşımı sadece bunun propagandasını yapmaktır, işler hale sokmak değil. Büyümesini hızlandırmak için filizi çekip kopartma metodu makul değildir.» (bu alıntı, Mao'nun Kültür Devriminin ilk aşamaları hakkında bu yazıda alıntısı verilen diğerleri gibi, 1 Mayıs 1967'de verdiği «Arnavutluk Askeri Delegasyonuna Konuşma»sından alınmıştır -konuşma *Kazanılacak Dünya* 1984/1'de yayınlanmıştır.) «Sorun,» diyordu Mao aynı dönemle ilgili olarak, «ideolojik hatalar yapmış olanlarla, bizimle çelişkisi bizimle düşman arasındaki çelişki olanlar birbirine karışmış olmasıdır, ve uzun bir müddet bunları ayıklayıp birbirinden ayırmak zor olacaktır.»

Ortaya çıkan zorluklara rağmen, süreci kısa kesmek hareketin amaçlarını engelleyebilirdi ancak. «Merkez Komitesi, kitlelerin kendilerini eğitmeleri ve kendi kurtuluşlarını kendileri gerçekleştirmeleri gerektiğini defalarca vurgulamıştır. Çünkü dünya görüşü onlara zorla empoze edilemez. İdeolojiyi dönüştürmek için, dış sebeplerin iç sebepler yoluyla, bu ikincisi esas olmasına rağmen, işlevlerini yerine getirmeleri gerekir. Dünya görüşü dönüştürülüyorsa Büyük Proleter Kültür Devrimi nasıl zafer olarak tanımlanabilir? Dünya görüşü dönüştürülüyorsa, bu Büyük Kültür Devriminde kapitalist yolu seçen

2000 otorite sahibi varsa, gelecek sefere 4000 olabilir.»

Mao'nun İki Çağrısı

Ocak Fırtınasından sonra, Mao iki tane çağrı yaptı. Biri, «Proleter devrimciler birleşin ve iktidardaki kapitalist yolcu bir avuç Parti'linin elinden iktidarı alın», diğeri ise «Halk Kurtuluş Ordusu Soldaki geniş yığınları desteklemelidir.» şeklindeydi. (Silahsız) HKO birimleri, propaganda ekipleri halinde, üretime katılmak ve siyasi mücadele yürütmek üzere fabrikalara ve köy komünlerine gönderildiler. Görevleri, ikna yoluyla Sol'u desteklemek, üretimin teminat altına alınmasına yardımcı olmak ve üçlü birlik denilen devrimci komitelerin ve büyük ittifakların oluşturulmasına yardım etmekte. Üçlü birlik temelindeki devrimci komiteler, kitleler tarafından seçilmiş olan kitle temsilcilerinden, yine kitleler tarafından seçilmiş olan Parti temsilcilerinden ve ordu temsilcilerinden oluşuyordu.

«Karşı akım», Mart 1967'de geri püskürtüldü. Merkez Komitesi, öğretim metodlarını eleştirmeyi ve devrimciyleştirmeyi vurgulayarak, Kültür Devrimi durdurulmadan derslere devam edilmesini istedi. Devrimci kitle eleştirileri yükseldi ve Parti, Liu ve Teng'i resmi olarak bombardımana tutup, çalışma grupları döneminde «solcu» maskeli Sağcı manevralar da dahil onların siyasi ve ideolojik programını etrafı bir şekilde teşhire başladıktan sonra, afişlerin miktarı yeni doruklara tırmandı.

Ama Sağ olmamıştı. «1967 ve 1968'in ilkbaharında, doğru hükümleri alt üst etmek üzere, bunlar yine hem Sağ'dan hem de aşırı «Sol»dan gerici bir rüzgar estirmeye başladılar.» (*Dokuzuncu Parti Kongresine Rapor*'dan). Ciddi olaylar arasında, endüstri şehri Wuhan'da Sağ'ın ordu desteğini alması ve birkaç gün süren önemli çatışmalar vardı. Birkaç yerde rakip Kızıl Muhafız örgütleri arasındaki çatışma kan dökülmesine kadar vardı.

1967 yazında, Mao Çin'in Kuzey, Doğu ve Orta-güney bölgelerinde tura çıktı. Pekin'e döndüğünde verdiği beyanatta, tüm bu zorluklara rağmen, diyordu, «Büyük Pro-

leter Kültür Devriminin durumu iyi değil fevkaladedir. Genel durum ise şimdiye kadar olmadığı kadar iyidir.»

Devrimin devam ettirilmesi için durum fevkaladeydi. Marksizm-Leninizm-Mao Zedung Düşüncesi'nin kavranması, bireyciliğe karşı mücadele ve revizyonizmin eleştirilmesi için ülke çapında tartışma toplantıları düzenlendi. Devrimci komiteler yaygınlaştı.

«İşçi Sınıfı Herşeye Önderlik Etmelidir»: Temmuz 1968

«İşçi sınıfı içinde temel çıkar çelişkileri yoktur.» dedi Mao. Temmuz 1968'de şu direktifi yayınladı: «Büyük Kültür Devriminde ve tüm çalışma alanlarında işçi sınıfının önder rolünü tamamen tesis etmek şarttır.» «İşçi sınıfı herşeye önderlik etmelidir.»

Sorunları çözmek ve eğitimi devrimcileştirmede kahçı rol oynamak üzere üniversitelere işçi denetim ekipleri gönderildi. Bu ekipler hükümet bürolarına da gönderildiler.

1968 Sonbaharında, Tibet ve Sinkiang'da son başlıca devrimci komitelerin kurulmasıyla birlikte, Parti basını, Kültür Devriminin tüm ülke çapında başarılı bir aşamaya getirilmiş bulunduğunu ilan etti. Mao, çok önemli ve ileri görüşlü bir açıklama yaptı:

«Büyük zafer kazandık. Ancak yenilen sınıf mücadele edecektir. Bu insanlar hala çevremizdedir ve bu sınıf hala mevcuttur. Dolayısıyla nihai zaferden bahsedemeyiz. Daha on yıllar boyu bahsedemeyiz. Uyanıklığımızı kaybetmemeliyiz. Leninist bakış açısına göre, sosyalist bir ülkenin nihai zaferi yalnız ülke içindeki proletaryanın ve geniş halk kitlelerinin çabalarını gerektirmekle kalmaz, aynı zamanda dünya devriminin zaferini ve insanın insan tarafından sömürsünün yerkürenin her yerinde ortadan kaldırılmasını içerir, ancak o zaman tüm insanlık kurtulacaktır. Bu yüzden, ülkemizdeki devrimin nihai zaferini hafife almak yanlıştır; Leninizm'e aykındır ve gerçeklere uymaz.»

Mücadele-Eleştiri-Dönüşüm

Fırtınalı yürüyüşler, mitingler ve muharebeler dönemi sonuna yaklaşıyordu. Tarihte ilk kez, bir zaman-

lar sömürülen kitleler, sosyalist bir ülkede, Partinin bağrından çıkan yeni burjuvazinin ele geçirdiği iktidarı yeniden zaptetmişti -bu, 1969'da, revizyonizme karşı kitle mücadelesinin ocağında, Partinin başarıyla kendisini yeniden çelikleştirmesini simgeleyen Parti 9. Kongresiyle taçlandırıldı. Ancak Kültür Devrimi daha sona ermekten çok uzaktı. Üstelik, daha da derinleşecek ve karmaşıklaşacaktı -ya da belki şöyle ifade etmek daha doğru olacak ki, bu burjuvazinin içinden çıkmış olduğu ve varlıklarının temeli tamamen ortadan kaldırılana dek kaçınılmaz olarak çıkmaya devam edecek olduğu toprağı daha da derin kazdııkça, Kültür Devrimi daha da karmaşıklaşıyordu.

Çin'in eğitim sisteminin tüm niteliği ve amacı dönüştürüldü. Eskiden dünyanın her yerindeki gibi, sömürücü topluma hizmet eden herhangi bir eğitim sistemine benziyordu. Şimdi ise, Mao'nun dediği gibi, amacı «hem sosyalist bilince hem de kültüre sahip işçiler» yetiştirmekti. «Üniversiteler hala gereklidir; burada esas olarak bilim ve mühendislik fakültelerinden söz ediyorum. Ancak, okul dönemini kısaltmak, eğitimi devrimcileştirmek, proleter siyaseti kumandaya getirmek ve işçiler arasında teknisyenler yetiştirmek için Şanghay Makina Aletleri Fabrikasının yolunu tutmak gerekiyor. Pratik tecrübesi olan işçi ve köylülerin içinden öğrenciler seçilmeli, ve bunlar birkaç yıllık eğitimden sonra üretime dönmelidir.»

Pekin'de merkezi hükümet için çalışanların sayısı, 1971'de 60,000 iken 10,000'e indirildi. «7 Mayıs Kadro Okulları» sistemi altında, memurlar yılın bir kısmını kırsal alanda tarımda çalışıp Marksizm-Leninizm-Mao Zedung Düşüncesi'ni inceleyerek geçiriyorlardı.

Kırlarda yeni bir model doğdu: köylüler arasında rekabet sistemine dayanan çalışma puanlarına göre hasadı kaldırmak şeklindeki eski toplumdaki pek farkı olmayan sistemi bir kenara atarak, bunun yerine «halkın çıkarları için canı gönülden çalışma, ortak tartışmada onaylanacak şekilde iş puanlarının kişinin kendi kendine sayması»nı savunan bir siyaset yürürlüğe sokuldu. Siyasi ve ideolojik

kavrayışları sayesinde ve çelişen çıkarlar yüzünden ayrı kalmaktan vazgeçerek, köylüler tarihte eşine rastlanmamış oranda muazzam inşaat projeleri gerçekleştirdiler. Çin'i sellerden korumak, suyu da sulama ve elektrik için kullanmak üzere, ırmakların yatağı bile değiştirildi. Çin'in hala nispeten düşük seviyedeki makinelleşmesine rağmen, tüm bunlar tarım üretiminde muazzam artışlara yol açtı.

Endüstride işçiler kendilerini köreltilici kurallar ve yönetmeliklerden, kültürcü maddi teşvik ve primlerden kurtarmak üzere kitle hareketleri yürüttüler. Emegin meyvalarının üreticiye yabancılaştığında üretimi örgütlemek için gerekli olan böylesi önlemlerin yerine, toplumu ve dünyayı özgürleştirmeye kararlı proleterlerin bilinçli denetimi geçirildi. Tek kişilik yönetimin yerine devrimci komiteler geçirildi ve işçi, teknisyen ve yöneticiler arasındaki ilişkiler, sürekli teknik buluşların başını çekmeleri için bu üç gücün üçlü birlik ekipleri sayesinde temelden değiştirildi. Kafa ve kol emeği arasındaki ayrışım, üretimin kendisinde, eğitimde ve kadroların devrimcileştirilmesinde giderek azalıyordu.

16 Madde, «Devrimi kavra, üretimi ilerlet» diye beyan ediyordu. İçlerinde en büyük gücün üreticilerin kendilerinin olduğu üretici güçlerin eşi görülmemiş ölçüdeki bu özgürleştirilmesi, üretimde muhteşem başarılarla yol açıyordu. Bunların içinde, azami 5,000 tonluk gemilerin yapımı için inşa edilmiş olan Şanghay tersanesinde 10,000 tonluk bir geminin inşası da vardır. Böylesi zaferler, Çin'in emperyalist baskılara karşı durmasına yardım ediyor, ve bilinçli bir şekilde ülkenin dünya devrimine, özellikle Vietnam'a, üretimin ve ulaşımın önemli bir yüzdesini doğrudan içeren yardımlarını arttırmanın bir parçası olarak gerçekleştiriliyordu.

Kültür Devriminden önceki durumu nitelendirirken Mao, Kültür Bakanlığının adının «İmparatorlar, Krallar, Generaller ve Bakanlar Bakanlığına, Hünerler ve Güzeller Bakanlığına, ya da Yabancı Mumyalar Bakanlığına» değiştirmesini önermişti. Şimdi ise artık sahneleri işçiler ve köylüler işgal etmişti. Geleneksel Çin ve Batı

biçimleri dönüştürülüyor, içerikleri ile ilgili olarak da köklü bir kopuş yapılıyor, proletaryanın görüşü tarihte ilk defa en dolu kültürel ifadesiyle sergileniyordu. Kültür Devriminin ilk yıllarında sekiz tane örnek tiyatro eseri yaratıldı. On yıl içerisinde, tüm alanlardan sanatçılar, siyasi işçiler ve bu sürece katılan büyük sayıda kitleler, 17 örnek opera, bale, senfonik müzik parçaları vb. yaratmışlardı. Yerel düzeyde, profesyonel sanatçılar ve işçiler arasında filizlenen amatör sanatçı birlikleri tarafından binlerce eser daha yaratıldı.

Mao aynı zamanda Sağlık Bakanlığının da «Şehirdeki Kodamanlar için Sağlık Bakanlığı» adını alması gerektiğini söylemişti. Bunu tersyüz etmek üzere sağlık hizmeti devrimleştirildi, kırsal alanlara ve işçilerin sağlık sorunlarına birincil önem verildi. Profesyonel tıp ve profesyonellerin kendileri dönüştürüldü. Kitlelerin içerisinde on milyonlarca kişi sağlık sorunlarının çözülmesi faaliyetine çekildiler. Bunlara «çıplak ayaklı doktorlar» deniliyordu çünkü pirinç tarlalarında ayakkabıyla çalışmak mümkün değildi. Kanalları ve pirinç tarlalarını saran hastalıklı salyan-gozlardan kurtulmak için köylü kitlelerini harekete geçirerek, Çin uzun zamandır köylülerin başında olan korkunç bir felaketten kurtuldu. Aynı zamanda, aynı ilkeler doğrultusunda sosyalist Çin tıpta dünyada hiçbir açan buluşlar yaptı, bunların içinde ilk sentetik ensülin yapımı, aküpünktör, cerrahide yeni ilerlemeler de bulunuyordu.

Tüm bunlarla bağlı olarak, gerek sınıf mücadelesi, üretim ve bilimsel deney, gerekse de kendi başına inceleme alanlarında, kitlelerin siyasi ve ideolojik eğitiminde esası bir atılım gerçekleştiriliyordu. Çoğu insanın hiçbir kitaba sahip olmadığı bir ülkede, Mao'nun küçük kız kitabı (*Başkan Mao Zedung'dan Seçme Sözler*)'ndan 400 milyon tane olması, birçok kişinin Mao'nun Düşüncesini ilk kez incelemeye fırsat bulduğunu gösteriyordu. Buna ek olarak, 70 milyon tane *Seçme Eserler* de, derin incelemelerin gerçekten kitlesel oranda yapılmasını sağlıyordu. Fabrikalarda, tarlalarda ve okullardaki programlar, milyonlarca insanı Marx, Engels, Lenin, ve

Mao'nun başlıca temel yapıtlarını sıkıca inceleyip tartışma içinde yetiştiriyordu. «Felsefe Bir Sır Değildir» sloganıyla, geniş sayıda işçi ve köylü, Mao'nun çizgisi önderliğinde yapılan önemli felsefi ilerlemeleri içeren hareketin bir parçası olarak, diyalektik materyalizmin temel felsefi ilkelerini inceliyor, tartışıyor ve bilinçli bir şekilde uyguluyordu.

4. Devrimin Yolu Dönemeçler ve İniş-çıkışlarla Doludur: 1969-1976

Mao'nun sık sık işaret ettiği ve Kültür Devrimi boyunca tekrar tekrar şahit olunduğu gibi, her devrimci saldırı, statükonun temsilcilerinin aciz muharebelerine yol açar. Eylül 1971'de ciddi bir geçici yenilgi alındı: Lin Piao tamamen Kültür Devrimine karşı döndü ve Mao'yu öldürmek için bir suikast düzenledi. Darbe girişimi başarısızlığa uğradıktan sonra, Sovyet sınırının yakınında uçağı düşürce Lin'in kendisi öldü.

Lin Piao, 1959'da Peng Teh-huai'nin yenilmesinden sonra Savunma Bakanı olmuştu. Daha sonraları Kültür Devriminde önemli bir rol oynamış, silahlı kuvvetlerin Liu ve Teng'e karşı mücadeleye destek olmalarını sağlamaya yardım etmişti. Lin ve taraftarları «hiçbir yere ellerinde kızıl kitapsız gitmez ve 'Yaşasın' demeden ağızlarını açmazlardı...yüze karşı iyi şeyler söylerlerdi ama arkadan vururlardı.» (10. Kongre Raporundan). Liu ve Teng düştükten sonra, Lin ve taraftarları, süregelen Kültür Devrimi'ne karşı giderek daha inatçı bir tavır almaya başladılar. Daha 1966'da, Mao, Lin Piao'ya böyle şeyler olabileceği konusunda Chiang Çing'i uyarmıştı: «Canavarlar ve şeytanlar kendileri ortaya zıplayacaklardır. Kendi sınıf nitelikleri icabı kaçınılmaz olarak zıplayacaklardır.»

Özellikle 1969'da, Rusya Çin'e karşı askeri baskısını yükseltip kuzey sınırlarına saldırdığında, Lin, SSCB ile bir anlaşma çağrısı yaptı. Lin, Çin silahlı kuvvetlerini yeniden inşa edip askerlerin ve kitlelerin devrimci bilincinden ziyade önemi ağır silahlara vermediği müddetçe, kendisini savunamayacağını iddia etti. Mao'nun bir zamanlar işaret

etmiş olduğu gibi, Çin gibi bir ülke açısından, böyle bir çizgi emperyalizm karşısında ancak teslimiyete götürür. Lin, Dokuzuncu Parti Kongresine sunulmak üzere yazdığı taslak raporda, baş çelişkinin artık proletarya ile burjuvazi arasında olmadığını, Çin'in «ileri sosyal sistemiyle geri üretici güçleri arasında» olduğunu yazıyor ve siyasetin üretime göre arka planda kalması çağrısını yapıyordu. Bu, daha önce farklı şartlar altında Liu Şao-şi'nin öne sürmüş olduğu çizginin aynıydı. (Taslak reddedildi.)

Lin'in darbe girişimiyle birlikte, Kültür Devrimi oldukça zor bir döneme girdi. Birçok kişi kafa karışıklığı ve endişe içindeydi. Ordunun yeniden örgütlenmesi gerekiyordu; Lin'in taraftarı çoktu. Kültür Devrimi'ni kurtarmak için, baştan karşı çıkan bazı kişilerin geri getirilmesi gerekiyordu. Sağ bu durumdan güçlerini biriktirme ve «doğru hükümleri tersyüz etme» yönünde faydalandı. Geri getirilenlerden birisi Teng Şao-ping'di.

Değerlendirme Konusunda Mücadele: 1971-1973

Kültür Devrimi dindirilemezdi ve dinmedi de. Tam da olan bitenin nasıl değerlendirileceği konusunda yoğun mücadeleler aldı yürüdü. Bunun özellikle yoğun ifadesi, devrimle üretimin arasındaki ilişki meselesindeki acımasız mücadelede başgösterdi.

1973 Onuncu Parti Kongresi bu açıdan önemli bir zaferdi. Kongre, Lin Piao'nun çizgisini ve programını tahlil etti; sorunu Lin Piao'nun «fazla ileri» gitmek istemesi olarak gören görüşe karşı, Lin, Kültür Devrimini durdurmak isteyen bir revizyonist olarak teşhir edildi. Kongre Raporu Mao'nun şu sözünü kullandı: «Büyük bir ihtimalle birkaç sene sonra bir devrim daha yapmak gerekecektir.» Rapor şöyle devam ediyordu: «Yanlış bir eğilim bize doğru yükselen bir akım gibi geldiğinde tecrit olmaktan korkmamalı, akıma karşı gitmeye cüret etmeli ve cesaretle üstesinden gelmeliyiz. Başkan Mao der ki, 'Akıma karşı gitmek Marksist-Leninist bir ilkedir.' »

10. Kongreden sonra, Sol, tüm revizyonistlerin ve sömürücü sınıfla-

rın ortak ideolojik özünü ve Çin'de kapitalizmi restore etmek isteyen herkesin kaçınılmaz olarak uygulayacakları ortak siyasi programı ortaya çıkaran «Lin Piao ve Konfiçyus'u Eleştirme» kampanyası başlatıldı. Amaç, yakın geçmişin değerlendirmesini, kaçınılmaz olarak gündeme gelecek olan güç denemeleri için Çin'li kitleleri silahlandırmaya hizmet ettirmekti.

Yeni bir «Sağ Sapmacı Rüzgar» -1974

Sağ elbette oturup kollarını kavuşturarak olayları izlemiyordu. Yeni bir sağcı akım -«Sağ sapmacı rüzgar»- esmeye başladı. Ekonominin tam bir kargaşa olduğunu söylüyorlar, düzeltilmenin ise daha da sağcılık gerektirdiğini iddia ediyorlardı. Her iki iddia da 1974'te, Kültür Devrimi sırasında Çin'in başarılarını vurgulayan ve «sosyalist devrim, sosyal üretici güçleri geliştirmenin güçlü motorudur» beyanatını veren Ulusal Halk Kongresinde geri püskürtüldü. Yine de, Kültür Devrimini başta gönülsüz destekleyen, sonra da karşı çıkanlar, ve başından beri karşı çıkanlar (Teng gibi) örgütsel mevzilerini güçlendirebildiler.

1974-75'te, Sol, üretim ilişkilerinde daha da ileri dönüşümler yaparak üretici güçleri özgürleştirmeyi vurgularken, Sağ da fabrikalarda yöneticilerle işçiler arasındaki eski ilişkilerin bir kısmını geri getirmek ve işçileri siyasetin dışında tutabilmek için onları işteki yerlerine bağlamak üzere güçlü bir saldırıya girişti. «Rahatımın efendileri olun, tonajın değil» diye cevap verdi Şanghay işçileri, ve esas sorunun üretip üretmemek değil, ne -hangi sınıf- için üretmek olduğunu vurguladılar.

Mao, proletaryaya «Sağ sapmacı rüzgarı geri püskürtme» muharebesinde doğrudan önderlik ve rehberlik etti. 1975'in sonunda, Çin'i «modernleştirme» adına kapitalizmi restore ettiği için Teng Şiao-ping'i ve programını keskin bir şekilde ve kamuoyu önünde eleştirdi.

Siyasi faaliyet bir kez daha kızışmaya başlıyordu: nisan 1976'da, üst Parti önderi Çu En-lay'ın ölümü vesilesiyle Sağ, Tien An Men meydanında bir gösteri sahneledi; Mao

Mao 1941'de.

ve Çiang Çing açıktan mahkum edildi. Sonuç olarak Teng görevlerinden alındı. Yine ülkenin çeşitli bölgelerinde Parti içindeki iki karargah arasındaki çarpışmayı yansıtan keskin mücadeleler oldu.

9 Eylül 1976'da, Mao öldü. 6 Ekim'de, önemli bir Parti toplantısının bir gece öncesinde Sağcı Parti önderleri ve ordu kumandanları bir darbe düzenlediler. Mao'nun Parti içindeki en yakın taraftarları, Çiang Çing de dahil tutuklandılar. Bu gerçekten de Kültür Devriminin sonu, ve şimdilik, Çin'deki sosyalist devrimin sonuydu. Ama hala Mao'nun çizgisini takip eden milyonlarca işçi ve köylü tarafından Çin'deki burjuva yönetime karşı çıkışların sonu değildi ve hikaye bugün de sona ermiş olmaktan çok uzaktır.

Yeni revizyonist hükümet ciddi direnişle karşılaştı ve dışlarını göstermek zorunda kaldı. Şanghay'da, tutuklanmalardan hemen sonra bir ayaklanma çabası oldu ancak yeni hükümetin niteliği konusundaki sallanmalar ve kafa karışıklıkları yüzünden başarısız oldu. Anhui, Fujian, Siçuan, Hunnan, Yunnan, Xinjiang ve Xiangxi eyaletlerinde yeni rejime karşı verilen devrimci silahlı mücadeleler, amansız ve uzun sürüyordu. Hükümete göre, bu bölgeler uzun dönem hükümet kontrolünün dışında kaldılar.

Çiang Çing ve Çang Çün-çiao, Ocak 1981'deki açık mahkemelerinde düşmanın pençesi içindeyken ilham veren bir tavır gösterdiler. Özellikle Çiang Çing, yeni revizyonist rejimi kararlılıkla mahkum ederek dünyadaki tüm devrimcilere çok önemli teşviklerde bulundu. Her ikisi de ölüme mahkum edildiler. Dışardan bilinenlere göre, ikisi de durmadan mücadele ettikleri burjuvazi tarafından cezaevine kapatılmış bulunuyor.

Mao'nun söylediği gibi: «Eğer Sağcılar Çin'de anti-komünist bir darbe düzenleyecek olurlarsa, emnim rahat yüzü de görmeyeceklerdir ve hakimiyetleri büyük ihtimalle kısa sürecektir, çünkü bu durum, nüfusun %90'ını oluşturan halkın çıkarlarını temsil eden devrimciler tarafından hoş görülmemektedir.»■

«Tüm Canavarları ve Hortlakları Ortalıktan Süpürün»

Seylan Komünist Partisi (Sri Lanka)

Yoldaş Mao Zedung'un bizzat başlattığı ve önderlik ettiği Büyük Proleter Kültür Devriminin Çin'in her yerine yayılması üzerinden 20 yıl geçti. Etkisi Ekim Devriminden de daha derin olan Kültür Devrimi, şüphesiz sadece tarihte en büyük çığır açan olay değil, aynı zamanda proletaryanın komünist toplum için dünya çapındaki mücadelesinde günümüze kadar erişilmiş olan en yüksek doruktur.

Mao Zedung yoldaşın Marksizm-Leninizmin hazinesine yaptığı katkılarının en büyüklerinden biri, kendisi tarafından başlatılan, sosyalist devrimden sonra da sınıfların ve sınıf mücadelesinin varlığının devamı teorisi ve komünizm aşamasına varmamıza kadar işçi sınıfı iktidarı şartları altında da devrimin devam ettirilmesi zorunluluğudur. Mao, işçi sınıfı tarafından devlet iktidarının ele geçirilmesinin sadece bir başlangıcı ifade ettiğini öğretti. Çin'deki ve diğer ülkelerdeki devrimlerin tecrübelerini özümleyerek, sosyalizmden komünizme tarihi geçiş aşamasının tümü boyunca sınıfların ve sınıf mücadelesinin varolduğu; kapitalist restorasyon ve proletarya diktatörlüğünün kaybedilmesi ve saptırılması tehlikesinin varolduğu sonucuna vardı.

Devlet iktidarının ele geçirilmesi önemli bir şeydir. Bu iktidarı sağlamlaştırmak ise başka bir şey ve daha zor bir görevdir. Çin Kurtuluş Ordusunun Günlüğü'nde açıklandığı gibi: «Proleter devriminin tarihi tecrübelerinden biliyoruz ki, her

devrimde temel sorun devlet iktidarı sorunudur. Düşman ülkede altettik ve iktidarı silahlarla ele geçirdik. Hepsi devrilebilir, ister emperyalizm, ister feodalizm veya bürokrat-kapitalist sınıf olsun; milyonerler, milyarderler, trilyonerlerin hepsi, kim olurlarsa olsunlar devrilebilirler ve mülkiyetleri ellerinden alınabilir. *Fakat mülkiyetlerine el konması, kafalarındaki gerici düşüncelerin de teslim alınması anlamına gelmez. Hergün ve her saat sürekli bir geri dönüşün rüyasını görürler, kaybedilmiş «cennet»lerinin restorasyonunu hayal ederler. Nüfusun çok ufak bir yüzdesini teşkil etmelerine rağmen, siyasi potansiyelleri büyüktür ve restorasyon için yetenekleri sayıları ile orantılı değildir.*

«Sosyalist toplum eski toplumun rahminden çıkar. Binlerce yıl boyunca sınıflı toplumların biçimlendirdiği özel mülkiyet fikrini, alışkanlığın gücünü ve sömürücü sınıfların özel mülkiyete ilişkin ideolojik ve kültürel etkisini söküp atmak hiç de kolay değildir. Şehir ve kırdaki küçük burjuvazinin kendiliğinden gücü, sürekli yeni burjuva öğelerin ortaya çıkmasına yol açar. İşçilerin safları sayı ve boyut olarak büyüdükçe, karmaşık kökenli öğeleri de içerisine alır. Parti ve devlet örgütleri içerisinde de bazı kişiler, iktidarın ele alınmasından ve barışçıl çevrede yaşadıkları sonra yozlaşırlar.» Bu, son derece iyi bir şekilde ifade edilmiştir.

Büyük önderleri yoldaş Mao Zedung rehberliğinde Çin komünistleri önlerinde duran tehlikenin bilincindeydiler. Özellikle de, kapitalist restorasyonun barışçıl bir şekilde tek kurşun sıkılmadan gerçekleştirildiği Sovyetler Birliği'nin başına gelen trajediden ders çıkartıyorlardı. Bu yüzden, aynı şeyin Çin'de de gerçekleşmesini önlemek için bilinçli bazı adımlar atıyorlardı.

Kültür Devrimi, Çin'de binlerce yıl boyunca varlığını sürdüren ve sosyalist devrimin başarılmasından sonra dahi varolmaya devam eden eski feodal ve burjuva ideolojilerini, alışkanlıklarını ve düşüncelerini kökünden koparıp atarak yerine proleter ideolojiyi yerleştirme girişimiydi. Kültür Devrimi 700 milyon insanın, eski dünyanın ve eski sömürü sistemine bağlı eski düşüncelerin —«emperyalizmin ve sömürücü sınıfların, çalışan insanların düşüncelerini zehirlemek için kullandıkları gelenekler ve alışkanlıkları»— eleştirmeni haline geldikleri bir kitle hareketiydi. Bu, üst yapı ile sosyalist alt yapıyı aynı seviyeye getirme yönünde bir girişimdi. Devrimin kültür alanında başlamıştır çünkü siyasi karşı-devrimin yolunu açan her zaman ideolojik karşı-devrim olmuştur. Ve Çin'de, revizyonist olup kapitalist restorasyonu gerçekleştirmeye karar verenlerin yapmaya çalıştıkları da buydu. Bu insanların bir kısmı, gerek parti içerisinde gerekse de devlette yüksek mevkilere sahiptiler.

Esas örgütlenme merkezleri, Pekin eski şehir komitesiydi.

Pekin belediye reisi muavini Wu Han, kültürel karşı-devrimin temelini birçok yazı ve oyunlarla sergilemeye çalıştı. Bunların içerisinde en tanınmış olanı, «Hai Jui görevden alındı»dır. Konu, bundan 400 yıl önce Ming Hanedanlığı döneminde görevden alınan feodal Bakanla ilgilidir. Wu Han bu hikayeyi bugüne taş atmak için kullandı. O, bununla halka 1959'da bir avuç saçının görevden alınmasının yanlışlığını anlatmak istiyordu. Bu kararın tersyüz edilmesinden yanaydı.

Partinin yönetici organları Wu Han'ın gericiğini teşhir etmeye karar verdiler. Ama Pekin eski parti komitesi bu konuda hiçbir şey yapmadı. Arkasından, 10 Kasım 1965'te, Şanghay Günlük Gazetesi «Wen Hui Ba», Yao Wenyuan'ın, Wu Han'ın anti-partici, anti-sosyalist niteliğini teşhir eden bir yazısını yayınladı. Buna rağmen hiç bir Pekin gazetesi bu yazıyı yayınlamıyordu. Kavga başlamıştı artık.

10 Mayıs 1966'da «Kurtuluş Günlüğü» gazetesi ve Şanghay günlük gazetesi «Wen Hui Ba», siyasi, ideolojik ve kültürel alanda, bir büyük kültür devrimi yürütülmesi sorusunu gündeme getirdi. 26 Mayıs'ta, Pekin üniversitesinde gerici burjuva akademik otoriteleri eleştiren ve onların Başkanını revizyonist olarak teşhir eden ilk büyük harf duvar afişi çıktı. 2 Haziran'da Pekin radyosu bu afişi yayınladı. «Halkın Günlüğü» ve «Kızıl Bayrak» adlı gazeteler de, editörlük makalelerinde afişi selamladılar. Bunlar, kavgaya davet anlamını taşıyordu ve Kültür Devrimi başlamıştı artık. Halk kapitalist yolu izlemek isteyen otorite sahiplerine karşı mücadeleye ve onları devirmeye, tüm korkuluk ve hayaletleri süpürüp atmaya, burjuva gerici akademik otoriteleri eleştirme ve mahkum etmeye, üstyapıda sosyalist altyapıdaki dönüşümlere uymayan her şeyi eleştirmeye, dört eskiyi tüm sömürücü sınıfların eski düşüncelerini, eski kültürünü, eski alışkanlıklarını ve eski geleneklerini geniş bir şekilde yoketmeye, proletaryanın yeni kültürünü, yeni düşüncelerini, yeni geleneklerini ve yeni alışkanlıklarını yerleştirmeye çağrıldı.

Ağustos 1966'da, ÇKP Merkez

Komitesi, Büyük Proleter Kültür Devrimi üzerine 16 maddelik genelgesini çıkarttı. O güne gelindiğinde, Kızıl Muhafızlar bazı üniversitelerde kendiliğinden oluşmuştu. Mao, kendisine özelliğini veren deha ile, bu Kızıl Muhafızlar örgütlenmesinde, Kültür Devrimini başlatmasının biçimini görüyordu. 18 Ağustos'ta, yoldaş Mao Zedung Pekin'deki devrimci öğretmen ve öğrencileri teftiş etti ve Kızıl Muhafızların kızıl kolluklarını kendi koluna takarak oluşmalarını kamuoyu önünde onayladı.

Buradan itibaren, devrim şiddetli bir hızla ilerleyip önüne çıkan her engeli bir kasarga gibi devirdi. Kültür Devrimi, Mao Zedung önderliğindeki devrimci güçlerle, Sovyetler Birliği'nde, ve modern revizyonistlerin yönetiminde olduğu diğer ülkelerde yapıldığı gibi, Çin'i de kapitalist restorasyon yoluna geri döndürmek isteyen Liu Şao-Şi önderliğindeki bir avuç serseri ve hain arasındaki muazzam bir sınıf mücadelesiydi. Bu şiddetli sınıf mücadelesi, gerçekten de proletarya diktatörlüğü şartlarında gerçekleşen bir devrimdi.

Kültür Devrimi birçok aşamada şiddetli biçimler alıyordu. Bu, anlaşılabilir bir şeydi, çünkü emperyalistler, revizyonistler ve her türden gericiler ve onların Çin'deki ajanları, Çin'i devrimin yolundan alıkoymak için ittifak içindeydiler ve bunun için her yola başvurmaya hazırdılar. Yoldaş Mao, bu ideolojik kavgayı üstten bürokratik yollarla çözmeye çalışmadı. Tersine, dünyanın şahit olduğu en büyük kitle mücadelesi olacak olan bu mücadeleye katılmaları için kitlelere çağrı yaptı. Bununla, halk kitlelerine olan büyük inancını ve güvenini de sergilemiş oluyordu.

Elbette Büyük Proleter Kültür Devrimi, sakın bir nehir gibi dümdüz ilerlemedi. Birçok kabarış ve fırtınalar oldu, çünkü düşman sert bir şekilde direniyordu. Mao önderliğinde verilen büyük mücadelelerin hedefi olan revizyonist kamp, birlik içinde ve homojen değildi. Değişik hiziplerden oluşmaktaydı. Birisi Liu Şao-Şi ve Teng Siao-ping önderliğindeki Sovyet stili revizyonistlerdi; bunlar, sosyalizmin ne olması gerektiğinin modeli olarak Kruşçev'i ve Sovyetler Birliği'ni

görüyorlardı. Karşı uçta ise, ABD ve Batı'ya teslim olma yoluyla Sovyet hakimiyetine karşı çıkan Çu En-lay bulunuyordu. İkisinin arasında, kariyerist olduğu anlaşılan, ancak Liu Şao-Şi'yi devirerek tek başına iktidar tahtını ele geçirmek istediği için Kültür Devriminin başlangıç aşamasında önemli bir rol oynayan Lin Piao vardı.

Mao'nun taktiği her zaman, muhaliflerin içinden bazıları ile uyumluluk güderken en tehlikelisini tecrit etmek suretiyle saldırının hedefini daraltmak olmuştur. Kendisi, Liu Şao-Şi ve Teng Siao-ping'in, Çin'deki sosyalizm için en büyük tehlikeyi oluşturduklarını görerek, onlara darbe vurabilmek için —ki bunu başarıyla gerçekleştirmişti— Lin Piao ve Çu En-lay ile bir takım oluşturmıştır.

Bütün bu revizyonist klikler tek bir ortak siyasi çizgiye sahipti: «Üretici güçler» ve «sınıf savaşının dinmesi» çizgisine. «Biz sosyalizmi kurduk, bu nedenle sınıf savaşının devam ettirilmesine gerek yoktur.» Bunların iddiaları aynı zamanda şuydu: «Bundan böyle görev, ekonomide yoğunlaşmak ve Çin'i güçlü, modern bir ülke yapmaktır.»

Bu revizyonistler Mao'ya karşı, işçilere daha fazla ücret ve primler vermenin ekonomist bir şekilde propagandasını yapmak gibi, her türlü yöntemi kullanıyorlardı. Ocak 1967'de Şanghay'da yüzbinlerce işçi, revizyonist şehir parti komitesini devirerek, yerine Çang Çung-çiao önderliğinde yeni bir komite seçmek üzere ayaklandı. Mao, bunu Ocak Fırtınası olarak selamladı.

Liu Şao-Şi'nin burjuva karargahu yenildikten sonra, Lin Piao'nun mevkisi doruk noktasına tırmandı, çünkü Mao'nun ikinci adamı olmuştur. Fakat onun kariyerizmi sınırlı tanımlıyordu, ve 1971'de iktidara kendisi sahip olmak için gerçek yüzünü gösterdi. Bu girişim esnasında, Mao'ya bir suikast planlayacak kadar bile ileri gitti. Fakat Lin Piao teşhir oldu, ve dehşete kapılıp Sovyetler Birliği'ne kaçmayı denerken uçağı düştü ve Eylül 1971'de öldü.

Lin Piao'nun ölümü, tüm Çin'de acı sarsıntılar yaratan bir olaydı ve toplumun bütün kesimlerinde derin etkilere yol açtı. Ne de olsa Savunma Bakanı ve Mao'nun ikinci

adamıydı. Lin Piao'nun karşı tarafa geçmesi, bunu Lin Piao'nun «aşırı-sol»culuğuna karşı mücadele için bahane olarak kullanan sağcılara büyük bir güç verdi. Onlar bu fırsatı Kültür Devrimine ve tümüyle Mao'nun çizgisine bir darbe vurmak için kullandılar. Lin Piao'nun taraf değiştirmesi öte yandan da Çu En-lay'ı otoritesinin zirvesine yükseltti ve Çu'nun vesayeti altında, sağcılar, Kültür Devriminin ilk aşamalarında görevlerinden indirilenlerin bir çoğunu tekrar göreve getirme başarısını gösterdiler. Tekrar mevkiine kavuşanlardan biri sağcıların başı durumuna gelmiş olan Teng Siao-ping'di, Çu En-lay ise toparlanma noktası ve koruyucu melek oldu.

Lin Piao gibi önemli bir kişinin taraf değiştirmesi, Mao ve solcuların halk içerisinde yoğun bir ideolojik kampanya yürütmelerini gerekli kıldı. Bu, Lin Piao ve Konfüçyüs'ü Eleştirme Hareketi olarak bilinen harekettir. Böylece Lin Piao'nun, Çin'de yükselen toprak ağaları sınıfına ve feodal sisteme karşı kölelik sistemini savunan ve doktrinlerinin Çin'deki gericiiler tarafından 2000 yılı aşkın bir süredir propagandası yapılan gerici düşüncü Konfüçyüs'den siyasi olarak birçok şeyi ödünç almış olduğu ortaya çıkartılmıştır.

Konfüçyüs'ü eleştirmek, bu gerici felsefenin ve onun köleleştirici ilkelerinin -örneğin, aydınlar kol emekçileri üzerinde hakimiyet icra ederler, kitleler durumlarını olduğu gibi kabul etmek zorundadırlar çünkü durumları değişecek değildir, erkek çocuklar körösesine babalarına itaat etmek zorundadırlar, tüm erkekler doğal olarak kadınlardan üstündürler dolayısıyla kadınlar sessizce kocalarına tabi olmak zorundadırlar gibi ilkelerin- köklerine darbe vurmak anlamına geliyordu.

O dönemde iktidarda olan revizyonistlerin ve onların sağ oportünist programlarının tepeden turnağa teşhirini başlatmak için, bu hareket, siyasi ve tarihsel benzetmeler de kullanıyordu.

Agustos 1975'te, Mao tarihsel bir Çin romanının, baş kahramanı toprak ağaları sınıfından biri olan ve köylü asilere katılmak zorunda kalan ancak sonunda imparatora teslim olup imparatorun adına gerçek asilere saldıran, *Su Kenarı* adlı

romanın incelenmesi için çağrıda bulundu. Mao, bu kitabın, teslimiyetçileri devrime katılan hatta önderlerinden biri olan ancak tepeden turnağa devrimci olmayan ve sonunda ihanet eden teslimiyetçileri tanımada halka yardım edeceğine işaret etti.

Mao, Çin'de mülkiyet sisteminin değiştirilmiş olmasına ve esas olarak sosyalist olmasına rağmen, Çin'in diğer birçok önemli açılardan kapitalist toplumdan pek farklı olmadığına da işaret etti. Farklı ücret kademeleri vardı, meta sistemi hala uygulanıyordu, «burjuva hakları» halen kaldırılmamıştı ve kapitalizmden arta kalan daha birçok eşitsizlik vardı. Sömürücü toplumun bu kalıntıları yüzünden, Lin Piao veya Teng Siao-ping gibi revizyonistler iktidara gelirlerse kapitalist sistemi tekrar kurmak oldukça kolay olacaktı.

Artık hareket, sağın önderleri olarak ortaya çıkan Teng Siao-ping ve Çu En-lay'ı hedefliyordu. Revizyonistler, Mao'nun Çu En-lay'dan önce ölmesini ümid ediyor, Çu En-lay'ın kapitalizme geri geçiş önderlik edebileceğini düşünüyorlardı. Ama Çu En-lay Mao'dan önce öldü. Revizyonistler, ilk gövde gösterilerini, Mao'nun ölümünden 5 ay önce, 5 Nisan 1976'da Pekin'in başlıca meydanı olan Tien An Men'de geniş çaplı bir isyan sahneyerek yapmışlardı. Mao ve solculara doğrudan saldırarak, Çu En-lay'ı övmüş, Teng Siao-ping'i desteklediklerini ilan etmişlerdi. İsyan bastırıldı, Mao hasta yatağından kalkarak, Teng Siao-ping'i mahkum etti ve onu önder mevkilerinden attı.

Ancak bundan sonra Mao fazla yaşamadı. 9 Eylül 1976'da öldü. O'nun ölümü karşı-devrime bir sinyal teşkil etti. Ne Merkez Komitesinin, ne Siyasi Büronun, ne de Daimi Komitenin onayı alınmadan, Mao'nun, dul karısı Çiang Çing dahil, dört yakın dostu, Mao'nun kendisini halef seçtiği şeklindeki meşruluğu şüpheli bir iddiada bulunan Hua Kua-feng tarafından hapse atıldı. Parti ve ülke bir komplo ile karşı karşıya kalmıştı. Bu noktadan sonra Teng Siao-ping'in iktidara yeniden oturması, sadece bir zaman sorunu oldu. Devrim, Çin'de geçici olarak yenilmişti. ■

Tüm Çin'i saran

Kültür Devriminin etkileri

Kızıl Muhafızlar bildiri dağıtıyor.

Proletarya Sahne

İşçiler ve köylüler, Kültür Devrimi sırasında sanat sahnesini fethettiler. Kendi çabaları ve profesyonel sanatçılara verilen yapıcı eleştiriler sayesinde-- yansımaları sanatın konusu oldu, kendileri de onun yaratıcıları. Bu sayfalardaki seçmeler, o dönemde filizlenen bazı sanat alanlarından örneklerdir.

neleri Fethediyor

«Lin Piao ve Konfüçyus'u eleştirmek üzere kürsüye tırmanış»

Beyaz Saçlı Kadın, Kültür Devrimi sırasında Çiang Çing önderliğinde yaratılan örnek eserlerden biridir. Hayatlarında ilk kez bale seyreden köylülerin dile getirdikleri sözlerden bazıları şöyle:

Eski toplumda, köyümüzdeki herşey, hatta gök ve toprak bile bizi yöneten toprak sahiplerine aitti. Her yoksul köylünün durumu balede Yang Pai-lo ve Hsi-eul'un yaşadıkları cehennem gibiydi.

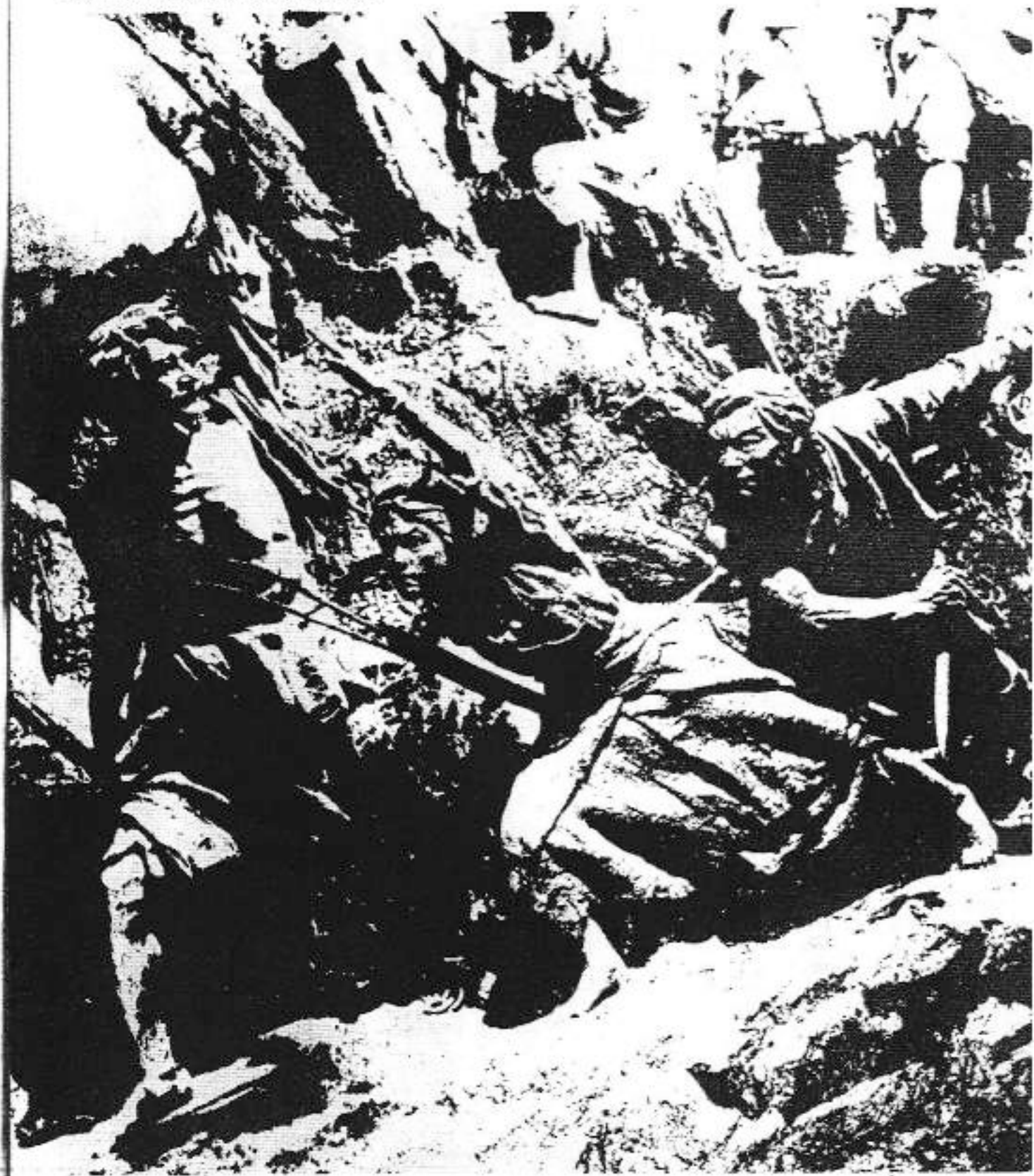
Şimdi artık yaşlı bir kadınıma ama hayatımda ilk defa bir bale gördüm. Bu «bale» denen şeyin bana neler verebileceği hakkında hiçbir fikrim yoktu. Gördüm ki hem izleyip anlaması kolay, hem de bir ders. Biz yoksul ve aşağı orta köylüler, bu çeşit devrimci baleyi kollarımızı açarak karşılıyoruz.

Bu bale, mülk sahibi sınıfların suçlarını unutmamamızı, sınıf kinimizi unutmamamızı öğretiyor; biz halk kitlelerinin ülkemizde siyasi iktidarı ele geçirmemizin kolay olmadığını, ve bu iktidarın gemlerini sıkı tutmamız gerektiğini öğretiyor.

«Serflerin Gazabı» adlı heykellerden

Mao'nun Halk Savaşı Teorisi

Purba Bangla Proletarya Partisi (Bengladeş) /PBSP

Sosyo-ekonomik yapıları, üretim biçimlerinin gelişme seviyeleri, ve temel özellikleri açısından, bugünkü dünya ülkeleri genel olarak iki gruba ayrılabilir: bir avuç kapitalist ve emperyalist ülke ile emperyalizm tarafından ezilen ve çoğunluğu teşkil eden ülkeler. Kapitalist-emperyalist güçler arasında iki emperyalist süper güç, ABD ve SSCB, dünya halklarının baş düşmanlarıdır. Diğer taraftan gelişmemiş veya az gelişmiş ülkeler, emperyalizm tarafından ezilmekte ve onun yeni (ya da yarı) sömürge sistemine bağlanmaktadır. Bu ülkeler, şekilsel olarak bağımsız olmalarına ve buralarda yerli hükümetler iktidarda olmalarına rağmen, gerçek bağımsızlığa sahip değildirler. Buralardaki yerli hükümetler gerçekte çeşitli emperyalistlerin (ya da bir emperyalist bloğun) uzantıları ve kuklalarıdır. Üretim biçimlerindeki, üretici güçlerin gelişmesindeki, gelişmelerin aşama veya seviyesindeki farklılıklara rağmen, bu yeni (veya yarı) sömürge ülkeler, bazı ortak temel özellikleri paylaşırlar:

-Birkaçı hariç, bu ülkeler tarımda feodalizmi şu veya bu oranda muhafaza ederler. Fakat çoğu kez, eski klasik tipiyle bir feodalizmin varlığı söz konusu değildir. Daha çok, emperyalizmin işleyişi sonucu kapitalizmin belli oranda gelişmesinden dolayı, ve daha genel anlamda, artan emperyalist nüfuzdan ötürü, feodalizm çürümüş ve halen çürümektedir.

-Dolayısıyla, tarım yarı-

feodalizme indirgenmiş durumdadır. Feodaller, devlet iktidarını yalnız başlarına ellerinde tutmazlar. Bunlar emperyalizmin araçları durumundadırlar ve süregelen emperyalist yağmanın başlıca dayanaklarından birini oluştururlar.

-Bu ülkelerde gelişen (ve halen gelişmekte olan) kapitalizm, bağımsız milli kapitalizm değildir; aksine, emperyalizme bağımlı çarpık bir kapital durumundadır ve karakteri komprador ve bürokrattır. Bu çarpık komprador-bürokrat kapitalizm, emperyalist sömürünün ana dayanaklarından biridir.

-Bu ülkelerin hükümetleri, komprador-bürokrat kapitalizmin ve feodalizmin temsilcileridirler, emperyalistlerin elinde kukladır ve onların çıkarlarına hizmet ederler.

-Emperyalizmin bu ülkelere nüfuz etmesi ve bu ülkeler üzerindeki hakimiyeti, milli kapitalizmin ve milli burjuvazinin gelişmesini engeller.

-Bu ülkelerde, halk kitlelerinin kurtuluşu ve sosyal ilerlemenin önündeki başlıca engeller, yabancı emperyalizm ve bunun yanı sıra emperyalizm ile gayri-mukaddes ittifak içinde ve ona bağımlı olan komprador bürokrat kapitalizm ve feodalizmdir.

Bu özellikler, bu ülkelerin niteliğinin genel olarak yeni (veya yarı) sömürge olduğunu belirlerler. Bu ülkelerde devrimin aşaması burjuva demokratik, yani milli demokratik, devrimin hedefi ise Mao'nun ifade ettiği gibi, «yabancı emperya-

list baskıyı ortadan kaldırmak için bir milli devrim, feodal toprak ağası baskısını yok etmek için de bir demokratik devrim»'dir. Bu iki devrim içiçe geçmiş, karşılıklı olarak birbirine bağlı ve birbirine bağımlıdır -birini yapmadan diğeri gerçekleştirilemez mümkün değildir. Bu ülkelerin devriminin yolu, güzergahı Başkan Mao tarafından çizilen ve gerçekleştirilen ve büyük Çin devriminin örsünde doğruluğu ispatlanan yeni demokratik devrim ve halk savaşı yoludur. Çin devrimine şahsen katılımıyla ve Marksizm-Leninizm'in genel gerçekliğini Çin devriminin somut şartlarına yaratıcı bir şekilde uygulamasıyla, Başkan Mao bu halk savaşı ve yeni demokratik devrim güzergahını ve buna ait devrimci teoriyi, strateji ve taktiği geliştirdi. Proleter dünya devrimine ve Marksizm-Leninizm'e yapılan bu muazzam öneme sahip katkılar, sadece Çin devrimi için geçerli olmakla kalmayarak, *Devrimci Enternasyonalist Hareket'in Deklarasyonu*'nda isabetli bir şekilde ifade edildiği gibi: «Sömürge, yarı (ya da yeni) sömürge ülkelerde devrimci strateji ve taktikleri işleyip genişletmek için, Çin'de uzun yıllar süren devrimci savaş içinde Mao Zedung tarafından geliştirilen teori, hala referans noktasını teşkil etmeye devam ediyor.»²

Çin Devrimi'nin zaferinden ve 2. Dünya Savaşından sonra, emperyalist sistemde ve bir bütün olarak dünya durumunda önemli değişiklikler söz konusu olmuştur.

Bu değişiklikler şunları kapsar:

-Yeni-sömürgecilik, eski sömürgecilik sisteminin yerini almıştır. Hemen hemen tüm eski sömürge ülkelerde, sözüm ona «bağımsız milli devletler» ortaya çıkmıştır.

-Yeni sömürgeci sistemde emperyalizm az gelişmiş ülkelerin hemen hemen tümünde kapitalist gelişmeyi hızlandırmıştır, öyle ki bu ülkeler son derece geri durumlarından tarım alanında dahi yavaş yavaş çıkmaktadırlar, yine de tüm bunlar çarpık bir şekilde gerçekleşmektedir. Güçlü merkezleşmiş askeri-bürokratik devlet cihazı artık sağlam bir zemin üzerinde dikilebilmektedir.

2. Dünya Savaşı sırasında ve hemen ertesinde, bir dizi ülkede proletarya tarafından önderlik edilen sosyalist ve yeni demokratik devrimler zafer kazandı, böylece sosyalist bir kamp oluştu. Ancak önce Sovyetler Birliği'nde ardından da Arnavutluk'ta ve Çin'de revizyonizme ve kapitalizme geri dönüşten dolayı, bugün dünyada herhangi bir sosyalist ülke yoktur. Revizyonistlerin bu dönemi sonu ve bütün bu faktörlerin kaçınılmaz etkisinden dolayı, bütün dünyada ulusal kurtuluş hareketleri ve aynı zamanda proletaryanın devrimci hareketleri (yani dünya komünist hareketi) yanlış bir seyir alarak korkunç darbeler yedi, ve gerçek ulusal kurtuluş hareketleri ilerici uluslararası yardımdan yoksun kaldılar.

1960'tan bu yana, revizyonist Sovyetler Birliği sosyal-emperyalist bir ülkeye dönüştü ve böylece dünya siyaset sahnesine yeni bir emperyalist süpergüç olarak çıktı. Sonuç olarak emperyalist ülkeler, iki süper gücün başını çektiği birbiriyle rekabet içinde olan iki blokta gruplaşmış bulunuyorlar. ABD emperyalizmi ve Sovyet sosyal-emperyalizmi, baskı ve sömürlerini daha da yoğunlaştırmak ve etki alanlarını sürekli genişletmek için yerkürenin yeniden paylaşımı yönünde şiddetli bir çekişme hatta bir ölüm kalım mücadelesi içerisinde bulunuyorlar. Bu çekişme giderek daha da keskinleşmektedir. Bundan dolayı, Sovyet sosyal-emperyalistleri birçok ülkenin anti-emperyalist ulusal kurtuluş hareketini kendi çıkarları için kullanmaya başlamıştır. Aynı şekilde ABD

emperyalistleri de anti-Sovyetik kurtuluş mücadelelerini kendi amaçları için kullanmaktadırlar. Bütün bunların sonucu olarak, bir kurtuluş mücadelesinin, emperyalist bloklardan birine karşı diğer bloğun yardımı olmadan zafer kazanıp kazanamayacağına ilişkin kuşklar ve kafa karışıklıkları ortaya çıkmıştır.

Bu değişikliklerle bağı içinde, Sovyetler Birliği ve özellikle Çin'in revizyonizme düşmesinden bu yana Mao Zedung'a yapılan saldırılardan ve katkılarının çarpıtılıp yadsınmasından dolayı, yeni, yarı-sömürge ülkelerin devriminde halk savaşı yolunun geçerliliği ve uygulanabilirliğine ilişkin de kuşklar ortaya çıkmıştır. Özel olarak, Moskova yanlısı, Teng yanlısı ve Hoca yanlısı revizyonistler, karışıklık yaymakta, «alternatif yol» adına çeşitli revizyonist ve gerici çizgilerin propagandasını yapmakta, ve devrimci hareketlere onarılması mümkün olmayan zararlar vermektedirler. Emperyalizmin ve revizyonizmin bu maskara vekillerinin azılı saldırılar düzenlemeleri ve Marksizm-Leninizm'in en yüksek gelişmesi olan Mao Zedung Düşüncesi'ni çarpıtmaya, prestijini düşürmeye ve eninde sonunda onu toptan bir kenara atmaya çalışmaları aslında gayet doğaldır. Gerçek Marksist devrimciler muzaffer halk savaşı örnekleri vermedikleri müddetçe de bunlar böyle yapmaya devam edeceklerdir. Peru'da Peru Komünist Partisi önderliğinde ilerleyen halk savaşı, tüm dünyanın ezilenleri için bu yönlü yeni umitler ve gayeler yaratmıştır bile.

Bu makalede, halk savaşının ilkelere yapılan saldırıları geri püskürtmeye ve «alternatif yol» safsatasının temelsizliklerini ortaya çıkartmaya çalışacağız. 2. Dünya Savaşı'ndan bu yana dünyadaki değişikliklere rağmen, Başkan Mao tarafından yaratılan ve güzergahı çizilen halk savaşı yolunun, geçmişte olduğu gibi bugün de ezilen ülkelerde Yeni Demokratik Devrimin zafere ulaşması için tayin edici öneme sahip olmaya devam ettiğini göstereceğiz. Mesele, Mao'nun Halk Savaşı konusundaki ilke ve derslerinin faydalı olduğu değildir; mesele, bunlar olmaksızın bu ülkelerde zafer kazanmanın mümkün

olmadığıdır.

Ezilen ülkelerde halk savaşının yolu, proletarya önderliğinde devrimci halkın devlet iktidarını ele geçirmesinin yoludur -bunun içindir ki halk savaşı, yeni demokratik devrimin genel stratejisi ve siyasi çizgisi meselesidir.

Halk Savaşı: Sadece Taktik Sorunu mu, Yoksa Strateji ve Genel Siyasi Çizgi Sorunu mu?

Fakat çeşitli ülkelerde, silahlı mücadele yürüten ve Marksist olduğunu iddia eden, Hatta Mao'dan dersler çıkartıklarını söyleyen, ama gerçekte sadece onun askeri meselelerdeki, özellikle de gerilla savaşı konusundaki katkılarına değer veren birçok güç mevcuttur. Bu güçlerin bir kısmı Küba yanlısı unsurlardır, bazıları Moskova yanlısıdır, bazıları Hoca'cı, ve diğer sol küçük burjuva devrimcileridir. Bazıları ise kendilerinin Maoist olduklarını söylemektedirler. Bu güçlerin hemen hemen tümü Mao Zedung Düşüncesi'ne karşı çıkmalarına rağmen, Mao'nun askeri alandaki katkılarından bahsetmektedirler --bunun nedeni, Mao'nun savaş alanındaki ve özellikle de gerilla savaşı alanındaki katkılarının tarihte eşsiz olmasıdır. Dolayısıyla, kendileri de silahlı mücadele yürüttüklerinden dolayı, ve askeri strateji öğrenmek ve uygulamak zorunda oldukları için, Mao'nun bu alandaki katkılarını kabul etmeden edemezler. Ancak bu çeşitli düşüncelerin savunucuları, kendi oportünist sınıf mevzileri icabı, halk savaşı teorisinin stratejik ve siyasi özünü ya anlamazlar ya da karşı çıkarlar veya çarpıtırılar. Çokları, Mao'nun halk savaşı teorisini sırf taktik ve gerilla savaşı şeklinde yanlış yorumlarlar.

Bu güçlerle tartışmanın esas konusu şudur: Ezilen ülkelerde proletarya önderliğinde halkın iktidarı ele geçirmesinin yolu nedir, ve niçin?

Mao önderliğinde Çin halkının devrimci mücadelelerinin başlamasına dek, Marksizm biliminin hazinesinde iktidarı ele geçirmenin tek bir kavramı mevcuttu: Rusya'daki Sosyalist Ekim Devriminin yolu.

İktidarın Ekim yolundan başka bir şekilde ele geçirilmesi gibi bir düşünce o dönemdeki Marksist çevrelerde yoktu. Hem Rusya hem de Çin'in devrim öncesi sosyo-ekonomik şartlarının karşılaştırmalı bir incelemesini ilk yapan ve iktidarı ele geçirmede Rusya yolunun, ya da Ekim yolunun, emperyalizmin başkısı altında olan Çin gibi esas olarak feodal bir ülkede uygulanamayacağını gösteren Mao Zedung olmuştur. Mao şöyle izah ediyordu:

«...Faşist olmadıkları ya da savaş halinde olmadıkları zaman, kapitalist ülkeler içte (feodalizmi değil) burjuva demokrasisini uyguluyorlar; dış ilişkilerinde is kendileri tahakküm altında olmayıp, başka ülkeleri tahakküm altında tutarlar. Bu özelliklerinden dolayı, kapitalist ülkelerdeki proletarya partisinin görevi, uzun bir legal mücadele dönemi boyunca işçileri eğitmek, kuvvet toplamak ve böylece kapitalizmi nihai olarak yıkmaya hazırlanmaktır...Komünist partilerin vermek istedikleri tek savaş, hazırlanmakta oldukları iç savaştır. Fakat bu ayaklanma ve savaş, burjuvazi gerçekten çaresiz bir duruma gelinceye, proletaryanın çoğunluğu silaha sarılıp savaşımaya kararlı hale gelinceye ve köylük bölgelerdeki kitleler proletaryaya gönüllü olarak yardım edinceye kadar başlatılmamalıdır. Ve böyle bir savaşı başlatmanın zamanı geldiğinde, ilk adım şehirleri ele geçirmek, ardından da köylük bölgelere ilerlemek olacaktır, tersi değil. Bütün bunlar kapitalist ülkelerdeki komünist partiler tarafından yapılmıştır ve Rusya'daki Ekim Devrimi'yle de doğruluğu ispatlanmıştır.

«Çin ise farklıdır. Çin'in özellikleri, bağımsız ve demokratik değil yarı-sömürge ve yarı-feodal olması, içte demokrasi olmayıp feodal baskı altında bulunması ve dış ilişkilerinde millî bağımsızlığa sahip olmayıp emperyalizmin tahakkümü altında olmasıdır. Dolayısıyla yararlanılabileceğimiz bir parlamentomuz ve işçileri legal olarak grev için örgütlenme hakkımız yoktur. Komünist partisinin buradaki görevi, esas olarak, ayaklanma ve savaşı başlatmadan önce uzun bir legal mücadele döneminden geçmek ve önce büyük şehirleri ele geçirip ardından köylük

bölgeleri işgal etmek değil, tam tersidir.»³

Mao göstermiştir ki, Çin gibi tarım ekonomisinin ağırlıkta olduğu, emperyalizm tarafından ezilen ve feodalizmin özelliğini verdiği bir ülkede, köylüler devrimci güçlerin esas kesimini oluşturur, ve bu nedenden ötürüdür ki kırsal alanlar parti faaliyetinin ağırlık noktalarını oluşturuyorlardı ve iktidarın önce kırsal alanlarda ondan sonra şehirlerde ele geçirilmesi gerekiyordu. Geniş kırsal alanda iktidarın ele geçirilmesi, kurtarılmış bölgeler ya da üs alanları yaratmak için, esas olarak köylü kitlelere dayanarak uzun süreli halk savaşı, sonra bu kurtarılmış bölgelerin ya da üs alanlarının geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması, ardından iktidarın şehirlerde ele geçirilmesi şeklindeki uzun süreç boyunca aşamalı olarak ilerledi. Bütün bu nedenlerden dolayı, Çin devriminde esas mücadele biçimi Rusya'da olduğu gibi uzun bir dönemi kapsayan ve ülke çapında bir ayaklanmaya götüren legal mücadeleler ve kitle hareketleri değil, başından itibaren silahlı mücadeleydi. Esas örgütlenme biçimi silahlı örgütlenmeydi -devrimci orduydu; böyle bir ordu proletarya önderliğindeydi ve esas olarak köylü savaşçılardan oluşuyordu. İşte Mao Çin devriminde iktidarın ele geçirilmesinin yolunun tipik özelliklerini, Rus devriminin kilerden farklı olarak böyle tanımlıyordu.

Dolayısıyla, silahlı mücadele sorununun veya halk savaşı sorununun bazı taktikler sorunu olmadığı, aksine köylülük sorununun önemi, parti faaliyetinin ağırlık merkezi, iktidarı ele geçirmenin araçları ya da biçimleri ve benzeri gibi bir dizi önemli siyasi sorunla sıkı sıkıya bağlı genel çizginin temel sorun olduğu barizdir. Eğer Çin devriminde (veya daha genel olarak emperyalizmin ezdiği ve feodalizmin karakterize ettiği ülkelerde) parti, silahlı mücadelelerin merkezi görev belki olacağı belki de olmayacağı, iktidarın ele geçirilmesinin kırdan da şehirlerden de başlayarak mümkün olacağı kararını alsaydı, o zaman parti silahlı mücadeleyi sırf taktik bir soruna indirmiş olurdu. Ancak sorun Çin'de böyle ele alınmadı. Wang Ming, Li Li-san

ve Çin partisinde «sol» ve sağ çizgilerin diğer temsilcileri sorunu sürekli böyle koymaya çalıştılar. Merkezi şehirlerde olan ayaklanma çizgisini savundular, ve köylüler arasında çalışmayı ve silahlı mücadeleyi ikinci plana düşürdüler. Bu çizgilerin etkisinden dolayı Çin devrimi kayıplar verdi. Bu yanlış askeri çizgiler, «sol» veya sağ çeşidinden siyasi sapmalarla bağ içindeler.

Silahlı mücadelenin ve silahlı örgütlenmenin, esas mücadele ve örgütlenme biçimleri olduğu gerçeği, kitle örgütlenmesinin ve kitle hareketlerinin reddedildiği anlamına mı gelir? Hayır. Silahlı mücadelenin esas mücadele biçimi olduğunu söylemekle silahlı mücadelenin tek mücadele biçimi olduğunu söylemek aynı şey değildir. Mao, Çin devriminde her iki mücadele biçiminin de önemine işaret etmişti:

«Buna karşılık, silahlı mücadeleye ağırlık vermek diğer mücadele biçimlerini terk etmek anlamına gelmez; tam tersine, silahlı mücadele diğer mücadele biçimleriyle birarada yürütülmezse başarıya ulaşamaz. Köylük bölgelerdeki üs alanlarındaki çalışmayı vurgulamak demek, hafa düşmanın hakimiyeti altında olan şehirlerde ve diğer geniş köylük bölgelerdeki çalışmamızı terk etmek demek değildir; tam tersine, şehirlerdeki ve diğer köylük bölgelerdeki çalışmalarımız olmasa, kendi kırsal üs alanlarımız tecrit olur ve devrim yenilgiye uğrar. Ayrıca devrimin son hedefi düşmanın esas üsleri olan şehirlerin ele geçirilmesidir, ve bu hedef, şehirlerde yeterli çalışma yapmadan gerçekleştirilemez.»⁴

Silahlı mücadele ile kitle hareketleri arasındaki ilişki konusunda Mao şöyle der:

«...Çin'de esas mücadele biçimi savaş, esas örgütlenme biçimi ordudur. Kitle örgütlenmesi ve kitle mücadelesi gibi diğer biçimler de son derece önemli hatta vazgeçilmez biçimlerdir ve hiçbir şart altında küçümsenemezler; ama onların amacı savaşa hizmet etmektir. Bir savaşın patlamasından önceki bütün örgütlenme ve mücadele savaşa hazırlık içindir...Savaş patladıktan sonra ise, bütün örgütlenme ve mücadele savaşa dolaylı ya da

dolaysız olarak uyum içinde yürütülür.»⁵

Halk Savaşının Temel Özellikleri

Genelde halk savaşı çizgisini tartışmış olmamıza rağmen, halk savaşının temel özellikleri hakkında bir de özel tartışmanın gereği vardır. Bu özellikler şunları kapsar: 1-Proletaryanın önderliği; 2-Merkezi görev: gerilla savaşı, başından itibaren silahlı mücadelenin başlatılması sorunu; 3-Kitle çizgisi ve kendi gücüne dayanma ilkesi; 4-«Şehirleri kırlardan kuşatma» ve bununla ilişkisi olan başka askeri meseleler, örneğin, us alanları, uzun süreli savaş, gerilla savaşının stratejisi ve taktikleri, vb.

Proletaryanın Önderliği

Bu, halk savaşı stratejisinin ilk ve başta gelen ilkesidir; zaferin anahtarıdır. Sadece proletaryanın önderliği yeni demokratik devrimi sonuna kadar -sosyalizm ve komünizm için devrime kadar- götürülebilir. Çağdaş dünya tarihinin tecrübesini değerlendirirken *Devrimci Enternasyonalist Hareket'in Deklarasyonu* doğru olarak şunu belirtmiştir:

«...tarih gösteriyor ki, Marksist-Leninist bir parti tarafından önderlik edilmeyen bir "anti-emperyalist cephe" (veya buna benzer bir "devrimci cephe"), böylesi bir cephe veya içindeki güçler "Marksist" (gerçekte sahte Marksist) bir renge büründüğünde bile, iflas edecektir. Böylesi devrimci şekillenmeler yığıt mücadeleler yürütmüş, hatta emperyalizme güçlü darbeler indirmiş olmalarına rağmen, ideolojik ve örgütsel olarak emperyalist ve burjuva etkilere karşı direnme yeteneğine sahip olmadıklarını ortaya koymuşlardır. Böylesi güçler iktidarı ellerine geçirdikleri yerlerde bile toplumun bütünüyle tutarlı bir dönüşümünü sonuna dek götüremeyerek, er geç ya emperyalistler tarafından devrilerek ya da kendileri bizzat emperyalistlerin yardakçısı yeni bir gerici iktidar gücü haline gelerek son bulmuşlardır.»⁶

Küba, Angola, Etopya, Zimbabve, Nikaragua vb. ülkelerde

olan tam da budur. Küba, Sovyet sosyal-emperyalizminin suç ortağı ve uzantısı haline gelmiştir. Diğerleri şu veya bu emperyalistin yeni sömürgeleri haline gelmiş durumdadırlar. Bütün bu olaylar göstermektedir ki proletaryanın önderliği olmadan, bırakalım sosyalist devrim aşamasına ilerlemeyi, milli demokratik devrimin tamamlanması bile mümkün değildir.

Silahlı mücadeleyi, bir anti-emperyalist sol küçük burjuva veya burjuva devrimciler cephesi önderliğinde yürütüp proleter önderliğin vazgeçilmezliğini reddetmek, bir proletarya partisi oluşturma ve geliştirmenin gerekliliğini kabul etmemek, halk savaşı yolunu reddederek silahlı mücadele sorununu genel bir çizgiden taktiklere indirgemek, devrimci kitle çizgisini yani silahlı mücadele yürütmeye halk kitlelerine dayanma çizgi ve ilkesini, ve silahlı mücadelede kitle katılımı çizgisini reddetmek, silahlı mücadeleyi kitlelerden tecrit halinde yürütmek ve sadece elverişli coğrafik alanlarda saklanarak silahlı mücadeleyi aşağı yukarı terörist bir çizgi etrafında sürdürmek — tüm bunlar Mao Zedung Düşüncesi'nin ve halk savaşı yolunun zıddı olan «alternatif yol» dedikleri saf-satmanın özellikleridir. Küba, bu «alternatif yol»un esas savunucusudur. Ne denli acı olursa olsun, gerçek şudur ki bu «silahlı revizyonist» çizginin Latin Amerika ülkelerinde muazzam bir etkisi olmuştur ve hala da vardır.

Son yıllarda, Sandinista modeli diye tanınan ve yukardakiyle birçok ortak özellikleri olan bir «alternatif yol» ortaya çıktı. Bir başka önemli benzerlik, devrimin bütün aşamalarını tek bir aşamada birleştirmeleri ve «sosyalist» devrim sloganını yükseletmeleridir. Böylelikle yeni demokratik devrimin gerçek görevlerini gözardı etmektedirler: işçi sınıfını, müttefiklerinden, özellikle köylülükten tecrit etmekte, böylece işçi sınıfının emperyalizmi ve feodalizmi tepeden turnağa tasfiye etme kabiliyetini ciddi olarak engellemektedirler. Biçiminden dolayı, bu, «sol» silahlı revizyonizmdir. Bu çizgiyi takip eden sol küçük burjuva devrimciler, ezilen ülkelerin ulusal kurtuluş mücadelelerini sapırtmada, onları denetim altında tutmada ve

kullanmada Sovyet sosyal emperyalizminin çarpık amaçlarının araçları arasındadırlar.

SSCB'nin kapitalizme yozlaşmasından sonra Sovyet revizyonist alçaklar, güçlü bir Sovyet «sosyalist» devletinin ve güçlü bir «sosyalist» kampın ortaya çıkması sonucu, emperyalizmin ve yeni sömürgeciliğin zayıfladığı ayrıca emperyalizm ile sosyalizm arasındaki güç dengesinin kesin bir şekilde değiştiği teorisini ortaya attılar. Bu değişen güç dengesinin sosyalizme barışçıl geçişi mümkün kıldığını iddia ettiler, ve o dönemde çeşitli ülkelerin ulusal kurtuluş mücadelelerine karşı çıktılar. Sosyal emperyalist olarak güç kazandıktan ve iştahları iyice açıldıktan sonra, içine sızmak ve kullanmak amacıyla, ABD emperyalizmine karşı olan ulusal kurtuluş mücadelelerine sempati duyar gibi yaptılar. «Sosyalist» kampın artan gücünden dolayı ulusal kurtuluş hareketlerinde proleter önderliğin gerekli olmadığı ve ulusal kurtuluş hareketlerinin sadece «sosyalist» ülkelerin maddi, askeri ve diğer yardımına dayanmak suretiyle zafer kazanabilecekleri çığırkanlığını yaptılar, doğrudan (Sovyet revizyonizmi tipinde) sosyalizme gitmeyi mümkün ilan ettiler. Elbette ki bu teori, giderek Sovyet askeri yardımına doğru meyil gösteren sol burjuva ve küçük burjuva devrimciler içerisinde epey itibar kazandı. Çin'de sosyalizmin yenilgisi, dönek Deng kliğinin devrime doğrudan saldırması ve alenen reddi, ulusal kurtuluş hareketlerinde güçlü bir proleter önderliğin yokluğu, doğru bir çizgi önderliğinde güçlü bir halk savaşının varolmaması — bütün bu gelişmeler de bu çizgiyi güçlendirdi.

Bugün, yukarıda bahsedilen «sol» silahlı revizyonizm giderek sağ revizyonizmle içiçe geçmektedir, çünkü ideolojik kökenleri aynıdır: proletaryanın önderliğini ve kendi gücüne dayanma çizgisinin reddi, bunun yerine, «sosyalizm»e doğrudan gitme bayrağı altında dış yardıma (yani sosyal emperyalizme) tamamen bağımlılık. Tek kelimeyle ifade edecek olursak, bunların çizgisi, Mao'nun halk savaşı çizgisini reddetmektedir.

Bu aynı «alternatif yol»un bir başka çeşidinde ise, kitlelerden

Çang Çun-Çiao

Şanghay'lı işçiler Parti'deki devrimcilerin arkasında yürüyorlar.

Revizyonist parti önderleri, kitlelerin yuhalamaları ve eleştirileri içinde sokaklarda gezdiriliyorlar.

Devrimci 3'lü 1'lik komiteleri.

Şanghay'da Kızıl Muhafızlar

kopuk bir şekilde ancak zaman zaman kamuoyunun ruh halini iyi kullanabilen bazı sözüm ona sol ordu subayları (çoğunlukla fazla yüksek rütbeli olmayanlar) askeri bir darbe yoluyla iktidarı ele geçirmeye çalışırlar. Ardından bir «komünist», veya «sosyalist» ya da «işçi» partisi kurarlar ve yaptıklarının devrim olduğunu ilan ederler. Arkasından da sosyalizmin resmi kararnamele yoluyla kurulacağı yönünde feryat ederler. Etopya ve Afganistan bu çeşitlemenin örnekleridir; önemli ölçüde Libya da öyle. Genellikle bu tip durumlarda, darbenin önderleri ABD bloğuna karşı tavır alırken Sovyetlerin kucakına otururlar ve ülkeyi sosyal emperyalizmin bir yeni- sömürgeci haline getirirler. Bazen ise Afganistan'da olduğu gibi darbeyi bile Sovyetler Birliği yönlendirir. Bu yol da proletarya diktatörlüğünü ve halk kitlelerine dayanmayı reddeder ve bir grup bireyin iyi niyetleriyle dış yardıma dayanır, ki bunların tümü halk savaşının tamamen reddedilmesi anlamına gelir. Böyle bir yol eninde sonunda şu veya bu emperyalistin hakimiyeti altına girmeye mahkumdur.

Mao, yeni demokratik devrimde proletarya diktatörlüğü sorununu şöyle değerlendiriyordu:

«Halkın demokratik diktatörlüğünün işçi sınıfı önderliğine ihtiyacı vardır. Çünkü en ileri görüşlü, en özverili, ve en tepeden tırnağa devrimci olan işçi sınıfıdır. Tüm devrim tarihi kanıtlamıştır ki işçi sınıfının önderliği olmadığında devrim başarısız olmaktadır, işçi sınıfının önderliği olduğunda ise devrim zafere ulaşmaktadır. Emperyalizm çağında, hiçbir ülkede hiçbir diğer sınıf gerçek devrimi zafere götüremez. Bu, Çin'in küçük burjuvazisinin ve milli burjuvazisinin önderlik ettiği birçok devrimin başarısızlığa uğramış olması gerçeğiyle berrakça kanıtlanmıştır.» (altını çizen PBSP)

Bugün emperyalistler ve diğer bölgesel hegemonyacı ve yayılmacı güçler, çeşitli ulusal kurtuluş mücadelelerinin içerisine sızarak onları maddi, askeri ve diğer sözümona yardımlarla saptırmakta, yanlış yöne çevirmektedirler. Bundan da öte, dünyanın yeniden paylaşımı ve etki alanlarının genişlemesi için

yoğunlaşan bir rekabet içindeki iki emperyalist süpergüç, rakibine yönelen ulusal kurtuluş mücadelelerini kendi emelleri için kullanmaya çalışarak bu hareketlerin başına kendi kuklalarını yerleştirmektedirler. Böylesi bir dünya durumunda, gerçek Marksist-Leninist'lerin yeni demokratik devrim sırasında proletaryanın önderliğinin vazgeçilmezliği anlayışını geniş bir şekilde yaymaları zorunludur.

Proletaryanın Önderliği: Ne Anlama Geliyor?

Kendisine sosyalist veya Marksist diyen -ve aslında sadece sahte sosyalist ve sahte Marksist olduklarını görmüş olduğumuz- güçlerin çoğu, proletaryanın bağımsız siyasi partisinin vazgeçilmezliğini reddederler veya da buna yeterli dikkati göstermezler. Gerçekte, partisinin önderliği, proletarya önderliğinin en önemli yönüdür. Bu, proletaryanın devrimci hareketlerde (veya devlet iktidarında ve yönetimde) önderliğini icra edebilmesinin tek yoludur. Bağımsız proletarya partisinin veya onun harekete önderliğinin tesis edilmesini yadsıyarak, küçümseyerek, ya da buna karşı çıkarak, proletarya sınıfının devrimci harekete önderliğinin tesis edilmesi mümkün değildir. Mao, bu noktayı şu sarılı ifadeyle dile getirmişti:

«Şayet devrim olacaksa, o zaman devrimci bir parti şarttır. Devrimci bir parti olmadan, Marksist Leninist devrimci teori temelinde ve Marksist Leninist devrimci tarzda kurulmuş bir parti olmadan, işçi sınıfına ve geniş halk kitlelerine, emperyalizmi ve onun etrafa saldıran köpekleri yenmede önderlik etmek mümkün değildir.»⁸

Böyle bir proletarya partisi, yine Mao'nun sözleriyle, «Marksizm-Leninizm teorisiyle silahlanmış, özeleştirici metodunu kullanan ve halk kitleleriyle bağ olan disiplinli bir parti»⁹dir. Proletaryanın ideolojisine rehberlik eden bütünsel teorik temel, Marksizm-Leninizm-Mao Zedung Düşüncesi'dir.

Yeni Demokratik Devrimin Zaferi Nasıl Sosyalist Devrimin Taşlarını Döşer?

Stalin ve Mao tekrar tekrar gözlemlemişlerdir ki, işçi sınıfı önderliğindeki bir yeni demokratik devrim, (amacı kapitalizmi ve burjuva diktatörlüğünü kurmak olan) eski demokratik dünya devriminin bir parçası değil, aksine, nihai amacı sosyalizm ve komünizm olan dünya proleter sosyalist devriminin bir bileşenidir. Mao şu sözleriyle bu gerçeği daha da berraklaştırmıştır: «Demokratik devrim, sosyalist devrim için gerekli olan hazırlık, sosyalist devrim de demokratik devrimin kaçınılmaz sonucudur.»¹⁰ Devrimi yeni demokrasiden sosyalist devrime ve ötesine ilerletmeyi mümkün kılan da işçi sınıfı önderliğidir. Mao'nun söylediği gibi:

«Yeni demokratik devrim, dünya proleter sosyalist devriminin bir parçasıdır çünkü emperyalizme, yani uluslararası kapitalizme karşı bir şekilde karşı çıkmaktadır. Siyasi olarak, devrimci sınıfların, emperyalistler, hainler ve gericiler üzerindeki ortak diktatörlüğü için mücadele eder ve Çin toplumunun burjuva diktatörlüğü altındaki bir toplum haline gelmesine karşı çıkar. İktisadi olarak, emperyalistlerin, hainlerin ve gericilerin bütün büyük teşebbüslerinin ve sermayesinin millileştirilmesini ve toprak ağalarının elindeki toprakların köylülere dağıtılmasını hedef alır. Buna karşılık özel kapitalist teşebbüsleri genel olarak muhafaza eder ve zengin köylü ekonomisini tasfiye etmez. Böylelikle, bu yeni tip demokratik devrim bir yandan kapitalizmin gelişmesine izin verirken, diğer yandan sosyalizm için gerekli ön şartları da yaratır...»¹¹

Söz edilmesi gereken diğer faktörler de vardır:

Birincisi, bu devrim süreci, bu ülkelerde devrimci fırtınalar içinde çelikleşmiş proletaryanın partisinin güçlü, kitle tabanlı ve ülke çapında inşasını mümkün kılar. Parti daha sonra sosyalist devrimi başlatma ve ona önderlik etmede halkın güvenini kazanır. Mao bunu son derece vurgulamıştır.

İkinci olarak, milli demokratik devrimin doğal ve genel olarak uzun olan tüm dönemi boyunca, partinin Marksizm-Leninizm, sosyalizm, ve komünizm lehine propaganda çalışması yaparak kamuoyu yaratma fir-

satı vardır. Böylelikle parti halkı ideolojik olarak sosyalist devrime doğru devam etmeye hazırlar. Mao aynı zamanda buna da çok önem vermişti.

Üçüncüsü, proletarya önderliğindeki demokratik devrimin başarıyla tamamlanması sosyalizm için maddi bir temel yaratır (yukarıda Mao'nun «sosyalizmin ön koşulları» diye değindiği budur). Emperyalizm ve komprador kapitalizm tamamiyle yok edilerek ve tüm zenginlik ve sermaye millileştirilerek, ülke sermayesinin ve endüstrisinin önemli bir parçasının sosyalist dönüşümüne doğru uzun bir adım atılmış olur, çünkü böyle ülkelerde emperyalistler ve bürokrat kapitalistler mülkiyetin çoğunluğuna sahiptirler. Aynı zamanda uzun süreli halk savaşı sırasında, geniş köylü kitleleri, kooperatifler ve son derece ileri ve disiplinli bir örgütlenme olan devrimci ordu da dahil, sayısız alt ve üst düzeyde örgütlenmelerde örgütlenirler. Bir zamanlar geri durumda olan köylü kitlelerinin bilinci savaşın içinde, hem de gerilla savaşı gibi çevik ve yaratıcı bir pratiğin içinde hızla gelişir. Tüm bunlar da sosyalist devrime doğru devam etmenin maddi temelini bir parçasıdır.

Merkezi Görev: Gerilla Savaşı

Bu ülkelerde «Ne Yapmalı?» olmak, silahlı mücadeleyi ta baştan başlatıp gerilla savaşını merkezi görev olarak kavramak demektir.

Ezilen ülkelerde örgüt ve mücadele inşa edip geliştirmek için, merkezi görev, özgül biçimi gerilla savaşı olan silahlı mücadeledir. Dolayısıyla, örgüt ve mücadele inşası için merkezi görev gerilla savaşıdır. Bu sorun, kırsal alanda köylüler içinde çalışma yapmanın tayin edici önemiyle doğrudan ilişkilidir.

«Ne Yapmalı?» -nasıl ve ne zaman başlamalı? Çığır açan kitabında Yoldaş Lenin, bu sorunun çözümünü Rus Devriminin somut şartlarında ve çağında ortaya koydu. Rusya'da parti inşasının ilk aşamalarında örgüt ve mücadeleyi inşa etmek için merkezi görevin bir tüm Rusya siyasi yayın organı geliştirmek olduğunu gösterdi. Lenin, devrimci siyasetin, yani reformizm

ve ekonomizm değil iktidarı ele geçirme siyasetinin, baştan itibaren işçi sınıfına götürülmesi gerektiğini, ve bunu en iyi yapmanın da tüm Rusya için merkezi bir siyasi organ gerektirdiğini ortaya koydu. Lenin için, devrimci siyaset bir bilimdi, dolayısıyla işçi sınıfına ekonomik ve reformist sonuçlar için yürüttüğü hareketler yoluyla kendiliğinden ve otomatik olarak gelemezdi; aksine, dışarıdan, işçileri merkezi bir siyasi organla eğiten profesyonel devrimcilerin partisinden getirilmeliydi. Böylesi bir organ, aynı zamanda gelecekteki ayaklanma ve devrimci savaş için hazırlık çalışmasının merkezi fonksiyonunu görüyordu. Lenin, teorik mücadele ve devrimci pratik yoluyla merkezi parti organının merkezi görev olduğu çizgisini tesis etti; Ekim Devrimi bunun doğruluğunu kanıtladı, ve bu, kapitalist ülkelerde devrimin rehberi olmaya devam etmektedir.

Ancak ezilen ülkelerde parti organı merkezi görev değildir; merkezi görev halk savaşıdır. Zaten bu ülkelerde merkezi görevin gerilla savaşı olduğu sonucu da *Ne Yapmalı'nın* çizgisinden kaynaklanır. Çünkü ezilen ülkelerde *Ne Yapmalı'nın* ideolojisi izlenmek isteniyorsa, devrimci siyasetin kırsal alana ve köylülere götürülmesi gerekecektir. Köylüler devrimci siyaset etrafında, yani iktidarı ele geçirme siyaseti etrafında birleştirilecek, örgütlenecek ve eğitilecektir. Onları başka şekilde örgütlemek, örneğin ekonomik talepleri temelinde örgütleyip bununla yanyana siyasette eğitmek -bu, Leninist bir tarz değildir. Köylüleri sendikalarda örgütlemek devrimci komünistlerin görevi değildir. Köylüleri ta başından itibaren devrimci siyaset temelinde örgütlemek ve eğitmek -Lenin'e göre, bu ve sadece bu «sosyal demokrat» yani Marksist-Leninist siyasettir.

O zaman sorun köylülerin nasıl başından itibaren devrimci siyasetle eğitilip örgütlenebilecekleri sorunudur. Bunu örneğin merkezi bir siyasi organ yoluyla ya da uzun süre aşağı yukarı barışçıl bir güzergahta eğitmeyi temel alan ekonomik hareketler vb. gibi bir başka yolla gerçekleştirmek, bu ülkelerde mümkün değildir. Çünkü ezilen ülkelerde köylüler her zaman otokratik yöne-

tim ve genel olarak da feodal despotizm altında yaşarlar. En küçük demokratik haklara bile sahip değildirler. Dolayısıyla uzun bir devrimci siyaset eğitimi aynı şekilde girişmek mümkün olmaz. Böyle birşey olamadan, köylüler mutlaka feodal despotların silahlı saldırıları altında parça parça edilirler. Ayrıca köylüler küçük-çaplı üretimle uğraşırlar. Büyük çalışma alanlarında yoğunlaşmış bir durumları yoktur. Birbirlerinden tecrit olma durumları had safhadadır, buna bir de kültürel gerilikleri eklenir. Dolayısıyla, işçilerin örgütlenmesi, birliği ve mücadelesine nazaran, köylülerinkinin çok daha yöresel bir özelliğe sahip olması kaçınılmazdır. Ayrıca, tecritte ve dağınık olduklarından dolayı, köylülerin bilinci gayet dengesiz bir şekilde yükselebilir.

Tam bu sebeplerden dolayı, belli bir yöredeki köylülerin bilinci ve mücadelesi yüksek bir seviyede gelişirken, diğer bölgelerde hiç gelişmeyebilir. Böylece, bazı bölgelerde köylülerin bilinci çok geri olmasına rağmen, diğer yörelerde ise şartlar silahlı mücadele başlatmak için olgunlaşmış olabilir. Böylesi şartlarda, elverişli bölgelerde silahlı mücadeleyi başlatmamak, devrimden vazgeçmekle aynı şeydir. Eğer bir parti, siyasi bir yayın organı yoluyla halkı eğitmeyi merkezi görev olarak alıyorsa, o zaman silahlı mücadele için elverişli şartları terketme vakaları sık sık gündeme gelecektir. Bunun da er veya geç, proletarya partisini oportünist bir partiye dönüştüreceği kesindir.

Mao göstermiştir ki, feodal despotların baskısı altında ezilen köylüleri uyandırmanın, birleştirmenin ve örgütlemenin, onları iktidarı hedefleyen bir siyasetle bilinçlendirmenin tek yolu gerilla savaşıdır. Sadece gerilla savaşı, onların kendi yeteneklerine güvenmelerini ve iktidar için silahlı mücadeleye katılmalarını sağlar. Ve sadece gerilla savaşı yoluyla, partisi önderliğinde işçi sınıfı, gerilla savaşına bizzat katılarak esas müttefiki olan köylü kitlelerinin büyük çoğunluğuyla birleşip, devrimci ittifakı inşa edebilir. Tek kelimeyle, sadece gerilla savaşı köylüleri devrimci bir siyasetle eğitip örgütleyebilir. Bu da, *Ne Yapmalı'nın* bu ülkelere uygulanışının

ta kendisidir.

Eğer merkezi görev olarak siyasi yayın organı etrafındaki faaliyet alırsa, o zaman faaliyet zorunlu olarak şehirlerde yoğunlaşacak, ve esasta şehir orta sınıf aydınları ve belli bir dereceye kadar işçiler içinde kalacaktır, bu ise halk kitlelerinden tecrit olmayı beraberinde getirecektir. Bundan da öte, kırsal bölgelerdeki gerilla savaşıyla bağın olmamasından dolayı, işçiler arasında bu çizgiyle yapılan çalışmada eninde sonunda ekonomizmin ve reformizmin batağına düşecektir.

Birçok kişi, bu tip ülkelerde halkı birleştirmek için bir başka metoddan, «kitle çizgisini uygulanak»tan söz ediyor. Bunların metodu, köylüler içinde ekonomik mücadele yürütmek, bu amaç için içlerinde kitle örgütleri kurmak ve bunları esas halka olarak almak şeklindedir. *Ne Yapmalı*'nin siyaseti izlenirse, bu merkezi görevin devrimci siyasetten yoksun olduğu sonucuna varılır; bu, kitle çizgisinin reformist ve revizyonist bir yorumudur. Silahlı mücadeleyi reddetmiş olan tüm legal revizyonistler, bu sonuçsuz arayışla meşguldürler.

Toparlarsak, gerilla savaşı bırakıldı mı, parti ya köylü kitlelerinden tecrit olacak veyahata da, ilişkilerini devam ettirmeyi becerse de, bu ilişkiler devrimci siyasetle ve iktidarın devrimle ele geçirilmesiyle ilişkisi olmayan, reformizm ve ekonomizm temelindeki ilişkiler olacaktır.

Soruyu başka biçimde soranlar da var: Evet, gerilla savaşı hiç şüphesiz esas görevdir -ancak gerilla faaliyeti gerçekten en baştan itibaren mi başlatılmalı? Baştan itibaren başlatılan bir silahlı faaliyet halktan kopuk olmaz mı? Onun yerine, örgütsel alanda güçlü olabilmek için günlük sorunlar ve talepler üzerinde yükselen ekonomik veya diğer kitle örgütleri yoluyla biraz örgütsel güç geliştirilip, dolayısıyla hazırlık yapıp, silahlı mücadele bundan sonra başlatılsa daha iyi olmaz mı? Bu görüşün savunucuları aslında kulağı tersten göstererek yine reformizme ve ekonomizme hizmet etmektedirler. Gerçekte bunlar, *Ne Yapmalı*'nin Leninist tavrından kaçmaktadırlar.

Silahlı mücadele baştan itibaren başlatılmalı demek, bir takım ön hazırlıkların gerekliliğini gözardı

etmek anlamına gelmez. Burada esas tartışma noktası, zaten hazırlık üzerinde değil, hangi çizginin, reformist siyasetin mi yoksa devrimci siyasetin mi hükmettiği üzerinedir. Bu da tam *Ne Yapmalı*'nin konusudur. Bir ülkenin örgütsel şartlarına bağlı olarak, bazı asgari hazırlıkların, örneğin, ilk örgütsel temelin inşası, kamuoyu oluşturulması vs. zorunludur, ama tüm bunlar devrimci siyaset temelinde olmalıdır. Bu hazırlıklar, ekonomizm ve reformizm temelinde veya bu siyaset üzerinde yükselen kitle hareketleri yoluyla hiçbir zaman tamamlanamaz; bu yolla devrimci kamuoyu bile yaratılamaz.

Böylesi görüşler ileri süren ve başından itibaren gerilla savaşı çizgisine «maceracı» veya «terörist» diye saldıran güçlerin birçoğu, 1970'lerdeki felaketler sonucu oportünizme soysuzlaşan ve Çin yanlı ya da Çin/Sovyet yanlı orta yolcu çizgileri benimseyen sabık devrimcilerdir. Silahlı mücadeleye sahte bağlılıklarıyla çenelerini yorarlar ama «böyle başlanmaz» diye iddia ederler. Saldırıların silahlı mücadele ve gerilla savaşının başlatılması sorunları üzerinde yoğunlaştıran başkaları da vardır. Ancak saldırı biçimlerindeki farklılıklarına rağmen, hepsi aslında şuna tekabül eder ki halk, kendiliğinden gelişen ekonomik hareketler yoluyla, silahlı mücadelenin ve iktidarı ele geçirmenin siyasetini otomatikman kavrayacak, ve kendiliğinden kabarıkların yükseldiği bir dönemde, bir sabah uyanıp silaha sarılacaktır. Kısacası, bu güçler, devrimci siyaset yapmadan, devrime hazırlandıklarını iddia etmektedirler.

Dolayısıyla, bu ülkelerde, Marksist-Leninist'lerin halk savaşının gerekliliğini teorik olarak kabullemeleri yeterli değildir. Halk savaşını nasıl başlatacakları ve merkezi görevin ne olduğu sorununa azami derecede önem vermek zorundadırlar. Canalcı nokta, devrimci siyasettir. Hazırlıklar hangi biçimi alırsa alsın, silahlı mücadelenin baştan itibaren başlatılması gerektiği ve merkezi görevin gerilla savaşı olduğu çizgisi -bu çizgi sağlam ve harfi harfine izlenmek zorundadır. Mao'nun Halk Savaşı güzergahı ve Leninizm bunu talep

etmektedir.

«Silahlı Mücadelenin Baştan İtibaren Başlatılması» Üzerine Birkaç Nokta

1-Silahlı mücadelenin ve gerilla savaşının baştan itibaren başlatılmasının başlıca engellerinden biri, düşmanın gücünü abartma eğilimidir. Bu eğilim, pratikte bu ülkelerdeki gerçek durumu hesaplayamaz. Emperyalizm ve yeni sömürgecilikten dolayı, bu ülkelerde sürekli bir kriz durumu hüküm sürer, dolayısıyla (inişli çıkışlı da olsa) devrimci durum genel olarak her zaman mevcuttur. Bundan dolayı, en acı bir köşede bile küçük bir mücadele kıvılcımı parlar parlamaz yayılıp alevlenebilir. Mao'nun «Bir kıvılcım tüm bozkırı tutuşturabilir» sözü, bu ülkelerde genel olarak geçerlidir. Bu gibi ülkelerde devrimci mücadelenin çoğunlukla başından itibaren silahlı mücadele biçimini alabilmesinin bir sebebi de budur. 2-Silahlı mücadeleyi baştan itibaren başlatmak demek, parti inşasının ilk gününden gerilla savaşını başlatmak demek değildir. Asgari bir hazırlık çalışması şarttır. Marksizm-Leninizm-Mao Zedung Düşüncesi'nin temel teorik yönlerini kavramak; temel siyasi ve sosyo-ekonomik tahlillerin ana sorunları üzerine teorik, siyasi formülasyonlar; teorik, siyasi ve ideolojik konularda propaganda; örgütün ve mücadelenin ilk gelişimi için gerekli olan asgari sayıda kadronun eğitilmesi; birkaç profesyonel devrimcinin yetiştirilmesi ve profesyonel hayatta ilk pratiğin sağlanması; devrimci aydınlar, işçi ve köylüler arasında asgari bir örgütsel temel; birkaç gerilla biriminin oluşturulması; halk hareketleri ve devrimci mücadeleleri hakkında Marksist-Leninist bir sınıf tahlil ve değerlendirmesi -hazırlık çalışmalarının bazıları bunlardır. Bunlar aşağı yukarı aynı esnada, ya da en azından düzenli bir şekilde yürütülmelidir. Yani elbette hemen hemen her devrimci partinin yaşamında bir hazırlık süreci veya «barışçıl» bir gelişme olacaktır veya olabilir.

Bazen burada belli bir problemle karşılaşırız. «Gerekli» subjektif hazırlıklar gereksesiyle, bazen işler

çok daha uzun bir zaman almaya başlıyor, gerilla savaşını akşamdan sabaha, belki de tüm ülke çapında, başlatabilmek için geniş hazırlık gerektiği vs. şeklinde çizgiler çıkıyor; ve tüm bunlar savaşın başlatılmasını gereksiz yere erteliyor. Böylesi çizgilere bağlanmak, reformizmin yoluna girmektir ve Marksist-Leninist'ler, Parti içindeki bu sağ sapmacı eğilimlere kararlılıkla karşı çıkmalıdır. Bu eğilimin köklü, düşmanın gücünü abartmada ve Mao'nun «bir kıvılcım bütün bir bozkırı tutuşturabilir» formülasyonunun özünü kavramamada yatmaktadır; bu eğilim, aynı zamanda, *Ne Yapmalı*'nın bu ülkelerdeki geçerliliğini de anıyamaz. Bu eğilimin taraftarları, geniş bir mücadele başlatıp, halk savaşının meşakatkatlı yolunu ıskala geçme hülyalarına da dalarlar. 3-Ezilen ülkelerde genelde devrimci durum mevcut olmasına rağmen, inişleri ve çıkışları da vardır. Dolayısıyla, merkezi görev silahlı mücadeleyi baştan itibaren başlatmak olduğu halde, çeşitli nedenlerden dolayı, (örneğin, devrimci durumda bir alçalma, devrimci hareketin darbe alması, kadroların silahlı mücadele dışında bazı işler için merkezileşmesi vs.), silahlı mücadele belli bir zaman için, geçici olarak merkezi görev olmayaabilir. Ama bu durumda bile, siyasi ve örgütsel işlevler, silahlı mücadelenin başlatılması ve yürütülmesi için hazırlığı yükseltmeye yönelmelidir ki daha elverişli şartları beklerken bile devrim ilerletilebilsin. 4-Kitlelerden tecrit olma sorunu. Başlangıç aşamasında gerilla savaşını zorunlu olarak belli ölçüde halk kitlelerinden kopuk olacaktır veya en azından o görünüme bürünecektir. Çoğu zaman, gerilla savaşının neredeyse sıfırdan başlatılması gerekir, bundan dolayı gerilla savaşı, başta, halk kitlelerinin kendilerinin savaşı olarak yürütülmediği anlamında halk savaşının tüm karakteristik öğelerine sahip olmayabilir, ya da çoğunlukla bu mümkün de olmaz. Bu aşamada, düşmanlar ve her renkten revizyonistler «kitlelerden kopuklar», «teröristler», «aşırı solcular» vs. gibi hakaretlerini kusarlar. Buna, halk içinde güçlü siyasi-ideolojik propaganda faaliyeti dahil çok yönlü karşı çıkılmalı ve teşhir edilmelidir.

Çünkü gerçek şudur ki, gerilla savaşını doğru bir çizgi altında başlatmak, bizzat halk savaşını başlatmak demektir, ve halk savaşının tam da böyle küçük çapta başlatılması sayesinde, halk savaşı yavaş yavaş tüm ülkeye yayılabilir. Başlangıç aşaması, kaçınılmaz olarak küçük bölgelerde veya alanlarda başlatılır ve bu, tüm ülkedeki halk kitleleri için bir kıvılcım rolünü oynar.

Kitle Çizgisi ve Kendi Gücüne Dayanma

«Devrimci savaş, kitlelerin savaşındır; sadece kitleleri harekete geçirerek ve onlara dayanarak yürütülebilir.»¹² Mao'nun bu tek cümlesi, halk savaşının ve onun kitle çizgisi ile bağının temel özelliğini mükemmel bir şekilde yansıtmaktadır. Aynı zamanda, Mao'nun vurguladığı bir diğer ilke, kendi gücüne dayanma ve azimle mücadele etme ilkesi uygulanmadan, söz konusu kitle çizgisi uygulanamaz. Terside geçerlidir: kendi gücüne dayanma ilkesindeki sağlamlık da, kitle çizgisinin uygulanmasına yol açar.

Mao kendi gücüne dayanmayı şöyle izah ediyordu:

«Siyasetimiz hangi temele dayanmalıdır? Siyasetimiz, kendi gücümüze dayanmalıdır ve bu da, kendi çabamıza dayanarak yeniden doğmak anlamına gelir. Yalnız değiliz; dünyada emperyalizme karşı çıkan bütün ülkeler ve halklar bizim dostlarımızdır. Ama gene de yeniden doğuşu, kendi çabalarımıza dayanarak gerçekleştirmeye ağırlık veriyoruz. Kendi örgütlediğimiz güçlere dayanarak, bütün Çin'i ve yabancı gericileri yenebiliriz.»¹³

Mao, kendi gücüne dayanma ile dış yardım arasındaki bağı ise şöyle açıklıyordu: «Biz, kendi gücümüze güvenmeyi savunuyoruz. Dış yardım bekleriz, ama ona bel bağlayamayız; biz kendi çabalarımıza, bütün ordunun ve bütün halkın yaratıcı gücüne güveniyoruz.»¹⁴

Kitle çizgisini uygulamaksızın, halk kitlelerine güvenmeksizin, tüm mücadeleler başkalarına bağımlı olmaya mahkumdur. Devrimin öncü gücü -işçi sınıfı ve partisi- ve devrimci ordu, güçlü düşmanı kendi başına yenemez; mecburen iki güç-

ten birine dayanmak zorundadırlar: ya dış yardıma ya da halk kitlelerine. Mao dış yardımdan söz ettiğinde, Sovyetler Birliği sosyalistti, oysa bugün bu söz konusu değildir. Dış yardım, özellikle devlet düzeyinde dış yardım, gerçek kurtuluş mücadeleleri için muteber değildir, Peru'da, Komünist Partisi'nin önderliğindeki halk savaşının etrafındaki gerçek, bunun göstergesidir. Artık tamamen halk kitlelerine dayanmak bugün her zamankinden de önemlidir.

Halk kitlelerine dayanmaktan vazgeçildiğinde, dış kaynaklara dayanmaya mahkum olunur. Ve bu hangi gerekçeyle yapılırsa yapılsın -«sosyalizm», «demokrasi», «dünya hümanizmi» vs.-, zorunlu olarak Sovyetler'in, ABD'nin, veya başka bir emperyalizmin oyuncağı haline gelinir ve devrimci mücadele çıkmaza girip yenilir. Bugünün dünyasında böylesi olguların bol olduğunu tesbit etmek için örnekler vermek bile gerekli olmamalıdır. Vurgulanması gereken bir şey de şudur ki, sadece proletaryanın önderliği kitleleri gerçekten harekete geçirip onlara dayanabilir.

Şehirlerin Kırdan Kuşatılması, ve İlgili Askeri Meseleler

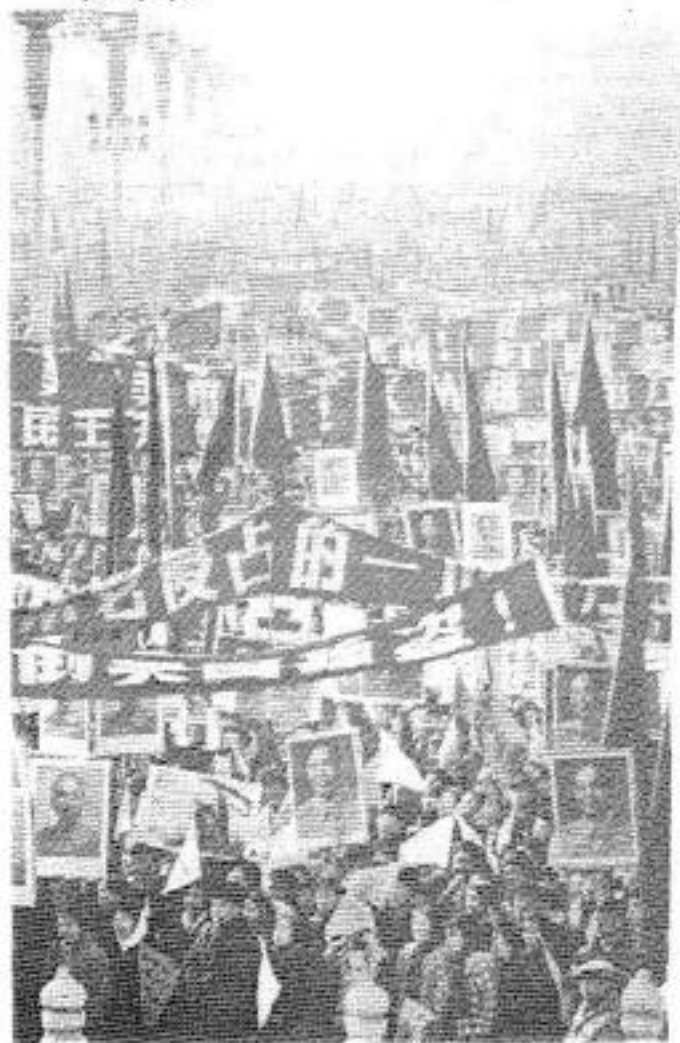
Burada ele alınacak olan esas askeri konular şunlardır: Üs alanlarının rolü, savaşın uzun süreli olma özelliği, ve gerilla savaşının strateji ve taktiği. Şehirlerin kırdan kuşatılması temel stratejisinin, ezilen ülkelerdeki sosyal sistemden ve devrimin aşamasından kaynaklandığını daha önce tartışmıştık. Mao'nun formüle ettiği ve bu stratejiye rehberlik eden temel teorik ana hatlar halen geçerlidir, ve halk savaşının teori ve ilkelerinin onun döneminden bu yana herhangi bir temel gelişmesi söz konusu değildir. Burada, bu askeri noktaların başlıcalarına sadece değineceğiz ve ezilen ülkelerin özelliklerinde önemli değişiklikler içeren yeni dünya durumunda bu askeri noktaların ne ölçüde hala geçerli olduğunu tartışacağız.

Şehirleri kırdan kuşatma stratejisi, iktidarı ele geçirebilmek için kırsal alanda üslerin kurulmasını talep eder. Bunu tüm ülkede aynı anda gerçekleştirmek mümkün

ABD emperyalizmine karşı savaşlarında Vietnam halkının devrimci mücadelesini destekleme yürüyüşü.

Mao, Latin Amerika'lı ziyaretçilerini karşıyor.

Kızıl Muhafızlar «Sam Amca»ya çektiliyorlar.

değildir, aksine küçük veya sınırlı bölgelerde başlamak zorunluluğu vardır.

Ayrıca, savaşın uzun süreli olma özelliğinden dolayı da üs alanları gereklidir. Başlangıç aşamasında düşman devrimci güçlerden çok daha güçlüdür. Devrimciler başta zayıf güçlerle başlayıp zamanla güç kazanırlar, güç dengesini yavaş yavaş değiştirerek düşmana son darbeyi vururlar. Bundan dolayı, savaş uzun sürelidir ve mecburen uzun dönemli bir gerilla savaşı biçimini alır. Dolayısıyla, devrimci güçleri korumak, devrimi genişletmek ve sağlamlaştırmak için, üs alanları şarttır. Gerilla savaşının strateji ve taktiklerinin temeli budur.

Mao şöyle izah ediyordu:

«Böyle düşmanlar karşısında, devrimci üs bölgeleri meselesi ortaya çıkıyor. Çin'in kilit şehirleri kuvvetli emperyalistler ve onların gerici Çinli müttefikleri tarafından uzun süredir işgal altında bulunduğuna göre, devrimci safların, geri köyleri ileri köylere dönüştürmeleri, köylük bölgelere saldırmak için şehirleri kullanmakta olan vahşi düşmanlarına karşı sağlamlaştırılmış üs bölgelerini devrimin büyük birer askeri, siyasi, iktisadi ve kültürel kalesi haline getirmeleri, böylece uzun süreli savaşla devrimin nihai zaferini yavaş yavaş gerçekleştirmeleri zorunludur...uzun süreli devrimci mücadelenin esas olarak, Komünist Partisi önderliğindeki köylü gerilla savaşına dayandığı açıktır. Bu yüzden, köylük bölgelerin devrimci üs bölgeleri olarak kullanılması zorunluluğunu gözardı etmek, köylüler arasında çetin mücadeleler vermeyi ve gerilla savaşını ihmal etmek yanlıştır.»¹⁵

Gerilla savaşı ve üs alanlarının oluşturulması, uzun süreli halk savaşının genel savunma aşamasındaki saldırı eylemleridir. Tüm ülke açısından, üs alanları devrimci güçlerin korunmasının şartlarını yaratır, ancak ülkenin özgül yöreleri açısından bunlar saldırı alanlarıdır. Gerilla savaşı devrimci savaşı yaygınlaştırır ve üs alanlarını genişletir, dolayısıyla iktidarı ele geçirme sürecini ilerletir.

Bu askeri yönlerin yanı sıra, üs alanlarının siyasi ve ideolojik özellikleri vardır, ve bunlar son derece

önemlidir. Üs alanlarının kurulması, proletarya önderliğinde köylülüğün büyük çoğunluğunun, özellikle topraksız ve yoksul köylülerin devrimci siyasi iktidarının güçlenmesi demektir (ki bu, proletarya önderliğinde, tüm devrimci sınıfların diktatörlüğünün bir biçimidir; bugün Peru'da bunlar Halk Komiteleri olarak tanımlanmaktadır). Yeni demokratik devrim programının yürürlüğe koyulması, feodalizmin tamamen veya kısmen yokedilmesi, ve düşman toprağının «toprak işleyenindir» ilkesine göre köylülere dağıtılması, halk mahkemelerinin kurulması ve devrimci adaletin dağıtılması— bu ve birçok diğer devrimci dönüşümler, yeni demokratik siyasi iktidar tarafından gerçekleştirilir.

Sonuç olarak, emekçi kitleler ve yurtsever halk başlarını dikip ayağa kalkar ve kendi devrimci enerjisine son derece güven duyar, halk partiyi ve önderliğindeki orduya tümüt ve güven besler, çünkü devrimin amacını somut olarak görüp gelecekteki özgür sosyal sistemin biçimine bizzat şahit olmaktadır. Kısacası, üs alanları, halkın gözleri önüne devrim örnekleri serer. Tüm bunlar, savaşın bayrağı altına daha da fazla coşkuyla gelme yönünde cesaret verir, devrimci girişimlere katılmalarını ve muazzam bir ruhla kendilerini feda etmelerini sağlar. Tüm ülke açısından, üs alanları bir «kıvılcım» rolünü oynar.

Üs alanlarının inşası ve güçlenmesi sayesinde, proletarya küçük de olsa iktidar ele geçirme ve icra etmede halka önderlik eder, dolayısıyla halk yeni devlet iktidarını deneyebilir ve bu süreçte gelecekteki devlet yönetimine hazırlanır. Bunlar, üs alanlarının siyasi ve ideolojik rolleridir.

İkinci Dünya Savaşından Sonraki Değişiklikler ve Halk Savaşının Yolu

Bir taraftan, 2. Dünya Savaşından sonra öyle gelişmeler oldu ki, ezilen ülkelerin çoğu artık devrim-öncesi Çin kadar geri değildirler. Emperyalizmin daha geniş çapta ve giderek daha fazla nüfuz etmesi, bazıları temel ve nitel olan bir takım değişiklikleri beraberinde getirdi. Tarım alanında da dahil, kapitaliz-

min gelişmesi feodalizmi büyük oranda kemirdi; işçiler sayısal olarak çoğaldılar ve tecrübeleri çoğaldı; sanayi işçilerinin dışında kalan işçiler ve topraksız köylülerin sayısı muazzam arttı; şehirleşme arttı; merkezileşmiş askeri bürokratik devlet mekanizmaları oluşturuldu. Bu değişiklikler devam etmekte, hatta çoğalmaktadırlar.

Öte yandan, tüm bu değişikliklere rağmen, sosyo-ekonomik yapının ve devletin temel özelliği, temelde ya da esas olarak değişikliğe uğramadı. Sözde «bağımsız ulusal» devletler, aslında bağımsız değil en ağır emperyalist hakimiyet ve sömürü altındadırlar. Hakim sınıf emperyalizme bağımlıdır; feodal (ve yarı-feodal) sömürü ve despotizm kırsal alanlarda halen geniş bir şekilde mevcuttur; şehir ve kasabalar hala düşmanın güçlü olduğu alanlardır; yoksulluğun düzenli olarak arttığı geniş kırsal alanlarda nüfusun büyük çoğunluğu yine köylülerdir; kitleler hiçbir gerçek demokratik hakka sahip değildir, ve halk, askeri faşist ya da özü faşist olan sivil diktatörlük yönetimi altında ezilmektedir. Kısacası, bu ülkelerdeki durum, birkaç istisna hariç, özünde hala devrim öncesi Çin'deki gibidir.

Dolayısıyla, olan değişikliklere rağmen, şehirleri kırlardan kuşatma temel stratejisi (birkaç istisna dışında) geçerliliğini muhafaza eder. Peru'da Komünist Partisinin önderliğinde halk savaşının hızla gelişmesi bu gerçeği kanıtlamaktadır. Ancak gerçekleşmiş olan önemli değişikliklerden dolayı, halk savaşının strateji ve taktiklerini yaratıcı bir şekilde -Mao bunu her zaman vurgulamıştı- uygulamanın gerekliliği her zamankinden de fazla hissedilmektedir.

Bu görevi üstlenmede iki yanlış eğilime sık sık rastlanmaktadır. Birisi, değişiklikleri ve farkları görmeyi ihmal etmek hatta reddetmek ve böylece Mao Zedung Düşüncesi'ni yaratıcı bir şekilde uygulama yerine, Çin tecrübesini mekanik bir şekilde uygulama eğilimidir. Diğer eğilim ise, temel benzerliği kavrayamaktan dolayı, değişiklikleri ve farklılıkları fazla vurgular ve abartır, dolayısıyla devrimin yolu konusunda kararsızlıktan muzdariptir. Aslında bu ikinci eğilim de Çin tecrübesini olumsuz bir tarzda da

olsa yine mekanik olarak ele alır, ve Mao Zedung Düşüncesi'nin ve halk savaşının yaratıcı bir şekilde uygulanması gerektiğini göremez. Revizyonistler de farklılıkları fazla vurgularlar, böylece ezilen ülkelerin temel karakterini inkar eder, halk savaşını da kategorik olarak reddederler.

Bu iki eğilimle mücadele ve halk savaşı çizgisini daha genel anlamda uygulama sorunu iki nokta üzerinde yoğunlaşır: birincisi, silahlı mücadeleye en baştan itibaren başlama (yani, merkezi görev nedir ve nasıl yürütülmelidir?); ikincisi ise üs alanları oluşturma sorunudur.

İşaret ettiğimiz değişimlerden dolayı, birçok ülkede Çin modelini olduğu gibi izlemeye çalışmak ve ülkenin uzak bir köşesinde kurulan bir üs alanından başlayarak ve ona dayanarak gerilla savaşını tüm ülkede yaygınlaştırmaya çalışmak artık mümkün değildir. Bunun yerine, üs alanları oluşturmak amacıyla gerilla savaşının başlatılması yanında, ülke çapında siyasi ve örgütsel çalışma, kentsel alanda kitle hareketleri ve kitle kabarışları, şehirlerde işçiler arasında çalışma, parti organı üzerinde yoğunlaşan çalışma, vs. -tüm bunların önemi artmıştır ve bunların gerilla savaşı ile ahenginin uygun bir şekilde tesis edilmesi şarttır (Mao, bunlara Çin devriminde dahi önem vermiştir.) Aksi halde devrimci savaş doğru olarak yürütmek mümkün olmayacaktır. Üstelik tüm bu çalışmaların önemi giderek artacaktır da.

Kentsel alanlardaki bu çalışma, gerilla savaşının ve devrimci güçlerin henüz zayıf oldukları (çeşitli biçimlerdeki) üs alanlarının gelişmesinin ilk dönemlerinde düşman baskısına karşı koymada da yardımcı olabilir. Buna karşın, gerilla savaşının özellikle de üs alanlarının gelişmesi, kentsel alanlardaki kitle kabarışlarını ve isyankarlığı hızlandırma ve bunlara daha devrimci bir karakter kazandırma konularında muazzam bir devrimci etki işler eder. Aynı şekilde, şehirlerdeki özellikle de işçiler ve kitle hareketleri içerisindeki çalışma, kadro ve savaşçı çıkartmada önemli bir rol oynayabilir.

Tüm bunları gözardı etmek, ve yerel üs alanlarından hareket etme şeklindeki Çin metodunu körü

körüne uygulamak yönündeki eğilim, 1960'larda ortaya çıkan yeni Marksist-Leninist neslin başına gelen felaketlerin önemli sebeplerinden biridir. Ne yazık ki bu eğilim hala yaygındır. Bunun bazı özgül yansımaları şunlardır:

-ezilen ülkelerde kapitalist gelişme ve feodal ilişkilerin (devrimci olmayan yoldan) çürüme sürecini kavrayamamak ve körçesine inkar etmek;

-yukarıdakilerin sonucu olarak, şehirlerde ve işçilerin arasında çalışma yapmanın, kitle örgütlerinin ve kabarışlarının, ve legal faaliyet yürütme imkanlarının önemini kavrayamamak veya yine inkar etmek;

-Üs alanları tesis etmek üzere ülke çapında çalışma yapmanın önemini kavrayamamak veya inkar etmek.

Güney Asya yarı kıtasında yaygın olan bu eğilim, devrimci hareketlerin ciddi yenilgiler almasına sebep oldu. Bunun sonucu olarak, çok sayıda kişi Marksist-Leninistlerin saflarından düştü, Mao Zedung Düşüncesi'ni ve halk savaşını reddetti. Bundan da öte, revizyonistler ve diğer düşmanlar bu yenilgileri, Mao'nun ve halk savaşının çizgisine yeni saldırılarda bulunmak için kullandılar.

Yine de, bu değişiklikleri ve bunların devrimci faaliyet açısından getirdiği uyarlamaları kavramanın önemi açık olmasına rağmen, kırsal alanlarda köylüler arasındaki çalışmanın esas olduğu ve gerilla savaşını geliştirmenin genel olarak merkezi görev olmaya devam ettiği vurgulanmalıdır. Şehirlerdeki faaliyet, veya kitle hareketleri vb., kırsal alanda silahlı mücadele gelişmeksizin iktidar mücadelesinde devrimci siyaseti belirli bir noktanın ötesinde ilerletemez. Sadece sürekliliği sağlanmış gerilla savaşı, merkezi şehirlerde olan kitle örgütlerinde proleter önderlik tesis edilmesinin, onların daha üst seviyelere yükseltilmesinin, ve onlardan devrimci savaşa hizmet edecek şekilde yararlanılmasının şartlarını yaratmaya muktumdur.

Asya, Afrika ve Latin Amerika'daki bazı ezilen ülkelerde, kapitalist gelişme ve işçilerin sayısı oldukça yükselmiştir, ancak bu ülkeler henüz «esas olarak kapitalist» değildir. Böylesi ülke-

lerde şehirlerin hem siyasi hem de askeri önemi artmıştır ve artmaya devam etmektedir. Bu, objektif bir gerçektir. Bazen bu ülkelerde, hatta kırsal alanlarda silahlı mücadele olmadığı zaman bile, kitle hareketleri kitle ayaklanmalarına veya kitlesel isyana dönüşebilir. Dolayısıyla, silahlı mücadeleyi önce şehirlerde kitle ayaklanmaları sahnelemek suretiyle başlatmanın fırsatları ortaya çıkabilir hatta bunu yapmak oldukça gerekli olabilir. İşte bu yüzden, bu ülkelerde devrimin yolu şehirleri kırlardan kuşatmak olduğu halde, proletarya partisi genel stratejisi içinde böylesi durumları kullanmayı hesaba katmalı, ve gerekirse bunu gerçekleştirmeye hazır olmalıdır. Dolayısıyla, bu şartlar altında, gerilla savaşını geliştirme ve iktidarı önce kırsal alanlarda ele geçirme çizgisi aynı statik şekilde uygulanmaz, değişen şartlara göre değişir.

Ancak, eğer genel stratejinin kavranışı muğlaksa ya da genel stratejinin esas noktaları gözardı edilirse, böylesi durumların meyvaları toplanamayacaktır çünkü durumun birçok farklı dönemden geçeceği, birçok değişikliğe uğrayacağı ihtimali büyüktür. Örneğin, şehirlerdeki ayaklanmalara rağmen iktidarı tamamiyle ele geçirmek mümkün olmayabilir; ya da bu mümkün olsa bile, zafer fazla uzun sürmeyebilir; ya da belki iktidarı ele geçirmek ve muhafaza etmek mümkün olduğu halde kırsal alanlarda uzun süreli bir iç savaş sürdürmek gerekebilir. Burada, Rus devriminin ilgili tecrübeleri hatırlanmaya değer. Rusya artık emperyalist olduğu halde, kırsal alanları hala feodaldı ve kırlarda iç savaş sürdürlüyordu. Öyle durumlar gündeme gelebilir ki, esas olarak köylülere dayanmak suretiyle halk savaşı ilkelerine uygun olarak bir iç savaş yürütmek gerekebilir.

Aynı silahlı mücadele ve gerilla savaşının başlatılmasında olduğu gibi, üs alanları tesis etme konusunda yukarıda söz ettiğimiz değişikliklerden dolayı da farklılıklar ortaya çıkabilir. Halk savaşının muhalifleri, Mao'nun «Çin'de Kızıl Siyasi İktidarı Niçin Varolabilir?» adlı makalesinde üs alanlarının yaşamasının şartları olarak bahsettiği noktaların artık ezilen

ülkelerin çoğunda geçerli olmadığını söylemekten hoşlanırlar. Özellikle, Çin'de olduğu gibi yerel parçalar halinde feodal savaş ağalarının artık mevcut olmadığını, şimdi güçlü merkezi askeri-bürokratik devlet mekanizmaları olduğunu anlatırlar. Derler ki, tepeleri, ormanları olmayan nispeten daha küçük ülkelerde bu sorunlar daha da çoğalmıştır. Ve üs alanları kurmanın artık hiç mümkün olmadığı sonucuna varırlar.

Bu iddiaların maddi temeli elbette Marksist-Leninistler tarafından tepeden turnağa incelenmelidir, ki objektif şartların gündeme getirdiği sorunlar ve kısıtlamalar doğru olarak kavranılsın. Ancak burada daha önemli olan sorun, bu insanların «objektif şartlar» kisvesi altında Mao'nun kızıl üs alanları teorisini mekanik ve çoğu zaman kısmi ve çarpık bir şekilde sunmalarıdır.

Mao'nun 1928'de «Kızıl Siyasi İktidar Niçin Varolabilir» makalesini yazdığı zaman ele aldığı üs alanlarını özümleme süreci, ne orada sona ermiştir, ne de bu şartlar değişmez şeylerdir. Mao daha sonra göstermiştir ki 1928'de söz ettiği şartların olmadığı durumlarda bile farklı tiplerde ve biçimlerde üs alanları geliştirmek mümkündür. Örneğin Mao birbirlerine göre avantajlarını ve dezavantajlarını da açıklayarak şu tip üs alanlarından söz etmiştir: tepelerde ve dağlardakiler, düzlüklerdeki, ırmak-göl-koy bölgelerindekiler. Mao aynı zamanda üs alanlarının oluşturulmasını etkileyecek olan ve farklı, esnek politikalar gerektiren şu değişken şartlardan söz etmiştir: elverişsiz topraklarda geçici ve mevsimlik üs alanları, üs alanlarının yer değiştirmesi, yazları yüksek ekinlerin yarattığı «yeşil perdeler»den, kışları donmuş göllerden faydalanılması vb. ¹⁶ Dolayısıyla Mao, uzun bir dönemi kapsayan üs alanlarını özümleme sürecinde, devrimci bir partinin, halkın ve düşmanın bulunduğu her yerde gerilla savaşını başlatmaya ve kalıcı ya da geçici üs alanları kurmaya çalışması gerektiğini göstermiştir. ¹⁷

Merkezileşmiş devlet aygıtlarının ortaya çıkmasına ve feodal savaş ağalarının yokluğuna gelince, birçoğu bu devlet mekanizmalarının

gücünü abartmaktadır. Bunların iç çelişkileri, örneğin hakim sınıfların bazı iktidara susamış fraksiyonları arasında kanlı çatışmalara varan dalaşları, ve bu yüzden devlet aygıtının istikrarsızlığı sürüklendiği gözardı edilmektedir. Bu, böylesi ülkeleri tahakküm altında tutma konusunda yarış halinde olan çeşitli emperyalistlerin, özellikle iki süper gücün arasındaki keskin rekabetin kaçınılmaz bir yansımasıdır. Bu, yeni-sömürgecilik sistemi altında çözümü mümkün olmayan bir bunalımdır.

Aynı zamanda, bu sistem bu ülkelerin hemen hemen hepsinde faşist diktatör yönetimler yaratmaktadır. Sosyal-demokrat maskeliler bile kendi faşist karakterlerini fazla saklayamamaktadırlar. Bu, en dehşetli sömürüyle birleşerek farklı kesimlerden halkla hakim sınıflar arasındaki çelişkiyi yoğun bir şekilde keskinleştirmektedir. Sonuç olarak, bu ülkelerin çoğunda, proleter önderlik olmadığı yerlerde dahi, halkla şu veya bu ölçüde bağı olan birçok silahlı isyankar grup ortaya çıkmış ve varlıklarını uzun dönemler koruyabilmişlerdir. Bazı ülkelerde bu gruplar kırsal alanlarda güçlü kalelere sahiptir ve hükümete karşı güçlü silahlı saldırılar yürütmektedirler. Ve bu olaylar küçük ülkelerde dahi olmaktadır.

Dolayısıyla, süreç, biçim ve süreçteki farklılıklar ne olursa olsun, silahlı mücadelenin ve üs alanlarının ortaya çıkması ve gelişmesi mümkündür. *Devrimci Enternasyonalist Hareket'in Deklarasyonu*'nda belirtildiği gibi:

«Bu ülkelerde proletarya ve kitlelerin sömürülmesi azgın, emperyalist tahakkümün zulmü sürekli, ve hakim sınıflar genellikle diktatörlüklerini bütün çıplaklığıyla, vahşice uygularlar, burjuva-demokratik ve parlamenter biçim kullandıklarında bile, diktatörlükleri çok ince bir peçe ile maskelenmiştir. Bu durum, sık sık, proletarya, köylülük ve diğer kitle kesimlerinin çoğu zaman silahlı mücadele biçimlerine bürünen devrimci mücadelelerine yol açar. Bütün bu sebeplerden ötürü, ve hakim sınıfların istikrarlı bir yönetim sürdürmelerini, devletin bütünü içinde iktidarlarını sağlama almalarını zorlaştıran, tek yanlı ve

çarpıtılmış bir gelişmenin de bir sonucu olarak, çoğu kez devrim, kırlarda devrimci güçlerin şu veya bu tip üs alanları kurabildikleri ve esas itibarıyla şehirleri kırlardan kuşatma stratejisini uygulayabildikleri, uzun süreli devrimci savaş şeklini alır.» ¹⁸

«Esas Olarak Kapitalist» Ülkelerde Halk Savaşı

1980'de 13 parti ve örgütün çıkartmış olduğu «Ortak Açıklama»da şöyle söyleniyordu:

«Emperyalizmin, tahakküm altında bulundurduğu ülkelere kapitalist ilişkilerin önemli unsurlarını sokma şeklinde inkar edilemez bir eğilimi vardır. Belirli bazı bağımlı ülkelerde kapitalist gelişme o denli ileri gitmiştir ki, onları yarı-feodal olarak karakterize etmek doğru değildir; onları feodal ya da yarı-feodal üretim ilişkilerinin önemli unsurları ya da kalıntıları ve de bunların üst yapıdaki yansıması hala mevcut olmasına rağmen, kapitalizmin hakim olduğu ülkeler olarak adlandırmak daha doğrudur.

«Böyle ülkelerde bu koşulların somut bir tahlili yapılmalı ve devrimin yolu, görevleri, karakteri ve sınıf güçlerinin mevzilenmesiyle ilgili olarak gerekli sonuçlar çıkarılmalıdır. Herhalükarda, yabancı emperyalizm devrimin hedeflerinden biri olarak kalmaktadır.» ¹⁹

Güney Kore, Tayvan vb.'ye ek olarak, bazı Latin Amerika ülkelerinde ve petrol bakımından zengin ülkelerde, kayda değer kapitalist gelişme yer almıştır.

Bu ülkelerde gerçekleşen kapitalist gelişme, bağımsız milli kapitalizm değildir, feodalizmin ve yabancı emperyalizmin devrilmesiyle ortaya çıkmış bir kapitalizm değildir. Aksine, İkinci Dünya Savaşı sonrası yayılma sürecinde ve yeni sömürgeci sisteminin bir parçası olarak emperyalizm tarafından getirilmiş bir kapitalizmdir. Bu, yabancı emperyalizm tarafından şekillendirilen, onunla çok yakın bağ içinde ve ona dayanan komprador-bürokrat bir kapitalizmdir. Çarpık, başaşağı niteliğinin ve toplum esas olarak kapitalist olmasına karşın, yeni sömürgeci tahakküm altında olmaya devam etmesinin nedeni de budur. Bu ülke-

lerin devlet mekanizmaları, komprador-bürokrat sermayenin ve emperyalizmin bekçi köpekleri durumundadırlar. Hiç şüphe yoktur ki, emperyalizm, bu ülkelerdeki devrimin hedeflerinden biridir.

Eski feodal yarı-feodal sistem, devrimci bir yolla devrilmeyip emperyalizmin kendisi tarafından dönüştürülmüş olduğu için, mülk sahiplerinin büyük ya da önemli bir bölümünün, yavaş ve tavizkar bir süreçten geçerek, kapitalist tarım sisteminde de hala emperyalizme dayanan mülk sahiplerine dönüşmüş olmaları gayet doğal ve mümkündür. Aynı zamanda, yeni komprador-bürokratlar kaçınılmaz olarak tarım ekonomisine de katılacaklardır. Yine bu devrimci olmayan dönüşümden ötürü, feodal üretim ilişkilerinin önemli öğeleri ya da kalıntıları mutlaka olacak ve üst yapıda yansımaları bulacaktır.

Bu ülkelerin emperyalist tahakküm altındaki yeni sömürgeler olduğu, siyasi devlet sisteminde demokrasinin varolmamasında, halkın legal haklara sahip bulunmamasında, vahşi askeri-bürokratik diktatörlüklerin devam etmesinde ve bunların halk hareketlerini ezmesinde de yansır.

Tüm bunların anlamı, bu ülkelerde yeni demokratik devrimin görevlerinin tamamlanmamış olduğudur. Mao'nun Çin'de göstermiş olduğu gibi, yeni demokratik devrimin önemli bir özelliği de burjuvazinin bölünmüşlüğü, orta ve ufak burjuvazinin (yani milli burjuvazinin) devrimin lehine rol oynama ihtimalinin mevcut olduğu, ve bu yüzden de proletaryanın onlarla birleşmeye çalışması gerektiğidir. Mao'nun bu önemli formülasyonu bu ülkelerde tamamen geçerlidir. Bir yandan, yaygın kapitalist gelişme, kaçınılmaz olarak büyük sayıda milli burjuva doğurmuştur. Diğer yandan ise, bu ülkelerde emperyalizmle yakın işbirliği içinde olan komprador-bürokrat sermaye, tekeli kapitalizme dönüşmüştür ve gerici devlet sistemi bunları korur. Sonuç olarak, ufak ve orta burjuvazi engellenir ve kısıtlanır. Dolayısıyla devrimci anti-emperyalist mücadele süresince, burjuvaziyi bölmek ve milli burjuvaziyle birleşmek hala önemli bir görevdir.

Açıktır ki, bu ülkelerde devrimin

aşaması hala yeni demokratiktir. Troçkistler, sosyal-demokratlar ve çeşitli revizyonistler, bu ülkelerde yeni demokrasinin artık gerekli olmadığını, ekonomi kapitalist olduğu için devrimin aşamasının doğrudan sosyalizm olduğunu öne sürerler. Bu sadece yanlış değil aynı zamanda gerici de, çünkü sadece kapitalizmi görmekle bunlar emperyalist sömürünün üzerini örtmekte ve emperyalist ülkelerle emperyalizmin tahakküm altında olan ülkeleri aynı göstermektedirler.

Ancak burada sorun şudur: bu ülkelerde devrimin yolu nedir, halk savaşı ve şehirleri kurlardan kuşatma çizgileri ne dereceye kadar hala geçerlidir?

Hiç şüphesiz belirtilebilir ki, esas olarak tarımsal ülkelerde geçerli olan metodlar ve çizgiler, bu ülkelerde aynı şekilde uygulanırğa sahip değildir. Önemli oranda kapitalist gelişmeye sahip ancak esas olarak kapitalist olmayan ülkelerde şehirlerdeki ve işçiler arasındaki çalışmanın önem kazandığından, hatta silahlı mücadeleyi önce kırsal alanlarda başlatmak yerine buralardaki kitle ayaklanmaları yoluyla başlatmanın bile mümkün olabileceğinden söz etmiştik. Bu durum, esas olarak kapitalist ülkelerde daha da geçerlidir. Ve bu ülkeler esas olarak kapitalist oldukları için, ne önemli bir güç olmasına rağmen köylülük artık esas güçtür, ne de kırsal alanlar illa da faaliyetin merkezidir. İşte bu yüzden, artık silahlı mücadele ve silahlı örgütlenmenin bu ülkelerde devrimin tüm süreci boyunca esas olduğu söylenemez. Yine de, mümkündür ki iktidar silahlı ayaklanmayla toptan ele geçirilemiyebilir ve iktidarın kısmen ele geçirilmesinden sonra aşağı yukarı uzun süreli bir halk savaşı yürütmek gerekebilir. İktidarın tümüyle ele geçirilmesi bile geçici bir zafere dönüşebilir, böylece geri çekilmek ve uzun süreli halk savaşı vermek üzere ya kırsal alanlara ya da düşmanın zayıf olduğu alanlara gitmek gerekebilir.

Toparlarsak, bu ülkelerdeki devrimin yolu kesin olarak açık olmamasına rağmen, Mao'nun Yeni Demokratik Devrim, uzun süreli halk savaşı, ve gerilla savaşı teorisinin proletarya partisi tarafından ciddi bir şekilde incelenmesi ve

kadroların, işçilerin ve köylülerin bu teoriyle eğitilmesi, ve iktidara ve iktidarı ele geçirmeye hazırlanmak üzere halk savaşı yolunun yaratıcı bir şekilde uygulanması —tüm bunlar partinin çok önemli görevleri olmaya devam etmektedir.

Bu ülkelerde, şimdi artık işçiler ve şehirler esas olduğundan dolayı, işçileri parti organ(lar)ıyla ve devrimci kitle hareketleri ve örgütleriyle eğitme görevi her zamankinden fazla önem kazanmıştır.

Son olarak, bu ülkelerdeki devrimin yoluna doğru cevabı eninde sonunda sadece Marksizm-Leninizm'i temel alan gerçek devrimci proletarya partilerinin yaratılması verecektir.

Sonuç

Mao Zedung, Çin'in devrimci savaşının yolunu çizerken, Marksist savaş teorisini nitel olarak geliştirmiştir. Mao, dünyadaki ve Çin'deki önemli savaşlardan, özellikle ilerici ve devrimci savaşlardan öğrenmiş; Marx, Engels, Lenin, Stalin'in genel olarak savaş, özel olarak da devrimci savaşlar konusundaki öğretilerini özümlemiş; ve nihayet, savaşın kendisine önderlik ederek diyalektik materyalist bakışı uygulamayı öğrenmiştir —Mao'nun bize de öğrettiği gibi, muharebe yaparak muharebe yapmak öğrenilir. Ve böylece Mao, zayıf ve ezilen ülkelerin halkının cesaretle ayağa kalkıp herşeye kadir gibi görünen emperyalizmi ve onun ortaklarını nasıl altedebileceğini muhteşem bir şekilde sergileyerek halk savaşı yolunu çizmiştir.

Halk savaşına sadece askeri açıdan bakılacak olursa, onun gerçekten derin öneminin anlaşılması mümkün değildir, ne de emperyalizmin ezilen ülkelerde yarattığı bir dolu değişikliğin ortasında onu yaratıcı bir şekilde uygulamak mümkün olur. Halk savaşı stratejisi, ancak devrimci savaşın problemi çözmek için bütünsel diyalektik materyalist bir bakış açısı olarak algılandığı takdirde, bu ve diğer kritik görevlerin üstesinden gelmek mümkün olacaktır.

Bugünkü dünya durumunda, bir yandan halkın emperyalizme ve uşaklarına karşı silahlı mücadele dahil çeşitli mücadele biçimleri yeni-

den filizlenmektedir. Anti-empyralist ulusal kurtuluş mücadeleleri yine güçlü bir şekilde yükselmekte ve kitle kabarıklarının dünya çapında hız toplamakta olduğunu belirtirler, 1960'lardan sonraki uzun durgunluktan sonra yeniden su üstüne çıkmaktadır. Öte yandan, birinin başını A.B.D., diğerini Sovyet sosyal-empyralistlerinin çektiği iki rakip blok, bir dünya savaşı başlatmaya hazırlanmakta ve savaş hazırlıklarını muazzam şekilde yükseltmektedirler. Böylesi bir durumda, ezilen ülkelerde ulusal kurtuluş hareketlerini ve devrimci mücadeleleri doğru önderlik altında geliştirmek şarttır. Bu, genel anlamda, halk savaşı yolunu kavramak ve gerilla savaşını başlatmak demektir. Bu gerekliliklerin yerine getirilmesi gerçek Marksist-Leninist'lere düşmektedir. Bu yüzden, halk savaşı yolunu, özellikle de Mao Zedung Düşüncesi'ni yüksekte tutmak ve öğretmek acildir, çünkü ancak Marksizm-Leninizm-Mao Zedung Düşüncesi gelen mücadeleler için gerekli olan rehberliği vermeye muktedirdir. ■

Dipnotlar

1. Mao Zedung, «Çin Devrimi ve Çin Komünist Partisi», *Seçme Eserler*, Cilt 2, s. 317.
2. *Devrimci Enternasyonalist Hareket'in Deklarasyonu*, Türkçe baskısı, s. 30.
3. Mao Zedung, «Savaş ve Strateji Meseleleri», *Seçme Eserler*, Cilt 2, s. 222.
4. Mao Zedung, «Çin Devrimi ve Çin Komünist Partisi», *Seçme Eserler*, Cilt 2, s. 317.
5. Mao Zedung, «Savaş ve Strateji Meseleleri», *Seçme Eserler*, Cilt 2, s. 223.
6. *DEH'in Deklarasyonu*, Türkçe baskısı, s. 31.
7. Mao Zedung, «Demokratik Halk Diktatörlüğü Üzerine», *Seçme Eserler*, Cilt 4, s. 454.
8. Mao Zedung, «Dünyanın Devrimci Güçleri Birleşin, Emperyalist Saldırıya Karşı Savaşın!», *Seçme Eserler*, Cilt 4, s. 308.
9. Mao Zedung, «Demokratik Halk Diktatörlüğü Üzerine», *Seçme Eserler*, Cilt 4, s. 455.
10. Mao Zedung, «Çin Devrimi ve Çin Komünist Partisi», *Seçme Eserler*, Cilt 2, s. 330.
11. Mao Zedung, «Çin Devrimi ve Çin Komünist Partisi», *Seçme Eserler*, Cilt 2, s. 326.
12. Mao Zedung, «Kitlelerin Refahıyla İlgilenin, Çalışma Yöntemlerine Dikkat Edin», *Seçme Eserler*, Cilt 1, s. 189.
13. Mao Zedung, «Japonya'ya Karşı Direnme Savaşından Sonraki Durum ve Politikamız», *Seçme Eserler*, Cilt 4, s. 20.
14. Mao Zedung, «Ekonomik Çalışma Yapmayı Öğrenmeliyiz», *Seçme Eserler*, Cilt 3, s. 208.
15. Mao Zedung, «Çin Devrimi ve Çin Komünist Partisi», *Seçme Eserler*, Cilt 2, s. 316.
16. Mao Zedung, «Japonya'ya Karşı Gerilla Savaşında Strateji Meseleleri», *Seçme Eserler*, Cilt 2.
17. Mao Zedung, «Japonya'ya Karşı Gerilla Savaşında Strateji Meseleleri», *Seçme Eserler*, Cilt 2.
18. *DEH'in Deklarasyonu*, Türkçe baskısı, s. 31.
19. *Marksist-Leninistlerin Birliği ve UKH'nın Çizgisi İçin Temel İlkeler*, Ek Metin, Türkçe baskısı, s. 45.

Emperyalist Ülkelerdeki Devrim...

Baştarafı S 37'de

bugünün mücadelelerine ve en önemlisi parlak geleceğine kadar tümünün devrimci yönelimini -ve başarılarını- ne şekilde etkilediğini de gözden geçirmenin vesilesi olsun bu. En uygun anma, elbette, Mao Zedung'un temel öğretilerini ve temel yönelimini bir kez daha incelemek, ve bunları karşı karşıya olduğumuz çeşitli ve farklı fırsatlara uygulamak olacaktır.

Bunun ışığında, mümkün olduğu kadar berrak bir şekilde belirtelim ki, Mao Zedung Düşüncesi olmadan, hiçbir emperyalist ülkede devrim, en azından proleter devrim, olmayacaktır. Mao'nun katkılarını reddetmek veya küçümsemek, ya da onları, Marksizm'in sadece ezilen ülkeleri ilgilendiren ve «zorunlu olmayan aksesuarları» olarak görmek son derece yanlıştır ve sadece devrimden sapmaya götürür.

Emperyalist bir ülkedeki parti, ta temel taşlarından kavramak zorundadır ki, partimiz Merkez Komitesi başkanının yazmış olduğu gibi: «Mao Zedung Düşüncesi, Marksizm-Leninizm'in nitel bir gelişimini temsil eder. Marksizm-Leninizm-Mao Zedung Düşüncesi bütünsel bir felsefe ve siyasi teori, aynı zamanda, yaşayan, eleştirel ve sürekli gelişen bir bilimdir. Marksizm-Leninizm-Mao Zedung Düşüncesi, Marks, Lenin ve Mao'nun düşüncelerinin nicel bir toplamı değildir (ne de onlar tarafından benimsenen her özgül görüş veya politika ya da taktik hatasız olmuştur); Marksizm-Leninizm-Mao Zedung Düşüncesi Marks'ın kurduğu günden bugüne komünist teorisinin eriştiği gelişmenin, özellikle de nitel hamlelerin bir sentezidir. İşte bu sebepten dolayı ve bu anlamda, Lenin'in Marksizm hakkında söylemiş olduğu gibi, Marksizm-Leninizm-Mao Zedung Düşüncesi herşeye kadirdir, çünkü doğrudur.» (*Ejderhalar Hasadı İçin*, s. 114.) ■

Çiang Çing mahkemedede:
"Eğer tek bir şey itiraf
etmem gerekiyorsa, sadece
şunu söyleyebilirim ki,
siyasî iktidar mücadelesini
bu seferlik
kaybetmiş bulunuyorum...
Tarihin mahkemesinde
dava edilen ise ben değil,
sizin küçük
çetenizdir."

ELEŞTİRİ SİLAHI

«Zengin Olmak Şanlıdır»

Kapitalist Çin üzerine Yeni Kitaplar

Y.B.

Zengin Olmak Şanlıdır

Orville Schell (New American Library, 1986)

Çen Köyü: Mao'nun Çin'deki bir Köyün Yakın Tarihi

Anita Chan, Richard Madsen ve Jonathan Ungar
(University of California Press, 1984)

Mao'dan Sonra Çin Toplumu: Otortite ile Modernlik Arasında

C. Aubert, et al. (Fayard, 1986)

Yukarıda adı geçen kitapların içinde en geniş kapsamlısı Orville Schell'in rahat okunur ve elle tutulur veriler sunan hesaplaşmasıdır. Bugünün Çin'inden sunduğu yaşam kesitleri ve bunu sık sık Mao dönemiyle karşılaştırması, özellikle hala Mao'nun ölümünü takip eden olayların ve Teng Siao-ping'in iktidara yükselişinin içinden çıkmaya çalışanlar için düşünce kışkırtıcıdır. Ancak Schell'in kitabı Mao sonrası dönemin bütünlüklü bir değerlendirmesini yaptığı iddiasında değildir, ne de bugünkü Çin rejimine tepeden turnağa bir meydan okuma mahiyetinde olmaya çalışmaktadır. Besbelli Mao'nun ölümünden bu yana Çin'deki olayların gidişatı Schell'in kendisinin de kafasını karıştırmıştır ve anlaşılacak olanların ne olduğu ve neden öyle olduğu konusunda sistemli ve üzerinde iyice düşünülmüş bir değerlendirmeye sahip değildir. Ancak sahip olduğu birşey vardır, Çin'li kitlelere derin bir sempati duymaktadır ve 1949 devrimiyle birlikte Mao'nun deyişiyle «Çin hal-

kının ayağa kalktığı»na gerçekten ikna olmuştur ve bugün yeniden geri itilme tehlikesiyle karşı karşıya olduklarını endişeyle hissetmektedir.

Schell'in kitabı, Çin Halk Cumhuriyetine son zamanlarda yaptığı bir dizi seyahatteki gözlemlerini içermekte, gezdiği birkaç ana şehirle bir Çin köyündeki devrimin klasikleşmiş hikayesini içeren *Faşen* adlı kitabın yazarı William Hinton gibi Çin dostlarından edindiği kırsal alanlarla ilgili değerlendirmeleri birleştirmektedir. Kitap anekdotlar içermekte; tarım üretimiyle ilgili istatistiklerle bugünkü önderliğin önemli konuşmaları ve seyahatlerde karşılaştığı Çin halkıyla yaptığı sohbetleri kaynaştırarak sunmaktadır. Bu sohbetler ağırlıkta olmasına rağmen, sözü edilen Çin'lilerin Çin toplumunu temsil edecek nitelikteki bir kesit olduğu söylenemez çünkü ancak yabancı bir gazetecinin gireceği alanlar ve işyerlerindeki halktır bu. Ancak Schell'in bu verilerden çıkarttığı manzara, Çin'li kitlelerin emperyalizmin yükünü sırtlarından atıp yeni bir Çin yaratmak için vermiş oldukları meşakkatli muharebeden gerçekten ilham almış olanların gönlünde acı ve öfke yaratmaktadır.

Kitap herşeyden önce restorasyonu: «sosyalist yeni şeyler»in parçalanışı ve eski Çin'in çok çekmiş olduğu, Schell de dahil birçok kimsenin Çin toprağında bir daha görebileceğini sanmadığı çirkin yaraları anlatmaktadır. Schell'in kitabı ÇHC'nde ilk kez gördüğü bisikletli çek-çeklerin tasviriyle başlıyor. «Ayaklarının üzerinde değil de bisiklet üzerindeki bir adamın gücüyle çalışan bu küçük çek-çek tipi taşıtlar Çin'de uzun zamandır

Bu Budha gibi gerici konular ve diğer şeytan, hortlak ve mumyalar, Çin'de sanatçılar arasında yine gözde.

yasaktı. Bir insanın bisiklet pedallarını zorlayarak başka bir insanı taşıması, Komünistlerin devrimle değiştirmeye başladıkları eski sömürücü toplumu fazlasıyla hatırlatıyordu. Ancak böylesi sosyalist güzelliklere duyarlılık belli ki epey düşük durumda, çünkü tam da ben bunları düşünürken patates vücutlu bir kadın ellerinde yiyecek ve paket dolu filelerle sürücünün göğsüne yelpazesini vurarak uyandırıyor. Bir müddet pazarlık yaptıktan sonra kadın yüklerini arabanın içine attı, bir emir savurdu ve sürücü kasları gerile gerile taşıtı hareket ettirmeye çalışırken ortadan kayboldular.»

Sosyalist Çin'de «kapitalizmin kuyrukları» diye adlandırılan bu görüntüler Schell'in kitabında epey var. Örneğin Schell notelere olan talepteki patlamaya işaret ediyor; 1982'de Çin'de 400 milyon yeni ekonomik kontrat imzalanmış ve yeni edinilen mülkün kime miras kalacağından emin olmak için yazılan vasiyetnamelerde muazzam bir artış olmuş. Daha birkaç yıl önce böyle şeyler pek enderdi.

Schell, Çin hükümetinin ekonomik programının temelinde olan bir öğeye, *zeren zhi* ya da «sorumluluk sistemi»ne geniş yer veriyor. Çin Sosyal Bilimler Akademisi başkanı Ma Hong şunları söylüyor: «Eskiden kolektif önderliği fazla vurguluyor bireysel sorumluluğu es geçiyorduk; sonuçta herkes sorumluydu ama kimse sorumluluğu kendi üzerine almıyordu. Bu şimdi artık değişmektedir.» Schell şöyle anlatıyor: «Pekin'de pazarda satmak üzere köyden getirdiği bir karpuz yığınının başını bekleyen yaşlı bir köylüye sorumluluk sisteminin ne anlama geldiğini sordum, önce

kaşlarını çattı sonra buruşuk yüzünde bir gülümseme belirdi. 'İstedikimizi yapabiliriz anlamına geliyor' dedi.»

Gerçekten de yeni sistem açısından her kişi esas olarak kendisi için «sorumludur» -meta üretiminin devam ettiği her sistemde olduğu gibi. Mao'dan Sonra Çin Toplumu kitabında işaret edildiği gibi, sanayi işçileri açısından bunun anlamı, 1950'lerin sonunda terkedilmiş olan parça başı sistemine, tek tek kontratlara ve Eylül 1986'da yapılan son Merkez Komitesi toplantısını takiben geniş çaplı lokavtlara geri dönmek demektir. Ne de olsa her fabrika kendisinden ve karlarından «sorumlu» olmak zorunda değil midir! Tarımda ise bu mantık belki de en dramatik dönüşüme, toprağın dekollektifleştirilmesine yol açtı.

Çin önderliğinin reformları en çok övdüğü alan tarımdır; tüm kırsal alanlarda zengin köylülerin ortaya çıktığını, bunların renkli televizyon alıp Tokyo'da tatillere gittiklerini vs., anlatıp övünmektedirler. Schell'in kanısı, aynı zamanda burada bahsedilen diğer kitapların yazarlarının düşüncesi, en azından bazı yerlerde tarımsal üretimde kesin ve kayda değer bir artış olduğu şeklindedir. Bunun pek de önemsiz sayılmayacak bir sebebi Çin'de son yıllardaki olağanüstü elverişli hava şartları olabilir. Reformlara gelince bunların genel etkisinin ne olduğu açık olmaktan çok uzaktır. Mümkündür, hatta büyük ihtimaldir ki reformlar gerçekten belirli çeşit bir artışa yol açmışlardır, ancak Schell'in belirttiği gibi, bunun bir de meşum bir tarafı vardır. Örneğin Teng ve şürekası kendilerini (özellikle Çin'i geride tutmak istemekle suçladıkları Mao ve «Dörtlü Çete»ye karşı) modernleşme şampiyonları olarak sunmalarına rağmen, toprağın dekollektifleştirilmesi makinalaşmanın da bir ölçüde durmasına, dolayısıyla Çin ekonomisinin temeli olan modernleşmenin engellenmesine yol açmaktadır. Schell, makineleşme konusunda Hinton'dan alıntı veriyor: «Aslında bu makinelerin çoğu beyaz fillerdir zaten. Tarlalar yeniden küçük parçalara bölündüğü için köylülerin bu gelişmiş tarım makinelerini kullanmalarının imkanı yoktur. Aslında çoğu çiftçi

herhangi bir makinelî araç kullanmayı haklı gösterecek durumda değildir. Küçük tahıl öğütücüleri ve ulaşım araçlarından başka, tarımsal makineleşme diye birşey söz konusu değildir bugün. Çin'in Dört Modernleşme'sinin ilki olabilir ama benim görebildiğim kadariyle tamamen suya düşmüş ceset durumundadır.»

Çen Köyü'nün yazarları şöyle anlatıyor: «Çiangsu eyaletindeki verimli bir köyde köylüler geniş kolektif tarlalar bölündüğü takdirde kendi inşa ettikleri sulama sistemini karmakarışık edip mahvedeceği ve yerleştirdikleri makineler için de hiç elverişli olmayacağı endişesiyle» dekollektifleştirme emrini dinlemediler. (Schell, Çinlilerin «şakacı bir şekilde Dört Modernleşme konusunda, kadroların elitleştirilmesi, köylülerin özgürleştirilmesi, işçilerin primleştirilmesi ve aydınların diplomalaştırılması diye kendi çeşitlemelerini yarattıklarını» anlatıyor.)

Dolayısıyla üretimin kendisi açısından dahi, revizyonistlerin toprağı yeniden bölüp paylaşarak ve kırsal alanda «girişimci» veya zengin köylüler yaratmaya dayanarak modernleşme programı, aslında Çin'de uzun dönemde üretimin artması yolunda aşılmaz engeller yarat-

mış bulunuyor. Böylesi bir artış köylü kitlelerinin sosyalist bilinci ve örgütlenmesine bağlıdır, makineleşmeyi gerçekleştirmek için bile gereken budur. Mao'nun işaret etmiş olduğu gibi, «Tarımda ülkemizdeki durumdan dolayı kooperasyon (işbirliği -çn) büyük makinelerin kullanılmasından önce gelmelidir.» («Tarımın İşbirliği İçinde Dönüştürülmesi Üzerine») 1950'lerde Mao'nun kapitalist yolculara karşı geniş mücadelesinin özünde yatan da zaten buydu. Bu, Mao'nun, Çin'deki kapitalist yolcuların özelliklerinden birinin tarımın ortak bir şekilde kollektifleştirilmesine karşı çıkmak olduğuna işaret ettiği zamanki tahlilini de yansıtır -oysa o zamanlar yurtdışındaki bazı kimse-ler Çin partisinde kollektifleşmeyi tersine çevirmeye ciddi olarak çalışanların mevcut olduğundan şüphe ediyorlardı.

Dekollektifleşme aynı zamanda üretimi bilinçli bir şekilde planlama konusunda kitlelere dayanmanın da sonu demektir. Bugün artık köylüler bunun yerine pazar mantığına göre ekip biçmektedir. Bunun Schell tarafından da tartışması yürütülen bir sonucu, toprağın hızla tahıl ekiminden çekildiği ve pamuk, tütün, meyva ve sebze gibi daha karlı mah-

Amerika doğumlu otel sahibi Çin'in ilk lüks otelini açtı. «Bir devrim yapıyorum» diyor, «hizmetin ne demek olduğunu göstereceğim onlara.»

Teslimiyet ve Batı hayranlığı yüksek Parti önderlerinden Pekin kli-niklerine kadar uzanıyor: Batı yüz hatlarına uygun olarak, kadınlara «çift göz kapağı» vermek üzere yapılan estetik ameliyatlar yakın zamanlarda ayyuka çıktı. Bir defada tek bir göze ameliyat yapıla-biliyor.

sul üretimine dönüştürüldüğüdür. Daha yüksek fiatlı malzemenin üretimi, tüm tarımsal üretimde gözle görülür bir yükseliş sağlıyorsa da, Çin ekonomisini uzun vadede felakete sürüklemeye potansiyelini de gizlemektedir. Mao döneminde tarımsal üretimde tahıl esas halka olarak alma pratiği yerleştirilmişti ve bunun sağlam temelleri vardı. Halkın planlı ve giderek artan bir şekilde beslenmesi kilit görevlerden biriydi. Tahıl alanında sosyalist siyasetlerin tersyüz edilmesi, fiatları arttırarak verimliliği teşvik etme şeklindeki pazar mekanizması tarafından basitçe telafi edilemez - edilebilse bile, fiatları arttırmak daha da büyük felaketlere yol açacaktır. Yoksul köylüler -ki kutuplaşma şehirlerde de artmaktadır- tahıla para yetiştiremeyecekler ve devrim öncesi Çin'de yüksek olan enflasyon, daha da yukarı itilecektir. Ancak bugünkü rejim tahıl fiatlarının artmasına izin vermezse, toprak giderek tahıl üretiminden çekilecek, bu da kıtlığa ve açlığa yol açacaktır.

İkinci olarak, tahılta üretim fazlaları kitleleri doğal afetlere karşı korumada kilit rolü oynuyordu - çünkü devrim öncesi Çin'de doğal afetler rezervleri olmayan yoksul köylülerin borca girmesine ve

toprak ağalarıyla bir borçlanma ödeme döngüsüne bağlanıp kalmalarına yol açıyordu. Aynı şekilde, tahıl fazlaları Çin'li devrimciler için emperyalist işgal ihtimaline karşı savunmada da esas halkayı oluşturuyordu, buna, «derin tüneller kazın, her yere tahıl biriktirin ve hiçbir zaman hegemonya altında kalmayın» sloganında da işaret edilmektedir. Tahıl saklamak halk savaşını kolaylaştırmak için, kitlelerin emperyalist saldırı şartlarında kırsal alanda yaşayabilmeleri için gerekiyordu. Yeni tarım politikaları, Çin'in emperyalizme karşı koyabilmesinin tek yolunu gözardı ederek -aynı revizyonistlerin askeri mekanizmayı sözümona çağdaşlaştırmak ve «çelikler savaşı» verebilmek için ileri teknoloji ithaline dayanma stratejisi gibi- Çin'in yeni önderlerinin teslim olmaksızın başka bir şey yapamamalarını kaçınılmaz kıldı.

Schell, dekollektifleşirmenin kırsal alanda şahsi çıkar feryatını nasıl başlattığını canlı bir şekilde anlatıyor. Kollektif sistemi, devrimci bir dünya görüşü inşa etmenin önemli bir temeli olmasının yanı sıra, köylülerin feodal, aileye dayalı ve mine ilişkin verimsiz üretimden vazgeçmelerini sağlıyordu. Köylüler

Schell, kollektifler dağıtıldıktan sonra mahsulün nasıl korunduğunu Fanşen'de tartışması yapılan Long Bow köyüne gitmiş olan Batı'lı bir gözlemcinin sözleriyle anlatıyor. «Bütün kırsal alanda, tarlalarda ufak nöbetçi kulübeleri görebilirsiniz, artık köylüler gecelerini mahsul beklemekle geçirmek zorundalar. Bütün gün tarlada çalışmaları yetmiyor, geceleri de ayakta kalmak zorundalar. Hasat mevsimi yaklaştıkça havadaki gerginlik de hemen hissediliyor. Ailelerden biri mahsulünü toplamaya başlar başlamaz, bölgedekilerin hepsi aynı şeyi yapmak zorundalar. Ülkeyi baştan başa süpüren bir rüzgar gibi. Hiçbir köylü mahsulü toplanmamış tek tarlanın kendisinininki olmasını istemiyor çünkü böyle yaparsa soyulmayı davet ettiğini biliyor.» Emegin boşa girmesinin yanı sıra, boşa giden başka bir şey de mahsüller oluyor çünkü köylüler tamamen olgunlaşmadan mahsul kaldırma eğiliminde oluyorlar.

Dekollektifleşirmeye birlikte son derece zararlı sonuçlara yolaçan bir mülk kapma hastalığı da başgösterdi. William Hinton, Schell'i şöyle anlatıyor. «Kırsal alanlarda, halk ellerine geçirebildikleri her şeyi parçalayıp paylaşıyorlar. Düşünülür larki birşeyler parsellenmekteyse bir an önce oraya koşup paylarını alsınlar, bir başkası kendilerinden hızlı davranıp kapmadan önce.» Bir sosyal bilimcinin Schell'e anlattıklarına göre Long Bow'da köylüler o kadar ileri gitmişler ki, sulama sistemi için kollektif emekle inşa edilmiş olan motorları parçalayıp, örneğin jeneratörlerin bakır tellerini «serbest pazar»da satmaya götürmüşler. Hakim mantık: onlar yapmasa bir başkası yapardı ve zaten motorları yaparken kendi emekleri kullanılmıştı.

Tüm bunlara karşı ne kadar karşı koyma var, orası pek açık değil. Ancak karşı çıkışların mevcut olduğu kesin. «Çen Köyü» adlı kitapta, bir köylü Guangdong'daki yakın bir köyde dekollektifleşmenin nasıl karşılandığını anlatıyor: «Köylüler açtıkları zorlanıyorlardı buna. Köylülerden biri (benim bildiğim ekipteydi) öyle kızdı ki, hakkı olduğu parseller için kura çekmeyi reddetti...Eskiden insanlar şimdi kadar endişeli

değildiler;...eninde sonunda yiyecek birşeyleri olduğundan emindiler. Oysa şimdi (1982) toprağın hepsi yeniden dağıtıldıktan sonra maddi olarak güvencesiz hissediyorlar...Xinhui Bölgesinde tanıdığım herkes yeni önlemlerden hoşnutsuz. 'Kahrolsun Teng Siao-ping' diye dolaşıyor hepsi.» Aynı şekilde, şehirlerde, Dünya Bankasının düzenlediği bir rapora göre (Mao'dan sonra Çin Toplumunu kitabında aktarılmış) Teng rejiminin «eşitlikçiliğe» saldırıları ve parça başı ücret vs. gibi maddi teşviklere cevap olarak «eşitlikçi baskılar işçilerin kendilerinden gelmektedir. İşçiler arasında çok büyük farklılıklar olması kötü karşılanmaktadır. Bu yüzden 1981'de parça başı ücret sistemini yeniden yürürlüğe sokma çabaları başarısızlıkla sonuçlanmıştır.» Raporda, «bu günlerde sanayide bir kadro olmanın, bir yanardağın tepesinde oturmak gibi birşey olduğu»na da işaret ediliyor.

Karşı çıkışlar, eski toplumdaki kalan ve Schell'in görüşüne göre müthiş bir geri geliş sürecinde olan bir başka kuruma, vergi kanununa karşı da gelişmeye başlıyor. Meta üretimini her yerde zincirlerinden boşaltmış olan revizyonistler, geniş bir vergi toplama bürokrasisi oluşturmak için canla başla çalışıyorlar. Ancak Batı'lı uzmanlar bile halkın rızası, özellikle de kırsal alandaki itaat konusunda kötümserler. Vergi bürosunun başkanı vergi toplayıcılarına yapılan yüzlerce fiziksel saldırı olayından ve köylülerin onları önlerine katıp halkın ışıkları ve yuhalamaları arasında köy sokaklarında resmi geçit yaptırarak şikayet ediyor.

Schell, Batılı sosyal bilimcilerin «sosyal emniyet yastığı» dedikleri şeyin, Çin'li kitlelerin altından nasıl kaybolduğunu yansıtan bir dizi örnek sunuyor. Bugün, örgütlü kooperatif sağlık sisteminden yararlanabilenlerin sayısı 1979'daki %80-90'dan %40-50'ye düşmüş bulunuyor. *Çen Köyü* adlı kitap, köydeki ortak sağlık ocağının dekollektivizasyon sırasında nasıl bir doktora satıldığını ve doktorun da temel bir aşının fiyatını nasıl hemen iki misline çıkarttığını anlatıyor. Hinton, bu gelişmelere bakarak, özellikle de yoksul köylülerin,

yaşlıların durumuna bakarak şu gözlemlerde bulunuyor: «'Benim endişem sel, kıtlık veya açlık olduğunda ya da kırsal ekonomi bozulduğunda halka kimin bakacağıdır. Bunlardan herhangi biri gerçekleşecek olursa, -ki hiç de imkansız değildir- gideceği yeri yiyeceği yemeği olmayan birçok insan yeniden sokaklara düşüp dilenmeye başlayacaktır.' Biraz duraklayıp nerdeyse kaderci bir şekilde devam etti, 'Bana sorarsanız, böylesi bir durum Çin'i 1949'dan önceki haline geri götürür.'»

Kitabının son bölümünde, Schell, Çin'in yabancı ülkelerle ilişkilerine ve şimdi Çin halkının buna nasıl baktığına değiniyor. Çin'deki lüks otellerden birinde kendisini karşılayan görevlilerden biriyle sohbetini ve görevlinin Parti üyesi ve eski Halk Kurtuluş Ordusu askeri çıktığını anlatıyor. Çen adındaki görevli Schell'e «patronunun» Hong Kong'lu olduğunu söylüyor. Schell şöyle devam ediyor kitabında: «'Çin'li görevliler içinde yabancı yöneticilerin emrinde çalışmaktan rahatsız olan var mı?' diye sordum, bunu sorarken Çen'in 'patron' lafını ne kadar kolaylıkla söylediğine alışmaya çalışıyordum, çünkü bu lafı Çin'de, 'kapitalist patronlar' ya da 'Sovyet patronlar' gibi, kabullenilmeyen insan kategorilerinden sözedildiği zamanlar hariç hiç duymamıştım.'»

«'Yoo, neden rahatsız olsunlar?' diye cevap verdi Çen, yüzünde şaşkın bir ifade vardı. 'Onlar iyi yönetici oluyorlar...Zaten otel yöneticimiz Çin'li olsaydı, yerel halkın gelip istedikleri gibi etrafı gezmelerini kısıtlamada zorluk çekerdik.'»

«'Bir Çin'linin 'yerel halkı kısıtlamak'tan bahsetmesini duymak şaşırtıcıydı, olağanüstü bir uygulama olduğu için değil, ama bu konuyu bir yabancıyla bu kadar rahat konuşan Çin'li bir görevliye rastlamak oldukça zordu. Oysa Çen, sanki halıları kirletmesinler diye yurttaşlarını otele almamak Çin'li bir otelci için -hem de, en azından teo-ride 'proletarya diktatörlüğü' altındaki bir ülkede çalışan bir otelci için- dünyanın en doğal olayıymış gibi hiç tereddütsüz ve tartmadan

durumun böyle olduğunu onayladı. Çen'in tüm bu kavramla ilgili olarak hiçbir rahatsızlık duymaması, bu yeni yabancı konfor ve rahatlık yuvalarında çalışanların, müşterilerinin değerlerini ne kadar benimsemiş olduklarını düşündürüyordu.»

Çin'in dünyanın geri kalan kısmıyla ilişkileri konusunda, restorasyonun anlamı tam da bu cins, hem de «Çinlilere Yasaktır» ihtarlarıyla tamamlanan, emperyalizme peşkeş çekmenin restore edilmesi. Çinliler sürekli Schell'e nasıl Çin'de herşeyin Batıdakilerden aşağı olduğunu anlatıyorlardı; bir Çin'li otelin müdürü, otelinde hiç «Çin tadı» olmadığı eleştirisine şöyle cevap veriyordu: «Bugünlerde Çin tadının anlamı da nedir ki? Hamamböcekleri ve Rus tipi binalar. Bunların üzerinde fazla birşey inşa edemezsiniz.»

Schell'in Batı şeylerine bu yeni ibadet konusunda verdiği belki de en keskin örnek, kadınlar arasındaki yeni modadır. Schell, Pierre Cardin ve benzerlerinin kentlerdeki iyi halli kadınların nasıl gözdesi olduklarını, ve kadınların yeni buldukları göğüs güzelliği endişesine karşı *Çin Spor Haberleri* dergisinin nasıl beslenme metodları hatta hormon tedavisi ve estetik ameliyat tavsiye ettiğini anlatıyor. Çin Tıp Bilimleri Akademisindeki bir hastanenin başkanı olan Dr. Song, yaşam standartlarındaki yükselmeye birlikte, göz kapakları, burun ve göğüslerin yeniden şekillendirilmesi için estetik ameliyat taleplerinin de artacağını beklediğini söylüyor. Schell şöyle devam ediyor: «Bugün Çin'de en çok yapılan estetik ameliyat, göz kapaklarına ikinci bir kat ekliyerek gözle daha yuvarlak ve daha Batılı bir görüntü veren gözkapığının epikantus'u üzerinde yapılan ameliyattır. Dr. Song *Çin Günü*'nden bir gazeteciye şöyle açıklıyor: 'Güzelliğe hayranlık insan tabiatıdır. Halkın yaşam standartları yükseldiği, ve hayattan daha fazla şeyler bekledikleri için, bazı kızlar tek katlı gözkapığının yeterince güzel olmadığını düşünüyorlar.'»

Çin'li kadını Batının en son kapak yıldızına göre şekillendirme yönündeki bu çirkin hareket, kadınları erkeklere tabi oldukları eski yerlerine yeniden oturtma yönündeki

çok yönlü çabıyla paralel gidiyor. Kırsal alanlarda kolektifleşmenin çözülmesi ve bunun sonucu olarak salt kas gücünün vurgulandığı aile içi üretime dönüş, kadınlar üzerindeki ideolojik saldırıyla da birleştiğinde, çocuk öldürmenin yükseldiği bir durum yaratılmış bulunuyor. Schell, Çin'in bazı bölgelerine seyahat edenlerin, yaşayan çocukların %80'inin erkek olduğunu bildirdiklerinden söz ediyor! Sadece kız çocuk doğuran anneler genç olarak yoğun bir aşagılanmaya maruz kalıyorlar, ve birçoğu ne olursa olsun bir erkek çocuk doğurabilmek için ümitsiz arayışlar içinde eski dini ayinlere başvuruyorlar.

Schell, Çin toplumunun ne yöne gittiğini yansıtmaya rağmen hiçbir zaman buna «kapitalist» demiyor. Aksine Hinton'un ki tipinde bir görüşü paylaştığı, sorunun «Parti'nin, eski sistemden neyi muhafaza edip neyi etmeyecekleri arasında bir ayrışım yapmıyormuş gibi görünmesi» olduğu görüşünde olduğu anlaşılıyor. «Dördü Çete»yi «aşırı sob» olarak eleştiren ve 1976 darbesine pek ses çıkartmayan «Çin dostları» arasında, bugünkü rejimin programında gördüklerinden giderek daha da rahatsız olma şeklinde bir eğilim var. Ancak yine de çoğu, Mao'nun sosyalizmde sınıf mücadelesi hakkındaki öğretilerinden, en azından bugüne kadar ders çıkartmamış ya da çıkartmak istememişlerdir. Çünkü «eski sistemden neyi muhafaza edip neyi etmeyecekleri arasında bir ayrışım yapamayanlar, Çin'i revizyonistler değildir, onlar, sosyalizmi her alanda devirmekle meşguller. Aksine sorun, Schell dahil bu güçlerin çoğunun Çin'de kapitalist yolla sosyalist yol arasında bir ayrışım yapmama eğilimleridir.

1976'daki darbe, basit bir sağa dönüş değil, proletarya diktatörlüğünün ve onun devrimci karargahının alaşağı edilmesiyle ve sosyalist sosyal ilişkilerin devrilmesiyle kapitalist ilişkilerin restorasyonu, gecenin gündüzü izlediği gibi birbirini izledi. Buna rağmen, Schell'in Çin toplumunda hızla yükselen çelişkilerle ilişkin düşünceli gözlemleri, Mao'nun, sosyal sistemin niteliğini tayin etmede Parti çizgisinin muazzam önemi hakkındaki

berrak değerlendirmesini kanıtlamaktadır: «Ülkemiz bugün bir meta sistemi uygulamaktadır, ücret sistemi de 8 dereceli ücret vb. gibi eşit değildir. Proletarya diktatörlüğü altında bu gibi şeyler sadece kısıtlanabilir. Bu yüzden, eğer Lin Piao gibileri iktidara gelirse, kapitalist sistemi yeniden canlandırmaları oldukça kolay olacaktır.»

Kitabının sonuna doğru, Schell, Pierre Cardin'in Pekin'de yeni açılan Maxim's restoranına ziyaretini anlatıyor. Arkadaşıyla birlikte 160 dolarlık yemeklerini *mousse glacee aux framboises*'la bitirip, American Express kartı ile ödeme yaptıktan sonra, Schell tipik Çin'i kalın sokak kıyafetine sarılmış, büyük termosuna pek az Çin'inin evinde bulunan sıcak suyunu doldurmuş eve gitmeye hazırlanan genç garsonlardan birini gözlemliyor. Ve kısa bir mesafe ötede yatan Mao Zedung yaşıyorsa, Pekin'deki Maxim's hakkında neler söyleyebilirdi diye düşünmeye koyuluyor:

«Eğer bir denetleme turunda buraya gelmiş olsaydı, diğer Çin'i yetkililerin yabancılar tarafından Maxim'de yemeğe davet edildiklerinde yaptıkları gibi, o tanıdık şapkasını ve paltosunu vestiyerdeki Fransız kıza verip içeri mi girerdi? Ne tepki gösterirdi merdivenlerden aşağıdaki bara inip ondokuzuncu yüzyılın kont ve kontesi gibi giymiş iki Çin'i gencin çaldığı Mozart ve Strauss'un müziğini duyduğu zaman? Ve bir Avrupalı akşam yemeğinde zengin yabancılar için kristal bardaklara ithal malı şarap dolduran oniki genç Çin'liyi görünce? Zhongnanhai'deki çalışma odasının parlak kırmızı duvarlarının arkasına çekilip yeni bir kültür devrimi başlatmaz mıydı? Şu sıralar yeraltında olan taraftarları, bir gün aynısını yapacak güce sahip olup Batı'nın ve onun kuvvetli çekiciliğine kapılmış olan Çin'lilerin ümitlerini ve rüyalarını bir kez daha hüsrana uğratmazlar mı? Maxim'in ve belki daha pratik Batı projelerinin içerdiği rüyaların, uzun dönemde, fırtınalı Çin siyasetine göre dehşetli nazik ve kolay kırılır bir yapı olduğu kanıtlanmaz mı?»

Çen Köyü, Kanton yakınlarındaki Guangdong Eyaletindeki tek bir köyden gelen birkaç düzine mül-

teciyle görüşen bir grup Amerika'lı sosyal bilimci tarafından kaleme alınmış. Bu görüşmeleri dikkatle birleştiren yazarlar, 1960'lar ve 70 başlarındaki aşağı yukarı olağan bir Çin köyü olarak ele aldıkları köyü anlatıyor, 1980'leri içeren bir de ek sunuyorlar. Anlattıkları gerçekten de bir köydeki olayların karmaşıklığını, mücadelenin dönem dönem ne kadar bulanıklaşabildiğini gözler önüne seriyor -örneğin, Çen köyüne Kültür Devrimini getiren Kızıl Muhafızlar, Komünist Gençlik Ligasından atılmış olan ve Kültür Devrimi'nin ortasında siyasi faaliyeti ve köyü de terketmiş olan, orta sınıftan, atanmış öğrencilerdi. Kitap, köydeki ekonomik gelişimi de anlatıyor ve görülüyor ki durum hiç de bugünkü rejimin Kültür Devrimi sırasında herşeyi kapkara gösterme çabalarıyla uyum içinde değil. Ancak, yazarların siyasi mücadelenin stili ve biçimine yaklaşım metodları, içeriğini gözardı etmeleri ya da bunu sadece bürokratik iç dalaş olarak ele almaları, köy yaşamının gerçek gelişimini anlaşılmazlaştırıyor.

Bu, köydeki değişimlerin azımsanması şeklinde, kitabın yazarlarının dogma düzeyine indirdikleri bir eğilimle eleç gitmektedir. Kitabın Fransız yazarlarından biri, kolektifleşmenin altında aile yapısını güçlendiren muhafazakar bir öğen olduğunu çünkü köylüleri her zamankinden daha sağlam bir şekilde toprağa bağladığını iddia edecek kadar ileri gidiyor. Kolektifleşmenin ortadan kaldırılması, bu yazarın sahte solcu perspektifine göre, artık köylüler ürünlerini pazarlara götürebildiklerinden dolayı köylüyü topraktan «kurtarıp» ona hareketlilik kazandırdığı için selamlıyor. Böylesi «özgürlük», Meksiko, Kalkutta vs. gibi şehirlerdeki kitlesel gecekondulara sürüklenen herhangi bir ezilen ülkenin köylülerinin sahip oldukları «seyahat özgürlüğü» vb.,ni iyi bilen okuyucu için oldukça aşına olmalıdır. Mao'nun Çin'ine karşı her fırsatta hakaret yağdıran (örneğin Büyük İleri Atılım sırasında 15 milyon insanın öldürüldüğü filan gibi) bu gerici eserin değeri, sadece sayfalarından fıskıran oldukça yekilü verilerde yatar.

Mao Zedung'un Çizdiği Güzergahta İleri

